سولدوزون اولدوزلاری

اوچونجو بؤلوم

ساواشی قازاندیق، دئوریمی اودوزدوق

دنیز ایشچی

بارات تئز باشا دوشدو کی، بو راحاتلیقلا بولشئویک‌لر کیمی کالخوزلار و ساوخوزلار دوزلمه‌یه‌جک و اونلار شهرین سیاسی وضعیّتینی کونترولا ائده بیلمه‌یه‌جک‌لر. چوخ آشکار گؤرونوردو کی، شهرده و کندلرده نئچه دسته «سیاسی- نیظامی» دسته‌لر فعالیت گؤستریردی‌لر. حالبوکی باراتگیلین دسته‌سی آنجاق سیاسی بیر دسته ایدی. بوتون عمومی وضعیت بیر آغیر سیاسی- نظامی دوروم اولدوقدا بیر سیاسی جریان کونترولو آلینه کئچیره بیلمز. ایکینجی مساله بو ایدی کی، اوراداکی اهالینین چوخو هله کندلرده یاشاییردی‌لار و هامیدان داها آسانلیقلا اَل‌لرینه سیلاح آلماغا حاضیر ایدی لر، بیر طرفدن ده باراتگیلین نفوذو لاپ آز ایدی.

عومومی سیاسی وضعیتی حاکمیّتین نظارتی تعیین ائدن شهرده گؤبه‌لک کیمی یئردن گؤیه‌رن بو تزه یارانمیش سیاسی- نظامی جریانلار یئنی بیر سیاسی موعادیله‌لر یاراتمیشدی‌لار. بو موعادیله‌لر و موعامیله‌لر ائله بیر سورعتیله یارانیردی کی، باراتگیل نه اینکی اونلارین یارانماسیندا ائله جیدّی بیر رول اوینایا بیلمیردی‌لر، بلکه تئز اؤزلرینی تاپیب و سورعتیله دەییشیلن جریانلارا دوزگون تاثیر گؤسترمه‌لی‌دیرلر.

اونلار شهرین ایچینده «کوردلر» محلله‌سیندن آرخایین ایدی‌لر. اونلار بیلیردی‌لر کی، اورادا «دئموکراتیک» گوجلر عینی‌حالدا سیلاحلاناراق، کونترولو اَل‌لرینه کئچیریب اینتیظام یاراتمیش‌لار. اونلارین ایچینده چوخو سولچو اولان باراتگیلین یولداشلاری وار ایدی.

شهرین تورکلر طرفینده دوروم تام فرقلی‌ایدی. بورادا اوچ دسته وار ایدی‌لر کی، هر اوچو ده اؤز یئرلرینده قودرتلی و گوجلو ایدی‌لر. اونلار بونلاردان عیبارت ایدی: بیرینجی دسته، «سولچولار» دسته‌سی ایدی. بونلار شهر ایچینده ائولرده و عایله‌لر ایچینده چوخ حؤرمتلی و طرفدارلاری چوخ ایدی. اونلار عینیی حالدا «موعلّملر»، «اؤیرنجی‌لر»(دانشجولار) و «دولت ایشچی‌لری» ایچینده چوخلو نفوذلاری وار ایدی. سیلاح گوج علامتی اولان بیر شرایطده یالنیز سایغی و اعتیبارلا حؤکومت و نظارت اعمال ائدیله بیلمز.

باراتگیلین خبرلری اولمادان و قاباقجادان پلانلاشمادان بیر سیرا «موعللیم‌لر و دولت ایشچی‌لری» سیلاح اَلده ائده بیلمیشدی‌لر. بو دا اونلارا ایمکان یارادیردی کی، اؤزلرینی تئز گؤتور - قوی ائله‌سین‌لر. سولچولار خوصوصاً، تورکلر بونو حیس ائدیردی‌لر کی، بو مساله‌ده هامیدان گئری قالیب‌لار و تئزلیکله بو گری قالماغی جوبران ائله مه‌لیدیرلر.

ایکینجی دسته، «مولّا میرزا ابیراهیم و کالبا عظیم معبودی»گیلین دسته‌سیدیر کی، هامیدان آرتیق سیلاحلانیب تورکلر طرفینده نظارتی اَله کئچیرمه‌یه باشلامیشدی‌لار. بونو نظره آلماق لازیم‌دیر کی، بیر طرفدن عظیم معبودی‌نین اوغلو «میرزا ابراهیم‌ین قیزیلا ائولنمکله یاناشی باشقا خصوصیتلری ده وار ایدی: اونلار بیر طرفدن «قارا پاپاق ائلیندن اولدوق‌لاری اوچون «سولدوز»ون قاراپاپاق‌لاری، خصوصاً، بازار اهالیسی ایچپینده آغیر نوفوذلاری وار ایدی؛ ایکینجی، بوتون شهرین قاباقکی «ساواک» مامورلاری دا اونلارین دؤوره‌سینه ییغیلمیشدی‌لار؛ اوچونجو، شهرین «لوطو و لومپن‌لری» اونلارین بایراغینین آلتیندایدی‌لار؛ دؤردونجو، شهرین تورک بازارچی‌لاریندان سونرا، «سولچو اولمایان» موعللیم‌لری و دؤلت ایشچی‌لری ده اونلارین دؤوره‌لرینده ایدی‌لر کی، چوخلاری دا دموکرات انسانلار ایدی‌لر؛ آلتینجی، اونلار آیت الله شریعتمداری‌یه تقلیدلری باغلی اولان

میرزا ابراهیم‌ین مسجدینده توپلانمیشدی‌لار؛ یئددینجی، قاراپاپاق ارباب‌لاری دا بونلارا یاخینلاشیردی.
تورکلر ایچینده‌کی اوچونجو دسته «خمینی‌چی‌لر» ایدی‌لر کی، سای‌لاری هامیدان آز ایدی و سولدوزا سونرادان گلمیش قاراپاپاق اولمایان موهاجیر جاماعاتین سیاسی ایسلاما ساری یؤنلمیش بیر دسته جوانلاریندان تشکیل تاپیردی‌لار. بونلارین هامیسی دا مولا «شیخ مورتضا»نین مسجدینین آلتینا ییغیشمیشدی‌لار. شهرده بیر مسجد و موللانین چتیری آلتیندا یئرلشمیش بو آدام‌لار اؤلکه‌نین او بیری یئرلریندن اولان خبرلری، ائله‌جه ده اؤز عاقبت‌لرینی گؤزله‌ییردی‌لر. بونلار دا حتّی سولچولار دسته‌سیندن ده آرتیق ضعیف ایدی و سیلاحلی گوج‌لری ده یوخ ایدی و یا سولچولار کیمی چوخ آز ایدی.
تهراندان و او بیری شهرلردن گلن سولچولار ایچینده دانیشمالار جیددی شکیلده قاباغا گئدیردی. اونلار «سولدوز شهر کومیته‌سی»نین یارانماسی دوشونجه‌سینی بیشیریب او بیری دسته‌لرین آراسینا آپارماغی دوشونوردولر کی، شهرده بیر «شهر کومیته‌سی» یارانسین. حالبوکی میرزا ابراهیم و عظیم معبودی دسته‌سی عملا تورکـلر طرفده امنّیت یاراتماق فیکرینده ایدی‌لر. اونلار شهرین گیریش و موهوم نؤقطه‌لرینه سیلاحلی کئشیکـلر تعیین ائتمه‌یه باشلادی‌لار. اونلارین سیلاحلی آداملاری‌نین چوخو «لومپن» اولدوق‌لاری اوچون نه‌اینکی جاماعات بو مساله‌دن راضی دئییلدیر، بلکه بعضی اورتالیقدا قاریشیقلیق یارادان عمل‌لر ده گؤروردولر کی، آنارشیستی وضعیتین یارانماسینا گتیریب چیخاریردی.
چوخلو اینسان‌لار تاریخده و گله‌جکده هانسیسا اولای‌لار دوشه بیلر دئیه، بو مساله‌لری چؤزمکده «اوخشار یاراتماقلا» مساله‌یه باخیب، گله‌جه‌یی ده اونا اوخشار گؤرورلر. اونلار گونون و زامانین قاباریق گؤستریجی‌لرینی گؤره بیلمه‌یه‌رک تاریخده اوخشار (قرینه) یاراتماغا باشلاییرلار. بو دسته ده کئچمیشده «قاراپاپاق» ائلینین قارشیلاشدیق‌لاری اوخشار جینایت‌لر، قیرغین‌لارین تکرار یارانماسینین قاباغینین آلماسینی دوشونوردولر.
اونلار دوشونجه‌لرینده تورکـلری احتمالی «گئرچک» و یا «خیالی» خطرلردن قوروماغی دوشونوردولر. خطر کئچمیش‌لره سای سالاندا «ایسماعیل آغا سمیتکو» زامانی کیمی «کوردلر» طرفیندن یارانا بیلر. شهرده بونلار طرفیندن تورکلر طرفینده دیل‌لره سؤز سالینیردی کی، «بیزلره کوردلر طرفیندن هجوم ائتمه خطری واردی».
شهرده‌کی «سولچولار» دسته‌سینین ایچینه «دوکتور تقی، هوشنگ، حسین، قولو و هابئله نئچه یاشلی، اعتیبارلی و داها آرتیق تجروبه‌لی شخصیّت‌لر قاتیلمیشدی‌لار. بو مسله و اولای‌لارین سورعتله باش وئرمه‌سینی نظره آلاندا بارات عملا ایکینجی درجه‌لی شخص‌لر جرگه‌سینده‌ایدی. حالبوکی اونلارین همیشه‌کی

تشکیلات‌لاری اجلاسلارینی دوام ائده‌رک اونلارین ایچیندن «فیروز» دکتر تاغی‌گیل ایله یاخین ایلیشکیده ایدی.
«سولچولار» «موعللیم‌لر و دؤلت ایشچی‌لرینین ایچینده نئچه نفر نوفوذلو و او بیری دسته‌لرله، یعنی خومئینی‌چی‌لر و میرزا ابراهیم ـ معبودی دسته‌لریله ایلیشکی قوروب، دانیشا بیلن شخص‌لر تاپا بیلدی‌لر. اونلار «کوردلرین» ایچینده‌کی سیاسی تشکیلاتلارلا دانیشماقدا موشکول‌لری یوخ ایدی.
«شهر کومیته‌سی»نین یارانما فیکری ائله بیر فیکیر ایدی کی، هامی اونونلا راضی ایدی. شهر کومیته‌سینده شهرین بوتون دؤرد سیاسی بؤلوم‌لریندن وار ایدی. بو بؤلوم‌لرین هامیسی سیاسی ـ نظامی بیر تشکیلات ایدی‌لر، یالنیز بارات‌گیلین «تورکلر طرفینده‌کی سولچولار» ین نیظامی قووّه‌لری یوخ ایدی..
شهر کومیته‌سینین ایچینده بارات‌گیلین یولداش‌لاریندان «دوکتور تاغی» و کوردلر محله‌سیندن «سولئیمان» وار ایدی. شهر کومیته‌سینده نه کوردلرین موللاسی «موللا صالیح» و نه تورکـلرین موللاسی «میرزا ابراهیم» هئچ بیری یوخ ایدی‌لر. اونلار کناردان میلّتی آرامیشه سه‌سله‌ییردی‌لر. اولای‌لارین کونترول آغیرلیغی کوردلر محله‌سینده «کوردستان دموکرات پارتیاسی» و تورکـلر طرفینده «عظیم معبودی»نین دسته‌سی اوزه‌رینده ایدی. بو آرادا «دوکتور تاغی» جیبینده بیر تاپانچاسی دا یوخ، آما بونلارین آراسیندا گئت ـ گل ائدیب، دانیشماقدایدی کی، بیر منطقی دوزن یارانسین. اونلارین هامیسی دا بیلیردیلر کی، تورک سولچولارینین نیظامی گوج‌لری یوخ ایدی. اونلار بونلارا نیظامی گوج وئرمه‌یی ده ایسته‌میردی‌لر.
شهرین دؤردده اوچونو تشکیل ائدن تورکـلر طرفینده گیریش و موهوم نؤقطه‌لرده سنگر دوزله‌لیب کئشیک وئریلیردی. بو کئشیکچی‌لر ایچینده بیر سیرا دئموکرات «موعللیم‌لر و دؤولت ایشچی‌لری» و سولچولاردان دا، عینی زاماندا اونلارین ایچینده چوخلو ساوادسیز، سیاسی ـ ایجتیماعی باخیمدان دایاز و تئزلیکله هر کسین اَل آلتیسی اولا بیلن آداملار وار ایدی‌لر. اونلاردان سونرا بیر دسته شهرین «لومپن‌لری» ده وار ایدی‌لر کی، شهرین تورکـلر طرفینده هامی ایله دوست ایدی‌لر.
شهرده گوندوزلر دوکان- بازار و هر شئی عادی حالینا قایتمیشدی. هامی اؤز ایشی و کسبینه دونموشدو. آمّا شهرده تورکـلر طرفینده بئله بیر سؤز اورتالیقدا یاییلیردی کی، «کوردلر بیزه حمله ائدیب و یوروش گئتیره‌جکـلر». شهرده چوخ آزلیق تشکیل ائدن کوردلرده بو سه‌سلنمه و شایعه‌لر قورخو یارادیب، اونلارین اؤزلرینی مودافیعه ائتمه‌یه حاضیرلاشماسینا سبب اولوردو.
«تورکلر طرفینده» بئله سؤزلر یاییلیردی: «کوردلرین خریطه‌سی آله دوشوب کی، تبریزه‌جن یوروش آپاریب و آلماغی دوشونورلر». بارات‌گیل بو سؤزلری ائشیدنده گولمکـلری گلیردی و بو سؤزلری «شاه» رئژیمی‌نین ایشدن دوشموش

امنّیت قوّه‌لرینه نیسبت وئریب و میلّتی بیرلییه و ساکینلییه دعوت ائدیردی‌لر. اونلار آنجاق بعضی ایداره‌لرین سالونلاریندا عمومی چیخیش (دانیشیق) ائده بیلیردی‌لر. اونلار میلّتین ایچینده ایمکان داخیلینده دانیشیق‌لار آپاریب و اونلاری ساکینلییه سه‌سله‌ییردی‌لر. آمّا گئجه‌لر گلنده بیر نئچه ساعاتلیق «موسلسل و توفنگ گول‌له سه‌سسی» قولاق‌لاری باتیریردی. هامی قورخودان قاپی‌لاری چه‌کیب باغلاییردی‌لار. هر کس تورکـلر طرفینده فیکیر ائدیردی کی، کوردلر یوروش گتیریب. بونون ترسینه، کوردلر محلله‌سینده ده اونلار فیکیر ائدیردی‌لر کی، تورکـلر هوجوم ائدیبـلر.

کوردلر محلله‌سینده بارات‌گیلین یولداش‌لارینین چوخو اونیوئرسیته اؤیرنجی‌لری ایدی‌لر. اونلار دا بارات‌گیل کیمی شرایطی آراشدیریب تحلیل ائدیردی‌لر. اونلار دا داغیلمیش «ساواک» سیستئمینین قالمیش آدام‌لارینی «انقلابی» داغیتماغا چالیشمالارینی دوشونه‌رک، کوردـتورک ساواشی سالماغینی دوشونوردولر. آمّا اونلار کوردلر محلله‌سینده «کوردوستان دئموکرات پارتیا»سینین ایچینده هانسی دوشونجه‌لرین اولدوغونو بیلمیردی‌لر.

بارات‌گیل و اونلارین یولداشلاری آخشام ائولرینه گلیب اَیلشنده اونلارین «میرزا ابراهیم موحرّیر و عظیم معبودی»دن تاثیر آلان آتالاری اونلارا دئییردی‌لر کی، «سیز بونلاری تانیمیرسینیز، ایسماعیل آغا سمیتکو زامانی بیزلره نه‌لر ائدیبـلر». و یا بو سؤزلر: «سیز بازار ایچینده دئییلسینیز و بیلمیرسیز. بونلارین خریطه‌لری وار کی، تا تبریزه قدر آلیب، کوردوستانا قاتماق ایسته‌ییرلر».

«ایسماعیل آغا سمیتکو»دان هئچ بیر شئی خاطرلامایان بارات‌گیل و یولداشلاری آتالارینا دئییردی‌لر کی، «اونلار قاچاقاچ زامانینین تاریخینه عایددیر. ایندی زامان ده‌ییشیلیب و اونلارین یولداشلاری هامیسی اونیوئرسیته اؤیرنجی‌لری‌دیر. اونلار بیرلیکده و یولداشلیقدا بیزلرله یاشاماق ایسته‌ییرلر. «خریطه و نقشه» شاییعه‌سی ده فقط ایختیلاف یارادیب و ساواش سالماقدان اؤترودور. بو ایشی ده یالنیز ساواکیلار ایسته‌ییرلر. بارات‌گیلین ائولرینده آنالاری اوشاق‌لارینین دوشونجه‌لریله بیر فیکیرده ایدی، آمّا اونلارین آتالاری تامامیله «عظیم معبودی»گیلین دوشونجه‌لرینی داشیییردی‌لار. بو آرادا کوردستان دموکرات پارتیاسی بیر طرفدن دانیشیق‌لاریندا سولچولار کیمی بو شایعه‌لری ساواکیلارا نسبت وئریردی، او بیری طرفدن کوردستانین خریطه‌سی و اونلارین سرحدی و مرزی حاققیندا سوکوت ائدیردی‌لر.

بیر طرفدن ده یونی ایل بایرام یاخینلاشیردی و هامی اؤزونو بایراما و گؤروشلره حاضرلاییردی. او بیری طرفدن بارات‌گیلین و شهر ده هامینین بیر گؤزو ده تهراندا، تبریزده و اورمیّه‌ده اولای‌لارین نه جور قاباغا گئتمه‌سینده ایدی. تهراندان بارات‌گیله یولداشلاری بیرینجی نؤمره «کار» قزئتینی گؤندردی‌لر. اونلار عینی

زاماندا فدایی‌لر تشکیلاتینین «اعلامّیه‌لرین» ده گؤندریردی‌لر. باراتگیل تهراندا فدایی‌لرین باشاریلارینا فخر ائدیب، اونلارین آدلارینی، یازی‌لارینی شهرده آشکار یایماغا باشلایاراق، بوتون شهرده‌کی سولچولار فدایی‌لر تشکیلاتینین سمپاتی اولموشدولار.

قیزلارین ایچینده ده چابالار و فدایی‌لر طرفدارلاری چوخالمیشدی. باراتگیلین یولداشلاری اولان ائولرین چوخوندا دوست‌لارینین باجی‌لاری دا فدایی‌لر تشکیلات‌لاریندان طرفدارلیق ائدیب بو دوشونجه‌نین دالیسینجا دوشموشدولر. باراتگیلین تشکیلات‌لارینین ایچینده هئچ بیر قیز یوخ ایدی، آمّا هامیسی فدایی‌لرین طرفداری اولان سولچو قیزلار اؤزلری بیر- بیرلرینی تانییردی‌لار و بیر- بیرلریله گل ـگئت‌لری وار ایدی. قوربان اولدوغوم بارات دا او خانیم‌لاردان اوتاناق خاصیّتینی اؤزو ایله داشییاراق اونلاردان ایمکان اولدوغو قدر اوزاق گزدییی اوچون چوخ‌لارینی تانیمیردی.

«کوردلر مسجیدی» و یا باشقا سالونلاردا بیر سیرا پروقراملار آپاریلاندا بارات گؤروردو کی، قیزلاردان دا اون نفردن آرتیق گلیب کی، هامیسینین چادرالاری باشلاریندا و هئچ بیرینی ده بارات تانیمیردی. او آنجاق بونو بیلیردی کی، هردن «ترلان» و «مارال» دا اونلارین ایچینده‌دیر یا یوخ. آلبته کی، ایندی ترلان، مارال و اوختای دا قانلاری جوشا گلیب و «فدایی‌لر» سمپاتی اولوب و اونلاردان طرفدارلیق ائدیردی‌لر.

تهراندان بؤیوک ـ بؤیوک قیرمیزی رنگلی فدایی‌لر علامتی ده یوخاری حیسه‌سینده اولان اعلامیه‌لر باراتگیلین آل‌لرینه یئتیشیردی کی، اونلاری یاییب، یا دا دیوارلارا یاپیشدیریردی‌لار. آیدین و ضیالی عایله‌لر ایچینده «فدایی‌لر» تشکیلاتی هامیدان آرتیق طرفدارلاری وار ایدی. اونلارین حوضورو شهرده تامامیله حیس اولونوردو.

بارات گؤروردو کی، اونلارین ایچینده بعضی ایش‌لر فدایی‌لر طرفیندن گورولور، آما بارات ایکینجی درجه‌ده اونلاردان خبری اولوردو. او بیلیردی کی، «اعلامیّه‌لری کیم تهراندان گؤندریر، آمّا هئچ زامان بونلارین هارادان گلمه‌سینی سوروشمازدی. اونا بنزر بیر گون اونلارین جلسه‌سینده بیر نفر اوراداکی‌لارین ایچیندن دئدی کی، «شهید اولموش فدایی‌لرین شکیل‌لرینین بؤیوک و حاضیرلانمیش پورتره‌لری نومایشه (سرگییه) قویماق اوچون تشکیلات طرفیندن اونلارین اختیاریندا قویولور».

فدایی‌لرین سمپات‌لاری هم تورکـلر، هم ده کوردلر ایچینده اؤزلرینی بو سرگی و قالئری اوچون حاضیرلاماغا باشلاییردی‌لار. اونلار شهرین دوز اورتاسیندا، کوردلر ایله تورکـلرین آراسیندا اولان (بارات‌ین ایلک دفعه مکتبه گئتدییی)

«انوشیروان» مدرسه‌سینی بو چیخیش اوچون دانیشیب و اونون سالونونو توتموشدولار. اونلارین موعللیم‌لر ایچینده کفایت قدر آدام‌لاری وار ایدی.

کیچیک شهرده بو سرگینین سه‌سی تئزلیکله هر یئره یاییلدی. بارات‌گیل بو شکیل‌لری و اونون یانینداکی دیوارلارا یاپیشدیردیق‌لاری یازیلاردان اؤزلری ده تاثیرله‌نه‌رک حیران قالمیشدیلار. یوزلرله اونیوئرسیته‌ده تحصیل ائدن و یا تحصیلینی باشا ووران فدائی «شاه» زامانیندا اؤلدورولموشدو. اونلارین قهرمانلیق‌لاری و خاطیره‌لری هر اوخویانا تاثیر گؤستریردی.

بارات‌گیل بو سرگیده تکجه سالوندا دولاناراق، جاماعاتا بیلگی وئرمکله کیفایتلنمه‌ییب، بلکه گنجه‌نی ده اورادا قالیب کئشیک چکیردی‌لر. بونا اوخشار چالیشمالار سولچولارا هم رسمیّت، هم ده قانونیلیک قازاندیریردی. اونلار داها راحات و آشکارجاسینا فدایی‌لر آدینا شهرده چالیشا بیلیردی‌لر. اونلار داها بیر دانیشیق و چیخیشدا «ائیتیم» ائوینده تشکیل ائتدی‌لر کی، اورادا بارات «سیاووش کسرائی»دن بیر شعر حیفظدن هامیا اوخودو. او شعر «چه‌قووارا»نین قهرمانلیغی حاققیندا ایدی.

بو بیری طرفدن بارات‌گیل گؤردولر کی، «فدایی‌لر» تشکیلاتی گله‌جکده یارانا بیله‌جک کوردوستان‌ین ایکینجی بؤیوک شهری اولا بیلن و سولدوزدان 50-60 کیلومتر آرالی اولان «سویوق بولاق» شهرینده اؤزلرینه دایره آچیب‌لار. اونلارین یئرلری بؤیوک بیر سربازلار یاتاغیدی کی، «دئوریم»دن قاباق اورادا ارتش و حربی قووّه‌لرین عسگرلری یاتاردی. بارات‌گیلین تشکیلاتی دا اونلارلا ایلیشکی یاراتماغی دوشونوب تهران یئرینه «سویوق بولاقدان» قزئت‌لرین و یازی‌لاری گتیرمه‌یی دوشونوب، عینی حالدا «فدایی‌لر» تشکیلاتی ایله اَن یاخیندان ایلیشکی قورماغی اؤزلرینه بیر عاجیل ضرورت گؤروردولر.

بارات «سویوق بولاق» شهرینه گئتمه‌میشدن دوکتور تاغی و قولو نئچه دفعه اورایا گئتمیشدی‌لر. ایل‌لر بویو زیندانلاردا قالان سولدوزلولار اورادا اولان فدایی‌لرین مسئول‌لارینی تانییردی‌لار. اونلار بوندان قاباق اونلارا سولدوزداکی «فدایی‌لر» حاققیندا کیفایت قدر بیلگی وئرمیشدی‌لر.

بایرام چوخ یاخین اولدوغو اوچون گنجه‌لر گوئه آتمالار هر ایکی طرفدن آزالیردی. عینی حالدا هاوالار یاواش- یاواش ایستیله‌شیردی. گونشین قیزیشماسی میلّتین ده جانینی قیزدیریردی. او بیری طرفدن بایرام گلمه‌سینه گؤره هوشنگ و ناصیرگیل ده سولدوزا دؤنمه‌یه حاضیرلاشیردی‌لار. آخی امکانسیز ایدی کی، اونلار بایرامی سولدوزدا اوز ائو- ایشیک و عایله‌لرینین ایچینده اولماسین‌لار.

بارات‌گیل بیر نئچه چیخیش اوچون کورد کندلرینده گئتدی‌لر. «خَلَفَن» کندینده اونلارین طرفیندن «فیروز» چیخیش ائدیب دانیشدی. اوراداکی چیخیشلاردا «قاضی محمّد»ین عمو اوغلوسو دا « کوردوستان دموکرات حزب»ی طرفیندن وار ایدی.

اورادان سونرا اونلار «محّمدیار» کندینده بیر چیخیشدا ایشتیراک ائتدی‌لر. اورادا سولچولاردان سونرا او کندین تورک اولماسینا گؤره بیر تورک مولّلاسی دا چیخیش ائتدی کی، دانیشیغیندا «خمینی»دن حمایت ائده‌رک، سولچو و ساغچی، آمریکالینی و شورویلینی - هر ایکیسینی محکوم ائتدی و اسلام حؤکومتینی مودافیعه ائدیب ایسلامدا آزادلیق و میلّت‌لرین ده بیر اولماغی و عدالتین اولماسیندان دانیشدی. بو ایسه بونا بنزه‌ییردی کی، اورا گلن‌لرین هامیسی بیر آیری دونیادا یاشاییردی‌لار و جناب مولّلا آیری بیر دونیادا.

بو قاچاقاچین ایچینده بارات‌گیل گؤردولر کی، بیر طرفدن اونلار موعلّیم‌لر، دؤلت ایشچیلری و کندلی‌لرین ایچینده اونلارا تشکیلات یاراتماقدا کؤمک ائتمه‌یه مشغول اولموش‌لار. اونلار اؤزلری گنج و جاوان اولدوق‌لاری اوچون گنج‌لرین ایچینده ایش‌لری آرتیق راحاتجاسینا قاباغا آپاریردی‌لار. البتّه کی، اونلار بو ایشی اؤیرنجی‌لر و شاگیردلر ایچینده ده گؤرودولر. بو مساله دئموکراتیک داورانیشا شهر ایچینده بؤیوک کؤمک ائدیردی.

میلّت اؤز ایش دسته‌لرینده، خصوصاً «موعلّیم‌لر و دؤلت ایشچی‌لری» بیر- بیرلرینه یاخینلاشیب دانیشمالاری اونلارین ایش گؤرمه توتومونو دا چوخالدیب، اونلاری بیر-بیرلرینه داها یاخینلاشدیریب و آزاد شکیلده فیکیر پایلاشمالارینا گتیریب چیخاریردی. اونلارین ایچینده یئنی لیدرلری اورتایا چیخیب تانینیردی. اونلارین قاباغا دوشن‌لری و فیکیر صاحابلاری تانینیردی.

بارات ایله نوروز بئله قرارا گلدی‌لر کی، سولدوز تشکیلاتی طرفدن گئدیب، «سویوق بولاق» دا فدایی‌لر تشکیلاتیلا تانیش اولماق اوچون ایکی گون اورادا قالسین‌لار. بارات‌گیل اورایا گئدنده بیر مساله‌نی گؤروب و حیس ائتدی‌لر. یعنی «فدایی‌لر» تشکیلاتیندا ایکی نفر وار ایدی کی، نه ایش گؤردوکـلرینی بیلیردی‌لر و و همیشه باشلاری مشغول ایدی. بو ایکی نفر «محمد» و «جاواد» ایدی. «محمد» تورک و جاواد دا فارس و مشهد طرفیندن ایدی. بو ایکی نفرین معمولاً بیری اورادا اولاندا او بیری تهراندا ایدی. چوخ آز ایکیسی ده بیر گونده سویوق بولاقدا تاپیلاردی.

هامی هر بیر قرار اوچون اونلارلا مشورت ائدیردی. اونلارین دا هر سوالا بیر جاواب‌لاری وار ایدی. ایکینجی سیرادا دا ایکی- اوچ نفر ده وار ایدی‌لر کی، یاریمچیق قرار وئریردی‌لر. اونلار دا کاک «مینه»، کاک «عمر» و نهایت «یوسیف» و بیر- ایکی نفر آیریلاری ایدی‌لر. بونلاردان «یوسیف» تورک و میشکینلی ایدی. او بیری ایکی نفر ده کورد ایدی‌لر.

بیر سیرا گلیب‌گئدن‌لر ده وار ایدی کی، بارات‌گیل اونلاری تانیمیردی‌لار. چوخلاری دؤوره شهرلردن گلیب، اؤز دوروملاریندان بیلگی وئریب و سونرا آل‌لری دولو فیکیر یاردیمی، قزت و یازیلاریلا اؤز شهرلرینه دؤنوردولر. بارات‌گیل

بو ایکی گونده بیر پارا عومومی دانیشیق‌لاردا ایشیتراک ائتدی‌لر کی، اونلار اوچون داها چوخ بیر- بیرلری ایله تانیشماق دئمک اولاردی. بو دانیشیق‌لارین بیرینده «کاک سولئیمان» دا سنندج شهریندن گلمیشدی.

«کاک سولئیمان» جاوان اولسا دا، چوخ چتینلیک چکمیش بیر اینسانا بنزه‌ییردی و چوخ سیقارئت چکیردی. او چوخ جسارتله جمعین ایچینده «جواد» و یا «محمد»ین بعضی نظرلریله مخالیفت ائدیردی. تام سلیس دانیشان و عینی زاماندا دئییب ـ گولن «کاک عمر» تام ترسینه، «کاک مینه» اؤز ایچینه قاپاندیغی اوچون جیددی، هم فیکیر، هم ده چوخ عمل اهلی ایدی. «جاواد» «دوکتور رحمان قاسیملی» ایله اولان اؤز گؤروشو حاققیندا گلیب اونلارا لازیم اولان قدر خبر وئریردی.

اورادا اونلارین یئمک‌لری ده چوخ ساده ایدی و داغدا یئدیک‌لری یئمک‌لره بنزه‌ییردی. بیر ماراقلی شئی ده وار ایدی کی، اونلارین ایچینده قیز و یا خانیم چیریک یوخ ایدی. بارات‌گیل بو ایکی گونو بیر سربازخانا یاشامی کیمی گون‌لرینی کئچیریب، سونرا سولدوزا دؤندولر.

بارات‌گیل «دئوریم»دن سونرا یئنی یارانمیش شرایطه و اونون یاراتدیغی یئنی ضرورت‌لره جواب وئرمه‌یه ائله آلیشمیشدی‌لار کی، داها بایرامین گلمه‌سی چوخ یادا دوشموردو. دوستلاری بایرامین بیر گؤزو ده «تهراندا» ایدی. او تهرانداکی اولای‌لاری ایزله‌ییب، اورادکی اولای‌لارین ایچینده اولماسینین حسرتینی چکیردی. بو طرفدن ده اونیوئرسیته‌لر بیلدیرمیشدی‌لر کی، ایل بایرامی تعطیلاتیندان سونرا کیلاسلار یئنیدن باشلایاجاقدی.

نوروز بایرامینین گلمه‌سی یئنه ده سبب اولموشدو کی، تهرانداکی یولداش‌لاری ناصیر، هوشنگ و او بیری‌لر ـ هامیسی سولدوزا دؤنسون‌لر. بارات‌گیلین یولداشلاریندان سونرا شهرده هر یئره باخیردین تزه قیافه‌لر گؤرونوردوکی، اونلارین هامیسی دوغما سولدوزلو ایدی، آمّا باشقا شهرلرده یاشاییردی‌لار و قوهوم‌لارینی و یا آتاـآنالارینی گؤرمک اوچون سولدوزا گلمیشدی‌لر. اونلارین چوخو خیاباندا دولانارکن چوخلو تانیش‌لارینی خیاباندا گؤرنده اؤپوش ـ گؤروش ائدیردی‌لر. اونلارین چوخونو بارات تانیمیردی، آما اونلار شهرده چوخلارینی تانیردی‌لار کی، خیابانلاردا اونلارلا گوروشوردولر.

هامینین اوزو گولوردو. بونا بنزه‌ییردی کی، بیر طرفدن هامینین چیین‌لریندن بیر آغیر یوک گؤتورولوب. داها لازیم دئییل هئچ کس دانیشاندا دالیسینا و دؤره‌سینه باخسین کی، بیری قولاق آسیر یا یوخ. او بیری طرفده ده هامینین گؤزلری پارلاییردی. هامی بیر بؤیوک و درین اومیدله گله‌جه‌یه باخیردی. هر کس اؤز ایستک‌لرینین یئرینه یئتیریلمه‌سینی بو «دئوریم»ده گؤروردو. سولدوزدا گونش ده ملّتین شنلیینه قاریشمیشدی. بایرام گون‌لری بوتون هر یئری گونش کیمی بیر گؤزل

و مولایم ایستیلیک وار ایدی کی، قارلاری آریدەرک، او بیری طرفدن یئرلری ده قورودوردو. باغلار و مئشەلرده آغاجلار دا چیرتلاماغا و چؤللرده و زمی‌لرده گؤیرنتی‌لر ده گؤرونمەیه باشلامیشدیلار. گون آغاجلارا و زمی‌لره ساچاندا او قدر تمیز و دورو پارلاییردی کی، سانکی آنا اؤز بالاسینی تزه یویوندوروب و اونو تزه پالتارلارلا گئیندیرییدیر.

بارات‌گیل بو گؤزل شنلیک و بایرامین گؤزلیک‌لرینی و طبیعتین آرماغان‌لارینی اَلدن قاچیرا بیلمز ایدی‌لر. امکانی اولدوغو قدر کنده، باغا، داغا و چؤللره باش ووروب و اَلبتّه «گادار» چایینین قیراغیندا اَیلەشیب، اونون آخارلیغینا حیئرانلقلا باخاراق، اونونلا دانیشیردی‌لار کی، «سن مین ایل‌لر بویو منطقەده نەلره شاهد اولموبسان». سن بیزیم نسلین تاریخینی ده اؤز سیننده ساخلاییب، داشییرسان.
«گادار» چایی آنجاق سو بورغانلارینین و کؤپوک‌لرینین سەسیله بارات‌گیله جاواب قایتاریردی. اونون سەسی بوغوناق ایدی و سویو ایسه داغدان آرییەن قارلارین سویو اولاراق سویوقدان آیاق‌لاری کسیردی. «گادار» چایی نظره گلنی چوخ سئوینمیر و شن دئییلدی. مین ایل‌لر بویو «ماننا»لار زامانیندا «کیاکسارلار» قالخیشینا شاهید اولان گادار، بارات‌گیلدن داها درین اولای‌لاری گؤره بیلیردی.
آمّا بارات‌گیل گاداری بیر بؤیوک آنا و یا بؤیوک آتاکیمی سایریردی‌لار و اونون یانینا گلیب، بایرام گؤروشونو تزەلەمکله اؤز اورک‌لرینده بیر بؤیوک بوشلوغو دولدورورودولار. اونلارین اورک‌لری گادارین گؤروشونده آرام اولاندان سونرا قوربت یئرلرده داها راحات یاشایا بیلیردی‌لر. گادارین سویو طوغیان ائدەرک، آغاجلارین اونا ساللانان بوتالاریلا دا ساواشیردی. اونون گور آخار سویو شیخ موختارین و مجید عمی‌نین سو قیراغیندا یئرلشن باخچالارینین آغاجلارینین کؤک‌لری و ریشەلرینی شاللاق آلتینا آلمیشدی. گادار سانکی هئچ سئوینجلی گؤرونموردو.
بارات قرارینی وئرمیشدیر. اونون داها اورەیی دؤزه بیلمیردی. او بیر طرفدن حیس ائدیردی کی، اؤز گؤرەوینین اصلی بؤلومونو بو دئوریمده سولدوزا نسبت یئرینه یئتیریب. او بیری طرفدن تهراندا کئچن اولای‌لاردان اوزاق قالماغا داها دؤزه بیلمیردی. بایرام تعطیلاتیندا تهرانداکی یولداش‌لاری دا سولدوزا گلندن سونرا تهرانداکی اولای‌لاری، ساخلوولاری (پادگانلاری) و شهربانی‌لری و باشقا اهمّیتلی نؤقطەلری آلماقدان و اونیوئرسیتەلرده «پیشگام» دفترلری آچیلماسیندان صؤحبت ائدیردی‌لر. تهران‌ین مرکزی ساواک دفترینی «فدایی‌لر» اَله کئچیریب، اؤزلرینه مرکز دفتر تعیین ائتمیشدی‌لر. اورادا او بیری سیاسی تشکیلات‌لار دا چالیشمالارینا باشلامیشدی‌لار. اؤیرنجی‌لر ایچینده «خالق موجاهیدلری»نین طرفدارلاری «فدایی‌لر» طرفدارلاریلا ایکیسی ده اؤزلرینه آیری دفترلر و فاکولتەلر ده آچمیشدی‌لار.

بارات بو بیری طرفدن ده گؤروردو کی، سولدوزون دورومو داها دولاشیق اولا- اولا باراتگیلین تشکیلاتی بیر «نیظامی» (حربی) محیط ده «غیر نیظامی»(سیویل) اولدوق‌لاری اوچون جریان‌لارا جیددی تاثیر قویا بیلمیرلر. باراتگیل نه قدر ده میلّتین ایچینده اعتیبار و احتیرام‌لاری اولسا دا، همیشه بیر بؤیوک آتدیم گئری‌دیرلر. منطقه‌ده بیر نیظامی عملّیات اولونسا، اونلار راحات قوربانی اولا بیلرلر. هله میلّت ده بونلارین بو بؤیوک ضعفلرینی گؤروب، اونلاری چوخ جیددییه آلمیردی. بو طرفدن ده تهران‌دا آیری بؤیوک سیاسی اولای‌لار باش وئریردی. «خومئینی» گلندن سونرا «موقّت حؤکومتی» تعیین ائتدی. یئنه ده «خالق فدایی‌لری» و «خالق موجاهیدلری» اینقیلاب جبهه‌سینده آیریلیق دوشمه‌سین دئیه، اعتیراض ائتمه‌دی‌لر. اونلار دئییردی‌لر کی، بو حؤکومت «موقّت»دیر. دئموکراتیک قانون ایش اوستونه گلندن سونرا، قانونی حؤکومت‌لر میلّت طرفیندن سئچیله‌جک.

بو باخیش‌لار ساده فیکیرلی بیر باخیش اولاراق، او بیری طرفدن قارشی طره‌فین «خومئینی‌گیل»ین یاخشی نظرلری اولمادیغی اوچون اونلارین طرفیندن سوء ایستیفاده‌یه سبب اولاراق، اونلار داها آرتیق نیظامی و سیاسی اورقان‌لاردا یئرلرینی برکیدیردی‌لر.

اونلار بونا دا کیفایت ائتمه‌ییب، اؤلکه‌نین آنا یاساسینی یازان قوروجولار مجلیسینی سئچدی‌لر کی، اونون ایچینده یئنه ده نه فدایی‌لردن، نه ده موجاهیدلردن وار ایدی. همچینین اونلارین دولایی رول‌لارینین نه‌اینکی هئچ تاثیری یوخ ایدی، حتّا بو غیر دئموکراتیک قورولوش و نومایشی تشکیلاتا دا «دئموکراتیک» بویاق یاخیردی.

خومئینی‌گیل تامامیله «خالق فدایی‌لری» و «خالق موجاهیدلرینی» قیراغا ایته‌له‌ییب، حؤکومت‌لرینی قوروب، آنا یاسانی یازماغا و او بیری طرفدن نیظامی و اینتیظامی قوّه‌لری اَل‌لرینه کئچیرتمه‌یه باشلادی‌لار. اونلار عینی حالدا اؤلکه‌نین بانکلارینی، نئفتین و باشقا جانلی ایقتیصادی دامارلارینی اَل‌لرینه کئچیرتمه‌یه باشلادی‌لار.

او بیری طرفدن تئهران‌دا بوتون کومونیست کیتابلار دا چاپ اولاراق هامی سولچولار طرفیندن اوخوماغا باشلانمیشدیر. اونلار و فدایی‌لر ده اونلارین ایچینده، بو «دئوریمی»، 1905 دئوریمینه اوخشاداراق، اؤزلرینی 1917 -یه حاضیرلاماغا باشلامیشدی‌لار. بونو دئمکدن مقصد بودور کی، اونلار بیر عؤمور گیزلین یاشایاراق، بیر داها یاریمچیق یئرآلتی چالیشمالارا دوام ائدیردی‌لر.

عینی حالدا یازیلاریندا «فدایی‌لر»، خومئینی‌گیل‌ین بو ایش‌لرینی تنقید ائدیردی‌لر، آمّا او بیری طرفدن «خالق موجاهیدلری» داها آرتیق اونلارا موثبت باخیش‌لا «خومئینی»نی اؤزلرینه «آتا» سه‌سله‌ییردی‌لر. بونون قارشیسیندا

«خومئینی»نین آداملاری و دسته‌لری قاباقداکی ایش‌لره کیفایت ائتمه‌ییب، کوچه‌لرده، خیابانلاردا، اونیوئرسیته‌لرده، مدرسه‌لرده، ایداره‌لرده و یا فابریکالاردا «خالق موجاهیدلری» و «خالق فدایی‌لری»نین سمپاتلارینا فیزیکی هجوما کئچمه‌یه باشلامیشدی‌لار.

هله اینقیلابین ایستیلیی اورکـلرده شؤعله چکیردی، «خومئینی‌گیلین ایرتیجاعی و دیکتاتورجاسیا اینقیلابی اوغورلاییب و اونو منیمسه‌مه‌لری داوام ائدیردی. بین المیلل قوّه‌لرین، آمئریکا، اینگلیس و روسیّه‌نین بو اولای‌لارین ایچینده نه جور اَل‌لری ایشله‌ییردی، اونلارین ده‌نیزده سو اوزونده حرکت ائدن بوز داغی کیمی قویروق‌لاری گؤرونوردو، آمّا بوتون ایش‌لرینین او بیری قیسیم‌لری گیزلین ایدی. «خالق فدایی‌لری» و «خالق موجاهیدلری»نی ایزوله ائدیب، دارماـ داغین ائتمک مقصدی باتی اؤلکه‌لرینین حؤکومت‌لرینین آن اؤنملی ایستکـلریندن بیریدی.

خومئینی»نین دؤوره‌سینی فرانسادا اولاندان بَری بیر سیرا شوبهه‌لی و داها دوغروسو، تزه موسلمان اولموش اوروپاداکی «روشنفیکرلر»(ضیالی‌لار) توتموشدولار کی، اونلارین هامیسینین موشترک جهت‌لری «کومونیست‌لرله دوشمنلیک ایدی». اونلار داخیلی عرصه‌ده و بین المیلل عرصه‌سینده بیر شئی‌ده موشترک یؤن‌لری وار ایدی، او دا بو ایدی کی، «کومونیست‌لرین و سولچولارین آیاغینیی هر نه باهاسینا اولورسا اولسون، کسسین‌لر. سویوق ساواش زامانیندا بو سیاستین کیمی طرفیندن یورودولمه‌سی معلوم ایدی و بو خومئینی‌نین دوره‌سینی آلانلار عملاً بللی‌دیرلر کی، کیم‌لرین طرفیندن مامورلار دور.

بیر قدیمکی کیشی دئمیشدیر: «دئوریم» و اینقیلاب گون‌لرینده بیر گونون ایچینده او قدر بؤیوک اولای‌لار دوشه بیلر کی، عادی حالدا اون ایل‌لرله او اولایین دوشمه‌سینه دؤزمه‌لیسن. بو سورعتله دوشن اولای‌لارین مرکزی تهران ایدی و بارات اونلاردان بو قدر اوزاق قالماق ایسته‌میردی.

اونیوئرسیته‌لر ده آچیلمیشدی و کیلاس‌لار بیر داها بایرام تعطیلاتیندان سونرا باشلاناجاقدی. بارات درسینی داوام ائتمک اوچون ده تهرانا دؤنمه‌لی ایدی. اونون یولداش‌لاریندان چوخ آز وار ایدی کی، درسلرینی بیتیرمیشدی‌لر. چوخو اونیوئرسیته‌لرینه دونمه‌لی ایدی‌لر. آمّا دوروم کوردلر محلله‌سینده فرقلی ایدی.

بیر گون «فیروز» بونلارا دئدی کی، «کورد یولداشلاری» اونلاری بیر خوصوصی جلسه‌یه دعوت ائدیب‌لر. بارات، فیروز، بایرام، نوروز و قولام بو جلسه‌ده ایشتیراک ائتدی‌لر. بو جلسه کورد یولداشلارینین بیرینین ائوینده تشکیل اولونموشدو. کورد یولداش‌لاری «فوآد سولطانی»یه ایشاره ائده‌رک، کوردوستاندا «کوردوستان زحمت‌چکن‌لرینین تشکیلاتی»نین یاراندیغینی بیلدیریب دئدی‌لر کی، اونلارین هامیسی اونا قاتیلیب‌لار. اونلار حتّا بونلارا دئدی‌لر کی، سیز ده قاتیلا بیلرسینیز. بارات‌گیلین هامیسی «چاش‌باش» قالاراق نه ائده‌جکـلرینی بیلمیردی‌لر.

بیر طرفدن اونلار بیر سرتاسری «فداییلر» تشکیلاتیندان حیمایه ائدیردیلر، او بیری طرفدن اونلار تورک ایدی و کورد دئییلدیلر. بونلار داها چوخ ایسته‌ییردیلر کی، یولداشلاری «سویوق بولاق»دا «فداییلر تشکیلاتی»نا قاتیلسینلار. بیر قدر چاش‌باش حالدا ائشییه چیخدیلار. یولداشلیق‌لاری یئرینده، آمّا ایکی آیری سیاسی سولچو تشکیلات ایچینده چالیشماغا دوام ائتمه‌لی‌دیرلر.

داها نه تکجه بارات، حتا او بیری اؤیرنجی یولداشلارینین هامیسی اونیوئرسیته‌لرینه دؤنوب و درس‌لرینی داوام ائتدیرمه‌لی ایدی‌لر. فداییلر تشکیلاتی چوخ گئنیش و پوللی پارالی دئییلدی و اونلار فقط پروفسیونال سیاسی چالیشما یولویلا اؤزلرینین کئچینمه و یاشاییش خرجلرینی چیخاردا بیلمزدیلر. اونلار بوتون بو چالیشمالارین ایچینده، اوز خرجلرینی اوزلری قازانیب و اوز باشلارینی ساخلامالیدیلار.

اونلار تهرانا دؤنمه‌دن بیر داها «موعللیم‌لر طره‌فیندن» سولدوزون فرهنگ ائوینده سولچولار طره‌فیندن بیر توپلانتی تشکیل اولوندو. اورادا فرقلی دانیشان‌لار چیخیش ائتدیلر. بورادا داها «ایسلام حؤکومتی»ندن صؤحبت گئتمیردی، بلکه میلّت و خصوصاً، ایشچی‌لر، اکینچی‌لر و زحمت چکیب‌تر تؤکن جاماعاتین حاق‌لارینا نئجه چاتدیرماسیندان صؤحبت گئدیردی. بو دانیشیق‌لاردا میلّتین اؤز شورالاری و سندیکالارینی یاراتماقدان دانیشیلیردی.

بو چیخیش‌لارین ایچینده باراتا دا یولداش‌لاری طرفدن بیر واخت آیریلمیشدی. او قاباقکی چیخیشلاری کیمی یالنیز قاباقجادان ازبرله‌دییی بیر شعر حاضیرلامیشدی. بارات آلینده بیر تسبیه، هله هاوالار تام قیزمامیشدان اؤترو کوت‌ـ شالوار آینینده تسبئهی چئویره‌ـ چویره ایره‌لی گئتدی. یوز نفردن آرتیق شهرین ضیالی و ساوادلیلارینین قاباغیندا چیخیش ائدیب‌ـ دانیشماق اونون اوره‌یینی بیر آز تیترتمه‌یه سالمیشدی.

تسبئهی چئویرمک اونا دینجلیک وئیریب و اؤزونو آله آلماقدا کؤمک ائدیردی. بارات قاباقدا دورارکن بیر آن دایاندی. هامی سوساراق، اونون اوخودوغو شعری دینله‌مه‌یه حاضیر ایدیلر. بارات بو دفعه «سیاوش کسرایی»نین «چه قوارا»نین خاطیره‌سینه دئدییی شعری ازبردن اوخوماغا باشلادی. ایکی آلیله تسبئهی قاباقدا برک ساخلایاراق، شعری چوخ سلیس شکیلده اولدن آخیراجان ازبردن اوخودو. او حیس ائتدی کی، شعرده‌کی حیس و دوشونجه‌نی دینله‌ییجییه چاتدیرا بیلیب. اونون نیگارانچیلیغی بوندان ایدی کی، اونون سسینین گوجو آز اولدوغو اوچون اولا بیلسین کی، دالداکی‌لار ائشیده بیلمه‌سین‌لر، آمّا سالونون باغلی و تام سوکوت ایچینده اولدوغو اوچون هامی ائشیتمیشدیر.

بارات‌گیلین همین بو موعللیم یولداشلاریندان و بیر سیرا «تحصیلینی بیتیرن» و نهایت اورمیه اونیوئرسیته‌سینده اوخویان دوست‌لاریندان وار ایدی‌لر کی،

باراتگیل تهرانا گئدندن سونرا «سویوق بولاق» فداییلر تشکیلاتی کؤمه‌یی ایله ایشلره داوام ائتسینلر. بو یولداشلارینین ایچینده درس‌لرینی قورتارمیش بایرام و اوروج دا وار ایدی. آمّا حتّا اونلار دا اؤزلرینی ساخلایا بیلمیردی‌لر. اونلار دا تهرانا گئدیب یاخیندان بؤیوک دهییشیکلیک‌لری گؤرمک ایسته‌ییردی‌لر. البتّه کی، 24 اسفند میدانینداکی ائو یئرینده ایدی. بارات ایله ناصیر ده اورادان گئتمک ایسته‌میردی‌لر.

بو بیری طرفدن باراتگیل گؤروردولر کی، گئجه آتیلان هاوایی تیرلرین قاباغیندا اونلار عاجیز ایدی‌لر. او بیری طرفدن نه اونلار هارادان آتیلدیغینی، نه ده اونلاری کونترول ائده بیلیردی‌لر. بوتون بو وضعیّتین ایچینده اونلار قرار وئرمه‌لی ایدی‌لر و بارات دا تهرانا دؤنمه‌یه قرار وئرمیشدیر.

«سیزده بدر» گونو یئتیشمه‌میشدن، بارات تهران‌ین اتوبوسونا آتیلیب و اؤزونو تهرانا یئتیردی. او کی داها بو اوزون یولو گئتمه‌یه عادت ائله‌میشدی، اتوبوس بیر مکانا دؤنموشدو کی، اورادا او یورغونلوغون آلیب و راحت یاتا بیلردی. بارات همیشه‌کی کیمی اتوبوسون ایچینده اؤز رویالارینا جوموب و یاریم خیال و یاریم اویاق دونیاسیندا اؤز فیکیرلرینی دورولدوب، اؤز دوشونجه‌لرینی داها دریندن آغیر-یونگول ائدیردی. او اؤز فیکیرلرینی فلسفی باخیمیندان دا درینلشدیریب و مؤحکملشدیریردی.

****

بارات یئنه ده اؤزونو تهرانا یئتیردی. سحر چاغی هاوانین سویوغوندا هله هاوا قارانلیق ایدی. اتوبوس «غرب ترمینالی» و یا «باتی ترمینالی»ندا ساخلادی. اورادان «شهیاد» میدانینا کیمی چوخ اوزاق دا دئییلدی. هاوانین سویوغوندا تهران‌ین هاواسینین چیرکینلییی بارات‌ین بوغازینی قووشدورماغا باشلاییردی. او حیس ائتدی کی، آلی و اوزونه بیر آز یاغ یاخیلیب. اونون بورنونون دا ایچی آجیشماغا و ایچه‌ریدن قارا پیلته باغلاماغا باشلامیشدی.

بو قارانلیق هاوانین توستولو و آجیلیغینین ایچیندن «شهیاد» مئیدانی باشین اوجالدیب، عرشه چکیب و تهرانا گلن قوناق‌لاری قارشیلاییب خوش گلدین دئییر. بارات دا چانتاسینی اؤزویله چکه- چکه شهیاد مئیدانینا قارشی گئتمه‌یه باشلادی. ساعات تزه بئش اولموشدو. تهران تزه یوخودان دورورودو. کؤهنه- کهنه ماشین‌لار خیابانلارین قارانلیغیندا تلسه‌تلسه گئدیردی‌لر. اونلارین ایچینده آیله‌شن‌لرین چوخلاری باشلارینی دا داراماییشدی‌لار. هامیسی ایش یئرلرینه گئدیردیلر کی، فابریکالاردا و ایش یئرلرینده ایش‌لرینه باشلاسینلار.

بارات «شهیاد» مئیدانیندا اؤزونو 24 ایسفنده ساری یئتیریب دایاندی کی، اورادان موسافیر داشییان مینیک (سواری) ماشین‌لاردان بیری گلسین. بیر آزدان

سونرا بیر اون بئش- ایگیرمی ایللیک «پئیکان» ماشینی دایاندی. سوروجو بوینونو بیر متر ده باراتا ساری اوزاتمیشدی. بارات دا اوجا سه‌سیله سه‌سله‌دی: «24 اسفند». پیکان دایاندی و بارات چانتاسینی دالیبا قویوب آیله‌شدی.

شوفر «قازا» باسیب سورعتله گئتدی. او، یولدا بیر نئچه آیری موسافیری ده میندیردی. ایگیرمی دقیقه‌دن سونرا بارات 24 ایسفند مئیدانینا چاتدی. هاوا بیر آز آچیلمیش و جمعیّت ده خیابانلاردا چوخالمیشدی. «جمالزاده» خیابانینا یئتیشمه‌میشدن بارات دئدی: ساخلا. سوروجونون پولونو وئریب ائندی. اون دقیقه پیادا گئدندن سونرا سولدوزلولارین «ائلچیلیک‌لری»، یعنی اؤز اصلی و قدیمکی ائولرینه یئتیشدی. همیشه‌کی کیمی قاپی آچیق ایدی. هله ناصیر اورمیّه‌دن گلمه‌میشدی. هوشنگ ایله هورموز و موختار اورادایدی‌لار.

بارات کئچیب سه‌سسیز یورغان ـ دؤشه‌یی اولان اؤز اوتاق‌لاریندا یئرینی سالیب یاتدی. هله بئینی باشینین ایچینده دولانان کیمی، گؤزلرینی ده یوماندا اونلار دا بونا بنزه‌ییردی کی، آغیرلیقدان و یورغونلوقدان یوخویا گئتمک ایسته‌میردی‌لر. چوخ چکه‌مدی کی بارات بیر داها یوخویا گئتدی.

بارات یئنه ده موختارین باشماقلارینین سه‌سینه بیر زامان یوخودان اویاندی کی، هوشنگ ایله اوجا سه‌سیله دانیشیردی. بارات یوخودان قالخاندان سونرا موختار سانکی بارات‌ین گلمه‌سیندن خبری یوخموش کیمی اؤزونو گؤستریردی. حالبوکی بیله‌رک اونو یوخودان اویاتمیشدیر کی، «دور، سن ده صوبحانه یئ».

بارات یورغانین ایچینده اوزونو چه‌کیب و درین آسنه‌یندن سونرا یورغانی اوستوندن آتیب، بیر دقیقه دؤشه‌یین اوستونده آیله‌شندن سونرا بو بیری طرفدن موختار سه‌سلندی: «اوغلان، دور آیاغا». بارات دیک قالخاندان سونرا هر شئیدن قاباق اونلارلا اؤپوشوب ـ گؤروشدو. سونرا تئز ماوالا قاچیب، اَل- اوزونو یودو و موختارین حاضیرلادیغی تزه چؤرک ایله لیقوان پنیری و شیرین چایا یومولدو. اونلارین اوچو صبحانه‌لرینی یئمه‌یه باشلادی‌لار. ساعات دوققوزا یاخین ایدی. اَلبّته سونرا بارات حاضیرلاشیب، تهران اونیوئرسیته‌سینین قاباغینا گئده‌جک ایدی.

بارات یاوایش‌یاواش یئرینی ییغیشدیریب، اوزونو قیرخاندان سونرا پالتارلارینی گئییب، تهران اونیوئرسیته‌سینین قاباغینا ساری یولا دوشدو. گونش چیخمیشدی و هاوا دا سرین ایدی. تهران‌ین هاواسی سحر کیمی توستولو گؤرونموردو. هله بوغازینین ایچی قووشوردو. او ائولرینین یاخینلیغینداکی مئیوه ساتان و قزوینلی قصّابین و باقّالین دوکانینین قاباغیندان کئچیب و 24 ایسفند مئیدانینا ساری گئتدی. دیوارلاردا قیرمیزی رنگیله بؤیوک شعارلار گؤزه چارپیردی. بیریسی «خومئینی»نین مدحینده، او بیریسی «خالق موجاهیدلری»نین، نهایت «خالق فدایی‌لری»نین تعریفینده یازیلمیشدی. دیوارلارداکی شوعارلار باراتی بیر یئنی تهرانا خوش گلدینه چاغیریردی.

24 اسفند میدانی‌نین هر بیر نؤقطه‌سی باراتا تانیش ایدی. او اؤزونو تهران‌دا قریب حیس ائتمیردی کی هیچ، اؤزنو بیر اصیل تهرانلی کیمی تانییردی. مئیدانین گیریشینده بوتون ساندویچ ساتانلار و یئر آلتی شوربا «دیزی» قهوه‌خانالاری و بیر نئچه دنه ده تزه و مودئرن شکیلده قایریلان رئستوران‌لار بارات‌ین نظرینی اؤزونه چه‌کیردی. میدان اولدوغو کیمی قالابالیق ایدی. بارات مئیدانین اورتاسینداکی ستونون باشینا باخدی و گؤردو کی، آرتیق «شاه»ین هئیکلی اورادا یوخدو. بیر نئچه پاسلانمیش دمیر میل اونون نشانه‌لریندن قالیب کی، اونا بیر چیرکین منظره وئریر. بارات دولانا- دولانا اوزونو «تهران» اونیوئرسیته‌سینه ساری توتوب گئدیردی.

24 ایسفند مئیدانینین آدینی ده‌ییشیب، «اینقیلاب» مئیدانی قویموشدولار. هاوا گونش ایدی، بیر قدر ده یئل اَسیردی. یئل بارات‌ین تئل‌لرینی یوخارییا قالدیریردی. او دا کؤکسونو قاباغا وئریب، اؤزونو «تهران اونیوئرسیته‌سی»نین یانینا یاخینلاشدیریردی. بارات اوزاقدان کوما- کوما جاماعتی خیابانانین ایکی طرفینده ده گؤردو کی، دانیشیرلار. بو کوما- کوما اولماق‌لار دئوریمدن قاباق یوخ ایدی. اوندا هامی قدم آتیب، دولانماقدا، عئینی حالدا کیتاب ساتان دوکان‌لارین ایچینده، یا دا خیاباندا ایکی نفر تانیش بیر- بیرینی گؤرنده بیر کیچیک کوما دوزه‌لیب دانیشمالار اولوردو. آمّا ایندی هر بیر یئرده بئیش اون نفر بیر نؤقطه‌ده توپلاشیب، ایکی- اوچ نفر سیاسی بحث ائدیر و او بیری‌لر قولاق آسیردیلار. دانیشیب موباحیثه ائدن بو ایکی- اوچ نفر او بیری‌لردن ساوادلاری چوخ ایدی.

بارات باشا دوشدو کی، بو بحث‌لرین چوخونو سولچولار قاباغا آپاریب و جیددی شکیلده ده یؤنلدیرلر. ایندیه قدر یوزده دوخسان کلاسیک سوسیالیستی کتابلاری اوخومایان بارات‌گیل تهران‌ین کیتاب ائولری «مارکس، انگلس، لئنین، مائو، چه قوارا» و هابئله باشقا لیدئرلرین کتابلاریلا دولو ایدی. بیر- ایکی دفعه دولانانداندان سونرا بارات‌ین باشا دوشدویو بیر نئچه شئی بو ایدی کی، بیری سولچولار ایچینده «اوچ دونیا» تئوریسینه اعتقادلاری اولانلار، یعنی عوموميتله «چین» حؤکومتی‌نین طرفدارلاری ایدی‌لر کی، آیری بیر دسته کیمی سولچولار ایچینده آیریلیب و آیدین گؤزه چارپیردی‌لار.

بارات‌ین دیقّیتینی اؤزونه چکن ایکینجی مساله ده بو ایدی کی، بو دانیشان‌لارین ایچینده هله چاپ اولمایان و بازارا چیخمایان کیتاب‌لاری چوخ اوخویان بیر سیرا جاوان‌لار وار ایدی. اونلار سوسیالیستی کتابلارین چوخونو اوخویوب، معلومات‌لاری اونلارا نسبت قات‌قات چوخ ایدی. اؤزونو تجروبه‌لی و «ساوادلی» اینقیلابچی‌لاردان بیلن بارات بونلاری گؤرندن سونرا حیس ائتدی کی، او اؤزونو یالنیز «تجروبه‌لی» سایا بیلر و ساواد باخیمدان تزه چیخان کتاب‌لاری تئز-تئز آلیب اوخومالی ایدی کی، «تهران اونیوئرسیته»سینین قاباغیندا بوتون سوسیالیستی کلاسیک کتابلاری دریندن بیلن او بیری ساوادلی‌لاردان گئری قالماسین. حالبوکی بو

بحث‌لره او قدر بلد اولان‌لارین چوخو اوزلرینین رنگ‌لری و گئیدیک‌لری پالتارلاردان بارات‌گیل‌دن بیر آز فرقلی نظره گلیردی‌لر.
البتّه بونلارین ایچینده بیر چوخ یاشلی، ساوادلی، هم ده تجروبه‌لی شخص‌لر ده وار ایدی‌لر کی، بارات اونلاردا اولان متانت، درینلیک و تجروبه‌دن حددن آرتیق سئوینیردی. چوخ چکمدی، بارات باشا دوشدو کی، بو ساوادلی جاوانلارین هامیسی «ایران بئین الخالق کونفئدراسیون اؤیرنجی‌لری» (کنفدراسیون بین المللی دانشجویان ایران) طرفیندن دئوریمدن سونرا تزه خاریجدن گلیب اینقیلابا قاریشمیش‌لار. اونلارین چوخو یا «بئین المیلل سوسیالیست‌لر» دسته‌سینه، یا دا «اوچ دونیا» تئوریسینه طرفدارلیق ائدیردی‌لر. البتّه، بیر بؤیوک دسته‌سی ده «فدایی‌لر»دن طرفدارلیق ائدیردی‌لار. «توده پارتیاسی» طرفدارلاری آشکار شکیلده گؤرونموردو، بلکه میلّتین ایچینه داغیلاراق دانیشیق‌لارین و ایش‌لرینی قاباغا آپاریردی‌لار. دئوریمدن قاباق بوتون سولچولاری بیر سیرادا گؤرن بارات ایندی بیرینجی گؤروشده اونلاری اوچ بؤلومه آیریلدیغینی گؤروردو. بو بؤلوم‌لرین ایکیسی چوخ کیچیک ایدی: «فدایی‌لر»، اوچ دنیا تئوریسنه طرفدارلیق ائدن‌لر و بین المیلل سوسیالیست‌لر.
بارات بیر نئچه ساعات بو بحث‌لره قاتیلیب، البته، داها چوخ شاهید کیمی. عئینی حالدا کیتاب ائولرینه ده گئدیب، تزه چیخمیش کتابلارا باخماغا باشلادی. چوخلو تزه کتابلار چیخمیشدی. بیر سیرا کتاب ساتان دوکان‌لار وار ایدی‌لر کی، «اوچ دنیا» تئوریسینه مخصوص چیخان کیتاب‌لاری ساتیردیلار. بارات بیلمیردی کی، بو فرقلی باخیشین سببی نه اولا بیلر و یا اونلار طرفیندن بیر ایقتیصادی قراردیرمی؟ یا دا بیر بیلینمز قایناق‌لاردان سولچولاری نئچه شاققایا بؤلمک مقصدیله آپاریلیردی بو آیریلما.
تهران اونیوئرسیته‌سینین قاباغینا شوقیله گئدن بارات دؤنوب ائوه گلنده بیر قاریشیق بئیین و دوشونجه ایله گلیردی. او بیر طرفدن کئچن دفعه تهراندان سولدوزا گئدنده سولچولار بو قدر نئچه دسته‌یه بؤلونمه‌میشدی‌لر. اونلارین هامیسی بیر سیرادا «شاه» رئژیمینه قارشی موباریزه آپاریب، «سوسیالیسم» قورماق ایسته‌ییردی‌لر. ایندی اونلار آن آزی اوچ- دؤرد دسته‌یه بؤلونموشدولر. دوزدور کی، اونلارین ایچیینده «فدایی‌لر» تشکیلاتی اون مرتبه او بیری‌لردن بؤیوک و عظمتلی ایدی، عینی حالدا بو نئچه دسته‌لیک اونو سئویندیرمیردی.
او بیری طرفدن خیابان کناریندانکی بحث‌لرده چوخلو تزه فیکیرلر وار ایدی کی، «دئوریم»ین قاباغا گئتمه‌سینین نه قدر چتین اولماسینی گؤستریردی. بیر نئچه نفر توپلاشیب بحث ائدن بیر یئرده سولچولاردان سونرا بیر نئچه باشقا دسته و آیری تیپ آدام‌لار دا گؤرونوردو.

بو دانیشیق‌لاردا سولچولارین هامیسی چالیشیردی کی، «دین» و «مذهب» دانیشیغینا قاریشماسین‌لار و دئموکراسی، ایجتماعی عدالت و «سوسیالیسم» حاققیندا دانیشیق‌لاری آچسین‌لار. اونلار اکثر دانیشیق‌لاردا «تند» و «ایفراطی» ایسلامی فالانژلارین» قاباغیندا اسکیک گلمکدن اؤترو اونلارلا دایشاندا موضوع‌لاری چوخ آرام و متین آچیقلاییردی‌لار. بونلارین ایچینده نئچه دسته گؤرونوردو: بیر دسته «کونفدراسیون» طرفیندن گلنلر ایدی کی، اکثرأ چوخ ساوادلی ایدی‌لر؛ او بیری دسته‌لر یاشلی، تجروبه‌لی و ساوادلی آداملار ایدی‌لر کی، «توده پارتیاسی» طرفیندن اولابیلردی‌لر؛ اوچونجو دسته‌لر ده بارات کیمی اینقیلاب نسلیندن ایدی‌لر کی، بوتون عئشق، اینام و سئوگی ایله بو یولا قاتیلمیشدی‌لار. اونلارین ساوادلاری «کونفدراسیون» و یا «توده پارتیاسی» آداملاری قدر دئییلدی، اونلار بو ضعفی بیله‌رک اونو دولدورماغا چالیشیردیلار، آمّا اونلار بیر آنا کیمی «اینقیلابی» اؤز بالالاری کیمی بیلیب و مسئولیّتله اونو قوروماق ایسته‌ییردی‌لر.

بو دانیشیق‌لاری بیر بللی دسته «ایسلامی فالانژلار» همیشه بیر- بیره وورماق ایسته‌ییردی‌لر. اونلار گلیب، «دین و الله» مساله‌لرینی آرایا چکیب، کومونیست‌لری اللهسیز آدلاندیریب، اونلاری شانتاژا باغلاماق ایسته‌ییردی‌لر. اونلار اینقیلابین او بیری اساس مساله‌لرینه قاریشماغا ایمکان وئرمیردی‌لر. البّته چوخلو آیری و عادی جاماعات گلیب و اؤزلری بو «فالانژلارین» قاباغیندا دوراراق آزاد بحث‌لرین دوام ائتمه‌سی اوچون فورصت یارادیردی‌لار. گونده اونیوئرسیته‌نین قاباغیندا مینلرله اینسان کوما- کوما آزاد بحث‌لره قاتیلیردی‌لار. سانکی اونیوئرسیته‌نین ایچینده بیر آیری اونیوئرسیته تشکیل تاپیب. عادی و عامی جاماعات هر نه سئوالارینی اورادا سوروب و موختلف جاوابلار آلا بیلیردی. بو ایستر- ایسته‌مز بارات‌ین یادینا ایلک «یونان امپراطورلوغو» زامانی «سناتورلار» مجلسینده کئچن بحث‌لری یادینا سالیردی، بو فرقله کی، بورادا بو بحثلری قاباغا آپاران‌لار سناتورلار یوخ، عادی خالق کوتله‌سی ایدی.

بیر سیرا کومالاردا دا گؤروردون کی، بیر دسته چوخ چتینلیکله «دوکتور علی شریعتی» و اونون اوتوپیایی دانیشیق‌لارینی آچماغا، یوروب - یوزماغا چالیشیردی کی، بو دا بیر جیددی بحثدن یورولان شخصین بئینینین دینجلمه‌سینه یاخشی بیر دینجلمه ایمکانی یارادیردی.

صوبح گئدنده، اوره‌یی ساغلام و آرام اولان بارات ائوه ساری دؤننده آتدیم‌لارینی تئز- تئز آتیردی. اونون اوره‌یی داها یئیین دؤیونوردو. او اؤز اؤزونه دانیشیردی. انقلابدان سونرا هر بیر شئیین بیته‌جه‌یینی دوشونن بارات نه قدر چتینلیک‌لرین هله قاباقدا اولدوغونو گؤروردو. او اؤز ذهنینده و دوشونجه‌سینده فدایی‌لرین بو وضعیتله قارشیلاشماق اوچون نه‌لر ائده‌جه‌یینی دوشونوردو. او آلینده بیر کیچیک کیتاب «کارول مارکس»دان «فاغیرلیق فلسفه‌سی و یا «فلسفه‌نین

یوخسوللوغو» آدیندا آلینه آلیب، ائوه ساری گئدیردی. اونون نه قدر آج اولماغی دا یادیندا دئییلدی و ساعاتین دا نئچه اولماسینی دا بیلمیردی. او یالنیز گؤروردو کی، هله هاوا ایشیق و گونشلی ایدی. او هئچ بیلمه‌دی، نه زامان ائوه یئتیشدی.

هامی ناهاری یئمیشدی. آمّا ناهاردان بیر میقدارینی هله ساخلامیشدی‌لار. بارات اؤزو اؤزویله دانیشماقدایدی. بو خیابان کناریینداکی بحث‌لرده اؤیرنمک، هم ده اؤز نظرلرینی و بیلگیلرینی قارشی طرفه مونتقیل ائتمکده (اؤتورمکده) اولان هیجان و شور باراتی دا هیجانا گتیرمیشدی. او حیس ائدیردی کی، بیر میقدار اؤزونو ایتیریر. عینی حالدا نه زامان او «کونفئدراسیون» طرفیندن گلن‌لر کیمی بوتون سوسیالیت کلاسیک کتاب‌لارینی اوخویا بیله‌جک. او بیلیردی کی، بو کتابلاری اوخوماق آی‌لار و ایل‌لر زامان آپاریر، آمّا بو اینقیلاب گون‌لرینده او، یولداشلاریلا بیرلیکده اینقیلابی قوروماليدیرلار.

ائوده موختاردان سونرا هئچ کیم یوخ ایدی. هوشنگ‌گیل ائوده دئییلدی‌لر، هورموز هله ایشده ایدی، ناصیر و او بیری‌لر ده هله تهرانا گلمه‌میشدی‌لر. دوزدور کی، باهار گون‌لری قیش گونلریندن داها اوزون ایدی، آمّا یئنه ده ائشییه گئتسه ایدی، بارات‌ین بیر نئچه ساعاتدان آرتیق زامانی یوخ ایدی. آخشاما چوخ زامان قالمیردی.

بارات بیر چای ایچیب، بیر ساعات دینجلندیکدن سونرا بیر داها آن یاخین یئر، یعنی یئنه ده تهران اونیوئرسیته‌سینین قاباغینا یوللاندی. بو دفعه گئدندن سونرا بارات‌ین اوره‌یی داها دؤیونموردو. او بوتون گئدن بحث‌لرده، همیشه‌کی اوستون جهتینه ـ اؤز بیلییی و ساوادینی تجروبه‌سیله بیرلشدیرمه‌سینه ـ دایاناراق بحث‌لرده قودرتلی جاواب وئره بیلیردی.

«کومون پاریس» و یا «روسیّه اوکتیابر اینقلابی»نین تجروبه‌لری بارات‌گیلین اؤز تجروبه‌لری ایله موقاییسه‌ده بیر قدر اوراداکی جاماعاتا اوزاق و آز عاید اولان مساله‌لر ایدی. او، اؤزونون آلده ائتدییی اینقیلاب تجروبه‌لری و «بیژن جزنی» و اونا تای اوخودوغو یازیلارا دایاناراق، نسبتاً قودرتلی بیر سیرا جاوابلار وئره بیلیردی. بو دانیشیق‌لار عینی حالدا بارات‌ین قاباقلار اوخودوغو مطلب‌لری ده اونون یادینا سالیب و ذهنین ده دورولدوردو.

بو دفعه بارات بیر نئچه بحثه تکجه شاهد کیمی یوخ، بیر دانیشان کیمی قاریشدی. او بیر قدر جیددی دانیشیق‌لاردان سونرا حیس ائتدی کی، اوره‌یی ده سرینله‌ییب، داها دؤیونمور. آرتیق اؤزونه گووه‌نیب و بیر قدر ده باشینی اوجا ساخلایاراق، کیتاب ساتان مغازالارا ساری دؤندو.

او هم ده گؤردو کی، خیابان کناریندا کؤهنه کیتاب ساتان‌لار نه قدر چوخالیب. بوتون سیاسی تشکیلات‌لارین قزئت‌لری خیاباندا ساتیلیر. شاه زامانیندا ائوین ایچینده ده اینسان دیلینه گتیرمه‌سیندن قورخدوغو سؤزلر بؤیوک قزئت‌لرین بیرینجی صحیفه‌لرینده یازیلیب. «سوسیالیسم»، «کومونیسم» کلمه‌لری کیتابلارین و

قزئتلرین اوستونده چوخ راحات یازیلا بیلیردی. هامی آزادجاسینا هر نه فیکر ائدیر و دوشونوردو، خیاباندا بیر- بیرلرینه دئیردی. هئچ کس نظرینی دئمکدن قورخوسو یوخ ایدی. هامی بیر- بیرلریله نئچه ساعات بحث ائدندن سونرا، بیر- بیرلرینین اَللرینی سیخیب، سونرا آیریلیب و اؤز یوللارینا داوام ائدیردی‌لر. بو آرادا «ایسلامی فالانژلار» بیر ایستیثنایدی‌لار کی، بوتون سیویل و دئموکراتیک دانیشمالار و سیستئم‌لرین یارانماسینا تخریبی بیر شکیلده قاتیلیردی‌لار.

اونلاردان بیری بیر بحثه گیریب و قاتیلاندا اورادا سه‌س سالیب، تؤهمت ووروب و شوعارلار وئریر، تهدید ائدیر و دانیشیق نظمینی بیر- بیره وورماغا چالیشیردی‌لار. اونلارین بیرینجی سیلاح‌لاری «الله، پیغمبر، امام، کافیرلر، بهشت و جهنّم» ایدی. اونلار عامی و ساوادسیز جاماعاتین دینی اعتقادلاریندان سوء ایستفاده ائدیب، آنارشیست شکیلده قورخو و دارتیشما یارادیب و موذاکیره‌نی موجایله‌یه چئویریردی‌لر.

اونلارین سای‌لارینین آز، هم ده منطیق‌سیز اولمالارینا گؤره عؤهده‌لریندن راحات گلمک اولوردو، آمّا چیرکین زهرلرینی تؤکندن سونرا. بارات گؤردو کی، سولچو قزئتلرین چوخو، او جمله‌دن «طوفان»، «سوسیالستلر قزئتی»، «کار»، «مردم» و «ایشچی یولو» قزئتلری او جمله‌دن ایدی‌لر. «تزه گون» قزئتلری، او جمله‌دن «بیر ایکی ایسلامی قازئت» و «آیندگان» قزئتی ده یئنی گونلوک قزئت اولاراق چیخمیشدی‌لار.

بارات گؤرمه‌میش‌لر کیمی هر قزئتدن بیر نومونه‌سینی آلیب، آخشام اؤزویله ائوه گئتیرردی. اونون اَلی اوخوماق اوچون دولویدو. اؤنجه قزئتلرین مطلبلرین اوخوماغا باشلادی کی، اونلارین مطلبلرینین درینلیبین و سیاسی- ایدئولوژیک خطلرینی آنلایا بیلسین. او بو قزئتلرین هامیسینی جیددی شکیلده هر گون اوخویا بیلمه‌دییی اوچون اونلاری تانییاندان سونرا دیرلندیرمه‌لی ایدی، سونرا دا اونلاری یوخلاییب و اونا نسبت نه قدر واخت و اؤنم وئره‌جه‌یینی تعیین ائده‌جکدی.

بارات گؤردو کی، سوسیالیستی قزئتلرده چوخلو ایدئولوژیک و تئوریک یازیلار واردیر. بو یازیلارین اوزون و آغیر اولماسی اونلارین اوخوماسی اوچون چوخ زامان طلب ائدیر و چتینلیک تؤره‌دیر. اونا گؤره بونلارین ایچیندن مطلبلری اهمّیتلرینه گؤره سئچمه‌لی‌دیر. عینی حالدا بوتون قیسّا مطلبلر و خبرلرینی اوخویا بیلیردی. گونلوک قزئتلر ایچینده «آیندگان» قزئتی چوخ آچیق و دئموکراتیک مودئرن دوشونجه‌لرله جامعه‌نین سیماسینی گؤستریردی. ایسلامی قزئتلر چوخلو آرانی قاتیردیلار. «خالق موجاهیدلری»نین قزئتلری بوتون آیدینلادیجی و اومیدوئریجی ایدی. بارات اونلارین قزئتلرین اوخوماقدان لّذت آپاریردی کی، ایسلامی حرکتلرله دئموکراتیک دونیا آراسیندا کؤرپو قورماق ایسته‌ییردی‌لر. اونلار هله خومئینی‌یه «بؤیوک بابا» آدی وئریردی‌لر.

بیر- ایکی گوندن چوخ اونیوئرسیته‌لرین آچیلماسینا قالمامیشدی. هله ناصیر، ایسکندر، احمد، نوروز و فیروز تهرانا گلمه‌میشدی‌لر. باراتی بونا گؤره برک داریخما باسیردی. او عینی حالدا بیلیردی کی، یولداشلاریندان بیر نئچه‌سی، او جمله‌دن ناصیر ایله هوشنگ اینقیلاب گون‌لری تهراندایدیلار و اونلار او گون‌لرده «فدایی‌لر» ایله بیرلیکده اینقیلاب گونونون اولای‌لارینی یاراتماقدا شریک ایدی‌لر. بارات اؤزونو بونا گؤره بؤیوک بیر فورصتی اَلدن قاچیرمیش کیمی گؤروردو. اونا گؤره بو نئچه گونو چوخ تهراندا یارانمیش ده‌ییشیکلیک‌لری گؤرمه‌لی ایدی. چوخلو یازی‌لار، قزئت‌لر و کیتاب‌لاری اَله آلیب، آزیندان چوخلو بؤلوم‌لرینی اوخومالی ایدی.

آخشام بارات ائوه گلنده قارانلیق اولموشدو. او ائوین ایچینده سرین و مولایم هاوادا، اؤز ائولرینی خلوت گؤروب، آیاقلارینی بیر بوجاقدا اوزالتدی. دؤره‌سی دولویدو قزئت‌لرله. او بیربه‌بیر اونلاری اَلینه آلیب، اولّجه اونلارین تیترلرینه باخیب، سونرا خبرلرینی اوخویوب، سوندا بیر سیرا مقاله‌لر سئچیب، اونلاری اوخوماغا باشلاییردی. اگر حیس ائیله‌سه ایدی کی، مقاله چوخ غرض ایله یازیلیب، یا دا حددن آرتیق مطلبی دولاشدیریب و اؤزو ده مطلبین ایچینده ایتیب و یا ثبوت‌لاری باراتی قانع ائله‌میر، اونو قیراغا قویوردو. بو، عینی حالدا اونا بو قزئت‌لرین خطلرینی اؤیردیردی.

شامدان سونرا او ائلیله بیلیردی هوشنگ ایله بیرلیکده، قزئتلرین یازدیقلاری مطلبلر و اونلارین خطلری حاققیندا دا دانیشسینلار. هوشنگ ده وار اولان بوتون خبرلر حاققیندا بیلگیسی وار ایدی و بو قزئت‌لرین کیم‌لره باغلی اولدوق‌لارینی و اونلارین خطلرینی بیلیردی. بو آرادا باراتا کؤمک ائدیردی کی، اؤزونو تزلیکله گونده کئچن سیاسی جریان‌لار سطحینه چاتدیرسین.

کئچن دؤرد آیدا سولدوزدا ایشی سولچولار حرکینده جیددی چالیشمالارا مشغول اولان بارات ایندی سولدوزدان اوزاقدا اؤزونو تئوریک و سیاسی باخیمیندان گوندمه گتیرمکده‌ایدی. تهران ایراندا کئچن سیاسی مساله‌لرین بؤیوک داماری ایدی. اونا گؤره بارات بو مئیدانین ایچینده اولمالی و اؤزون یوخارییا چکمه‌لی ایدی. بوراداکی یولداش‌لاری بوتون بو کیتاب‌لاری اوخویوب، اونلار حاققیندا بحث ائتمکله چوخ اؤزلرینی یوخاریی سویّه‌یه چکمیشدی‌لر. بارات اؤزونو اونلارین سطحینه یئتیرمه‌لی ایدی.

اونلار شامدان سونرا حیطه ساری اولان پنجره کیمی تخته و شیشه‌دن اولان قاپیلاری آچمیشدیلار، حتّا حَیَطین چیراق‌لارینی دا یاندیرمیشدی‌لار، ائولرینین دینج موحیطینده هره‌سی اَلینده بیر کیتاب اوخوماغا مشغول ایدی‌لر. حتّا اونلار سیاسی مسأله‌لرده چوخ جیددییه آلمادیق‌لاری موختارین اَلیندن کیتاب یئره دوشموردو. بارات «کارل مارکس»ین «فرانسادا ایچ ساواش» کتابینی اَلینه آلمیشدی. داها چوخ

بیر تاریخی رومانا بنزه‌ین بو کیتاب بارات اوچون «کارل مارکس»ین دنیا گؤروشو، یازی اسلوبو هم ده تحلیل مئتودو باخیمیندان چوخ اؤنملی ایدی. دوزدور کی، کیتابی چوخ راحاتلیقلا اوخویا بیلیردی، آما اونون فیکرینجه، او اولای‌لار تاریخی باخیمدان چوخ دا اهمّیتلی دئییلدی. «مارکس» اینقیلابین «میلّت‌لر» طره‌فیندن یارانماسینی و اونلارین خارق العاده یارادیجی گوجلرینی گؤستریردی.

اونون کتابیندان بارات ساده شئیلری اؤیرنیردی: انقلابی کوچه‌لر و خیابانلارداکی عادی و عامی میلّت یارادیر. اونلار بو یارادیجی گون‌لرده نه معجزه لر کی اؤزلریندن گؤسترمیرلر. ضیالی و تحصیل آلمیش آدام‌لار، انقلابا یول گؤسترمه‌ده آپاریجی رول‌لاری اولدوغو قدر ده اونو روشوه و مقاما ساتماقدا خائن اولا بیلرلر. او ده‌ییشیکلیک یاراتمانین و بیر یئنی سیستمین نئجه کؤهنه بیر سیستمین یئرینه اوتورا بیلیر، بونلارین دیالکتیکینی میلّتین کوچه‌لرده‌کی یارادیجیلیقلاری، پارلماندا و سیاسی قوّه‌لرین آراسیندا کئچن اولای‌لاری دا آراشدیریب و یئنی سیستمین «ائلئمان‌لارینین» یارانماسینی تاپیب و گؤستریر. بو گؤستریجی‌لری سوندا «کمون پاریس» کیتابیندا داها آرتیق آراشدیریر.

بارات اؤزونو ناصیرگیل گلنه کیمی حاضیرلامالی ایدی. اونلار حتماً بو کتابلاردان بیر نئچه‌سینی بارات‌دان قاباق اوخویبلار. بارات اؤزونو اونلارین سطحینه چاتدیرمالی‌دیر. بارات ایسته‌یه‌ایسته‌مه‌یه تهرانا گلمکله باشقا بیر دونیایا گیرمیشدی. سولدوزدا کئچن مسأله‌لر تئهرانداکی‌لارلا تام فرقلی ایدی. او، سولدوزون گئجه‌لر تیر آتمالاریندان اوزاق اولاراق، اورانین کیچیک اولدوغو حالدا دولاشیق دورومونداندان اوزاقدایدی.

گئجه‌نی هئچ بیلمه‌دی هاچان یوخویا گئتمیشدی. بارات چوخ زامانلار یئرده اوزاناراق کیتاب اوخویاندا سوندا گؤزلری آخیب و کیتابی اَلیندن دوشوب، همن حالدا یوخویا گئدردی. بعضاً یولداش‌لاری اویاق اولسایدی‌لار، اونو اویاداردی‌لار؛ بعضاً اوستونه بیر یورغان آتاردی‌لار و بعضاً گئجه‌نین یاریسیندا اویانیب و اؤزونه یورغان- دؤشک سالیب، یئرینده یاتاردی.

بارات گئجه یاتاندا گوندوز گزدیبی یئرلر و ایشتراک ائتدیبی بحثلرین یوخوسونو گؤروردو. او، گوندوز یئتمه‌ییب یوخودا دا اؤز دوشونجه‌لری و اوخودوغو مطلب‌لری یادینا سالیب، آراشدیریر و خاطیرلاییردی. یوخوداکی بحث‌لرینین منطیقی بیر سیستئمی و قورالی اولماسایدی دا، یئنه ده ذهنینده اؤیرندیبی مطلب‌لری تکرارلاییب، اونلاری دئیه- دئیه ساخلاییب، یاشادیردی.

گئجه‌نین یاریسی بارات قالخیب یورغان‌دؤشه‌یی سالیب، ایچینده یوخویا گئدندن سونرا یوخوسو درینلشدی. او صاباح یوخودان اویاناندا حیس ائتدی کی، یورغانینین ایچی ایستی، ائشیین هاواسی سویوق ایدی. یورغانین آلتیندان قالخماق ایسته‌میردی. اوزونه سویوق وورورودو. هاوانین ایشیقلیغی دا اونو راحات بوراخمیردی. هامیدان

چوخ «موختار»ین باشماق‌لارینین سه‌س‌لری ده گلیب ـ گئدیرکن اونون قولاغیندا توخماق کیمی سه‌سله‌نیردی. او اؤز ـ اؤزونه موختارا یامان دئیردی کی، سن بیله‌ـ بیله بو سه‌سی سالیرسان و یا بیلمه‌یه‌ـ بیلمه‌یه.

آخیردا بارات باشینی یورغاندان چیخارتدی ائشییه. اَل‌لرینی اوزادیب، اؤزونو تیر چکیب، اَسنه‌مه‌یه باشلادی. دؤره‌سینه باخاندا گؤردو کی، ناصیر ده اورمیه‌دن دؤنوب، سه‌سسیزـ سمیرسیز یورغان‌ـ دؤشه‌یینی سالیب، درین یوخویا گئدیب. اوندا بارات احتیاط ایله قالخیب، سحر یئمه‌یینی حاضیرلایان موختارا ساری گئتدی. اونون قولاغینا پیچپیلدایاـ پیچپیلدایا و عینی حالدا بیر جیددی و یاری عصبی حالدا دئدی کی، «نه خبر؟ باشماق‌لارینلا بو قدر سه‌س سالمیسان؟ مگر گؤرمورسن کی هامی یوخودا؟» بو حالدا دؤننده گؤردو کی، هوشنگ اوز اوتاغینین اورتاسیندا او گونون قزئتینی یئره سریب، چوخ جیدی اوخوماقدادیر و بارات اونون اوتورماق ـ باغداش قورما حالیندا نئجه کمرینی بو قدر اَییب، قزئتین یازیلارینین ایچینه جومماسیندان تعجوب ائدیردی.

اونون تمرکوزونو بیرـ بیره وورماسین دئیه، بارات اوّل اوتاق‌لارینین ایچینده حیطه آچیلان قاپی‌لاردان حیطه گئدیب، بیر درین نفس آلماغا باشلادی. تهران‌ین هاواسی یئنه صوبح‌لر آخشاما نسبت چوخ تمیز ایدی. قونشونون تزه بالالامیش پیشیک‌لری عایله‌لیکله بیرلیکده بیرـ بیرلریله بونلارین حیطلرینده اویناییردی‌لار. بارات بیر نئچه آندان سونرا حیس ائتدی کی، گرک اَل ـ اوزونو یوماق اوچون بیر حاماما گئتمه‌لی‌دیر. هامی دورمامیشدان قاباق تمیزلیک اوچون یاخشی بیر زاماندیر.

بارات حامامدان قورتولوب ـ چیخاندان سونرا، گؤردو کی، هوشنگ خبرلری اوخوماقدان قورتولوب فیکرینین یاریسی موختارین سحر یئمه‌یی یئمه‌سینین یانیندا، او بیری یاریسی دا بورنونو قوروـ قورو، چکه‌چکه او خبرلری تجزیه تحلیل ائتمکده‌دیر. اونون هله مورگوسونو پوزمادان تئز اؤز اوتاق‌لارینا گیردی. یاری‌اویاق اولان ناصیر ده اویانماق ایسته‌میردی، هله یورغان‌دؤشه‌یین ایچینده ایدی. بارات پالتارلارینی ده‌ییشیب، هوشنگ‌گیله قاریشدی. چای، پنیرـ چؤرک و اومئلئت صوبحانه‌یه حاضیر ایدی.

هوشنگ بو طرفدن سه‌سلندی. «اده، پینه‌چی، بس نه زامان یورغان ـ دؤشکدن قالخاجاقسان؟» «پینه‌چی» بیر آد ایدی کی، هوشنگ ناصیره وئرمیشدی. ناصیر بونو ائشیدنده اؤزونو تیر چه‌کیب، اَسنه‌مه‌یه باشلایاندان سونرا بیردن دیک قالخدی و یورغان‌دؤشه‌یینی ییغماغا باشلادی. هله گؤزلرینی تام آچماق ایسته‌مه‌ین ناصیر موختارین حاضیرلادیغی صوبحانه یئمه‌ییندن کئچه بیلمزدی؛ هله قالدی کی، تزه اولا.

ناصیر اوتاقدان چیخاندان سونرا اونلارین اوچویله اؤپوش‌ـ گؤروشدن سونرا تئز اَل‌اوزونو یویوب، تزه قزئتین اعلانلار صحیفه‌سینین اوستونده سوفره آچاراق

سحر یئمه‌یینی تزه چؤرکله یئمه‌یه باشلادیلار. موختارین ائو ایشینی گؤرمکده مخصوص واسواسی وار ایدی و چایلار پارلاق استکان‌لارین ایچینده بوغلاناراق لیقوان پنیریله ایشتاهی ائله آچیردی کی، اونلار نه زامان قزئت کاغذیندان سوفره‌لرینین بوشالدیغینی بیلمه‌دی‌لر. سونرا قزئت کاغاذینی بوکوب، آشغال قابینا آتدی‌لار. اوندان سونرا ایدی کی، اونلارین دانیشمالاری، بیر- بیره دولاشمالاری باشلادی. اونلار هئچکیم بیر- بیرینی اؤز آدیلا سه‌سله‌مزدی‌لر. اونلارین هر بیرینین بیر قوندارما آدی (آیاماسی) وار ایدی.

ناصیرین آیاماسی «پینه‌چی»، باراتین آدی «قمه»، هوشنگ‌ین ایسه «له‌وی» ایدی. بیر موختارین قوندارما آدی یوخ ایدی. اونلارین بیر- ایکی ساعات واخت‌لاری وار ایدی کی، سولدوز- اورمیه و اورادا گؤردوکلری ایش‌لر و خاطیره‌لردن بیر-بیرلرینه تعریف ائتسین‌لر. او بیری‌لر خوصوصی ماراقلا ولایتدن تزه گلن ناصیرین اورا حاققیندا دانیشماغینی ائشیتمک ایسته‌ییردی‌لر. آمّا او آغزینی آچدیغیندا بارات و هوشنگین ده خاطیره‌لری تؤکولمه‌یه باشلاییردی.

اونلار سولدوز ایله باغلی دانیشیق‌لار آرایا گلنده اؤز نیگرانچیلیق‌لارینی بیلدیرمکدن اسیرگه‌میردی‌لر. اونلار دور-دولاشیق وضعیّتده اؤزلرینی بیر طرفدن عاجیز گؤروب، او بیری طرفدن سولچولار تشکیلاتینی ایچه‌ریدن و ائشیکدن سولدوزدا گوجلندیرمکدن سونرا باشقا بیر ایش آل‌لریندن گلمیردی. اونلار داها تهرانا گلندن سونرا تهران اونلارین اصلی جولانگاهینا دؤنموشدو.

بو گون بارات «مئیکده» خیابانینا و فدایی‌لر تشکیلاتینین دفترینین قاباغینا گئتمک ایسته‌ییردی. هوشنگ و ناصیر هر ایکیسی اؤز اونیوئرسیته‌لرینه گئتمه‌یی دوشونوردولر. اونلار اؤز یولداش‌لارینی گؤرمک و اؤز ایشلریله مشغول ایدی‌لر. بارات یولون بیر بؤلومونو اوتوبوس ایله و قالانینی پیادا «کشاورز» خیابانیندا یولا دوشوب، فدایی‌لر تشکیلاتینین دفترینه یاخینلاشدی. او بؤیوک و اوجا آپارتمان بیناسینی گؤردو کی، اوستونده بؤیوک فدایی‌لر «آرمی» یاپیشدیریلیب.

او عینی حالدا قاپیداکی کئشیکچی‌لری گؤرندن سونرا گؤردو کی، بیر سیرا آدام بینانین ایچینه گیریب-چیخیرلار. قاپیدا هئچ کسی و گلیب-گئدنلردن هئچ بیرینی تانیمادان و قاپیدا کشیکچی‌لری گؤرندن سونرا اؤزونه جورأت وئره بیلمه‌دی کی، ایچه‌ریه گئتسین. البّته ائشیکده ده بؤیوک هنگامه وار ایدی.

بینانین یاخینلیغینداکی پارکدا جاماعات توپلانمیشدی. اورادا دانیشیق‌لار و سیاسی بحث‌لر گئدیردی. بو دانیشیق‌لارین ایچینده نئچه نفر ده «کونفدراسیونچولاردان» وار ایدی‌لر کی، تکجه بیژن جزنی، احمدزاده، پویان، چه قوارا، هوشی مین و کاستری دئییل، کلاسیک سوسیالیستی کتابلاری دا دریندن اوخوموشدولار کی، اونلارین چوخو هله تهراندا چاپدان چیخمامیشدی‌لار.

پارکین آچیقلیغیندا و باهار گونشینین قاباغیندا بحثلر و دانیشیق‌لار مولاییم، صفالی و درین قاباغا گئدیردی. ایسلامی فالانژلاردان هئچ بیر نشانه یوخ ایدی کی، قولاق آسماق یولو ایله اؤیرنمک قابلیّتی یاخشی اولان بارات اورادا دایانیب، او بحث ائدن‌لرین صؤحبت‌لرینی اؤیرنمه‌یه چالیشیردی. او اؤزونو بیر سوسوز اینسان کیمی گؤروردو کی، بو بوللو کتابلار و بیلیجی‌لر دنیزیندن چوخ ایچمه‌لی ایدی.
اونلار «بایرامین سیزده» تعطیلینی «لشکرک» طرفینده سو قیراغیندا گؤروشمه‌یه قرار قویموشدولار. اونلارین اؤزلری هورموز، یوسف، و بیر نئچه آیری یولداشلاریلا بیرلیکده «آیری قولارین» هئیکلی اوستونده و گؤز یاشیندان دا دورو سویون کناریندا بیشیریب، دؤشویوب و یئیندن سونرا هاوالار سویوق اولمادان قاباق تهرانا دؤندولر. صاباحدان اونیوئرسیته‌لر آچیلیب، بارات آی‌لار اوزاق اولاندان سونرا یئنه ده اونیوئرسیته‌یه دؤنمه‌یی گؤزله‌ییردی.
اونلارین ائولری یئنیدن جانلانمیشدی. هله ایسکندر ایله احمد گلمه‌میشدی‌لر. اورادا هر کسین آلینده بیر کیتاب اولاندان سونرا اونلار اؤزلری ده ایدئولوژیک مسأله‌لرین حاققیندا دانیشیب ـ بحث ائتمه‌یه باشلامیشدی‌لار. هر شئی‌دن آچیق بحث بو ایدی کی، «ناصیر» چیریکی یول ایله موخالف اولدوغو اوچون فدایی‌لری قبول ائتمیردی. بارات‌گیل ده بیر طرفدن شاه زامانینین خاص شرایطی اولدوغو اوچون اونلارین مجبوراً بو یولو سئچمه‌لرینی قئید ائدیب، او دؤره‌نین کئچمه‌سی و ایندی گله‌جک مساله‌لری دوشونمه‌یه سه‌سله‌ییردی‌لر.
اونلارین ائولرینین ایچه‌ریسی گئجه‌لر داها ایشیق و آیدین گؤرونوردو. اونلار فرقلی کیتابلار اوخودوق‌لارینا گؤره اوخودوق‌لارینی دا اولدوغو قدر بیر بیرلریله پایلاشیردی‌لار. باراتین باشا دوشدویو آیری بیر مسأله ده بو ایدی کی، تحصیلینی باشا وووران و حربی قوللوغونو کئچیرمکده اولان «موختار» یولداشی اؤز یولداشلاری آراسیندا اینقیلابی دوشونجه‌لری یایماق اوچون گؤروشمه‌لر، دانیشیق‌لار و بیر پارا چالیشمالار آپاریردی‌لار. اونلار ایندیه قدر چوخ جیددییه آلمادیق‌لاری مختاری اورک‌لرینده بو مساله‌دن غرورلانیب و سئوینیردی‌لر.
صاباح هامی اونیوئرسیته عئشقینه و یولداش‌لارینی گؤرمک عئشقینه هئچ بیلمه‌دی‌لر، نه زامان قالخیب صوبحانه‌لرینی یئییب، نه زامان یولا دوشدولر. بارات بیر زامان گؤردو کی، «پارک وی» جاده‌سینده اتوبوسون ایچینده اونیوئرسیته یولوندا پنجره‌دن ائشییه باخاراق، اؤز درین رؤیالارینا جوموب. یولداکی بینالار هئچ ده‌یشیلمه‌میشدی. باهارین هاواسی اونیوئرسیته‌یه یاخینلاشدیقجا داها پارلاق و تمیز گؤرونوردو.
اتوبوس همیشه‌کی کیمی بئین المیلل سرگی‌لری‌نین قاباغیندان کئچندن سونرا دءنگه‌دن دؤنوب، یوخاریلارا چیخاراق اونلارین اونیوئرسیته‌سینه یئتیشدی. بارات همیشه‌کی کیمی «طیب فاکولته‌سی»نین گیریشینده اولان بیرینجی دوراقدا یوخ، بلکه

ایکینجی دوراقدا ائندی کی، اونلارین فاکولته‌سینه داها اویغون ایدی. بارات چینینده بیر ساکی وار ایدی کی، ایچینده تقریباً هئچ بیر درس کیتابی یوخ ایدی.
بارات اتوبوسدان ائنندن سونرا یولداشلاریندان هئچ بیرینی اوتوبوسدا گؤرمه‌ییب، اؤز فاکولته‌لرینه طرف یولا دوشدو. داغلاردا هله چوخلو قار اولدوغو اوچون آسن یئل‌لر سویوق و هله کسرلی ایدی. عینی حالدا گونش چیخیب و هر یئر پاریلداییردی. همیشه یاشیل اولان «سلب» (سرو) آغاج‌لاری بوتون اونیوئرسیته‌ده و هر بیر یئرده گؤزه وورووردولار. بارات اونلارا آز دیقت گؤستریب باهاردان نشانه‌لر آختاریردی. او یئرده «اوچ یارپاق» و «یونجا» اوت‌لارینین چمنلیک‌لرده یئری تزه‌جه سؤکوب ـچیخدیق‌لارینی گؤروردو.
بارات اؤز فاکولته‌لرینه یئتیشندن سونرا چوخ چه‌کمه‌دی کی، یولداشلاریندان بیربه‌بیر نئچه‌سینی تاپدی. او، اونلاریلا بیربه‌بیر اؤپوش‌ـ گؤروشدن و قیساجا دانیشاندان سونرا، فاکولته‌نین ایکینجی و اوچونجو قاتینا چیخدی. او، آخیردا اؤزونو آخیر قاندا «کیتاب ائوی» نین قاباغیندا گؤردو. بارات‌ین بو کیتاب ائوینده اینقیلابدان قاباق یاشادیغی بوتون خاطیره‌لری بیربه‌بیر نظریندن کئچیردی. او، اؤزوندن سوروشوردو کی، داها اینقیلابدان سونرا کیتاب ائوی نه رُل ایفا ائده‌جک. بو سورونو اؤزو و اؤز یولداشلاری حاققیندا سوروشوردو. اونلارین وظیفه‌لری بوندان سونرا نه دیر.
او عینی حالدا دولاناراق هله چوخلو یولداش‌لاریندان اورادا یوخ ایدی‌لر. او، بونا گؤره بؤیوک بوشلوق حیس ائدیب، گؤزلری نه ایسه آختاریردی. بونا بنزه‌ییردی کی، بیر شئی ایتیرمیش و تاپا بیلمیر. نظرینه گلیردی کی، سوسوزدو و هر نه قدر سو ایچسه ده دویمور. اونون عطشی بو آختاریب و باخمالارلا بیتمیردی. خصوصاً، او کیتاب ائوینده حیس ائدیردی کی، اوره‌یی سیخیلیر. عیلّتینی بیلمه‌دن اؤزونو «حوقوق فاکولته‌سی»نه یئتیردی. اورادا سوروشوب، خبردار اولدو کی، «نوروز» دا سولدوزدان گلیب و فاکولته‌ده‌دیر. سونرا اونون ناهار اوچون رئستورانا گئتمه‌سینی بیلدیکده اؤزونو اورا یئتیریب و اونو تاپاندان سونرا اوره‌یی دینجلدی.
نوروز بیر نئچه نفر اؤز فاکولته‌لرینین داغچی و یا ایندی دئمک اولار کی، سولچولاریلا بیر میزین باشیندا ناهار یئییردی‌لر. اونلارین تقریباً هامیسینی تانییان بارات دا اونلارا قاتیلدی. ناهاردان سونرا بیر ساعتا قدر نوروزلا بیرلیکده قدم آتیب‌دولاندی‌لار. سوندا بارات اؤز فاکولته‌لرینه دؤندو. آخشاما یاخین داها بیر نئچه نفر یولداشلاریندان گؤردو. ایکی ایسماعیل‌لاری تاپدی، آمّا هله ابراهیم ایله حمید گلمه‌میشدی‌لر.
بارات آخشام ائوه گلیرکن عطشی یاریمچیلیق آرادان گئتمیشدی. اتوبوس آخشام گونه‌شین باتان زامانی «پارک وی» جاده‌سینده اوزو آشاغی گئدنده باراتا بیر

دینجلمه حیسی وئریب و اوره‌یینی ساکین ائدیردی. او چیراق‌لارین بیربه‌بیر ایشیلتیسینا باخاراق، آخشامین گونش باتماسینین بوتون قارانلیغا دؤنمه‌سی و سونرا بوتون ائولر و خیابان‌لاردا چیراق‌لارین ایشیلتیسینی گوروردو. شهرده یاشاماق بیر دؤره‌سینی بیتیریب و بیر یئنی حیات باشلاییردی.

بارات ائوه گلمه‌میشدن گؤردو کی، «ائو صاحیبی» هوشنگ‌گیلین اوتاغیندا اونونلا دانیماغا گلیب. اونلار ناصیرله بیرلیکده قیرتیلدایا- قیرتیلدایا گولوب اؤز اوتاق‌لاری طرفه گئتدی‌لر. هله ایسکندر ایله احمد اورمیّه‌دن دؤنمه‌میشدی‌لر. اوتاقدا هوشنگ ایله هورموز وار ایدی و اونونلا دانیشیردی‌لار. ائو صاحبی بیر طرفدن ائوینی تحویل آلماقدان دانیشیردی و او بیری طرفدن «اونو اوچ نفره یوخ سککیز نفره کرایه وئرمیش» دئییردی. البّته بو ائوصاحبی یاخین‌لاردا ائوی قاباقکی صاحبیندن آلمیشدی.

بارات‌گیل ده هردن بیر چای دمله‌مک، یا دا سو گؤتورمک باهاناسینا ائشییه چیخیب، ایچه‌رییه گلیردی‌لر. اونلار ایچه‌ریده‌کی اولای‌لاردان خبرلری یوخ ایدی، آنجاق هورموز ایله هوشنگ‌ین یوموشاق دانیشیق‌لاری گؤستریردی کی، اونلار یوموشاق گلیرلر. بئله آندا اونلار آرزو ائدیردی‌لر کی، «کئشکه زیاد بورادا اولاردی». او بونلارا یوموشاق دانیشماغین عاقبتینی گؤسده‌ررردی.

بیر ساعات یاریما یاخین اونلارین دانیشیق‌لاری سورندن سونرا کیشی آیریلیب گئتدی. هوشنگ ده مخصوص طرزده - باشی بوینونون اوستونده بیر آز اَییلن کیمی - فیکره جوماراق دورا- دورا اونو یولا سالدی. او ایچه‌رییه دؤنرکن بورنونو چکه‌چکه گلیردی. بئله کی، اونون بورنو تام قورو ایدی، اونون بورنونون چکمه‌سی بیر جیددی دیشیکلیک علامتی ایدی.

او، شام سوفره‌سی باشیندا بارات ایله ناصیره دئدی کی، ائوصاحیبی ائوینی تحویل آلماق ایسته‌ییر و اونلار ائوی یاواش‌یاواش بوشالتمالیدیرلار. بیربه‌بیر ائو دالیسینجا گزمک مجبورّیتینده‌دیرلر. بارات‌گیل دیلده قبول ائتدی‌لر. آما بیلیردی‌لر کی، اونلارین هرگون اونیوئرسیته‌ده و یولداشلاری ایله اینقیلاب دالیسینجا گؤرولمه‌لی او قدر ایش‌لری وار کی، بو ایش‌لره واخت‌لاری یوخدور. هله اونلار تهرانا گلندن بری ائو دالیسینجا گزیب آختارماییبلار، بو انقلابدان سونرا هارادا ائو دالیسینجا گزه‌جک‌لر. ناصیر دؤنوب و هوشنگه بیردن دئدی: «ائو صاحیبی کی بیر سرمایه داردیر و نئچه ائوی وار. بو ائوی گئری آلماقدان هدفی نه‌دیر؟ بیزلر کی کرایه‌سینی داییم وئریریک». بو سؤزون مضمونوندان بللی ایدی کی، اونلار دیلده ده قبول ائدیب، ائو دالیسینجا گزن دئییلدی‌لر.

گون‌لر بؤیله گلیب‌گئدیردی. بارات ایله ناصیر نه ائو دالیسینجا گزیردی‌لر، نه ده بیلیردی‌لر کی، نئجه و هارالاردا گزسین‌لر و نه ده اورادان چیخماغا اؤزلریندن جیددی هوس گؤستریردی‌لر. نهایت بیر گون هوشنگ گلیب اونلارا دئدی کی،

اونلار اوچون «ستّارخان» خیابانیندان آیریلان «تاج» خیابانیندا بیر ائو تاپیب و اونون قراردادین دا اؤز آدینا باغلاییب. داها بارات ایله ناصیر بونون آلتیندان قاچا بیلمزدی‌لر.

ائوی گئدیب‌گؤرندن سونرا اونلارین پیس‌لری ده گلمه‌دی. واقعیّتده بیر میقدار دا دورومو و وضعیّتی «اینقیلاب» مئیدانینداکی ائولریندن داها ساکین، آغاجلی و یاشیل، یئنی تیکیلمیش محلّه ایدی. ائوین آشاغیسی بیر چؤرکچی‌خانا ایدی کی، اونلارین ائولرینی ایستیلشدیریردی. اورادان هر لحظه ایسته‌سه‌یدی‌لر، تزه چؤرک آلا بیلیردی‌لر. کوچه‌لرینین دؤنگه‌سینده ایکی نبشلی بیر ارزاق دوکانی وار ایدی کی، اونلار دا تورک ایدی‌لر. او چؤرکچی‌لر و باققالین تورک اولماسی اونلارین اوره‌ک‌لرینی سرینله‌دیب و راضیلیق وئردی‌لر کی، اورایا داشینسین‌لار. اونلار یورغان‌دؤشک باغلامالاری، سونرا دا کتابلارینی و بیر قدر ده قاب‌ قاجاق‌لارینی داشییب اورا گتیردی‌لر. هوشنگ‌ین موللا نصرالدینین قوجالمیش ائششه‌یی اوندان داها قیوراق اولان «ژیان» ماشینی اونلارین اسباب‌لارینی داشیا بیلدی. اونلار آشاغیداکی باققالدان یئرآلما، سوغان، دویو، یومورتا، بادیمجان و نهایت چؤرکچی‌خانادان چؤرک آلیب، شام‌لارینی بیشیرندن سونرا ائوده نه قدر آلمالی اسکیک‌لیک‌لری گؤردولر.

اونلارین ائولرینده بیر بؤیوک اوتاق وار ایدی کی، دوز چؤرکچی‌خانانین اوستونده ایدی. اونون کناری دا بیر اوچ تام اوندا بئش ائنینده و دؤرد تام اوندا بئش اؤلچولو (4.50×3.50) بیر اوتاق وار ایدی. اونلارین بیر کیچیک مطبخ‌لری ده وار ایدی کی، اورادا هر ایش‌لرینی گؤره بیلیردی‌لر. اوتاقلارین پنجره‌سی ده خیابانا باخیردی کی، قویموردو اونلار داریخسین‌لار.

ائشیک قاپینین گیریشیندن سونرا بیر سیرا پیلله‌لردن یوخارییا چیخاندان سونرا ساغ طرفه دؤنرکن اونلارین ائولرینه گیرمک اولوردو. ایچه‌رییه گیرندن سونرا بیر نازیک یولاق وار ایدی کی، سول طرفینده مطبخ، ساغ طرفینده کیچیک اوتاق‌لار یئرلشمیشدیر. بو یولاقدا دؤرد- بئش متر گئدندن سونرا بؤیوک اوتاغا گیریردین کی، اونلارین قوناق اوتاق‌لاری سایيلا بیلردی. بو اوتاغین بلکه 4.50 متر ائنی و 6.00 متر اوزونلوغو اولا بیلردی.

ائوین دؤشه‌مه‌سینی قیرمزی موکت ایله دؤشه‌میشدی‌لر کی، حدّدن آرتیق قیرمیزی اولماسی بیر قدر گؤزه چارپیردی. بارات‌گیل اونیوئرسیته‌لریندن بیر آز داها آرتیق اوزاق اولموشدولار. آمّا اونلار اَن آزی ایکی گوندن بیر اینقیلاب میدانینداکی ائولرینه بیر باش چکیب، سونرا گئجه‌نی شاما و یاتماغا اوز ائولرینه گلیردی‌لر.

بارات ایله ناصر او ائودن چیخاندان سونرا، او ائوده یالنیز هوشنگ تکینه جیددی شکیلده گونون سیاسی اولایلاریلا ایلگیله‌نیب و موطالیعه ائدیردی. اونلارین

یولداشلاری دا باراتگیله، یا دا هوشنگگیله گلمکده بیر میقدار آوارا قالمیشدی‌لار. آلبتّه هر گون باراتگیل اؤز ائولرینه گلندن قاباق هوشنگگیلین ائولرینه بیر باش وورووردولار، اونا گوره اونلارین یولداشلاری دا آخشام اوستو اورایا گلیب و اورادا بیر- بیرلرینی گؤروردولر.
زامان- زامان هوشنگگیل باراتلا ناصرین ائوینه باش چکمکله، هم ده بارات و ناصیرین هوشنگگیلین ائولرینه باش وورماغا آز واختلاری اولدوغو اوچون اونلارین یولداشلاری باراتگیلین ائولرینه ده آردیجیل باش وورماغا آلیشدیلار. هم ده اونلارین ائولری بیر- بیرلریندن ده چوخ اوزاق دئییلدی، بلکه فاصیله‌لری یاریم ساعاتدان آرتیق دا اولمازدی.
باهارین ایلک گون‌لری ایدی. هاوا هله سویوق و هردن ده سرین اولوردو. اونا گؤره چؤرکچی‌خانا اوستونده اولان اوتاغین چوخلو طرفداری وار ایدی. باراتگیل ده گئده- گئده مطبخ قاب- قاشیق و وسایل‌لرینی کامیلشدیریب و کامیل بیر ائوه چئویریلدی‌لر. اونلارین قرارگاهلاری بیردن آرتیب ایکی اولموشدور.
بوتون بینانین صاحیبی اولان ائو ییه‌سی بیر قوجا، ساوادسیز، کؤهنه سایاق بیر کیشی ایدی کی، او دا تورک ایدی. باراتگیل تعجّب ائدیردی‌لر کی، نئجه اولا بیلر، بیر ساوادسیز، حتّی فارس دیلینده دانیشا بیلمه‌ین بیر تورک ستّارخان خیابانیندا بئله بیر بینا صاحیبی اولسون. ماراقلی بودور کی، نئجه بوستانچی‌لار گونده و یا هفته‌ده بیر گون بوستانلارینا باش چکرلر، بو کیشی ده هفته‌ده، یا دا ایکی هفته‌دن بیر اونلارین قاپی‌لارینی دؤیردی کی، گلیب مولکونه باش وورسون. بعضی ائولر ایکی نفره کیرایه وئریلمیش‌دیر، آمّا هر زامان اورادا بئش آلتی نفر یاشاییردی و او پاپاقلی قوجا کیشی گلنده دامین اوستونه چیخان و توالئتده گیزلنن‌لر اولوردو.
نئچه دفعه بئله حال‌لار یاراندیقدا هوشنگ بیرینجی نفر ایدی کی، بورنونو چکه‌چکه دامین اوستونه قاچیردی. آنلاشما (قرارداد) آدینا اولان هوشنگ هامیدان چوخ احتیاط ائدیردی. ناصیر ده بو بیری طرفدن دؤنوب دئییردی کی، «بیخود ائلییر او «سرمایه‌دار» فیلان ـ فیلان اولموش، اونون ایندی نئچه دنه بونا تای بیناسی وار. حاققی یوخدور، بیزلره موزاحیم اولسون. اصلاً، گلین کیرایه‌سینی وئرمه‌یک. بو سؤزلری دئینده، آنلاشما آدینا اولان هوشنگ بورنون داها تئز- تئز چکیب و ناصیره اؤیود وئرمه‌یه باشلاییردی.

****

باراتگیلین فاکولته‌لری و اونیوئرسیته‌لری نورمال حالینا دؤندو. اونون یولداشلارینین هامیسی تعطیل‌لریندن قاییتدی. او تعّجوبله گؤردو کی، هله «احسان» درسینی قورتارماییب و یئنه ده اونیوئرسیته‌یه گلیر. ابراهیم ایله حمید ده فاکولته‌یه

دؤنندن سونرا داها بارات داریخمیردی. جعفر، نورعلی، احمدگیل، علی، جمشید- هامیسی گلمیشدی‌لر. باراتی یولداش‌لارینین هامیسینی انقلابین غالیب اولماسیندان سونرا گؤرمه‌سی اونو چوخ سئویندیریردی. اونلار داغین آته‌ییندن «ائوین» زیندانینا باخاندا اورا نظرلرینه کئچمیش چیرکین بیر دؤوره عاید بیر موزه کیمی گلیردی. اونلار اؤز فیکیرلرینجه، بوتون زنجیرلری قیرا بیلمیشدی‌لر. اونلارین هامیسینین اوزلری گولوردو.

بارات بیرینجی دفعه اولاراق، خاتونو یئنه ده آخیر قاتدا کیتاب ائوینده گؤردو. همیشه‌کی کیمی اوزون و قارا ساچ‌لارینی دالیدان کش (رئزین) ایله باغلامیشدی. اونون اوجالیغی دا دوز بارات قدر اولاردی. بارات دوز گئدیب و اونون میزینده اوتوردو. بارات سلام وئریرکن، خاتون دوداغینین قیراغیندان گولومسه‌ییب، مخمل کیمی سه‌سیله جوابین قایتاردی. بارات اوندان سوروشماغا باشلادی، خاتون دا قیسا- قیسا گئنیش شکیلده نئچه آیدا زنجان‌لا تهران‌ین آراسیندا اولماسیندان دانیشدی. بارات خاتونون گؤزلرینده قورخو کیمی بیر وضعیت حیس ائتدی. اونون اوره‌ییندە ده بیر طوفان کیمی طوغیان وار ایدی. بارات خاتونون روحیّه‌سینی او بیری یولداش‌لاریندان فرقلی حیس ائتدی. اونون او بیری یولداش‌لاری هامیسی بیر ظفردن دؤنموش عسگر کیمی داورانیردی‌لار، حالبوکی، «خاتون» ساواشا گئدن بیر عسگر کیمی مین بیر فکیر اوره‌یینین ایچینده وار ایدی. آمّا بارات یالنیز خاتونو اورادا گؤرمکدن و اونون مخمل کیمی سه‌سین ائشیتمکدن اوره‌یی دینجه‌لیب و آرامیش تاپاندان سونرا او بیری ایش‌لرینین دالیسینجا گئتدی. بارات، خاتونون اوره‌یینده‌کی طوفان و فیرتینادان خبری یوخ ایدی.

اولا بیلسین، خاتونون ایسته‌یه‌نی وار و بیر کس یا کس‌لر اونونلا ائولنمک ایسته‌ییر. آما بارات‌ین بونلاردان خبری یوخ ایدی. بلکه ده اونو ایسته‌ین‌لر اونون اؤز فاکولته یولداشلارینداندير. اگر بئله اولسا، خاتون نه جور قرار وئرسین. او کی بارات ایله بو حاقدا دانیشا بیلمز. بارات دا کی، بئش قیران جیبینده پولو دا یوخ و عؤمرونون ثمره‌لی گون‌لرینی و گله‌جه‌یینی بو اینقیلاب یولوندا قویوب، بو فیکیرلره اؤزونده یئر وئرسه ده، اونلارین گئرچکلشه بیلمه‌مه‌سینی دوشونوردو. اونا گؤره بلکه ده قورخوسوندان اونلارا فیکیر ائتمه‌یه بئله اؤزونه یول وئرمیردی. او فقط خاتونو گؤرمکدن و اونون بیر کیچیک گولومسه‌مه‌سیندن اوره‌یی دینجه‌لیب و آرامش تاپیردی.

بارات یاواش- یاواش گؤردو کی، اونون یولداشلارینین بیر سیراسی «فدایی‌لر» یوخ، بلکه باشقا سولچو تشکیلات‌لارا فیکری باخیمیندان باغلاناراق، اونلارلا چالیشیرلار. او گؤردو کی، اونون تورک یولداشلاریندان ایکی ایسماعیل‌لار، ابیراهیم و سونرا ائحسان دا توده پارتییاسیله چالیشیرلار. اونلار بارات‌ین بو نئچه آیدا سولدوزدا اولدوغوندا خاتونو دا چوخ اؤز طرفـلرینه چکمیشدی‌لر. آمّا خاتون

اونلاردان بیر نئچه آتدیم آرا ساخلایاراق، «فداییلر» تشکیلاتینا باغلی اولان باراتگیله اؤزونو یاخینلاشدیریردی. اونلارین یولداشلاریندان «جعفر» «اوچ دنیا» طرفی اولان تشکیلاتلار ایله چالیشیردی. اونلارین فاکولتهسینده بیر نئچه نفر ده چوخ جیدّی و ساوادلی و هامیسی دا دؤردونجو ایل اؤیرنجیلری بو یاخینلاردا داخیل اولموشدولار.

اونلاردان ایکیسی خاریجدن گلیب و اونیوئرسیتهلرینین سون ایلینی باراتگیلین فاکولتهلرینده اوخویوردولار. اونلارین بیری اوچ دنیا تئوریسینین طرفداری اولاراق، جعفر ایله بیرلیکده چالیشیردیلار. او بیریسی ده بیر تمیز و دیللی‌باشلی جاوان ایدی کی، داغ چتینلییی چکمه‌میشدی. او دا فداییلر تشکیلاتینین طرفداری ایدی. اوچونجو اوغلانین آدی «موختار» ایدی. او قالین عینکلی ایدی و بئش ایل سیاسی محبوس اولدوقدان سونرا آزاد اولموشدو و درسینین بیتیرمه‌سی اوچون یئنه ده فاکولتهیه دؤنموشدو. اونو آنجاق احسانگیلین چاغداشلاری تانییردیلار. اونون بدنینده یاغ تاپیلمازدی، او، هئیکلی خوش، قامتی نسبتاً اوجا و بیر آز دا دریسی قارایدی. او بئش ایل زندان چکه‌ـ چکه چوخ تجروبه‌لی، شَن روحیه‌لی و ایجتماعی بیر اوغلان ایدی. او بیر جمعین ایچینده اولاندا بوتون جمعی شورا گتیریردی. او ایللر بویو زیندان ایچینده «فداییلر» و او بیری سیاسی زیندانیلر آراسیندا کئچن سیاسی و ایدئولوژیک بحثلرده ایشتیراک ائتدییی اوچون او باخیمدان دا چوخ قابیلیّتلی ایدی. موختار فاکولتهده آغیر و آپاریجی بیر مؤهره کیمی فداییلر طرفدارلارینین ایش بیرلیکلرینده تانیندی. اونون منطیقی احمد، جمشید و علیگیلین چوخ افراطی حرکتلرینین قارشیسینین آلینماسینا سبب اولوردو.

خاتون بیر طرفدن ده بئله یولداشلارینین نئچه دسته‌یه بؤلونمه‌لریندن ناراحت اولاراق، اؤزونه بو مساله‌نی چؤزوب دوشونه بیلمیردی کی، نه‌دن اونون بو قدر یاخین یولداشلاری نئچه ایل چتینلیکله شاه رئژیمینی ایشدن دئویردیکدن سونرا اؤزلری اؤز ایچلرینده پارام‌پارچا اولسونلار. او هامینی یئنه ده بیرلییه و یولداشلیغا چاغیرارکن، هر کس ده چالیشیردی کی، خاتونو اؤز طره‌فینه چکسین. هامی دا اونا متانت و آغیر‌ـ سنگینلییینه و خاپاناق زامانی موباریزه‌لرینه گؤره سایغی گؤستریردیلر.

خاتونون درسی ده آز قالمیشدی قورتولسون. او باراتدان بیر ایل قاباق بیر، یا ایکی تئرمده (سئمیستئرده) قورتارا بیلیردی. حالبوکی بارات گؤتوردویو بوتون درسلرینی قبول اولسایدی دا، یئنه ده بیر ایلدن چوخ اورادا قالمالی ایدی. خاتون یولونون سونونا چاتان بیر یورغون عسگر کیمی ایسته‌ییردی کی، درسلری ده تئز بیتسین و بو داغی دا آشسین. هامینین گؤزلری انقلابین غلبه‌سیندن سونرا دؤنمه‌سینه گؤره گؤزلری پارلاق اولسایدی دا، خاتونون گؤزلرینده بیر قورخو کیمی حیس وار ایدی کی، باراتی بیر قدر ده نیگاران ائتدیردی. او، خاتونون دایانیش گوجونه

ایناناراق، بو مساله‌نی چوخ اهمّیتلی سایمیردی. هم ده بارات اؤز دونیاسینداکی اؤلچولرله بو مسأله‌نی آراشدیردیغی اوچون اونو تام دوشونه بیلمیردی.

بارات بیرینجی دفعه اؤزونو تورک یولداشلاریندان آیری بیر صفده گؤردو. اونلارین هامیسی درس‌لرین ده بیتیرمک اوزره ایدی‌لر. اونلارین ایچینده حمید باراتا داها یاخین قالاراق، تئز درس‌لرینی بیتیرمک فیکرینده ایدی. اونون دؤردونجو کورسدا (ایلده) اوخویان چوخلو یولداشلاری درس‌لرینی تئزلیکله بیتیرمه‌یه چالیشیردی‌لار. اونلارین یولداشلیق‌لاری و ناهارا بیرلیکده گئتمه‌لری و بیر-بیرلرینین ائولرینه باش وورمالاری یئنه‌ده داواملی یئرینده وار ایدی.

اونلار بیر- بیرلرینی فاکولته‌نین یولاق‌لاریندا گؤرنده بیر- ایکی توققا بیر-بیرلرینه ووراندان سونرا بیر نئچه دنه آتماجا دا آتیردی‌لار. اونلار ساکین زامانلار بیر- بیرلرینی گؤروب سیاسی و ایدئولوژیک بحث‌لره باشلایاندا بارات گؤروردو کی، ایبراهیم و «اسماعیل» اوندان آرتیق کتاب اوخویوب و کلاسیک متن‌لری ده بیلیرلر. بو اونو داها دا اوخوماغا تحریک ائدیردی. بلکه ده او فکرلشیردی کی، اونلار اوندان آرتیق اوخویوبلار، بلکه اونلار دا بارات اوخویان کتاب‌لاردان اوخومامیب‌لار، بارات دا اونلار اوخویان کتابلاردان. هر حالدا اونلار بو بحث و دانیشیق‌لاردان بیر-بیرلریندن چوخلو شئی‌لر اؤیرنیردی‌لر.

بارات‌گیل دؤنندن سونرا کئچن ایل کیمی، داغ کومیته‌سی تشکیل اولوندو و او دا هفته‌لیک داغ پروقراملارینی باشلادی. بارات اوچ ایلدن سونرا، جعفر ایله نورعلی‌نی داغچی‌لار کومیته‌سینه دعوت ائده‌رک، اؤزو بو کومیته‌دن چیخیب گئری چکیلدی. اونلارین دایانمالاری و دؤیوش‌لری اگر شاه زامانیندا داغلاردان باشلاییب، سونرا فاکولته‌نین ایچینه، داها سونرا شهرلره چکیلسه‌ایدی ده، ایندی داغا سیاسی و ایدئولوژیک موبارزه اوچون گئتمک چوخ آز اؤنم داشیبردی. بونا گؤره بارات هفته سونو ایکی گونو کیتاب اوخوماق و باشقا شهر ایچی چالیشمالارا اختصاص وئریردی.

نورعلی گاهدان باراتی توتوب خبر آلیردی کی، «بس سن نه‌دن داغا گلمیرسن؟» بارات دا بیر باهانایلا آلتیندان قاچیردی. داغچی‌لار کومیته‌سی بارات‌ین تزه گلن و بیر سیرا قدیمکی یولداشلاریندان او قدر توپلاییردی کی، قاباقکی کیمی گوجلو اؤز ایشینی قاباغا آپارسین. تزه داغلارین و طبیعتین گؤزلیک‌لریندن کیم کئچه بیلردی. بارات‌ین ساده‌جه داغا گئتمک اوچون واختی آز ایدی.

سولدوزدان بارات‌گیلین یولداشلاری بیر- بیر دؤندولر. اونلارین هامیسی اؤز فاکولته‌لرینه گئدیب درس‌لرینه باشلادیلار. اونلاردان سونرا اؤیرنجی اولمایان چوخلو یاخین یولداش‌لاری و تانیشلاری دا تهرانا گلدی‌لر. اونلار فرقلی آماج‌لار اوچون تهرانا گلمیشدی‌لر. تهرانا گلمه‌یین بیر سببی سیاسی چالیشمالارین دوز اورتاسیندا اولماق ایدی. او بیری سبب ده سولدوزون گون به گون نا آمن اولماسی

ایدی. گئجه‌لر اورادا تیر آتمالارین داوامی وار ایدی. یول قیراغینداکی پارتلاییجی‌لار ایندیه قدر نئچه نفرین آیاغینی آپارمیشدی. بو پاتلاییجی‌لارین هامیسی تورکـلر بؤلومونده اولوردو.

قولو، حسین، خال‌خاللی‌لار عایله‌سی، ماشاءالله خان عایله‌سی و البتّه بارات‌ین اؤیرنجی یولداش‌لاری فیروز، قولو، نوروز، اوروج، هابئله ایسکندرگیل ـ هامیسی دؤنوب تهرانا گلدی‌لر. اونلارین تهرانا گلمه‌لری بارات ایله ناصیره داها اورک وئریردی. هر گون اونلار اؤز ائولرینه گلندن قاباق بیر «نوصرت خیابانی» ائوینده دایانیردی‌لار. چوخ زامانلار قولو و حسینی اورادا گؤروردولر. اورادا نه قدر بیر‌ـبیرلرینین گؤروشو و دانیشیغیندان لذت آپاریردی‌لار. سونرا آخشام اوستو ائولرینه دؤنوردولر.

اونیوئرسیته‌نین سون کورسونو بیتیرمکده اولان فیروز دا تهران اونیوئرسیته‌سینین یاتاق‌خاناسیندا یوخ، داها ائشیکده اؤزونه ائو کیرایالامالی ایدی. او دا قرار وئردی کی، بارات و ناصیریله بیرلیکده ائو شریکی اولسون. فیروز بونلارلا بیرلیکده ائو شریکی اولاندان هوشنگ حیس ائتدی کی، او، ائوده اونونلا فیکیر پایلاشا بیله‌جک بیر کس یوخ‌دور. ایندی بو دفعه هوشنگ ایدی کی، اؤزونو تک حیس ائدیردی و تئز‌ـ تئز بارات‌گیلین ائولرینه باش چکیردی.

آغیرلیق داها ده‌یشیلیردی. هوشنگین ده بارات‌گیله چوخ باش وورماسی سبب اولدو کی، قولو و حسین ده بارات‌گیله تئز‌ـ تئیز باش وورسون‌لار. داها دئمک اولار کی، بارات ایله ناصیرین ائوی هوشنگ‌گیلین ائوی کیمی گئت‌ـ گللی اولوردو. داها او ائوده کتاب اوخوماق‌لار، بحث‌لر و دانیشیق‌لار داواملی قاباغا گئدیردی.

بارات و ناصیرگیلین فاکولته‌لرینده درس‌لر باشلاییر. بارات اؤزو ده یولداش‌لارینین هامیسینین درسلرینی بیتیرمه‌یه چالیشمالارینی گؤرنده و اونلارین قورتولوب گئتمکلرینی تصوّر ائدنده اونو داریخما باسیردی. عینی حالدا اَلیندن بیر شئی گلمیردی، چونکی هر نه ائتسه ایدی، آن آزی بیر ایل یاریم درسی قالیردی.

اونلار بوتون سولچو یولداش‌لاری ایله ـ هامیسی بیر‌ـ بیرلریله چوخ یاخین یولداشلیق و دوستلوق‌لاری اولدوغو، هم ده «توده پارتیاسی»نین طرفینی توتانلار اؤزلرینه فاکولته‌نین بیر اوتاغیندا بیر دفتر آچمیشدیلار. بارات دا طرفداری اولان «فدایی‌لر حیزبی»نین طرفدارلاری فاکولته‌نین بیر اوتاغینی توتموشدولار کی، اورادان اؤز سیاسی چالیشمالارینی یؤنلدیردی‌لر. بوتون ایران سطحینده فدایی‌لر طرفداری اولان اؤیرنجی‌لر و شاگیردلر اؤزلرینی «پیشگام» (اؤنجول) آدلاندیریردی‌لار. بارات‌گیلین فاکولته‌لرینده ده «پیشگام» اؤیرنجی‌لر اؤزلرینه بیر اوتاق آلیریب، اونا تابلو وورآراق، اورادا ایش‌لرینی گؤروردولر.

باراتین بیر «قوزئی ایرانلی» و یا «مازندران» اوستانیندان بیر سولچو یولداشی وار ایدی کی، ایکیسی ده بیر ایلده اونیوئرسیته‌یه گلمیشدی‌لر. او یولداشینین

آدی «ذبیح» ایدی. ذبیح بیر چوخ جیددی سولچو ایدی. فیکیر و مطالعه باخیمیندان باراتلا برابر گله‌بیلردی. اونون باراتلا بیر نئچه فرقلی جهت‌لری وار ایدی: بیرینجی، او داغا آزاراق گلردی؛ ایکینجی، او بوتون میتینق‌لره و فعالیت‌لره قاریشاردی، آمّا هم ایداره ائتمه‌سینده و بوتون او بیری ایشلرینده بیر آتدیم اونلاردان دالیدا گلردی (ایکینجی درجه‌لی آدام کیمی). بونا گؤره او هئچ واخت هامیدان قاباقدا خطره توش اولمازدی.

آمّا هم فیکیر باخیمدان موطالیعه‌لی و ایره‌لی اولماسی، هم جیددی و مؤحکم شخصیّته مالیک اولماسی اونو بوتون سولچولار آراسیندا سایغیلی و نظر صاحیبی کیمی تانینارد‌ی. او داغا آز گلمه‌سی اوچون داغچی‌لار کومیته‌سینده اولا بیلمزدی، آمّا بوتون یئرآلتی ایش‌لرده جیدّی نظرلر وئریب ایشتیراک ائتمه‌سی، اونو او بیریلردن آییرارد‌ی. اونون دوشونجه‌لری «احمد» و یا «جمشید»، حتا بیر قدر آز «علی» کیمی افراطی دئییلدی و آنارشیستی ائلئمانلاری یوخ ایدی.

بارات داغچی‌لار کومیته‌سیندن چیخاندان «پیشگام» یولداشلاری آراسیندا و اوتاغیندا گونو ـگوندن قاباغا گلن ایش‌لری گؤرمه‌یه مشغول ایدی. اونلارین چوخ ایش‌لری «کار» قزئتیندن بؤلوم‌لر چیخاریب، خطی خوش، هونرلی و باجاریقلی یولداشلاری توسطیله بؤیوک تابلولارا و یا پلاکاردلارا یازار و فاکولته‌ده و باشقا یئرلرده یاپیشدیراردی‌لار. بو ایش‌لرین چوخونو دا بیر نئچه نفر چوخ گوزل باجاریقلی، خطی و هنری یاخشی اولان بیرینجی ایل فاکولته یولداشلاری گؤروررد‌ی‌لر.

فاکولته‌ده اونلارلا جیددی و چالیشقان «پیشگام» قیزلار و اوغلانلار وار ایدی کی، سئیل کیمی «پیشگام» اوتاغینا گیریب ـ چیخاردی‌لار، یا دا اونلار فاکولته‌نین ایچه‌ریسینده، حیطینده و رئستورانیندا گزیردی‌لر. اونلارین چوخو بیرینجی و یا ایکینجی ایل اونیوئرسیته اؤیرنجی‌لری ایدی‌لر. البته، بارات‌گیلین کئچمیش یولداشلاری دا وار ایدی.

بارات اؤز باجاریق‌لارینا باخاندا گؤروردو کی، بیر طرفدن نه گؤزل خط یازماق هونری واردیر، نه ده نجّارلیقدا (دولگرلیکده) و اونا تای ایش‌لرده ایشله‌میشدی کی، یاخشی تابلولار یازسین و پلاکاردلار دوزلتسین. بو ایشی ایکی ـ اوچ نفر بیرینجی ایل اونیوئرسیته اویرنجی یولداشلارینین گؤرمه‌سی یئتردی. بارات اینقیلابدان سونرا فاکولته ایچینده اؤز رولونا او بیری «پیشگام» یولداشلاری آراسیندا حئیران قالمیشدی.

بارات اونلارلا فدایی‌لر طرفدارینی گؤرنده اؤز بئیننده تزه و گونون شرایطینی سال‌ـ چیخ ائدیب، اؤیرنجی یولداشلاری و اؤز رولونون نه اولا بیله‌جه‌یینی آراشدیریردی. بو آرشدیرمادا فاکولته‌نین یولاقلاریندا دولاشیردی، بیردن «ذبیح» ـه راست گلدی کی، اونون دا قیافه‌سیندن حئیرانلیق یاغیردی.

اونلار گؤروشوب، بیر- بیریله قدم آتیب دانیشماغا باشلادیلار. سیاسی تشکیلاتلارین گیزلی و یا یاریمگیزلی شرایطده نئجه قورولماسی و نئجه ایداره اولونماسی حاققیندا کتابلار اوخویوب، فیلملر گؤرن بارات بو بیرگه آتدیم آتیب دانیشمالاردا اؤز دوشونجه‌سینی «ذبیح» ایله پایلاشماغا باشلادی.

بارات دؤنوب «ذبیح» ـه دئدی کی، «بوتون آشکار چالیشان بو پیشگام فدایی‌لر اویرنجی طرفدارلارینی هیدایت ائتمک اوچون بونلارین ایچینده بیر کیچیک و تامامیله سیاسی بیر تشکیلات یاراتمالییق. «سن»، «من» و بیر- ایکی آیری آداملا بیز بو کیچیک تشکیلاتین بیرینجی حلقه‌سینی یارادا بیله‌ریک.

باراتین آلتینجی حیسِی اونا دئییردی کی، «ذبیح» بیر عادی «پیشگام» دئییل. آمّا نه اونو سوروشا بیلردی، نه ده گیزلی چالیشماق سیاسی اصولونون پرینسیپ‌لری بو سوالی خبر آلماغا ایجازه وئریردی. او بو آلتینجی حسّینین دئدیینه دایاناراق، اؤز فیکرینی اورتایا قویدو. «ذبیح» بیرباشا جواب وئرمزدن ایشین اساسی ایله باغلی باراتلا فیکیر پایلاشمالارینا داوام ائتدی.

بیر- ایکی هفته‌ده بئله‌سینه فاکولته‌ده چوخلو کیتاب و قزئت اوخوماقلا و بیر- بیرلریله بحث ائدیب و ذهن‌لرینی دورولتماغا کئچیرمکدن سونرا بیر گون «ذبیح» باراتین یانینا گلدی. او دانیشماغا باشلادی و نئچه هفته اوندان قاباق بارات ایله آتدیم آتما گون‌لرینی وورغولایاراق، دئدی کی، «سازمان بئله قرارا گلیب کی، بیر کیچیک مرکزی کومیته فاکولته‌نین «پیشگام» اؤیرنجیلرینین حرکتینی یؤنلتسین». بو کومیته‌یه سن(بارات)، من(ذبیح) و موختار سئچیل‌میشدیر. ذبیح باراتین اوگونکو سؤزلری و نظرینه توخوناراق، اؤز کیچیک تشکیلاتلارینین چوخ جیددی اولماسینین گرکلی اولماسینا تاکید ائتدی.

او گون نئچه باخیمدان بعضی شئی‌لر حاققیندا آچیقلیق و آیدینلیق آلده ائتدی: بیرینجی، او چوخدان ذبیحین بیرباشا فدایی‌لر تشکیلاتیلا ایلیشکیلی اولدوغونو سئزمیشدی، آرتیق بو حاقدا آرخایین اولدو؛ ایکینجی، ایشلرین دوزگون آخیما دوشمه‌سینه سئوینیردی و بو کومیته‌نین چوخ دوزگون اولماسینا اینامی آرتدی؛ اوچونجو ایسه، «ذبیح» و «موختار»لا بیرلیکده اوچ نفر بیرلیکده بو کومیته‌نین ایچینده اولماسینا هئچ شاشیرمادان غرورلانیردی.

او بیلیردی کی، «دانیشما»، «یازی‌پوزو» و تئکنیکی باجاریق‌لار باخیمدان اونا نسبت چوخلو باجاریقلی آداملار وار ایدی. باراتین اؤزو ده بیلیردی کی، بو اوچ نفر هم اینام و سئوگی اوغروندا او بیری‌لره نسبت آرتیق درین ایدی، هم اونلاردان آرتیق ایستی- سویوغا دوشوب سیاسی تشکیلاتی موباریزه‌نین تجروبه‌سی اونلاردا چوخ ایدی. بونلارین بیلگی‌لری هارادان گلیب هارایا گئتمک ایسته‌دیکلرینه ده چوخ درین اولاراق، عشق‌لری ده ملّتی سئومکده ده اورکلرینین دیبی کیمی درین ایدی.

اونلارین بیرینجی جلسه‌لری قورولان زامان، بارات گؤردو کی، دانیشماقدا موختارلا ذبیحـه حریف اولا بیلمه‌یه‌جک، آمّا اؤز دوشونجه‌لرینی فورموله ائتمکده درین و اوزون یول گؤسترمکده اؤز رولونو جیددی شکیلده ایفا ائده بیله‌جک. اوچ نفرین بیر یئره توپلانماسی چوخ دا چتین دئییلدی. اونلار ایکینجی بیر اوتورماللاریندا دوروموو آراشدیریب، نه ائده‌جکـلرینی دوشونوردولر. اونلار سونرا اوزون سورن جلسه‌لرده آراشدیریب و بیر یئره توپلانان نظرلرینی بوتون قروپون ایچیده پایماغی دوشونوردولر. بونلار «پیشگام» ائوینده مودیریّتین اولمادیغینی بیلدیکلری اوچون یاریمچیق اولاراق، عملده اورانین مدیریّتینی اَله کئچیریب، گؤرولمه‌لی ایش‌لری اَل‌لرینه آلدیلار.

باراتگیل بوتون «پیشگام» اؤیرنجی‌لری بؤیوک میتینقه دعوت ائدیب، اونلارین کومیته‌لره بؤلونمه‌لرینی اورتایا قویاراق، بوتون ایشتیراک ائدن اؤیرنجی‌لردن فیکیر پایلاشمالارینی ایسته‌دی‌لر. عینی زاماندا «بارات»، «ذبیح» و «موختار»ین - اوچو بیر فیکیری گوجله قاباغا آپاراندان سونرا هامینی اؤز فیکیرلریله بیر اولماغا قادیر اولدولار و یا بیر مقدار ده‌ییشیکلیکله هامینی بیر واحد قرارا گلمه‌یه کؤمک ائتدیلر.

بو سیلّمه اونلارلا «پیشگام» اؤیرنجی‌لری بیر نئچه ایش گؤرن دسته‌لره بؤلوندولر و اونلارین هر کومیته‌سینین بیر «باشیچیسی» تعیین اولاندان سونرا اونلار دا ایش‌لرینی بیرلیکده بیر- بیرلریله توتوشدورووردولار. آما اونلارین هفته‌لیک عمومی جلسه‌لری اولدوقلاری اوچون بوتون هر شئی‌دن هامینین خبری اولوردو.

اونلار داغچی‌لار کومیته‌سینی اداره ائتمک، اعلانلار یازیب یاپیشدیرما، کیتاب ائوی تداروکو گؤرمه، فیلم گؤستریجی قروپوندا چالیشما، عمومی فدایی‌لر تشکیلاتی و تظاهوراتیندا ایشتراک ائتمه، نهایت کیتاب اوخوما دسته‌لرینه بؤلونورلر. بو اونلارین ایش‌لرینه بؤیوک دوزن وئریب، اونلارین هر بیرینه بونو گؤستردی کی، اونلار بیر گوشه‌دن یاپیشیب و بیر ایش گؤرورلر.

باراتگیلین بوتون سولچو یولداش‌لارینین بیر بؤیوک ایشلریندن هم غیری پیشگام، هم ده پیشگام اؤیرنجی‌لری بو ایدی کی، اونلار فاکولته‌لرینه «کاپیتالیزم» اقتصادییاتینین یانیندا «سوسیالیزم» اقتصادی و تاریخینی درس وئرن چوخلو یئنی «اوستادلار» گتیرسینلر. بو ایش یالنیز «اقتیصادیّات» فاکولته‌سینده اولا بیلردی.

اونلارین یئنی تشکیل ائتدیکـلری کلاسلارا تکجه اؤز فاکولته‌لری دئییل، بوتون او بیری فاکولته‌لردن اؤیرنجی‌لر گلیردی. چوخ زامانلار او بیری اونیوئرسیته‌لردن اونلارین کلاس‌لارینا گلیب و همیشه دولو اولان بو کلاس‌لاردا ایشتیراک ائدیردی‌لر. اونیوئرسیته و اونلارین فاکولته‌لری یئنی‌دن حیاتا گلمیشدی.

بوتون بو هیجانلی ایش‌لرین ایچینده باراتین اوره‌ییندن بیر نؤقطه‌سی دایم درد ایچینده اولاراق اونو کدرلندیریردی. «خاتون» بو چابادا و فعالیّتده اونون کناریندا دئییلدی. او، حتّی «توده پارتیاسی» طرفدارلارینا دا جیددی یاخینلاشمیردی. اینقیلابین قلبه‌سینده اؤزونو آن چوخ خطره سالان و اؤنجول‌لر سیراسیندا گئدن خاتون اینقیلابدان سونرا همیشه اؤز ایچینه قاپانمیشدی. او، چوخ زامان‌لار کیتاب ائویندە موطالیعه ائدیردی. اونون متینلیینه هامی سایغی گؤستریردی. او همیشه اؤز ایچینه جومموردو. بارات اونون گؤزلرینده بیر اؤزونو ایتیرمیش و عینی حالدا سانکی قورخو ایچینده اولدوغونو حیس ائتسه ده، اونون نه اولدوغونو هئچ زامان آنلایا بیلمیردی. او اؤزونه ده جسارت وئرمیردی کی، اوندان خبر آلسین. آمّا فورصت تاپدیغی زامان بیر نئچه آددیم «خاتونلا یول گئدیب و یا بیر یئرده اَیله‌شیب، قدیم یولداشیلا دانیشاراق، اونون گولوشو و اِیپک کیمی سه‌سی باراتین چیرپینان اوره‌یینی اوخشایاراق دینجلدیردی. بو، اونا بنزه‌ییردی کی، بیر یارانین اوستونه مرحم قویوب و اوستونو ایپک کیمی دستمال ایله باغلایاسان. اونلار سیاسی و ایدئولوژیک مساله‌لردن دانیشمیردی‌لار، اونلار عادی دؤرلرده کئچن مساله‌لردن و چوخ ساده مساله‌لردن دانیشیردی‌لار.

بارات چوخ واختینی بیرینجی و ایکینجی ایل «پیشگام» اویرنجی‌لرینین ایچینده کئچیریب، اونلارا بیربه‌بیر دانیشیق‌لاردا سیاسی و ایدئولوژیک باخیمدان آچیقلامالار وئریردی. اونلار گؤروردون، ایکی- ایکی و یا اوچ- اوچ فاکولته‌نین ایچینده و یا ائشیینده بارات کیمی قدیمی سولچو اؤیرنجی‌لردن سورغو- سوال‌لارینی سوروشوردولار، بونلار دا اونلارا آچیخلاما وئریردی‌لر. او قدر اونیوئرسیته، فاکولته و ائشیکده ایش وار یدی کی، اونلارین زامانلاری بوتون توتولوردو.

تظاهوراتلاردا ایشتیراک ائتمک، اونیوئرسیته و فاکولته «پیشگام» ایش‌لرینه قاریشماق، پیشگام اؤیرنجی‌لرینین یؤنلتمه‌سینه زامان قویماق، اؤز تشکیلاتی ایشینده ایشتیراک ائتمک و نهایت کلاسا گئدیب و درس اوخوماق اونون زامانینی آلیردی. بونلاردان سونرا اونون یاشامینین بیر آیری بؤلومونو اونون ائوده‌کی یولداشلاری ایله یاشاماسی، کیتاب اوخویوب و بعضی ائشیک ایش‌لرینده ایشتیراک ائتمک تشکیل ائدیردی.

اونون یولداش‌لاری ایچینده هوشنگ، فیروز، ناصیر هابئله قولو اؤزلرینه گؤره هم ساواد، تجروبه و باجاریق باخیمدان بیر مؤحکم «دیرک» کیمی دایاق ایدی‌لر، هم ده بوتون سولچو اؤیرنجی حرکاتی ایچینده، هم ده عومومی سیاسی تشکیلاتی باخیمدان. اونلار باشقا بیر انقلابی باشلاریندان کئچیرمیشدی‌لر. اونلارین هله عومومیتله یاشلاری ایگیرمی بئشدن آشاغی ایدی.

اونلارین ایچینده قولو هامیدان بیر باش اوجا ایدی. بئش ـآلتی ایل شاه زامانی زیندان چکمیش قولو اینقیلابدان سونرا فاکولته‌یه دؤنوب و درسینین قالانینا داوام

وئرمه‌دی. او «پئشه‌کار» بیر سیاسی چالیشقان «فدائی» اولاراق تهرانین جنوبوندا یاشاماغا باشلادی. اونو گؤرنده همیشه آدام حیس ائدیردی کی، ایندیجه اؤلو قارین کؤتک یئمکدن گلیب. همیشه بارات حیس ائدیردی کی، اونو شاه زامانی زینداندا چوخ دؤیوب- ووروب‌لار. قولونون باشینین توکـلری تؤکولمه‌یه باشلاییب و عینی حالدا یاریمچیق آغارمیشدی. اونون قامتی اوجا دئییلدی، هم ده هئیکلی بیر قدر دولو اولدوغو اوچون جمعین ایچینده چوخ گؤزه وورمازدی. قولونون سه‌سی ده باراتین سه‌سی کیمی بوغازیندان چوخ گوجلو چیخمازدی. او آرام و یاواش دانیشماسینا گوره، چوخ زامان سه‌سی آیری سه‌س‌لر ایچینده باتاردی.

اونلارین ائولرینده هامی قولونون کئچمیشی، تجروبه‌سی و ساوادینا گؤره اونا احتیرام قویاراق، بیر موعلّلیم کیمی اونداندرس اؤیرنمه‌یه چالیشاردی. او باراتگیلدن ده چوخ کلاسیک و او بیری کتابلاری اوخودوغو اوچون بیلگیلی ایدی و عینی حالدا فدایی‌لر تشکیلاتینین ایچینده چالیشاراق ایچه‌ریده‌کی مساله‌لردن بیلگیسی وار ایدی. او ایشچی‌لر ایچینده یاشایاراق، او طبقه‌نین داماریندا نه‌لر کئچمه‌سینی ده باراتگیله نیسبت داها یاخشی بیلیردی. قولو هفته‌ده اوچ و یا دؤرد دفعه باراتگیلین ائولرینه باش وورادی. اونا گؤره کی، چوخ واخت هوشنگ، فیروز، ناصیر ده باراتلا اوردایدی‌لار، اونلارین ائولرینه گل- گئدی داها چوخالتدی.

باراتگیلین ائولرینده گونده چوخلو کیتاب اوخوماقلا سیاسی و ایدئولوژیک بحث‌لر و دانیشیق‌لار کئچیردی. باراتگیلین هامیسی بیر بؤیوک ده‌نیزین دالغالارینین آراسیندا اوزمه‌یه باشلامیشدی‌لار. اونلار هله بو دالغالارا مینه بیلمیردی‌لر، بلکه بو دالغالار ایدی کی، اونلاری او طرف ـ بو طرفه چکیب آپاریردی. باراتگیلین اونیوئرسیته‌لرینده اولان «نوروز» دا چوخ واخت باراتگیله گلردی، آمّا اونلارین یولداشلاریندان اینقیلابدان قاباق تحصیلینی باشا وووران اوروج و بایرام سولدوزدایدی‌لار. یئنه ده باراتگیل اوزاقدان ـ اوزاغا سولدوزدان خبر آلارکن یاخشی خبرلر اوراداان آلمیردی‌لار.

باراتگیل بیلیردی‌لر کی، اونلارین چوخلو یئنی و اورمیّه اونیوئرسیته‌سینده اوخویان یولداشلاری «سویوق بولاق فدایی‌لر» تشکیلاتی دفترینین کؤمه‌یی ایله اؤزلرینی یاخشی ایداره ائده بیلیردی‌لر. اونلارین شهرین «نظامی» وضعیّتینده نگرانچیلیغی داها چوخ آلـلری بوش اولمالاری، ایش گوره بیلمه‌دیکـلری، هم ده صدمه گؤره بیلمه ائحتیمالی ایدی. باراتگیلین آلیندن بیر ایش گله بیلمیردی. ساده‌جه سولدوزدان گئج خبرلر آلیردی‌لار. سولدوز هله اَمن‌دیر. هئچ نیگارانچیلیق یوخدور. باراتگیل هم ده خوش‌گورو ایله «کوردستان» سیاسی تشکیلاتلارینین ایچینده «سوسیالیستی» و «غیری ناسیونالیستی» بیر دوشونجه‌نین وار اولدوغونو تصوّور ائتدیکـلری اوچون اونلارین حاققیندا منفی بیر تصوّرلری یوخ ایدی.

«ماشاالله خان بوزچالو و «خالخالی» عایله‌لری ـ هر ایکیسی ده سولدوزون تانینمیش سیاسی سابیقه‌لی عایله‌لری و هر ایکیسی ده میلّت ایچینده حؤرمتلی ایدی‌لر. بونلار سولدوزون دورومونو باراتگیل‌دن داها یاخشی دیرلندیریب، سولدوزدان چیخیب و تهرانا گلمیشدی‌لر. اونلار دایم «اینقیلاب مئیدانینداکی (نوصرت خیابانینداکی) ائوه گلیب باش چکیردی‌لر. اورا رسمی «هورموز، هوشنگ، ایسکندر و موختارین ائوی ایدی کی، اونلار یاشدا دا باراتگیلدن بؤیوک ایدی‌لر. بونا گؤره اونلار اورادا راحاتلیق حیس ائدیردی‌لر.
بو عامیل ده سبب اولوردو کی، باراتگیلین اؤزلری، هله «نصرت خیابانی»نی اؤزلرینه مرکز تانییالار. اونلار اورانی «سولدوزون تهرانداکی ائلچیلییی» آدلاندیرمیشدی‌لار. اونلار اؤزلری اورایا دایم باش وورارق، «ماشاالله خان» و «علی خلخالی»نین ایل‌لر بویو تجروبه‌لریندن یارارلانیردی‌لار. باراتین تهراندا ایکی یاشامی وار ایدی: بیری، اونیوئرسیته‌ده یولداشلارینین ایچینده و اونلارین ایچینده‌کی تشکیلاتی یاشام؛ او بیری، اؤز سولدوزلو یولداشلارینین ایچینده‌کی یاشامی ایدی کی، دولغونلوق و بیشکینلیکده باراتگیله داها دیرلی و ثمره‌لی ایدی.
«نوروز» تک‌باشینا «ائوین» کندینده بیر بؤیوک باغین ایچینده بیر یانی قاییریلمیش «باغ کولاسی» کیمی بیر یئرده یاشاییردی. باهارین بیرینجی آیی بیتمیشدی، چیچک‌لر آچمیش و او یاشایان باغین بوتون آغاج‌لاری چیچکلنمیشدی. «نوروزون» اؤزو باراتگیل و هوشنگ‌گیله چوخ باش چکردی، آمّا اونون ائوی اوزاق اولدوغو اوچون اونون ائوینه باراتدان باشقا هئچ کس گئتمزدی. سببی ده بو ایدی کی، باراتگیلین اونیوئرسیته‌سی اورا چوخ یاخین ایدی. بونا گؤره «نوروز» هامینی بیر هفته سونو گئجه‌سی اؤز گوللو‌چیچکلی ائوینه قوناق چاغیردی. اونون نوخودلو شوربالاری دا کئچمه‌لی دئییلدی.
باراتگیلین ائولری و یولداشلاریندان آلتی- یئددیسی آخشام انقلاب مئیدانیندان اتوبوسا مینیب و «ائوین» کندینه ساری یولا دوشدولر. اونلارین اؤزلریندن باشقا اونلارا قوناق گلن «تبریز اونیوئرسیته‌سی» یولداشلاریندان «ایبوش»گیل ده اونلارلا گلمیشدی. آخشام هاوا هله ایشیق ایدی کی، اونلار «ائوین هوتئلی» یاخینلیغیندا اتوبوس دوراغیندا ائنیب، سونرا یولا دوشدولر. هاوا هله سرین و ایشیق ایدی. اونلار تئزلیکله هاوانین تمیزلیینی تهرانین ایچینه نسبت حیس ائتدی‌لر. اونلارین هامیسی دانیشا‌دانیشا و گوله‌ گوله چؤلون آچیقلیغیندا پیادا بیر یولاقدان کنده ساری یولا دوشدولر.
اونلارین ایچینده بارات هامیسیندان یاخشی او طرفلری تانییردی. اون دقیقه گئدندن سونرا اونلار کنده یئتیشدی‌لر. کندین هله چوخلو دیوارلاری چومور کرپیجدن قاییریلمیشدی. عینی حالدا بعضی دیوارلار دا بیشمیش کرپیجدن

دوزلمیشدی. کندین ایچینده چوخ آز ایکی مرتبه ائو گوزه ده‌ییردی. ائولرین چوخو باغلار ایچینده ایدی، آمّا کندین اورتاسینا یئتیرنده کوچه‌لرین بوتون ایکی طرفی ده ائو- ائشیک و حیط ایدی کی، بیر نئچه‌سینده ده دوکان- بازار وار ایدی.

باراتگیل دوکان- بازارا ساری گئتمه‌یه‌جکدی‌لر. چونکی «نوروزون» ائوی باغلارین بیرینین ایچینده ایدی. بارات اونلارین قاباغینا دوشوب و نوروزون قاپیسینا ساری یولا دوشدولر. بؤیوک باغین تاختا قاپیسی آچیق ایدی. قاپینی ایته‌له‌یندن سونرا بیر یارالی آدامین سه‌سی کیمی بیر آغیر «جیریلتی» سه‌سله آچیلدی. قاپینین قاباغی بیر اوزون قومسال یولاق ایدی کی، ائوین قاباغیناجان گئدیردی. یولاغین ایکی طرفی ده آغاجلیق ایدی کی، تزه سوواریلمیشدیر. هله کردی‌لر و قانوولار دا سو ایله دولو ایدی. کندین سویو دا چوخ دورو ایدی. سویا باتاندا هم تمیزلییی گؤرونوردو، هم ده سویون سویوقلوغو آدامی اوشوتمه‌یه سالیردی.

بونلارین دانیشمالارینی یولون یاریسیندا «نوروز» ائشیدیب و اونلاری قارشیلاماغا گلدی. همیشه اوجا دانیشا- دانیشا آل‌لرینی ده اؤلچن نوروز اوجادان گوله‌گوله بونلاری قارشیلادی. اونلار سانکی چوخداندیر بیر-بیرلرینی گؤرمه‌ییب‌لر، اؤپوشوب گؤروشدولر. ائوی شهرین قیراغیندا اولدوغو اوچون چوخ آز قوناغی اولان «نوروز» یولداشلاری قوناق گلدیک‌لری اوچون چوخ سئوینیردی.

نظره گله‌نی او لازم اولان هر بیر شئیی آلمیشدی، ائوی تمیز سیلیب - سوپورموشدور. هاوا قارالینجایا قدر چای دم آلینجا، اونلاری باغین ایچینده دولاندیریب و آغاجلارین یئمیش‌لری حاققیندا آچیقلاما وئریب، سونرا ایچه‌ری‌یه گلدی‌لر. «نوروز»ون قند- چایینین فرقلی اولدوغو اوچون اونلارا چوخ یاپیشدی. اونلارین اوطرف- بو طرفدن دانیشمالاری قورتولماغا گلمیردی. هئچ بیلمه‌دی‌لر کی، نه زامان ایکی ساعات کئچدی و اونلارین شام سوفره‌سی آچیلدی، تزه لاواش چؤرک‌لری، سویولموش سوغان و قاتیق ایله نوخود شورباسی کاسالارا تؤکولدو. نوروزگیلین لاواش چؤرک‌لری ده باراتگیلین چؤرک‌لرینه نیسبت بیر آز قالین نظره گلیردی. اونلار کاسالاری دوغرایاراق یئمه‌یه باشلادی‌لار.

ایبوش‌گیلی اونلار راحات بوراخمیردی‌لار، تبریزده کئچن جریانلاردان و نهایت سولدوزون آخیر خبرلریندن سوروشوردولار. ایبوش‌گیلین عایله‌سینده آتاسینین ایکی آروادی وار ایدی. اونون آتاسی کورد و آناسی تورک ایدی. عینی حالدا اونون آناسینین آن آزی آلتی اوغلو و قیزی وار ایدی. بلکه ایبوش ایکینجی یا اوچونجو اوشاق‌لاری اولاردی کی، ایندی اونون اؤزو بیر ائولنمیش کیشی ایدی و تزه تبریز اونیوئرسیته‌سینده درسینی بیتیرمیشدی.

اونلارین آتالاری کورد و آنالاری تورک اولدوق‌لاری اوچون ایکی دیلده ده تام دانیشا بیلیردی‌لر. اونلار کوردلر ایچینده کورد و تورکـلر ایچینده تورک ایدی‌لر. بو قوناقلیقدا هامی تورک اولدوغو اوچون اونلارین هامیسی تورکجه دانیشیردی‌لار.

ایبوش‌گیلین عایله‌سی حاقیندا بونو دا ئمک اولاردی کی، اونلارین هامیسی چوخ استعدادلی و هونرلی آدام‌لاردی‌لار. اونلارین هامیسی درام یازیب و تئاتر اویناماق، رسم‌لر چکمک و بونا بنزر ایش‌لرده چوخ باجاریقلی و استعدادلیدی‌لار. بو گئجه ده ایبوشو راحات بوراخمایاجاقدی‌لار.

شامدان سونرا چیراغین ایشیغیندا چایی ایچه- ایچه اونلار بیر جور حیس ائدیردی کی، یئنه بیر نئچه گونلوک داغ پروقرام‌لاری کیمی هامیسی بیر یئره توپلانیبلار و اوخویوب- اویناماغا باشلادی‌لار. آمّا اونلار داغ‌دان فرقلی اولاراق بورادا سولدوزون اصیل هاوالارینی اوخویوردولار.

اونلارین تورکجه و کوردجه اوخوماق‌لاری و آل چالیب ـ اویناملاری، سونرا سولدوزون دەلی‌لرینین یانسیمالاری بیتمه‌یه گلمیردی. هردن «سولیمان خان»، «آللوو»، «عئین الله قیرخ کوت»، «تورش علی»، هردن ده «بریم (ابراهیم) و سوندا «فاطیم»ین آدالارینی چیخاریب ـ گولوردولر. بیر زامان گؤردولر کی، صاباح ساعات دؤرددور و اونلار هله یاتماییب‌لار. صاباحین هفته سونو و تعطیل اولماسی اوچون ساعات دؤرد یاریم صوبح یئرلری سالیب و ایکی- ایکی یاتدی‌لار. کندین سکوتو تهرانین سەس- صداسی ایله موقایسه اولونمالی دئییلدی. ائشیک ده بوتون ظولمات و قارانلیق ایدی کی، ائشییه چیخانی خوف باسیردی. قارانلیق و سوکوتون ایچینده هامی درین یوخویا گئتدی‌لر. یوخودا دا اونلار سؤز اوخویوب و دەلی‌لرین آدالارینی چیخاریردی‌لار.

اونلار یوخودان قالخاندا ساعات اون بیر اولاردی. هله ناهار اولمامیشدی. باغداکی قوش‌لارین جح- جح و اوخوماق سەسلری باهارین گلیشیندن خبر وئریردی. حیطین تمیز و دورو هاواسی، یاشیللیغی و سوکوتون ایچینده قوش‌لارین اویناییب ـ اوخومالاری بیر گؤرونتو ایدی کی، اونلار شهرین ایچینده گؤروب ـ یاشایا بیلمیردی‌لر. بارات‌گیل باغین ایچینده آل ـ اوزلرینی یویوب و سحر یئمه‌یی سوفره‌سینین باشینا توپلاشاندان سونرا هئچ بیلمه‌دی‌لر نه زامان «نوروز» گئدیب و بوللو تزه چؤرک، قاتیق و خاما آلیب. او حتّا چای باساتینی دا تام حاضیرلامیشدی. پرده‌لری چکیب، پنجره‌نی آچاندان سونرا گونون ایشیغی هم ایچه‌رینی ایشیق ائدیب، هم ده هاوانی سرینلیکدن چیخاریب و چوخ گؤزل قیدیقلایا- قیدیقلایا ایستی ائدیردی.

هامی تیکه‌لرینی قاتیق‌خامایلا دولدوروب، تزه چؤرکله یئمه‌یه باشلادی و اوستوندن داغ چایی ایچیب، هله یاریمچیلیق خومار حالدا نوروزا دئدی‌لر کی، دور سن ده حاضیر اول شهره گئدک. اونلار یئییب ایچندن سونرا ائوی تمیزله‌مکده نوروزا کؤمک ائدیب، سونرا کؤنولسوزجه‌سینه هامیسی بیرلیکده هوشنگ‌گیلین

ائولرینه گئتمه‌یه یولا دوشدولر. اورایا قوناق چاغیرماق آدیندا بیر شئی یوخ ایدی. یئددی سککیز نفر هوشنگ‌گیلین ائولرینه ساری یولا دوشدولر.

****

بارات‌گیلین آغیزلاریندا هله «قاتیق- خاما و چایین» دادی وار ایدی، آمّا اونلار بو فورصتی قاچیرماق ایسته‌میردی‌لر و باهارین گونه‌شینده یولداشلارینین توپلانماسیندا هفته‌نین سونوندا «سولدوزون ائلچیلیبینه» ساری گئدیردی‌لر کی، ناهاری اورا یئتیشیب، اورادا دا ناهاری بیرلیکده هوشنگ‌گیل ایله دؤشه‌سین‌لر.

اونلار ساعات اون ایکیبه یاخین اورایا چاتدی‌لار. ائوه گیرن کیمی «خالخالی‌لار» عایله‌سی و «ماشاالله خان»ی اورادا گؤردولر. هوشنگ‌گیل چوخ نیگاران حالدا تئز- تئز او طرف- بو طرفه گئدیردی‌لر. فیروز ایله ناصیر هله «ستاّرخان» خیابانیندا بارات‌گیلین ائولریندیده ایدی‌لر. بونلارین هامیسی تئز ائشیدیرلر کی، «سولدوزدا کوردلر ایله تورکلر آراسیندا ساواش یارانیب، چوخلو آدام دا اؤلوب و ساواش هله ده داوام ائدیر». ساواش دونندن - «کوردوستان دئموکرات پارتیاسی» تورک‌لر طرفینده نیظامی پیشمرگه‌لریله فوتبال مئیدانیدا رئژه گئدندن باشلاییب.

تورک‌لر بو قدر اَلینده سیلاح کوردو اؤز منطقه‌لرینده رئژه گئدرکن گؤرنده سنگر باغلاماغا باشلامیشدی‌لار. بو حالدا بیر نقطه‌دن بیر گول‌له سه‌سی گله‌رک، آرا قاریشیر و شهرده ساواش باشلاییر. بو ساواش ائولره چکیلیر. نهایت سیلاحلی کوردلر سولدوزا باشقا شهرلردن - اورمودان کؤمک گلندن سونرا چیخماق مجبوریّتینده قالیرلار. بو حربی قارشیلاشمادا شهرین چوخلو تورکلری و کوردلریندن اؤلندن سونرا، اؤلولرین خبرلری یاییلیر. اونلارین آدلاری بللی اولاندان سونرا شهرین جاماعتی آرتیق هیجانا گلیرلر. قارشی طرفه گول‌له آتماغا باشلاییرلار. کورد پیشمرگه‌لرینین اکثریّتی باشقا یئردن - شهرلردن و اوستان‌لاردان گلدیک‌لرینه گؤره شهرین آدام‌لارینی تانیمادقلاری اوچون شهرین تورکلریندن بیر چوخونو اؤلدورورلر. اوندان سونرا تورک‌لر طرفیندن «قان قولامین دسته‌سی‌گیل» کوردلر محلّه‌سینده و سونرا بیر نئچه کورد کندینده، او جمله‌دن «قارنا و قالات» دا بیر نئچه نفری اؤلدورورلر.

سولدوزون دورومونو «کول آلتینداکی آلوو» کیمی حیس ائدن بارات‌گیل تهرانا گلندن سونرا امنیّتی حیس ائدیردی‌لر. سولدوزدا بیلیردی‌لر کی، امنّیت یوخ ایدی. هر حالدا اونلارین هامیسی بیر «شؤک» ایچینده یئره اوتوروب، دینجلمه‌لری ده گلمیردی. اونلار او طرفه- بو طرفه گئتمک‌له دالبادال هوشنگ‌گیلدن نئچه سولدوزدان خبرلری آلیب‌لار و سون خبرلر نه‌دی و بوتون معلوم خبرلری بیلمک ایسته‌ییردی‌لر.

ساعت اون ایکی اولمامیشدی کی قولو، حوسئین، فیروز، ناصیر، جاواد و اونلارین بیر نئچه آیری اؤیرنجی یولداشلاریندان اونلارین ائولرینه توپلاندیلار. هئچ اونلار بیلمه‌دی‌لر نه زامان اونلار بیر حلقه ووروب یئره ایله‌شیب و بیر بؤیوک میتینق تشکیل ائتدی‌لر. ماشاالله خان‌گیل و خلخالی‌گیل ده بو میتینق ده ایشتیراک ائتمیشدی‌لر.

اؤنجه بوتون خبرلری و بو اولایین نئجه یارانماسینی آراشدیراراق، اونلار ایکی دسته‌نی «هم کوردوستان دئموکرات پارتیاسینی»، هم ده «معبودی، قطاری، و محرّر» دسته‌سینی «قارنا، قالات» فاجیعه‌سی ایله باغلی محکوم ائتمیشدی‌لر. اونلار «کوردوستان دئموکرات پارتیاسینین» سوسیالیستی آیدین‌لاری اولدوق‌لاری اوچون هئچ جور دوشونه بیلمیردی‌لر کی، اونلارین آیری بیر مقصدلری ده اولا بیلر. اونا گؤره داها چوخ «ساواک تشکیلاتیندان قالان» معبودی دسته‌سینه شوبهه‌له‌نیردی‌لر. اونلار عینی حالدا آشکار کوردوستان دئموکرات پارتییاسینین منطقه مسئوللاری، خصوصاً، موصطافا هیجری‌نی بو اولای‌لاردا و اؤلوم‌لرده مسئول بیلیردی‌لر.

اونلار بو آرشدیرمالاردان سونرا سورعتله بؤیوک قرار وئرمه‌یه باشلادی‌لار. اونلار بیر قروپ «آیت الله شریعتمداری»نین یانینا «قوم شهرینه»، بیر قروپ دا «آیت الله طالقانی»نین دفترینه گؤندردیلر کی، اونلارلا گؤروشوب و اونلارا بو دولاشیق وضعّیتی آچیقلاسین‌لار و اونلاردان چیخیش ائده‌رک میلّتدن ساواشا سون وئرمه‌لرینی ایسته‌سین‌لر.

اونلارین بیر قروپو بیر اوزون و آچیقلاییجی بیلدیری یازماق مسئولیتینی قبول ائتدی‌لر کی، بو بیلدیرینی بوتون سیاسی سازمانلار، گون قزئت‌لری و «پیشگام» دفترلرینده بوتون اونیوئرسیته‌لرده یاییلسین. اونلارین بیر قروپو دا «کوردوستان دئموکرات حزبی»نین تهراندا «صنعتی شریف» اونیوئرسیته‌سینده «جلیل قادانی»نین باشچیلیغی ایله یارانان بؤیوک میتینقده ایشتیراک ائدیب و چیخیش ائتسین‌لر. بو ایش‌لرین هامیسی گؤرولدو و سئزیلدیییندن داها گوجلو قاباغا گئتدی.

هوشنگ، فیروز و علی خلخالی قوم شهرینه «آیت الله شریعتمداری»نین گؤروشونه گئتدی‌لر. اونلار اؤز گؤروش‌لرینده «آیت الله» اونلارا یاریم ساعاتدان چوخ آچیقلاما وئردی. بارات بیر طرفدن «آیت الله طالقانی»نین دفترینه گئدن قروپدا، او بیری طرفدن ده «بیلدیرینی یازان قروپدا. قولو ایله بارات واختیندا بیلدیرینی یازدی‌لار. بارات اونون قزئت‌لره و سیاسی تشکیلاتلارا نئجه گؤنده‌ریلمه‌سیندن خبری اولمادی و بیلمه‌دی کی، او ایشین مسئولیّتینی کیم اوزه‌رینه گؤرتوروموشدور. هر حالدا هر کیم او ایشین مسئولو ایدی، ایشینی چوخ گؤزل گؤرموشدو.

او گونون گئجه خبرلرینده هم آیت الله شریعتمداری و هم آیت الله طالقانی تلویزیوندا چیخیش ائدرکن میلّتی باریشماغا و ساکین اولماغا چاغیردی‌لار. اونلار

اؤز آچیقلامالاریندا بونلارین سؤزلرینه گوجلو شکیلده دایانیب و استفاده ائتمیشدی‌لر. اونلار عینی حالدا دایم سولدوز و اورمیّه ایله تئلئفونلا ایلیشکی یارادیردی‌لار. اونلار ائشیدیردی‌لر کی، «کوردلرین چوخو شهردن قاچیب و شهری بوشالدیبلار. پیشمرگه‌لر ده کی هئچ بیری سولدوزلو دئییلدی‌لر، هامیسی آرادان یوخ اولموشدولار، آماّ هله گول‌له سه‌سی گلیردی. هله کندلر اَمن دئییلدی. اونلار اورمودان «مولّا حسنی»نین سولدوزا کؤمک گؤندرمه‌سینی ده ائشیتمیشدیلر کی، ساواشی بیر طرفلیک ائتمکده جیددی تاثیری وار ایمیش.

اونلارین هامیسی او ائوده گئجه‌نین یاریسینا قدر گؤردوک‌لری ایش‌لری آنالیز ائدیب، تزه خبرلری آلیب و سونرا گؤروله‌جک ایش‌لره حاضیرلیق آپاریردی‌لار. صاباح بارات‌گیل بیر نئچه یولداشلاریلا کوردوستان دئموکرات پارتیپاسینین تهراندا «صنایع اونیوئرسیته» سینده‌کی میتینقینده ایشتراک ائتدی‌لر. اورادا «تهران اونیوئرسیته‌سی»نده حقوق درسی اوخویان قولو آدلی بیر یولداش‌لاری بونلارین طره‌فیندن چیخیش ائدیب و او بیلدیرینی اوخوماغا باشلادی. اونون آشکار شکیلده کوردستان دموکرات پارتیپاسینی اؤز ایجلاس‌لاریندا سولدوز ساواشیندا سوچلو تانیمالاری او حیزبین مسئوللارینی شاشیرتدی. آمّا قوش قفسدن چیخیب- اوچاندان سونرا اونلار داها هئچ بیر ایش گؤره بیلمزدی‌لر.

بارات‌گیل ائوه گلندن سونرا گؤردولر کی، بیر یالنیز «آیندگان» قزئتی اونلارین بیلدیری‌لرینی چاپ ائدیب. او بیری «کیهان»، «اطلاعات» و «جمهوری اسلامی» و او بیری قزئت‌لر تلویزیون خبرلری ایله کیفایتلنمیشدیلر. آمّا عمومیتله سیاسی هفته‌لیک اولان قزئتلرده بارات‌گیلین بیلدیری‌لرینین بیر نئچه بؤلومو یازیلمیشدی. «کار» فدایی‌لر قزئتی کامل یایدی و سونوندا بوتون اونیوئرسیته‌لرده او بیلدیری (اعلامیّه) بؤیوک تابلو کیمی آیری آَلیله یازیلیب و دیوارلارا آسیلدی. بارات‌گیلین ائولرینده‌کی دانیشیق‌لار بوتون اونیوئرسیته‌لره گئدیب و مینلرله اؤیرنجی اونلاری تام اوخودو.

«سولدوزون تهرانداکی ائلچیلییی» سولدوزون ساواشینین بیتمه‌سینه و بوتون ایراندا یاشایان‌لارا بو حاقدا بیلگی وئرمکده بؤیوک بیر رُول ایفا ائتدی. اونلار تک به تک تؤکدوکلری پلانلاردان قطعی نتیجه‌لر آلدیلار. بونونلا اونلارین اؤزلرینه اینام‌لاری نه قدر گوجلندی. اونلار عینی حالدا سولدوزدان گلن خبرلری ایزله‌ییردی‌لر. «بدلی»‌لر عایله‌سیندن بیر نئچه‌سی (اون بیر نفری) «کوردلر» طره‌فیندن اؤلدورولموشدو. عینی حالدا بارات‌گیلین کورد یولداشی «محی الدین»ین آتاسی و قارداشینی تؤرکلر اؤلدورموشدو. اونون آتاسی کوچه‌لرده ساده بیر پنیر ساتان ایدی.

سولدوزون چوخلو تورک‌لریندن اورمو و باشقا شهرلره کؤچموشدولر، کوردلر قیسمینده اکثریّت جاماعات «سویوق بولاق» و یا باشقا شهرلره گئتمیشدی‌لر. هامی

آیری بیر قاچاقاچین گلمه‌سی و میلّتین دیدرگین دوشمه‌سیندن دانیشیردیلار. بو دیدرگینلیکده گئجه‌لر قاچدیق‌لاریندان دانیشیردیلار. بارات‌گیل بو چتینلیک‌لری ائشیده‌رک، خالقین داها بیر- بیرلرینی اؤلدورمه‌سینین دایانماسیندان سئوینیردی‌لر.
کوردلر محلله‌سینده سولچولارین موشکول‌لری یوخ ایدی، آمّا تورک‌لر طرفینده بوتون سولچولاری کوردلرله امکداشلیق ائتمکده سوچلاییب، اونلاری سیخما-بوغمایا سالیردی‌لار. بیر حربی موحیطده و ساواش ایچینده آلی بوش سولچولار «دشمنله امکداشلیغا محکوم اولاراق اؤلدورولمه خطریله هر آن قارشیلاشا بیلردی. اونلار تورک‌لرین ایچینده داها دئیه بیلمیردی‌لر کی، «عادی کوردلر ده سیزلر کیمی باشلارینی آشاغی سالیب و یاشاماق ایسته‌ییرلر. بو قیرغینین یارانماسی اونلارین رهبرلرینین گوناهی ایدی. آتالار اوشاق‌لارینی ائوده یامانلاییب، حتّا دؤیوردولر و اونلاری کوردلردن حمایت ائتکمده سوچلو ساییردی‌لار. سولچو قیزلار اوندان دا چتین باسقی‌لارا معروض قالیردی‌لار.
دئمک اولار کی، سولدوزدا شهر تامامیله داها تورک‌لرین آلینه دوشموشدو. بوتون عوضولری تورک‌لردن اولان «اسلام اینقیلاب پاسدارلاری» و «کومیته» شهری آرتیق اؤز کونترولّلارینا آلمیشدی‌لار. بارات‌ین «تهران اونیوئرسیته‌سیندن درس‌لرینی بیتیرن یاخین یولداش‌لاریندان بایرام و اوروج - ایکیسی ده سولدوزدایدی‌لار. اونلارلا بیرلیکده اونلارین او بیری یولداشلاری دا قورخونج بیر باسقی آلتیندا قالمیشدی‌لار.
اونلارین چتین باسقی آلتیندا اولدوق‌لارینی بارات‌گیلین هامیسی بیلیردی، آمّا آل‌لریندن بیر ایش گلمیردی. سولچولارین ایل‌لر بویو، خصوصاً ده، کئچن ایلده قازاندیق‌لارینی بوتون اعتبارلاری بیر قارا بولودلارا بورونمشودور. جاماعاتین چوخو اونلاری آرتیق شهرین ضیالی‌لاری کیمی دئییل، حتا دوشمن‌له آل‌بیر تانییردی‌لار.
تهراندا بارات و هوشنگ‌گیل - هامیسی حیس ائدیردی‌لر «سولدوزون اولایلاری» حاققیندا هله‌لیک وظیفه‌لری بیتیب. اونلار داها نورمال شکیلده درسلری و «پیشگام» ایله باغلی ایش‌لرینه دؤندولر. اونلارین ایش‌لرینین چوخو آیدینلانماق و آیدینلاتماق ماهیّتی داشیییردی. اونلار چوخلو کتاب‌لار اوخویوب، یولداشلارلا بحث‌لر ائتمه‌یه مشغول ایدی‌لر.
اونلارین ایمتاحان‌لاری یاخینلاشیردی. او بیری طرفدن ده «آنا یاسا» یازماق اوچون «قوروجولار مجلیسی» خومئینی طره‌فیندن تشکیل اولوندو. «بو اینقیلاب اسلامی» بیر اینقیلابدیر» - دئین خومئینی غیر ایسلامی سولچونو بو مجلسه هئچ یول وئرمه‌دی. اونلار اؤزلری آنایاسانی یازماغا باشلادی‌لار. سونوندا «جومهور باشقانی» سئچیم‌لری اورتایا گلنده یئنه ده سولچولارا و فدایی‌لره مئیدان وئریلمه‌دی. بونلار گؤسته‌ریردی کی، «اینقیلابا قازانیلمیش آزادلیغی بیربه‌بیر آلدن آلیب و دالییا

قایتارماغا باشلامیشدی‌لار. سولچولاری حؤکومته قویماماق، اونلاری مونزوی ائدیب و سیرادان چیخارماق سیاستی، حؤکومتین ایچینده آمئریکا کیمی اؤلکه‌لرین سیزمیش آداملارینین اَلی ایله حؤکومتین ایچینده یاییلیردی.

بارات‌گیل «جومهور باشقانی» سئچیم‌لری و او بیری ایش‌لرله باغلی خیابانلاردا میلّتین ایچینده اونلارا آیدینلیق وئرمه‌یه مشغول ایدی‌لر. امتاحانلار یئتیشیب و اونلار درس‌لری ایله او بیری ایش‌لرینی بیرلیکده هامیسینی گؤروردولر. اونلار آرتیق «ایشچی طبقه‌سی»نین قایغیسینا قالاراق، او صینفی تشکیلاتدیرماغین یول‌لارینی دوشونوردولر.

بارات‌گیل و بوتون سولچولار تئز باشا دوشدولر کی، اونلارا قارشی حکومتین ایچینده چوخ قودرتلی بیر بؤلومو اولان «اسلامچی فالانژلار» طره‌فیندن یوروش گتیریلیر. اونلارین چیخیش‌لاریندا آرا قاریشدیریلیر. اونلارین چالیشقانلاری او طرف- بو طرفده توتولورلار. خصوصاً، کیچیک شهرلرده اونلارین طرفدارلارینی چوخ باسقی آلتینا آلماغا چالیشیردی‌لار. حالبوکی حؤکومت «امنیّتی کؤمیته‌لر» و «انقلابی قورویانلار اردوسونو» هله یولا سالمامیشدی. هله «ائوین» زندانینین فاجیعه‌لرینین اولایلاری اوزه چیخیب اورانی «موزه»یه چئویرمک صؤحبتی آرادا وار ایدی. او گون‌لر ایدی کی، بیر طرفدن «ائوین»، «قیزیل حیصار»، او بیری زندانلارین ایشکنجه ائدن‌لرینی موحاکیمه ائدیردی‌لر، او بیری طرفدن گیزلی «فدایی‌لری و مجاهدلری» توتوب اذیّت ائدیردی‌لر. موجاهیدلرین «گیلایه‌لری» اؤز «آتالارینا» جاوابسیز قالیردی. بیر گوجلو قودرت ایسته‌میردی کی، «یاشیل قورشاق» یولوندا سولچولاردان بیر اثر قالسین، حتا اونلارین دارماداغین اولونماسینی ایسته‌ییردی. بو ایش‌لر حؤکومتین ایچینده بیر دلی میمون کیمی اورتایا آتیلمیش «هادی غفاّری» تکین آداملارین اَلیه گؤرولوردو کی، بورونلاری قانایاندا دوکترا موعاینه اوچون «اینگلیستانا» قاچیردی‌لار.

تهراندا فدایی‌لر طره‌فیندن دانیشیق‌لار آپاریلاجاق بیر نئچه چیخیش اعلان اولوندو. بو چیخیش‌لارین بیریسی «آزادی» مئیدانیندا گئرچکلشدی. اورادا فدایی‌لرین رهبرلریندن بیر نئچه‌سی گلیب چیخیش ائدیب و اؤز سیاسی باخیش‌لارینی تقدیم ائده‌رک، میلّتین اونلاردان حمایه ائتمه‌سیندن تشّکر ائدیردی‌لر. یوز مینلرله انسان اونلاری قارشیلاماق اوچون «آزادلیق» مئیدانینا توپلاشمیشدی‌لار. اورادا دانیشماقدان سونرا شوعارلار وئریلدی و شعیرلر اوخوندو. «فالانژلارین گوجو او میتینقی داغیدا بیمله‌دیک‌لری اوچون اَلی بوش زنبیل اَلینده قاییتدی‌لار. یوز مینلرله اینسانین اونلارین حمایه ائیتمک اوچون توپلانماسی اونلارین گوج‌لرینی گؤستریردی.

«موجاهیدلر تشکیلاتی» «آتالارینی» گؤسترسین‌لر کی، اونلارا سولچولوق دامغاسی یاپیشماسین، اؤزلرینی تاماميله سولچولاردان آییریب و هئچ بیر امکداشلیق

ائتمیردی‌لر. اونلار «آتالارینین» قوجاغیندا آغلادیق‌لاری همین بو گون‌لرده اونلارین بیر کادرلاریندان تهراندا «روسیّه ائلچیلیینه» جاسوسلوق آدینا توتولور و اونا اؤلوم جزاسی وئریلیر. هله نئچه آیدان آرتیق اینقیلابدان کئچمه‌میشدی کی، بئله بیر یوز سکسن (هشتاد) درجه دؤنوش یارانمیشدی. هله حاکیمیتده اولان قوه‌لرین اؤز امنّیتی و نیظامی گوج‌لری تام جیددی یارانمامیشدی. گؤر اونلاری یولا سالاندان سونرا سولچولاری نه‌لر گؤزله‌ییردی.

بارات داغا گئتمک پروقراملاریندن آرتیق آل چکیب و اونیوئرسیته‌نین ایچینده و شهرده‌کی ایش‌لره مشغول ایدی. اونون ایش‌لریندن بیری «فدایی‌لرین بیلدیری‌لرینی شهرین تعیین اولونموش یئرلرینده یایماق ایدی. عینی حالدا اونیوئرسیته‌نین ایچینده «پیشگام» تشکیلاتینی دولاندیران باش عوضولردن بیری ایدی. اونلارین کومیته‌سینه «ذبیح»ین تؤصیه‌سیله «نورعلی» ده آرتیریلیب و اونلارین فاکولته کومیته‌لری دؤرد نفردن (بارات، موختار، ذبیح، نورعلی) عیبارت ایدی.

سولدوزون وضعیتی بیر طرفدن آمن اولاندان سونرا باراتگیلین بیر سیرا یولداشلاریندان تهرانا گئدیب و بیر راحت نفس آلماغی دوشونوردولر. باراتگیل ده ایمتاحان‌لارینی تزه بیتیرمیشدی‌لر. یای یئتیشمیشدی. اوروج دا سولدوزدان گلن‌لرین ایچینده ایدی. اونلارین اوتوروم‌لاری عوموماً «ناصیر، فیروز و باراتین ائوی اولموشدور کی، سیاسی ایدئولوژیک بحث‌لرین و موطالیعه‌لرین یئری ایدی. قولونون اورا گلمه‌سی اونلارا هم گوج وئریر، هم ده اؤزلرینی ایدئولوژیک باخیمیندان آرتیق موطالیعه ائتمکله یوکسلتمه‌یه بیر ماراق یارادیردی.

تهرانین قیراغیندا تزه «آکباتان» شهرجییی یاریمچیق دوزلمیشدی. اورادا چوخلو سولدوزون کندلریندن گلن جاوانلار ایشچی و فهله کیمی چالیشیردی‌لار. باراتگیل بیر طرفدن «ایشچی صینفی» ایله ایلیشکی باغلاماغی دوشونوردولر، او بیری طرفدن ده اورادا چوخلو سولدوزلو ایشچی اولدوغو اوچون اونلارلا ایلیشکی باغلاماغا باشلادی‌لار. بو ایشچی‌لرین بیر سیراسی دا «آغ طوله» و «محمّدیار» کندلریندن اولان باراتین قوهوم‌لار ایدی‌لر. بونلارلا ایلیشکی باغلاماق اونلار اوچون چوخ اؤنم داشیییردی.

باراتدا بیر خصوصیّت وار ایدی کی، اگر بیر ایش گؤرولمه‌لی اولسایدی و اونون آلیندن او ایشی گورمک گلسه‌ایدی، او ایشی کؤنوللو اولاراق تئز گؤرمه‌یه باشلاردی. بو حاقدا دا هئچ باهاناسی اولمازدی. بو گونه کیمی «کندلی فهله‌لر ایچینده چالیشمایان بارات بیلیردی کی، بوتون آیری بیر دونیادیر، اونا گؤره بیر میقدار او تزه دونیایا گیرمه‌یه دیکسینیردی. او اوروجون یاخاسیندان یاپیشدی کی، سولاورادا چالیشاق.

آخیردا اوروج ایله بارات ایکیسی «آکباتان» شهرجیینه فهله‌لییه گئتدی‌لر. اونیوئرسیته‌ده عالی تحصیل‌لری اولان ایکیسی ده بیر موحیطه ایله قارشیلاشدی‌لار کی، مودیریّت بؤلوموده ایشله‌ین بیر نئچه نفردن باشقا هامیسینین ساوادی اونلاردان آز ایدی. مین‌لرله اینسان اورادا چالیشیردی‌لار. هله بارات‌گیل سولدوزلولاری اورادا تانیمیردی. اونلار تزه بیر دونیایا گیریردی‌لر کی، اونلارین ایکیسینه ده تام یئنیلییی وار ایدی. آنجاق کیتاب‌لاردا حاققیندا نه ایسه اوخودوق‌لاری بیر دونیا... اونلار «ایشچی» صینفینی گله‌جک و اینقیلابین اؤزولو بیلیردی‌لر. بارات‌گیل بو گله‌جه‌یین یارادیجی گوجونو تشکیلاتدلاندیرماغا چالیشیردی‌لار.

****

بارات ایله اوروج آکباتان شهرجیی‌نین آچیق قاپی‌لاریندان ایچه‌رییه گیریب و ایش آختاراراق ایچه‌ریده گزمه‌یه باشلادی‌لار. اونلار ایچه‌ریده گزه‌رک تنیکه‌دن اولان بیر- ایکی دکه‌یه توش گلدی‌لر کی، اونلارین ایچینده بیر قوروقچو کئشیک چکیردی. اونلارا یاخینلاشیب، خبر آلدی‌لار کی، «ایش تاپماق اوچون هارایا گئتسین‌لر». اونلار دا بونلارا دئدی‌لر: «اگر سیمیت ایشینی گؤرمک ایسته‌سه‌لر، فیلان قیسمته، «قالیب باغلاماق» ایسته‌سه‌لر، هارایا و «آرماتور» باغلاماق ایسته‌سه‌لر، هانسی بؤلومه گئتسین‌لر.
«شهرکین» ایچینده هر بیر طرفه باخیردین، اوجا سیماندان اولان تیکیلی‌لر یوخارییا قالخیردی‌لار. یئرین اوزو صاف و هر بیر یئری قومسال ایدی. شهرجیین ایچه‌ریسی نئچه «فازا» بؤلونموشدور کی، اونلارین هر فازینین نئچه دنه ده کوچه‌سی وار ایدی. بارات‌گیل اوندان- بوندان سوروشاراق، بیر زامان گؤردولر کی، اوچونجو فازدا «آرماتور باغلاما» بؤلومونون دفترینین قاباغیندا دایانیبلار. اونلارین بؤلومونون رئیس‌لری ایکی نفر موهندیس ایدی‌لر.
اونلار بارات ایله اوروجو فهله‌لییه قبول ائدندن سونرا اونلاردان ایسته‌دی‌لر کی، «فحله باشی» گلیب اونلاری تحویل آلانا کیمی دایانسین‌لار. چوخ چکمه‌دی کی، «فحله باشی» تاپیلدی. او بلکه اوتوز بئش یاشیندا گون قاباغیندا اوز- گؤزو یازی کیمی قیزارمیش بیر کیشی ایدی. اونون سه‌سی ده چوخ خیشیلتیلا بوغازیندان چیخیردی. اونون تنز- تنز و سرعتله گلمه‌سی گؤستریردی کی، بیر شئی‌دن اؤترو تله‌سیر. او زامانینی هئچ بوش کئچیرمک ایسته‌میردی، داها چوخ بیر چیریکه بنزه‌ییردی کی، امرلری ایجرا ائتمک اوچون رئیسینین یانینا دستور آلماغا گلمیشدیر.
بارات ایله اوروج اونا باخاندا، سانکی ائولرینین آشاغیسینداکی چؤرکچینی و یا چؤرکچی‌خانادا ایشله‌ین باشقا ایشچی‌لری گؤروردولر. بلکه عؤمرونده بیر کلاس ساوادی اولمایان، یالنیز «آرماتورلاری» بیر- بیرلرینه سیمله باغلاماقدا مهارتلی

اولان بو کیشی بونلارا باشچیلیق ائده‌جکدی. باراتگیل گونده مین نفر اونا تای آدامین قیراغیندان چؤرکچی‌خانادا، بقّال دوکانیندا، خیاباندا و آیری یئرلرده کئچیب و حئیرانلیقلا فیکره دالیردی‌لار کی، بو ساوادسیزلاردا نئجه آیدینلیق یارادیب و نئجه اونلاری تشکیلاتلاندیراجاق‌لار. ایندی بو ساوادسیز آدام صوبحدن آخشاما قدر بونلارا نه ائدیب، نئجه ایشله‌مه‌لری حاققیندا گؤستریش وئره‌جک.

آدی آسلان اولان بو کیشی باراتگیله باخاندا گؤردو کی، بونلارین اَل‌لری ایندییه قدر دمیر ایشی گؤرمه‌ییب، دری‌لری ده گون قاباغیندا یانماییب. اونلارین سه‌س‌لری ده چیغیرماقدان خیشیلدامیر. او بئله شئی‌لری نظره آلمادان ایکی جوت ایش اَلجه‌یی و ایکی دنه کلبتین گتیریب اوروج ایله باراتا وئردی و اونلاری قویون کیمی دالینا سالیب و دامین اوستونه دیرماشدیردی. او اوتوز بئشه یاخین یاشی اولسایدی دا، چپیش کیمی یاریمچیلیق دوزلمیش پیلله‌لردن چیخیب دیرماشیردی. باراتگیل نفس‌نفس وورا‌ـ‌وورا اونو چتینلیکله توتا بیلیردی‌لر. اونلار بیر دامین اوستونه چیخاندان سونرا اورادا اون نفره یاخین ایشچی‌نی گؤردولر کی، هرسینین اَلینده بیر کلبه‌تین آرماتورلاری اوچ‌آیاق پایالارین اوستونه دوزوب و بیر سیرا نازیک سیملرله باغلاییرلار.

آرماتورلارین بعضی‌لری یوغون و قیسا ایدی، بعضی‌لری ده نازیک و اوزون ایدی. بیر سیراسی دا هامیدان چوخ نازیک، هم ده قیسا ایدی. باراتگیل اونلارین دوزولمه‌سینی بیلمیردی‌لر. «آسلان اونلارا بیر دفعه‌لیک هانسی آرماتورلار تئز هارایا قویولور، آچیقلاییب، سونرا اونلاردان ایسته‌دی کی، او بیری فهله‌لر کیمی ایشله‌سین‌لر. بارات ایله اوروج ایکیسی بیر قروپ کیمی بیر باشدان باشلاییب، او بیری‌لره باخاراق، اونلار کیمی باغلاماغا باشلادی‌لار. او بیری‌لر ده سئوینجله اونلارا نئجه باغلاماغی اؤیردیردی‌لر. باراتلا اوروج تئز باشا دوشدولر کی، اورادا بیر نفر خوراسان، بیر نفر ده کیرمانشاه کوردلریندن ایشله‌ییر. اونلاردان سونرا، قالان فهله‌لر، او جومله‌دن فهله‌باشی ـ هامیسی «تورک»دور.

اون نفره یاخین ایشله‌ین فهله‌لرین هئچ بیری‌نین آسلاندان خوشو گلمیردی. آسلان دا سه‌سی خیشیلدایا‌ـ خیشیلدایا، هامیدان ایسته‌ییردی کی، تئز‌ـ تئز ایشله‌سین‌لر. او تئز‌ـ تئز خیشیلدایان سه‌سیله اعتیراض ائدیردی کی، نه‌دن بو بؤلومو تئز قورتارماییبلار. اونلار بیر سقفی قورتاراندان سونرا، او بیریسینی باشلامالی ایدی‌لر. بارات هئچ بیلمیردی کی، بو ایشی باشلاماقلا دوز ایش گؤروب، یا یوخ. او هئچ اؤزونه ده بو مساله آیدین دئییلدی کی، بو ساوادسیز فهله‌لرین ایچینده نه ایش گؤرور. اونلارا نه اؤیره‌ده بیلر. او اؤزونو تئوری باخیمدان دالی قالماغینی دا گؤروردو، بو ایش ایله نئجه اؤزونو او بیری یولداش‌لارینا چاتدیرجاق. هر گون کتاب اَل‌لرینده تئوری باخیمدان اؤزلرینی یوکسلدیرلر.

بارات ایله اوروجون او گون ایشله‌مک‌لری ساعات اونو کئچندن سونرادان باشلاییردی. بارات زامانین کئچمه‌سینی چوخ یاواش حیس ائدیردی. او چوخلو ایشله‌یندن، یعنی نه قدر آرماتورلاردان دوزوب و باغلایاندان سونرا دؤنوب و ساعاتینا باخدی و گؤردو کی، ساعات تزه اون بیری بیر آز کئچیر. بیر آن گونون نه قدر اوزون اولدوغونو، او، گونده «اوش قوروش» پول چیخارماق اوچون نه قدر چالیشماسی گؤزونون قاباغینا گلدی. اگر او آیلار و ایل‌لر فهله‌لیک ائتسه ده، اونون یاشامینین نه معناسی و مفهومو واردیر.

گون‌اورتایا یاخینلاشیر، هاوا دا ایستیله‌شیردی. بارات‌گیلین بیر ساعات داها ناهار واختلارینا قالیردی. بو بیر ساعات نه زامان بیته‌جه‌یینین فیکرینده اولارکن، او کیرمانشاهلی قوجا کورد فهله اونلارا یاخینلاشیب، اونلارین آدلارینی خبر آلدی. سونرا دؤنوب، اونلارا دئدی کی، «یاواش ایشله‌یین، نه قدر ایسته‌سه‌نیز، ایشله‌مک اوچون آرماتور وار و گون‌لر ده چوخ اوزوندور. اؤزونوزو یورماغا گرک یوخدور.

بارات‌گیل ایکیسی ده ایشله‌مک سورعتینی آزالداراق، داغا دیرماشماق کیمی «یاواش و داواملی» ایشله‌مه‌یه باشلادی‌لار. اونلار بو قوجا ایشچی ایله دانیشماغا باشلایاراق، اونون هارادان گلمه‌سی و کیم اولدوغونو اؤیرنمه‌یه باشلادی‌لار. او دا بونلارین هارادان گلدیک‌لری و کیم اولمالارینی اؤیرنمه‌یه باشلادی. بو دانیشیق‌لار یاواش‌یاواش داوام ائدیردی. بارات‌گیل بیردن گؤردولر کی، آرتیق ناهار واختی‌دیر. اونلارین هامیسی ناهار یئمک اوچون دامین اوستوندن بیر تخته نردیواندان آشاغی طبقه‌یه، اورادان پیلّه‌لره ساری گئده‌رک بیربه‌بیر طبقه‌لری ائنیب آشاغییا گلدی‌لر. اونلارین بیر ساعات زامانلاری وار ایدی کی، ناهارلارینی یئییب یوخارییا قالخسین‌لار.

اونلار ایلک اؤنجه سو دولچالارینی آپاریب و اورادا اللّرینی یوماغا باشلامالی ایدی‌لر. اورادا ایچ‌لری سو ایله دولو اولان بؤیوک «نفت» بوشکالاری وار ایدی کی، هر کس اورادا اللّرینی یویا بیلردی. شیر سویو بیر قدر اوزاق ایدی. اونلار شیر سویونو دا تاپیب اوز- گؤزلرینی جانا سینر یویاراق اورادا گزمه‌یه باشلاییب و هارادان بیر شئی آلا بیله‌جک‌لرینی اوندان - بوندان خبر آلماغا باشلادی‌لار. اونلار چوخ چکمه‌دن اؤیرندی‌لر کی، شهرک‌ین ایچینده یاریمچیق بینالارین بیرینین آلتیندا بیر نفر قدیم ایشچی‌لردن تاختادان بیر دوکان دوزلدیب و اورادا یئمک - فلان تاپیرلار.

سوروشا‌سوروشا اورانی تاپیرلار. یئمک‌لر ایچینده کیچیک‌کیچیک شیرنی‌لر وار ایدی کی، اونلار اوچون ناهار یئری وئرمز ایدی. اونا گؤره آختاراراق، بیر پارا کئیکلره راست گلدیلر کی، تزه نظره گلیردی. هره‌سی بیر کئیک آلیب و بیر شیشه سرین کوکا کوکلا ایله بیر دینج یئر تاپیب، یاری گون‌یاری کؤلگه بیر یئرده

اونلاری یئییب- ایچیب دینجلمه‌یه باشلادی‌لار. سوندا اونلار یئرده اوزانیب اؤز رویالارینا جومدولار. «ایشچی صینفینین ایچینده ایشله‌مک نه قدر چتین ایدی، اونلار تئوری باخیمدان یولداشلاریندان چوخ گئری قالاجاق‌لار، چونکی اونلارا آرتیق کیتاب اوخوما واختی قالمایاجاق.
ساعات بیره یاخین اونلار یئنه ده دامین باشیندایدی‌لار. اوندا گؤردولر کی، هامی تقریباً دوز ساعت بیرده پیّله‌لردن یوخارییا چیخماغا باشلادی‌لار. دامین اوستونه چیخاندا گؤردولر کی، «آسلان فهله باشی اورادا دامین اوستونده دیک دایانیب و اونلارا سه‌سله‌نرک دئدی: «تئز اولون، بونلاری بورایا و اونلاری دا اورایا باغلایین». «آخشاما گرک بونلاری قورتاراق». بو حالدا او بیری فهله‌لردن بیر نفر یاشلی آدام باراتگیله یاخینلاشدی. آدی علی ایدی و اوغلویلا بیرلیکده اورادا چالیشیردی و موغان طرفیندن گلمیشدی‌لر. او دؤنوب باراتگیله دئدی کی، «آسلان پ......خ یئییر. اؤزونوزو یورمایین». باراتگیل گؤردولر کی، «علی قارداش» نئجه یاواش‌یاواش دمیرلری قالدیریب و یئرینه قویور و سونرا باغلاییردی. بونلار دا اؤز ریتم‌لرینی اونلارلا تنظیم ائتدی‌لر.
باراتگیل سوندا بیلدی‌لر کی علی به‌ی‌دن سونرا، اونلارین کندلریندن بیر نئچه نفر ده بو «آرماتور باغلیانلار»ین ایچینده واردیر. اونلارین ایچینده بیر قیوراق رشید آدلی بیر گنج اوغلان دا وار ایدی. بیر طرفدن اونون قیافه‌سیندن کیشیلیک و گوج یاغیردی، او بیری طرفدن ده سانکی بیر شئیدن ناراحت ایدی و دایم اؤز ایچینده ایدی. اونلارین هامیسینین اوزگؤزلری قیزیل کیمی پاریلداییردی. باشلارینین توکو ده خورما رنگینه چالیردی. اَرشد بونلارا گؤزونون آلتیندان بیر سالام وئریب، آزجا گولومسه‌ییب، سونرا اؤز ایشینه مشغول اولدو.
باراتگیل اوراداکی‌لارین چوخونون، او سیرادان و فحله‌باشینین دا تورک اولدوغوندان بیر قدر راحاتلیق حیس ائدیردی‌لر. تزه‌تزه باراتگیل بیربه‌بیر فهله‌لرله تانیشماغا باشلامیشدی‌لار. باراتگیل «موغانلی» فهله‌لرین «کیرمانشاه» و یا «خوراسان» کوردو اولان فهله‌لرله یاری تورکجه و یاری فارسا دانیشیق‌لارینا اؤزلرینی گولمکدن چتین ساخلاییردی‌لار.
کیرمانشاه کوردو سارییا چالدیغی قدر، خوراسان کوردو ده قارا رنگینه چالیردی. بونلارین هامیسینین صیفت‌لرینده بیر نوع توتولماق و عصبیلیک وار ایدی. اولا بیلسین کی، کندده ائولرینده قالان آروادلاریندان اوزاق قالدیق‌لاریدان آسیلی ایدی. یا دا تهرانی بَینمه‌ییب و اؤز کندلرینه اورک‌لری داریخیب، مجبوراً تهرانا گلدیک‌لریندن آسیلی اولا بیلردی. اونلارین روحو کندین طبیعتی کیمی آزاده اولاراق، اؤزلرینی بیر باغلی موحیطین قفسینین ایچینده «آسلان» کیمی فهله‌باشینین اَلی آلتیندا گؤرمک ایسته‌میردی‌لر.

بو خیرداخیردا تانیشمالارین ایچینده زامانی سوردولر، نهایت ساعت دؤرد اولدو و اونلارین ایش گون‌لری بیتدی. آلجک‌لرینی دامین اوستونده مخصوص بیر نؤقطه‌یه بوراخاراق، هامیسی بیرلیکده یئنیب بیرـبیرلریندن آیریلیب، اؤز یاشام‌لارینین او بیری بؤلومونون دالیسینجا گئتدی‌لر. بارات‌گیل او بیری‌لری هئچ بیلمه‌دی‌لر هارا گئتدی‌لر. اونلار تئز قاپی طرفه قاچیب و شهره طرف گئدن «پیکان» موسافیر داشییان ماشین‌لارا آل قووزاماغا باشلادی‌لار. اونلار «آزادی» خیابانیندا بیر یئرده دوشوب، بیر داها موسافیر داشیان ماشینا مینیب و ائولرینین یانینا یئتیشدی‌لر. هله ساعات بئش اولمامیشدی. اونلار تئز بیربه‌بیر حاماما گیریب و سو آلتیندا اؤزلرینی بیر یویوبـتمیزلَیب و پالتارلارینی ده‌ییشدی‌لر کی، دوننکی آدام اولسونلار. اونلار چوخ یورولماغی حیس ائتمیردی‌لر. اونلار تئز کتابلارینی آللرینه آلیب اوخوماغا باشلادیلار کی، او بیری یولداشلاریندان چوخ دالی قالماسینلار. عینی حالدا هامی بیربه‌بیر گلیب اونلارین بیرینجی گون تجروبه‌لریندن خبر آلیردی.

اونلارین ایچینده هامیدان آرتیق «ایشچی صینفینه» اؤزوندن فیکری باغلانتی گؤسترن «ناصیر» آز سوال سوروشور و او بیری‌لرینین سوال- جواب‌لارینی دینله‌ییب، هردن ده گولومسه‌ییردی. بارات‌دان دانیشیقدا داها دا هوسلی اولان «اوروج» بیربه‌بیر «فهله باشچیسیندان»، «موغانلی» ایشچی‌لردن و نهایت «خوراسان» و «کیرمانشاه» کورد ایشچی‌لریندن دانیشماغا باشلادی. اونلار «کلاسیک» علمی سوسیالیست کیتابلاردا اوخودوق‌لاری تئوری‌لری بو تجروبه‌لرله سیناقدان کئچیریب جیلالاندیریردی‌لار.

بارات ایله اوروج ائوده اولان بیر شیشه لیمو سویونو بیر تونگون ایچینه بوشالتدی‌لار و اونا چوخلو بوز، شکر و سو قاتاراق لیمو شربتی دوزلتدی‌لر. اوندان چوخلو ایچندن سونرا ائشییه چیخیب، هاوا قارانلیق اولمامیشدان تهران اونیوئرسیته‌سینین قاباغینا اؤزلرینی یئتیردی‌لر. بیر او باش- بو باشا دولانیب و کیتاب‌لاری آراشدیریب، هرعسی آلینده بیر کیتاب ائوه گلدی‌لر. اونلار فرقلی سیاسی قروپ‌لارین خیابان کنارینده پایلاشان رسمی قزئتت‌لریندن ده آلیب، ائوه دؤنرکن اتوبوسون ایچینده اونلارین اهمّیتلی بؤلوم‌لرینی اوخوماغا باشلامیشدی‌لار. آخشام اونلار ائوه چاتاندا آرتیق هاوا قارانلیق ایدی و فیروز ایله ناصیر شامی حاضرلامیشدی‌لار. «یئرآلما، سوغان، قیرمزی بادیمجان و چرخ اولونموش مال آتیندن بیر یئمه‌لی شام حاضیرلامیشدیلار کی، تزه چورک ایله چوخ دادلی اولماغی بللی ایدی. اونلارین قارین‌لاری قاپینی آچاندان سه‌سلنمه‌یه باشلاییب، چوخ چتینلیکله اؤزلرینی سوفره باشینا یئتیریب، داها قالخماق ایسته‌میردی‌لر. شامی یئیه‌یئیه آز قالیردی‌لار بارماق‌لارینی دا یئسین‌لر. بارات دؤنوب ناصیره دئدی: «هئچ بیلمیردیک، سن ده بئله دادلی یئمک‌لر بیشیره بیلرسن». بارات کیمی یاواش و میزی

ـ میزی دانیشان ناصیر ده شامی یئیه‌یئیه گولومسه‌ییب، باشینی «تصدیق» علاماتی اولاراق ترپه‌دیب، بیر مخصوص حالدا جاواب وئردی: بلی...

فهله‌لیکدن ائشیک یاشام‌لاری اونلار اوچون داها اؤنملی اولان باراتگیل گئجه‌نین یاریسینا قدر کیتاب اوخویوب، یولداشلاری ایله دانیشیب و بحث ائدیردی‌لر. شانسدان او گئجه هوشنگ ده اونلارین ائوینده ایدی. اونلارین هرعسی بیر بوجاقدا بیر شئی آلتلارینا، بیر یومشاق شئی ده باشلارینین آلتینا و نهایت اؤرتوک ده اوست‌لرینه سالیب یاتدی‌لار. باراتگیل بیلیردی‌لر کی، ساعات آلتیدا ائودن ائشییه چیخمالیدیر، چونکی ساعات یئددی‌ده اونلار دامین اوستونده اولمالیدیرلار. اوروج باشینین اوستونه زنگی قورولو بیر ساعات قویدو. بارات دا اونون اومیدینه راحات خیال ایله یاتدی. اونلار درین یوخونون ایچینه جومدولار.

صبح بونلار قالخاندا نه قدر ده سه‌س سالماق ایسته‌مه‌سه ایدی‌لر ده، یئنه ده بیر آز سه‌س واریدی و ائله هوشنگ ده او آزجا سه‌سه یئریندن قالخدی. او باراتگیله دئدی کی، تلسمه‌یین، صوبحانه‌نیزی یئیین، من سیزی ماشینلا یئتیره‌رم. بارات ایله اوروج شیرین چایلا تزه پنیر ـ چؤره‌یی یئییب و قارینلاری دویاندان سونرا هوشنگین ماشینینا مینیب و ساعات آلتینی ایگیرمی دقیقه کئچندن سونرا «آکباتان» شهرجیینه ساری یولا دوشدولر. هله ساعات یئددییه اون بئش دقیقه قالمیش اونلار دروازه‌ده ایدی‌لر. بئش دقیقه قالان بینانین آشاغیسیندا و دوز یئددیده دامین باشیندا. اونلار یالنیز پیلّه‌لرده یوخارییا دیرماشاندا فهله یولداش‌لارینی گؤردولر کی، هرعسی بیر ده‌لیکدن چیخیب و نردیوانا ساری گلیرلر. ساعات یئددی‌ده هامی دامین باشیندایدی.

هاوا هله سرین ایدی، آمّا سویوق دئییلدی. قیرمیزی رنگلی گونش ده گون چیخان طرفدن اونلارا ساری ساچیردی. گونه‌شین ایستیسی ایله سرین یئلین آسمه‌سی اونلارین اوزونه وورواندا هامینی نعشه‌لندیریردی. باراتا تقریبا هامی یوخونون ایچینده اولاندا اونلار اوجا داغ باشلارینا قالخماق اوچون داغا دیرماشاندا یارانان حال‌لار آل وئریردی. باراتگیل ساختمانین باشیندا گؤیون بیر قاتیندا گون تزه چیخاندا ایشه باشلاییلار، حالبوکی جاماعاتین یاریدان چوخو هله یوخودایدی.

بارات ایله اوروج ایکیسی ده گونون چیخان زامانینی چوخ سئویردی‌لر. اونلار ایشه باشلایاندا گؤردولر کی، «ارشد» گؤزل آشیق هاوالاریندان یاواش‌یاواش آلتدان‌آلتدان اوخویور. «عاشق» هاوالارینی چوخ سئون باراتگیل اونو ارشدین نارین سه‌سیله ائشیدمکدن ده چوخ لذّت آلیردی‌لر. اونلار سه‌س‌لرینی چیخارمادان آرشده یاخین یئرده ایش گؤرمه‌یه مشغول اولدولار کی، او، اوخوماقدان یورولوب دؤنوب و اؤز کندلیسی اولان یاشلی موغانلی ایشچی‌دن ـ «علی قارداش»دان بیرسوز خبر آلسین.

«علی» قارداش دا اوغلویلا بیرلیکده چالیشیردی‌لار. آرماتور ایشی چوخ زامان جوت‌ـجوت گؤرولمه‌لی ایدی. اونلاری داشیماق، آلتلارینا چارپایالاری دوزمک و اونلاری سیمله چارپایالارین اوستونه باغلاماق مجبور ائدیردی کی، چوخلو ایشلر جوت‌ـجوت گؤرولسون. «آسلان» کیشی بو علی به‌ی‌دن چوخ چکینیردی. «علی» به‌ی نه قدر ده ساکیت و یاواش دانیشان اولسایدی، بیر ساکیت ایلان کیمی سه‌سی چیخاندا بیچاق کیمی کسیردی. بارات‌گیل اونون یانیندا «امنیّت» حیس ائدیردی‌لر.

اونلارلا تزه تانش اولوب دانیشماغا باشلایان بارات‌گیل اونلارین کیم اولدوق‌لاری و هارادان گلدیک‌لرینی اؤیرنمه‌یه چوخ ماراقلانیردی‌لار. اونا گؤره هره‌سی بیر طرفده عینی حالدا او بیری فهله‌لرله دانیشیردی‌لار. بارات‌گیل گؤروردولر کی، بورادا اؤیره‌نن شئی‌لری کیتاب‌لاردا اؤیره‌نه بیلمزلر. اونلارین بو فهله‌لرله دانیشمالاری بیر سئوینجلی کیتابی اوخوماغا بنزه‌ییردی کی، بونلارین اونو اوخوماغی سئودیک‌لری قدر او کتاب دا قورتولماغا گلمیردی. نه قدر ده بو دونیانی سئوسه‌ایدی‌لر، اونو یاشاماق ایسته‌میردی‌لر. ایل‌لر بویو هر گون صوبحدن آخشاما قدر آنجاق آرماتورلاری باغلاماق اونلار اوچون ایسته‌مه‌لی بیر یاشاماق دئییلدی.

بارات ایله اوروج‌ون سولدوزدان اولدوقلارینی اؤیرنن باشقا فهله‌لر بونلارا دئدی‌لر کی، اورادا سولدوزدان گلن چوخلو فهله واردی. بونلارین چوخلاری «سیمیت» توکمه بؤلومونده چالیشرلار، بیر آزی دا فهله‌باشی دیرلار، بیر ایکی نفرلری ده دفترلرده یازی ایشینه مشغولدور و نهایت بیر نئچه‌سی ده گئجه‌گوندوز اورادا کئشیک چکیرلر. بونلارین بیر آزی اؤز آرواد- اوشاق‌لارینی دا تهرانا گتیریب، بیر ائو کیرا توتوب، «آزادلیق» میدانینین دؤره‌سینده بیر یئرده یاشاییردی‌لار، اوندان سونرا اونلارین هامیسی بو یاریمچیلیق ائولرین آشاغی طبقه‌سینی تمیزله‌ییب و دؤرد- دؤرد، یا بئش- بئش بیر یئرده یاشاییردی‌لار.

دامین اوستوندن باخان زامان او بیری دام‌لارین اوستونده «سیمیت» تؤکن‌لری، بو بیریسی طرف‌لره ده باخاندا تاختا میخلایانلاری گؤرمک اولوردو و اونلار دا تزه دیوارلار و یا تزه تاوان‌لارین تاختاسینی دؤشه‌ییردی‌لر کی، سونرا اونلارین آرماتورلاری باغلانسین و اونلارین سولوله‌لری و ائلئکتریک لوله‌لری چکیلندن سونرا سیمیت‌لری تؤکولسون. بو اوچ- دؤرد مرحله بیر- بیرلرینین دالیسینجا گئدندن سونرا گؤروردون کی، بیر بینا بیر طبقه ده اوجالدی. بارات‌گیل دام‌لارین اوستونده او بیری قروپ‌لارین چالیشمالارینی گؤروردولر.

اونلار دامین اوستونده اوزون فیل کیمی خورطوملاریلا «سیمیتی» یئردن سوروب، دامین اوستونه توکن «جرثقیل»لری حیرتیله تاماشا ائدیردی‌لر. اونلار «سیمیت» تؤکن‌لرین ایش‌لرینی اؤز ایش‌لریندن داها عظمتلی و ده‌یرلی گؤروردولر. البّته بونلارین دا آرماتورلارینی همان جرثقیل‌لر قالدیریب و بیر گؤیون اوجا قاتیندا

بیر فیرلاناندان سونرا باراتگیل اولان دامین باشینا گتیریردی‌لر. جرثقیل بونلارین آرماتورلارین گؤیدن تحویل وئرنده بوتون سیمتچی‌لر و تاختا میخلایانلار دا دایانیب، تاماشا ائدیردی‌لر. او زامان باراتگیل ده آل‌لرینی بؤیورلرینه قویوب، غرورلانیردی‌لار. اونلار ایکی هفته‌نین ایچینده گؤروردون، بیر داها قاباقکی بینایا گلیب و اونون اوستونده بیر تزه «قات» یا طبقه‌نین آرماتورلارینی تؤکوردولر.

باراتگیل بیر هفته‌نین ایچینده بیر نئچه نفر سولدوزلو ایشچی ایله تانیش اولدولار. اونلار باراتگیل اورادا چالیشماغا باشلایاندان اونلارین اورایا گلمک‌لریندن خبردار اولموشدولار. باراتگیل بیلدی‌لر کی، سولدوزون چوخلو کندلریندن اورادا چالیشانلار وار، او سیرادان باراتین قوهوملاری چوخ اولان «آغ طوله» و «محمّدیار» کندلریندن. اوروج ایله بارات داها ناهار واختی دام‌لارین اوستونده بیر ساکیت یئرده اوزانیب و «کوکا کولا» ایله بیر «کئک» یئمیردی‌لر. اونلاری چوخ واخت سولدوزلو کندلی‌لر قوناق چاغیریردی‌لار.

اونلارین ائولری «سیمیت»دن دوزلمیش بینالارین آشاغی طبقه‌لرینین اوتاقلاریندا ایدی کی، اورالاری سیلیب‌سوپوروب، اؤزلرینه ائو ائتمیشدی‌لر. اونلار یئردن بیر متر اوجالیقدا دؤرد آیاق تاختالارین اوستونه میز کیمی تاختا ووروب و اؤزلرینه بؤیوک سکی دوزلتدمیشدی‌لر کی، اوتاغین دؤردده اوچونو توتوردو. بو سکی‌لرین اوستونو پتی‌دن و چوخ زامانلار دا خالچا سالیب و اوستونده یاشاییردی‌لار. اونلارین یورغان‌دؤشک‌لری ده باغلامالاردا دیوارلارا دایانیردی. اونلارین قاب‌ـ قاشیق‌لاری و اوجاقلاری بیشیرمک اوچون قاپی قاباغیندا ایدی. اونلارین چوخونون قاپیسی همیشه‌لیک آچیق ایدی، آمّا ایسته‌ین‌لر قاپی دوزلدیب، قویوب و باغلاییردی‌لار.

اونلار حتّی دیوارلارا میخ ووروب، پالتارلارینی اورادان آسیردی‌لار. اونلارین ایش‌لری توز‌ـتورپاغین و سیمیتین ایچینده اولسایدی دا، هر گون یویونوب، ائولرینی سوپورردی‌لر. اونلار اؤزلرینه ائشیکده تاختادان بیر کیچیک اوتاق‌لار قاییرمیشدی‌لار کی، اونون ایچینده حامام ائدیردی‌لر. اونلار سویو قیزدیرماقدان اؤترو هم تاختا اودوندان، هم ده قازوئیل‌دن ایستیفاده ائدیردی‌لر. اورادا سو دولدورماق، سو قیزدیرماق، هم ده حامام دوزلتمک اوچون بوشالمیش نفت بوشکالاری چوخ ایدی. اونلار دؤوره‌ده‌کی ایمکانلار ایله اؤزلرینه هر بیر شئی دوزلتمیشدی‌لر.

ایکینجی هفته‌نین ایچینده بارات اورادا عمی‌اوغلان‌لارینین اوچونو تاپدی. اونلارین داها یاشلی و ناخوش اولانی اؤزونو سمیت تؤکمک بؤلمه‌سینده او بیری فهله‌لرین ایچینده ایتیریب، گونون کئچیریب پولون آلیردی. او بیری عمی‌اوغلان‌لاری هر ایکیسی ده جاوان ایدی‌لر. اونلارین بیریسی «خودان» عمی‌سینین اوغلو ایدی کی، جاوانلیقدا اؤلموشدو. خودان عمی‌سینین چوخ ایگید

اولدوغونو آناسینین دیلیندن چوخ ائشیتمیشدی. ایندی عمی‌اوغلونون هئیکلینی گؤرنده بارات عمی‌سینین نه قدر قامتلی اولدوغو آلینه گلیردی. باراتگیلی ایل‌لر بویو گؤرمه‌ین عمی‌اوغلولار ایندی دونیانین بو غریبه نؤقطه‌سینده تاپماقلارینا سئوینیردیلر، خصوصاً ده، «اوروج» ایله «بارات»ین عالی تحصیل‌لری اولدوغو اوچون داها ماراقلانیردی‌لار.

اونلار باراتگیله چوخ برکیبیردی‌لر کی، «ناهاردا دانیشماغا فورصت آزدی، بیر گئجه‌نی شاما اونلارا قوناق اولالار. باراتگیل بیر طرفدن هر گون ثانیه‌لری ساییردی‌لار کی، ایش قورتولاندان سونرا او بیری بؤلمه‌ده یاشایان یولداشلاری ایله گؤروشسونلر، او بیری طرفدن ده ایشچی‌لر ایچینده اویانیش آپارماغی اؤزلری اوچون تئوریک باخیمدان بیرینجی مقصد بیلیردی‌لر، بو ایستکدن چکینه بیلمزدی‌لر. نهایت بیر گئجه‌نی اورادا قالدی‌لار.

آخشام‌لار اورادا ایش قورتولاندان سونرا آیری بیر دونیا باشلاییردی. هامی یویونوب، بیر باشدان تمیزله‌مکله مشغول اولاندان سونرا پالتارلارینی ده‌ییشیب، ایش پالتارینی چیخاریب، عادی پالتار گئیردی‌لر. اونلار یا شهرک‌ین ایچینده او باش-بو باشی دولانیب، بیر-بیرلرینه باش وورروب- دانیشیر، یا دا بیر نئچه‌سی شهره دولانماغا گئدیردی‌لر. بیر نئچه‌سی ده گئجه‌نین آشپازلیغینی اوزرلرینه گؤتورموش و سوبوب، دوغرویوب، بیشیرمه‌یه مشغول ایدی‌لر. دولانانلارین هر بیرینین آلینده بیر اوزون گؤزل رنگلی تسبئح ساللاناراق بیر درین روحو ساکینلیک گؤرونوردو.

بو گزمه‌لرین ایچینده باراتگیل اؤنجه «حسین»ی گؤردولر. حسین باراتگیلین سولدوزداکی قونشوسو «علی پوستچونون نوه‌سی ایدی. دیپلم ساوادی اولان حسین بیر اداره‌ده مشغول ایدی و باراتگیل کیمی شیک و تمیز گئیینمیشدی. «حسین ایله باراتگیل بیر-بیرلرینین دیل‌لرینی راحات باشا دوشوردولر. اونو اورادا تاپماق باراتگیلین اورک‌لرینی بیر مقدار سرینلتدی. سونرا بو دولانمالاردا باراتگیل «رشید» ایله تانیش اولدولار.

«آغ طوله» کندیندن اولان و بوتون ایشچی‌لر، خصوصاً ده سولدوزلو ایشچی‌لرین ایچینده تانینان «رشید» اؤزونه گؤره بیر گؤرکمی و که‌سَری وار ایدی. اونون هم هئیکلی چوخ ایری، هم ده سه‌سی گور ایدی، بیر طرفدن ده چوخ «قوچو صیفت» آدام ایدی، بیر طرفدن ده بیر بؤلمه‌نین ایشچی‌لرینین باشچیسی ایدی. «رشید» باراتگیلین اورادا چالیشمالاریندان خبری وار ایدی. او بونلاری گؤرمک اوچون بیردن تاپیلدی و اونلار قوناق اولان ائوده گؤروندو.

هامی سلام علیک و خوش-بئش ائدندن سونرا هامینین قاباغینا چای قویدولار. رشید ده تئز قاییتمالی بیر شخص کیمی سکینین اوستونده آیاق‌لاری ساللاق آیلشدی. او تسبئحی چئوره‌چئویره او بیری‌لره شوخلوق مقصدیله آتماجالار آتیردی. او، فیکرینی گیزلتمه‌دن «فدایی‌لر» سیاسی تشکیلاتیندان حمایه ائتمه‌یه و اونلارین

آزادلیق و عدالته اساسلانان «سوسیالیستی» آرمان‌لاری حاققیندا دانیشماغا باشلادی. بورایا کیمی احتیاط ایله دانیشان بارات ایله اوروجون اوزلری آچیلیب، رشیدین سؤزلرینه قاریشدی‌لار.

اونلار گئجه قویروقلو شوربانی یئیندن سونرا هامی‌نین یورغون اولدوق‌لاری اوچون هره بیر بوجاقدا یاتدی‌لار کی، صاباح تئزدن قالخیب ایشه باشلاسین‌لار. گئجه‌نین سه‌سسیزلیینده یئرلری ده‌ییشیلدییی و گئجه حیوانلارینین سه‌س‌لری گلدییی اوچون چتین یاتا بیلن بارات‌گیل ده نهایت یوخویا گئتدی‌لر. صاباح داها اونلار مجبور دئییلدی‌لر کی، ساعات بئش یاریم دا دورسونلار. اونلار ساعت آلتی یاریما قدر یاتدیلار.

بارات‌گیل بیر-ایکی ساعات ایشه باشلاماقلاریندان سونرا گؤردولر کی، بونلارین بئل‌لری قاشینماغا دوشوب. بارات بئلینی قاشیدیقجا یئنه ده چوخ قاشینیردی. او چوخ زحمتله اؤزونو ناهاراجان ساخلادی و ناهار واختی اوروج‌دان ایسته‌دی کی، اونون بئلینه باخسین. او کؤینه‌یینی چیخارداندان سونرا اوروج اونون بئلینه باخدی. اونون بئلینده نئچه یئرده، «شاللاق» یئری کیمی زولاق- زولاق قیزارمیشدی. او یانیق زولاق‌لارین اوستونه باخاندا اورادا اونو دیشله‌ین بوتون بؤجوک‌لرین دیشینین یئری هر بیر سانتیمتردن بیر گؤرونوردو. بارات کوره‌یینین یاناماسینی «سولدوزلو» فهله‌لره تعریفله‌ینده، اونلار دئدی‌لر کی، تاختانین ایچینده اولان «گئنه»لر اونو سانجیب. اونلارین میلچک اؤلدورن داوالاری او «گئنه»لری آنجاق کئف‌لندیریب و سرخوش ائدیردی. اونلاری بو راحاتلیقلا توتوب اؤلدورمک اولموردو.

بارات او گون آلیندن گلدییی قدر چالیشدی کی، دالیسینی قاشیماسین، بلکه بیر آز راحات قالا بیلسین. اونلار یئنه ده ساعات دؤرددن سونرا ائوه گلنده بیر دوش توتوب و تمیز پالتارلارین گئیدی‌لر، بارات ائودن بیر پوماد تاپیب بئلینه یاخدی، بلکه قاشینماسینین قاباغینی آلسین. سونرا همیشه‌کی کیمی اوروج ایله بیر چوخ بوزلو لیمو شربتی دوزلدیب- ایچندن سونرا تهران اونیوئرسیته‌سینین قاباغینا گئتدی‌لر کی، اورا گئتمک اونلارا بیر شئی یئمکدن ده اونلارا آرتیق اؤنملی ایدی. بیر سیرا بحث‌لرده ایشتیراک ائدیب، کیتاب ساتان‌لارین دوکان‌لارینی دولانیب و تزه کیتاب‌لارا باخاندان سونرا، بیر نئچه تزه سیاسی پارتی‌لرین قزئت‌لرینی آلدیغی یئرده بارات بیر داوا ساتان دوکانینا گئتدی کی، «گئنه»لری اؤلدوره بیله‌جک بیر درمان تاپسین. چوخلو آختاراندان سونرا گوجلو بیر «بایگون» بؤجوک اؤلدورن «سئپیلن قاز» درمانی تاپیب آلدی.

صاباح اورا ایشه گئتدی‌لر، دامین اوستونه چیخمادان قاباق بوتون یولداش‌لاری ائودن ائشییه چیخمیشدیلار. بارات ائوین هر یئرینه، خصوصاً سکی‌نین آلتینا آلدیغی داوانی فیسیلداتدی. سونرا قاپینی باغلاییب، او دا او بیری یولداشلاری کیمی، دامین

باشینا دیرماشیب ایشه باشلادی. اونلار دا او بیری فهله‌لر کیمی بیر حربی (نیظامی) دیسیپلین‌له چالیشماغا باشلامیشدی‌لار. اونلار ایشچی‌لرین پسیکولوژی دوروملارینی بیربه‌بیر آنالیز ائدیب اونلاری تانیماغا چالیشیردی‌لار. عینی حالدا اونلارین کند ایله باغلی اولماق‌لارینی و او کندین طبیعتینین گؤزللییی و تمیزلیینی ده اؤزلری ایله داشیدیقلارینی گؤروب بیلیردی‌لر کی، اونلار اورادان اوزاق دوشمه‌لرینین دردینی چکه‌بیلمیردی‌لر و هر زامان نه واختسا کنده دؤنمه‌لریندن دانشیردی‌لار. اونلار عینی حالدا اؤز بوش آل‌لریندن سونرا دونیادا یالنیز اؤز یولداشلاریندان سونرا بیر شئی‌لری یوخ ایدی. اونا گؤره هامیسی بیر گوجلو بیرلیک و اَمکداشلیقلا ایش‌لرینی قاباغا آپاریردی‌لار. فهله‌باشی قوجا و تک‌باشینا اولان ایشچی‌لرین ضعف نؤقطه‌لریندن سوء ایستیفاده ائده‌رک، او بیری ایشچی‌لره قارشی چالیشیردی. آمّا بو ایش ده هئچ زامان چوخ ایره‌لی گئده بیلمیردی.

اونلار ناهار اوستو ائوه ناهار یئمه‌یه گئدنده گؤردولر کی، آزقالا یوزلرله تاختا آراسیندا گیزلنن گنه‌لرین اؤلوسو یئره تؤکولوب. اونلارین هر بیریسی بلکه بیر «مرجیمک‌دن ده بؤیوک اولاردی‌لار. عینی حالدا اونلارین جانلاری دا چوخ مؤحکم و برک ایدی. اؤز اوغورونداندان سئوینجلی اولان بارات بیر طرفدن اؤز اینتیقامین آلماسینا سئوینیردی، او بیری طرفدن ده او بیری سولدوزلو فهله‌لرین یانیندا اؤز اعتیبارلارینین اوجالماسینی حیس ائدیردی.

بارات‌گیل دوزدور کی، آرماتور باغلایان ایشچی‌لرین ایچینده ایدی‌لر، آمّا سولدوزلو ایشچی‌لره داها چوخ دیقّت گؤستریب، اونلارین بیر نئچه‌سیله ائولرینه گئت ـ گل سالدی‌لار. هوشنگ‌گیل ده «رشید» و حتّا «حسین» و بیر نئچه نفر باشقاسیلا دا تانیش اولا بیلدی‌لر. بو ایشچی‌لر چوخ اؤیره‌نیب و بیلمه‌یه عطش‌لری اولدوغو اوچون چوخ دیقّتله بارات‌گیلین ائولرینده‌کی دانیشیق‌لار، یا دا اونلارین یولداش‌لارینین دانیشیق‌لارینا دیقّت ائدیردی‌لر.

بارات‌گیل بئله‌لیکله یایین بیر آیینی سوردولر. اونلار بیر آیلارینین پولونو آلاندان سونرا بارات پولونون چوخونو وئریب بیر «موتور سیکلت» آلدی. او موتور سیکلت سورمه‌یی بیلمه‌دییی اوچون او بیری بیلمه‌ین ایش‌لر کیمی اونو اؤیرنمه‌یه باشلادی. اَلی، قولو و آیاغینی بیر نئچه دفعه نئچه یئردن یارالایاندان سونرا نهایت سورمه‌یی اؤیرندی. اونلار آرتیق ایش باشینا «موتور سیکلت» ایله گئدیردی‌لر.

بارات بو چالیشمالارین ایچینده ده بونو بیلیردی کی، اونیوئرسیته‌ده یای اوچون ایکی درس گؤتوروبسه ده، هئچ بیرینین کیلاسینا گئتمیر. او یالنیز «پرولتاریا»نین ایچینده چالیشماغا مشغول ایدی. اونون بو قدر چالیشما، ائوده و ائشیکده اوخویوب‌چالیشمالاریندان سونرا درس اوخوماق اوچون داها انرژیسی قالمیردی. او درسی قولاغینین دالیسینا آتاراق اؤزونه دئیردی کی، «ایمتاحان‌لار یئتیشنده بیر ایش

گؤرەجک». او عینی حالدا اونیوئرسیتەدەکی یولداشلارینی دا چوخ آز گؤرە بیلیردی.

ایش یئرینده ایش ساعاتینی و ایش حاققینی دەییشمک ایله باغلی بیر سیرا دەییشیکـلرین آرایا گلمەسی حاققیندا دا بارات‌گیل ایله آرماتور باغلایان‌لار آراسیندا بیر سیرا جیدّی دانیشیق‌لار آرایا گلدی. بارات‌گیلین ایچینده هامی دیرناق‌لاریلا اوز حاقلاریندان یاپیشیردی‌لار. اونلارین هامیسی یاریم سانتی متر ده اؤز فهله حاق‌لاریندان گئری چکیلمک ایستەمیردی‌لر. اونلار آچیقلاما اوچون آرماتورچولارین «مهندس‌لر» بؤلمەسی ایدارەسینه گئتدی‌لر. اونلارین هامیسی اورایا توپلاشمیشدی‌لار کی، «اوروج» آیاغا قالخیب و بیر چیخیش ائتدی. او ایشچی‌لرین بوش بیر آل‌لری و بیر ده بیرلیکـلریندن سونرا هئچ بیر نه‌لرینین اولماماسینا ایشاره ائتدی. اوندان سونرا او ایشچی‌لرین سندیکا و یا شورالار قورمالاری ضرورەتیندن دانیشدی و اونلاردان ایستەدی کی، اؤزلرینه «شورا» اوچون بیر نئچه نفر سئچسین‌لر.

اؤزونو اورادا اوغورلو حیس ائدن اوروج ایشچی‌لرین اؤزلرینین تشکیلات یاراتمالاریندان دانیشاندان سونرا، بوتون آرمارتوچو ایشچی‌لر اونون یاخاسیندان یاپیشمیشدیلار کی، «سن شورا اوچون بیزیم کاندیدامیز اول». اورادا چوخلو دانیشیق‌لار اولدو، اوروج ایله بارات شورا اوچون کاندید اولماغا حاضیر اولمادی‌لار، آمّا ایشچی‌لر حاقلارینین آزالماسینین قاباغینی آلماغی باشاردی‌لار. اورادا اوروج‌دان سونرا «علی کیشی» اوروج دئیَن سؤزلری چوخ ساده و عامیانه صورتده بیر داها ایشچی‌لرین اؤز دیل‌لرینده اونلار اوچون آچیقلادی. بارات ایله اوروج سوسیالیستی ایدئال‌لارینین نه قدر ایشچی‌لرین وضعیّتیله اویغون اولدوق‌لارینی داها یاخیندان گؤروب حیس ائدیردی‌لر. اونلار ایشچی‌لری ذاتاً سوسیالیست گؤررک اونلارین «موللالار» طرفیندن اونلارین بئیین‌لرینه دولدورولموش بعضی خورافی فیکرلرینه حئیرت قالمیشدی‌لار. آمّا بارات ایله اوروجون سؤزلری بو ایشچی‌لره چیریش کیمی یاپیشیردی.

بارات‌ین موتور سیکلتی اولاندان سونرا، اونلارین گئت‌ـ گل زامان‌لاری چوخ آزالیب و راحات گلیب ـ گئده بیلیردی‌لر. بو زامانین تلف اولماسینین قاباغینی آلیب، اونلارا «قولو»، «هوشنگ»، «ناصر» و «فیروز» ایله داها آرتیق واخت کئچیرمەیه زامان وئریردی. اونلار بونا تای تجروبه‌لر ایله داها بیر نفر غیر واقعی و چوخ دانیشان «کیتابی» دانیشسایدی، بیلیردی‌لر کی، اونلارین دانیشیق‌لاری غیر واقعی‌دیر. بونلار بو طریق ایله اورادکی ایشچیلر ایله سولدوزون سولچو اؤیرنجی‌لرینین آراسیندا بیر قاپی دا آچدیلار و بو قاپی واسیطەسیله بیر چوخ ایشچی اونلارلا تانیش اولدو. او تانیشلیقدان سونرا، داها بارات کیمی نه ایش گؤرمەسینی بیلمیردی.

بارات ایله اوروج داها تام بئله فهله اولموشدولار. آمّا اونلار ایکی آی‌لاری قورتولاندان سونرا دؤنوب اساس ایش‌لرینین دالیسینجا گئتمه‌لی ایدیلر. بارات ایمتاحان‌لاری و درس‌لرینین دالیسینجا و اوروج دا سولدوزا دؤنمه‌لی ایدی کی، اؤزونه بیر دوغرو ایش آختارسین. اونیوئرسیته درسینی باشا ووران اوروج اؤز ایقتصادیّات ایختیصاصیندا اؤزونه ایش آرامالی ایدی.

باراتگیل بو ایش‌لری او زامان گؤروردولر کی، اونلارین هئچ بیر سیاسی تشکیلاتا باغلیلیق‌لاری یوخ ایدی. دوزدور کی، اونلار فیکری باخیمدان فدایی‌لر تشکیلاتیندان طرفدارلیق و اونلار بیرلیکده ایشله‌ین فهله‌لردن ده «آزادلیق» مئیدانیندا فدایی‌لرین چیخیشینا قاریشماغا دعوت ائدیردی‌لر، آمّا فدایی‌لرین ده تشکیلاتی باراتگیل کیمی چالیشانلاری قانادی آلتینا آلا بیله‌جک قدر بؤیوک دئییلدی. بارات‌ین یالنیز بیر «پیشگام» تشکیلاتینا باغلیلیغی وار ایدی کی، اونون دا چالیشمالاری داها چوخ اؤیرنجی‌لر ایچینده خولاصه اولوردو.

سیاسی دوروم و وضعیّت او قدر ده آچیق، دئموکراتیک و ثابیتلشمیش بیر امنیّتلی دوروم دئیلدی کی، اونلار تشکیلاتلارینی آچا بیلسین‌لر. اونا گؤره «چیریکی» یول ایله تزه اینقیلابی کئچیرندن سونرا ایل‌لر بویو بوغونتو و خفقانین آلتیندا اولاندان سونرا اونا تای بو راحاتلیقدا تشکیلاتلارینی بؤیوده بیلمزدی‌لر. آمّا گونون ضرورت‌لرینه ده او کیچیک تشکیلاتلا جواب وئره بیلمزدی‌لر. او ائوده هامی «قولو»نون فدایی‌لر تشکیلاتینین عوضوو اولدوغونو بیلیردی. بو او زامانا عاید ایدی کی، بلکه بوتون ایراندا فدایی‌لر تشکیلاتینین نئچه یوزدن چوخ عوضوو اولمایایدی.

باراتگیل او قدر ایل‌لر بویو سولدوزلو سولچو اؤیرنجی‌لر و یولداشلار ایله بیرلیکده بیر اورقانیزم کیمی یاشامیشدی‌لار کی، اونلارلا «جیددّی» و سیاسی تشکیلاتی علاقه قورماق گونونون خیالینی ده بئله ائده بیلمیردی‌لر. بیر گون «قولو» باراتا دئدی کی، او و نوروزلا بیرلیکده دانیشماق ایسته‌ییر. بو دانیشیغی دا باراتگیلین ائولرینده آپارماقلارینا قرار وئردی‌لر. هله سیاسی تشکیلاتی یوخ، بلکه اؤز ایلیشکی‌لری آراسیندا «محفلی» دوشونن بارات مساله‌نین اهمیّتینی یاخشی دوشونمه‌ییب بو توپلانتیا بیر یئرده اولدوق‌لارینا گؤره او بیری حقوق اوخویان دوستلاری «قولو»نو دا گتیردی. قولو بو توپلانتیدا اونو گؤرندن سونرا، سانکی بیر قدر شاشیردی، دئیه‌جه‌یی سؤزلری دئمکدن چکینه‌رک دانیشیغین مضمونونو ده‌ییشدی. بارات دا بو اوتورومون اونون دوشوندویوندن داها جیددی اولدوغونو حیس ائده‌رک او بیری «قولو»نون اورایا گتیرمه‌سینین نه قدر یالنیش اولدوغونو بیلدی. بو اوتوروم اونلارین فدایی‌لر تشکیلاتینا عوضو اولمالارینین باشلانغیجی اولا بیلردی کی، بارات‌ین بو یالنیش حرکتی بو فورصتی اَلدن قاچیردی.

اوروج فهله‌لر ایچینده داها آرتیق اعتیبار قازانمیشدیر، چونکی او باراتدان داها یاخشی ساده دیلیله اونلارلا دانیشیردی. اونون باراتدان داحا آرتیق دانیشما باجاریغینا مالیک ایدی. بونلارین ایکیسی ده عادتا بیر یئرده اولاردی‌لار. اونلار «آکباتان» دا بیر ائوده اولاندا اونلارین دوره یولداش‌لاری دا اورایا گلیب، بونلارین دانیشیقلارینا قولاق آسیب و هر نه سورونلاری وار ایدی سوروشاردی‌لار.

فهله‌لرین یاشام‌لاری دوزگون بیر یاشام دئییلدی. نه ائولری ائو ایدی، نه ده دوزگون سولاری، ائولرینده دوزگون یاشام ایمکان‌لاری وار ایدی، نه ده شهره گئتمه‌یه وسیله‌لری و هامیسیندان اَن اؤنملیسی بو ایدی کی، نه ده اونلارین عایله‌لری اورادایدی. اونلار بئش- بئش کیربیت قوطوسونا بنزر ائوه گیریب، اورادا یاشاییردی‌لار. ائشیک ده بوتون یاریمچیق بینالار (تیکیلی‌لر) و توز-توپراق ایدی. اونلار هئچ زامان دائمی بو وضعیّتده یاشایا بیلمزدی‌لر. اونلارین هامیسی اؤزلرینی اورادا موّقتی بیلیب و عینی زاماندا دا ثابیت ایشه مالیک اولماقدان سئوینیردی‌لر، اَلبته اورادان قورتولماغین یولونون فیکرینده ده وار ایدی‌لر.

بو فاصیله‌ده عینی حالدا بوتون تهراندا و آیری شهرلرده دئموکراتیک وضعیّتده ایمکان اولدوغو قدر «فدایی‌لر» و او بیری سیاسی تشکیلات‌لار چالیشمالارینا دوام ائدیردی‌لر. بو چالیشمالارین اَن اؤنملی‌لریندن بیری «تورکمن چؤلو»نده باش وئرمیشدیر. اورادا فدایی‌لرین تشکیلاتینین کؤمه‌یی ایله چوخلو اکینچی‌لره «شورالار» قورولوب و اَمکداشلیق‌لار گوجلندیریلیب. بو میلّتین بیرله‌شیب، اؤزو اؤز ایش‌لرینین ایداره‌سینی اؤز اَلینه آلماسینی گؤزو گؤرمیه‌رک، دولت آدام‌لاری ایشه باشلادی‌لار.

دولتین اینتیظامی مامورلاری منطقه‌نین ایرتیجاعی قوّه‌لرینین کؤمه‌یی ایله شورالارا هوجوم ائدیب، اونلارین فدایی‌لر تشکیلاتینین عوضوو اولان رهبرلرینی توتوب، اونلاری اؤلدوروب و شهادته یئتیرمیشدی‌لر. بو فاجعه‌نین خبری یایلاندان سونرا، اعتراض اولاراق فدایی‌لر طره‌فیندن تهراندا بؤیوک چیخیش‌لار تداروک گؤرولدو. بو بؤیوک اعتراض چیخیشلاریندا، چوخلو «آکباتان» شهرکی‌نین ایشچی‌لریندن ده ایشتیراک ائتمیشدیر. بو چیخیشدا دا یئنه ده یوز مینلرله فدایی‌لر طرفدارلاری ائشییه چیخدی‌لار. آمّا بو هوجوم‌لار و اؤلدورمه‌لر فدایی‌لری اساس استراتژیلریندن، یعنی حؤکمتی «انقلاب»، «ملّی» و «خلقی» بیر حکومت کیمی تانیدیقلاریندان یانیلتمادی، عین حالدا بو عمّلری حکومتین ایچینده‌کی بیر دسته «کور اقلّیته» نسبت وئریردیلر.

اوروج ایله بارات اؤزلرینین اورادا موقّتی ایشله‌مکـلرینی او بیری ایشچی‌لره بیلدیریب، اؤزلرینی شورایا سئچیلمکدن معاف ائده بیلدی‌لر. آمّا تقریباً «علی قارداشی» یاریمچیق آرماتورچولارین کاندیدی کیمی قبول ائتدیره بیلدی‌لر کی، نهایت ایکینجی آی قورتولاندان سونرا ماعاش آلما گونو گلدی. بارات ایله اوروج

همیشه‌کی کیمی دامین باشیندا ایش اوستونده پول‌لارینی او بیری فهله‌لر کیمی «موهندیس»‌لرین بیریندن آلدی‌لار. او گونو ایشله‌یندن سونرا او بیری فهله‌لردن ساغ‌اوللاشیب و «آکباتان شهرکی»نده چالیشمالارینا سون قویدولار.

بارات اؤزونو یای ترمینین ایمتحان‌لارینا حاضیرلامالی ایدی، اروج دا سولدوزا دؤنوب، اؤز تقدیرینه داوام وئرمه‌لی ایدی. آمّا اونلار آچدیغی قاپینین بیر طرفیندن سولدوزلو فهله و ایشچی‌لر گلیردی‌لر، او بیری طرفیندن سولدوزون اؤیرنجی‌لری و سولچو آیدینلاری. اونلار بیر- بیریله تانیش اولاراق بیر- بیرلریندن اؤیره‌نیب و بیر-بیرلرینی یاخیندان تانیییر، سونوندا ایکی طرف ده بیر- بیرلرینی کامیللشدیریردی‌لر. بارات اونیوئرسیته‌یه دؤنندن سونرا، اونون ایکی درسینین ده سون ایمتاحان‌لاری یاخینلاشیردی. امتحان‌لارا مربوط اولان درس‌لرین کیلاس‌لارینا بیر-ایکی دفعه‌دن آرتیق گئتمه‌ین بارات او بیری یولداشلاریندان درس‌لیک‌لری (جوزوه‌لری) آلاندان سونرا اؤزونو حاضیرلاماغا باشلادی.

اونون ایکی درسیندن بیرینین - «ایش ایقتصادییاتی» هئچ کلاسیندا ایشتیراک ائتمه‌میش، حتّا اوستادینی دا تانیمیردی. او بیریسی - «سوسیالیستی حؤکومت» درسینین کیلاسیندا بیر- ایکی دفعه ایشتیراک ائتمیشدی. او اؤزونون بیلگی‌لرینه «سوسیالیستی حؤکومت» حاققیندا چوخ ایناندیغی اوچون اونون درسینی چوخ اوخومابیب، بئله‌سینه ایمتاحانیندا حاضیر اولدو. او ایمتاحاندا ایکی سورغو سوروشولموشدو؛ بیری «سوسیالیستی دوشونجه‌نین تاریخی باخیمیندان یارانماسینی آچیقلاسین‌لار» و او بیری «سووئت‌لربیرلییی حؤکومتی‌نین تشکیلاتینی آچیقلاسین‌لار». بارات بیرینجی سورغویا او قدر یاخشی جواب وئرمیشدیر کی، اونو خوجا سه‌سله‌ییب و دئدی کی، «سن یوزدن یوز آلیرسان، آمّا کلاسلاردا اولمادیغین اوچون من سنه (الف) یئرینه (ب) وئره جه‌یم. بارات ایسه نتیجه‌دن چوخ راضی ایدی.

او بیری ایمتاحانین گونونده، بارات جوزوه‌لرین اوخوموش و یاریمچیق ایمتاحانا حاضیر ایدی. او اوتوبوسدان اونیوئرسیته قاباغیندا ائنننده گؤردو کی، اورمیه‌لی همکلاسی «ناصیر» ده اوتوبوسدان ائندی. اونلارین هر ایکیسینین بیر درسده ایمتاحان‌لاری وار ایدی. اونلارلا بیرلیکده بیر باشقا اونلار یاشدا بیری ده اونلارا قاتیلدی کی، بارات اونو دا ناصیرین دوستوکیمی ساندی. اونلار گئده- گئده هر شئی‌دن دانیشیردی‌لار. سؤزلرینین ایچینده بارات دئدی کی، «درسلرین اوزوندن بیر- ایکی دفعه اوخویوب، داها قالانی قالیب «اوستادین» اینصافینا، یا اونو چیخاردا، یا دا ایمتاحاندان دوشورده». بارات‌گیل ایمتاحان جلسه‌سینده اوتوراندان سونرا بارات بیردن گؤردو کی، ناصیر ایله بیرلیکده یولدا گلدیک‌لری و بارات‌ین اونو تانمیادیغی آدام، سن دئمه، بو درسین استادی ایمیش. بارات حتّا اونون کیلاسیندا

بیر دفعه ده ایشتیراک ائتمه‌دن، اوستادینین قیافه‌سینی ده تانیمادان اونون یانیندا او سؤزلری دئمکدن چوخ اوتانیردی.
بارات ایمتاحانی اورتا سویه‌ده بیتیرندن سونرا، گئدیب و اونلاردان چوخ یاشلی اولمایان اوستادی گؤروب، اوندان او سؤزلره گؤره عوذر ایسته‌دی. اونلارا تای تزه اوستادلار «آوروپا» و یا «آمئریکا»دان تزه گلیب، هم اونلارین اونیوئرسیته‌لرینده، هم ده او بیری اونیوئرسیته‌لرده درس وئریردی‌لر. باراتگیلین فاکولته‌لرینده ده نئچه نفر اونلارا تای تزه اوستاد وار ایدی. ایمتاحان‌لاری قورتولاندان سونرا بیر- ایکی هفته‌لیک بارات بیر سولدوزا باش ووروب، اوروج ایله بیرلیکده بیر آز ذهنینی دورولدوب، سولدوزداکی یولداش‌لارینی گؤرندن سونرا بیر داها تهرانا دؤندو کی، پاییز ترمینی اونیوئرسیته‌ده باشلاسین.
همیشه بارات اوچون اوتوبوسدا گئجه‌لری یول گلمک فیکری باخیمدان بیر بؤیوک ذهنی دینجلمک امکانی یارانیردی. رؤیالاری گئجه‌نی اؤز فیکیر و ذهنینی آزاد بوراخان باراتی هارالارا ایسته‌سه‌یدی آپاریردی. او رؤیالار دونیاسیندا فرقلی سناری‌لری آراشدیریب، اونلارین هارالارا گئتمه‌لرینی فرقلی حالّلاردا آراشدیریردی. چوخ چتینلیک‌لرین ایچینده او رؤیالار دونیاسیندا موشکول‌لره چارا تاپیب، اونلاری چؤزندن سونرا دینجه‌لیب، بیر نئچه ساعات یوخویا گئدیردی کی، آخیردا سحر تئزدن تهرانا یئتیشندن سونرا ائوه گئدیب و اؤزونو تزه تئرمه یازیلماغا حاضیرلایاردی.

****

بارات تئز ایکی هفته تعطیّل‌لرینی سولدوزدا بیتیرندن سونرا تهرانا دؤندو کی، پاییز ترمینی اونیوئرسیته‌ده باشلاسین. دەییشیکلیک‌لر تئزتئز باشلاندی، حؤکومت بیر طرفدن اورقان‌لارینی تثبیت ائتدی. اؤنجه امنیّتی اورقان‌لارینی یارادیب، آشکار و یا گیزلی «خالق موجاهیدلری» تشکیلاتینی و بو بیری طرفدن «سولچو» و اونلارین ایچینده خصوصاً فدایی‌لر تشکیلاتیندان بیر نئچه نفری توتوب، اوردا- بوردا اعدام ائتمه‌یه باشلادی. بو بیری طرفدن حؤکومت «میلّی- سیاسی حیزب‌لر و بیر قدر ده عومومی سولچو تشکیلات‌لارینین «آلینده» اولان کوردوستان اوستانینا هوجوم ائدیب، اونلارلا ساواشا باشلادی.
حاکیمیّت هوجوم‌لاریندا دوزدور کی، چوخ اوغور اَلده ائتدی، آمّا اؤلدورمه‌لرده، خصوصاً توتولموش و یارالی زیندانی‌لر حاققیندا گؤستردیکلری وحشیلیک‌لر اونلارین وحشی سیمالارینی دونیایا گؤستردی. بو بیری طرفدن ده

آلینده ظاهیرده بیر کاغیذ کیمی قدرت اولان «بازرگان» دولتی اعلان ائدیردی: «بیز یاغیش ایستەییردیک، سئل گلدی». منظورو بیز بو بؤیوکلوکده اینقیلاب ایستەمیردیک، بیز بو گوجلو سولچو و اینقیلابی سیاسی قوّەلری ایستەمیریک. اونلارین هامیسی «فدایی‌لر» و «موجاهیدلر» تشکیلاتلارینی آزیب- داغیتماغا قرار وئرمیشدی‌لر. اونلار بو ایشه اؤز حاکیم شرع موللالارینین و اونلارین آل‌لرینده‌کی چوماق‌لاری «اینقیلاب کومیته‌سی» و یا «ایسلام اینقیلاب پاسدارلاری» تشکیلات‌لاری توسطیله گؤروردولر.

درین سیاسی بحث‌لر سولچو سیاسی تشکیلاتلار آراسیندا باشلادی. اونلار عومومیتله، ایکی دسته‌یه یاخینلاشیب، بؤلونمه‌یه باشلامیشدی‌لار. بیر دسته حؤکمتی «اینقیلابین دوشمن‌لری» کونترولا آلماسینا اینانیردی‌لار، او بیری دسته اینانیردی کی، اونلار هله اینقلابین ایستک‌لریندن حیمایه ائدیر و کور «خرده بورژوا»لارین آلینده‌دیر. چوخ گوجلو تبلیغاتا باشلامیش ایکینجی باخیش «ایران توده پارتیاسی» واسیطه‌سیله تبلیغ اولونوردو کی، «غیر کاپیتالیست یوللا سوسیالیزمه ساری» ایدئولوژی‌سینه اینانیر و آساس دونیا بؤلونمه‌سینده شرق و غرب بلوکلاری آراسیندا منطقه‌ده آمریکانین هجومو و ایرانین سیاسی و یا نظامی حیله‌لرله کونترولا آلماسینی بیرینجی خطر بیلیب، هر آنتی آمریکا حؤکومتده بو اساس خطرین قاباغیندا حمایت ائدیب و امکداشلیق ائتمک ایسته‌ییردی. نه قدر ده «ایران توده پارتیاسی» حؤکومتدن حیمایه ائتسه ایدی ده، آمئریکانین نوفوذلو آداملاری و اونلارین سیاستینی دولایلی یوللا قاباغا آپارانلار ایران توده پارتیسینی ده او بیری‌لره تای آرادان قالدیرماق ایسته‌ییردی‌لر. آمئریکانین «یاشیل قورشاق» سیاستینده هئچ بیر سولچو تشکیلات منطقه‌ده قالمامالی ایدی.

نهایت آشکار اولدو کی، «فدایی‌لر» تشکیلاتینین ایچینده بیر- بیرلریله بیرلیکده یاشایا بیلمه‌ین ایکی باخیش وار ایدی: اونلارین بیری حؤکومتی «میلّته قارشی» سایییر و اونون هر قیمته اولمالیدیرسا، دئوریلمه‌سینی ایسته‌ییر؛ او بیری باخیش اساس خطری «آمئریکا» طرفیندن گلدییینه اینانیر، اونون موقابلینده بو حؤکومتی «میلّی» بیر حؤکومت تانییر کی، بیر دئموکراتیک پروسئسده ده‌ییشه بیلر. توتمالار، اؤلدورمه‌لر و کوردوستانا هوجوم ائتمک و حربی قوّه‌لری برکیدیب، اینقیلابی یارادان سیاسی گوج‌لری آرادان گؤتورمه‌یه چالیشماق، داها بو سیاسی حیزب‌لره آزاد چالیشما ایمکانی وئرمه‌دن اونلاری یئر آلتی حرکت‌لره چئوریلمه‌سینه مجبور ائدیردی.

بیر طرفدن حؤکومت «موللالارین آلینه دوشموش، او بیری طرفدن اونلارین ایندیّیه قدر خمس و ذکات ایله آیاق اوستونده ساخلایان سنّتی یاخین یولداشلارینین (بازار اهلینین) هامیسی وزیر- وکیل اولاندان سونرا، تکجه بازار و احتکار ائتمکله قیمت‌لری یوخارییا آپاریب، بازاری آله آلماغا باشلامادیلار، بلکه اؤلکه‌نین

ایستحصالچی صنعت‌لری یاواش‌یاواش آرادان گئتمه‌یه باشلادی، چونکی بازارچی‌لار ایسته‌دیک‌لری هر جینسی اوجوز ائشیک اؤلکه‌لردن گتیریردی‌لر، هم ده آرتیق دولت ایچریده محصول استحصال ائدن‌لردن ده حیمایه ائده بیلمیردی، نتیجه‌ده اؤلکه «استهلاکچی» بیر اؤلکه‌یه دؤندو.

فدایی‌لرین ایچینده هامی سیاسی حیزب‌لرینه بیر درین عاطفی باغلانتیسی وار ایدی. اونا گؤره اونون ایکی دسته اولماغینی ایسته‌میردی‌لر. آمّا بوتون بو ده‌ییشمه‌لری گؤرندن سونرا «اقلّیت» بؤلومو اؤزونو حؤکومتدن حیمایه ائتمه‌یه قانع ائده بیلمه‌دی. اونلار دریندن بو حؤکومتین تئزلیکله ده‌ییشمه‌سینی و «یئرلی» و «خلقی» بیر حؤکومتین اونون یئرینه کئچمه‌سینی طلب ائتمه‌یه باشلادی. اوندان قاباقکی ایش‌لر بوندان دا خاراب اولسون. آمّا «اکثریّت» چوخ عاطفی باخیمدان اوز حیزب‌لرینین بؤلونمه‌سینی ایسته‌مه‌دن، اؤزلرینی «آمئریکا خطری بیرینجی خطردیر» و «حؤکومت آنتی آمریکادیر» و «عوموميّتله بو حؤکومت یئرلی و میلّی‌دیر» دئیه، قانع ائتدی‌لر کی، اونون ایچینده اولان آنتی اینقیلاب و ایرتیجاعی عونصورلری ایزوله ائتمک گرک‌دیر.

«اونلارین ائولرینده ده بو بحث‌لر چوخ قیزغین قاباغا گئده‌رک، بوتون بو مساله‌لری آراشدیرماغا باشلامیشدی‌لار. اوّلدن اؤز خیالینی راحات ائدیب و «ایشچی‌لر آزادلیق یولوندا مبارزه» تشکیلاتینا باغلیلیغینی بیلدیرن «ناصیر»، «اقلّیتین» دوشونجه‌سینی دستکله‌ییردی. اونلارین ایچینده «قولو» دا اقلّیتین دوشونجه‌سینی دستکله‌ییردی. بو بیری طرفدن بارات‌گیل، هوشنگ، نوروز، اوروج و هابئله او بیری‌لر «فدایی‌لرین» پارچالانماغینی ایسته‌مه‌دن اؤزلرینی قانع ائتدی‌لر کی، همن «ایران توده پارتیاسی»نین دوشونجه‌سی اولان «اکثرّیتین» دوشونجه‌سی دوزگوندور.

«اقلّیت» آیریلمادان قاباق چوخ فدایی‌لری اؤزنه ساری چکمیردی، بلکه اونلارین شاققالانمالاری اونلاری حکومت قاباغیندا داها ضعیفلشدیردی. «اکثریّت» فدایی‌لر رهبرلییی داها راحات «ایران توده پارتیاسینا» یاخینلاشیب و اونون سیاست‌لرینی گؤتورمه‌یه باشلادی. اونلار «تئوریک» باخیمدان دا «ایران توده پارتیاسی»نین نشر ائدیب یایدیغی و «سوویت‌لر بیرلییی» حؤکومتی طره‌فیندن یازیلمیش کیتاب‌لارا دایانیردی‌لار کی، «مرزلردن او بیری طرفه» نسبت بیر غیرواقعی و خیالی دونیا بونلارین ذهنینده یارادیردی.

بارات‌گیل پاییز درس‌لرینی باشلامیش، یاریپا قدر ده ایره‌لی گئتمیشدیلر. اونلارین فاکولته‌لرینده ده تقریباً فدایی‌لر طرفدارلارینین هامیسی دریندن «اکثریّت» و «اقلّیت» اختلاف‌لارینی دوشونمه‌دن یئرلرینده قالیب و اکثّریت ایله بیرلیکده قالدی‌لار. ائله بو زامانلاردا تهراندا اؤزلرینی «ایمام خمینی خطّینده اولان اؤیرنجی‌لر» آدلاندیران بیر دسته ایسلام اونیوئرسیته اؤیرنجی‌لری بؤیوک

«آمریکا» ائلچیلیینه یوروش آپاریب، اورادا چالیشان‌لارین گؤزلرینی باغلاییب و گیزلی یئرلره آپاریب و ائلچیلیی آله کئچیریب و اوراداکی دوغرانمیش کاغیذلار ایچینده او دؤولتین «ایران» اوچون گیزلی پروقرام‌لارینی آچماغا باشلادی‌لار.
دونیا چاپیندا چوخ بؤیوک سه‌سله‌نن بو ایش ایچه‌ریده اکثریّت ملّت طرفیندن آلقیشلا قارشیلاندی. «اکثریّت» فدایی‌لری ده «خالق موجاهیدلری»‌نه قاتیلیب و آمریکایا قارشی آپاریلان بو حرکتدن جیدّی حمایه ائتمه‌یه باشلادی‌لار. داها بو بیر مساله بوتون او بیری سیاسی مساله‌لری اؤلکه‌ده و دئمک اولار کی، دونیادا باتیردی. داها «ایران توده پارتیاسی» و «اکثریّت فدایی‌لری» بو اؤیرنجی‌لرین دوشونجه‌سینی «امام خمینی‌نین خطّی» آدلاندیراراق، اونو تعریف و بزه‌ییب و فرموله ائتمه‌یه باشلاییردی‌لار کی، بلکه حؤکومتین ایچینده اولان «دموکراتیک» قوّه‌لری و او بیری‌لری اؤزلری تعریف ائتدیک‌لری فرمولون دوره‌سینه ییغیشالار. هفته‌لر بو اولایلارلا ایلگیلی بارات‌گیل هم اونیوئرسیته‌ده، هم ده ائشیک‌ده چیخیشلار تداروک گؤروب و اونلاردا ایشتیراک ائدیردی‌لر و اؤز آرالاریندا و ائشیکده دانیشیق‌لار آپاریردی‌لار. عینی حالدا اونلار کئچمیش تئرم‌لر کیمی فاکولته‌لرینه «سوسیالیزمه اینانان» اوستادلار گتیریر و «سوسیالیزم اقتصادی و سیاستی تدریس ائدیردی‌لر کی، هم اؤزلری، هم ده او بیری اونیوئرسیته‌لر و فاکولته‌لردن گلیردی‌لر. اونیوئرسیته بیرینجی مکان ایدی کی، «کور و ارتجاعی» دوشونجه‌لر اورانی داغیدا بیلمیردی. اورادا بوتون سیاسی دسته‌لره باغلی اولان اؤیرنجی‌لر اؤزلرینه «مرکز»‌لری اولاراق اورادان ایش‌لرینی گؤروردولر. بو مساله بیر تیکان کیمی حکؤمتین گؤزونه باتیردی.
هر گون سیاسی و اجتماعی دسته‌لر چیخیش ائدیب و مینلرله دسته‌دسته شکلینده آمئریکانین ائلچیلیی قاباغینا گلیب و اورادا بو حرکتدن حمایه‌لرینی اعلام ائدیردی‌لر. «فدایی‌لر» سیاسی تشکیلاتی دا بیر چیخیشدا اون مین‌لرله حیمایه‌چی‌لرینی خیابانا گتیردی. ائلچیلیین دیوارلاریندا خمینی‌نین بؤیوک شکلینی چکندن سونرا ایری خطلی شوعارلا «امام خمینی خطّینده اولان اؤیرنجی‌لر» حمایتینده یازیلمیشدی. هله بؤلونمه‌میش فدایی‌لر تشکیلاتی بیرلیکده بو حرکتدن حمایه ائتدی.
اونیوئرسیته ایچینده حؤکومته گلندن سونرا دا «ایسلامی اؤیرنجی‌لر» تشکیلاتی او بیری‌لره نسبت چوخ ضعیف ایدی. قیشین آخیرلاریندا خبرلر یاییلیردی کی، «گلن ایل اونیوئرسیته‌لر باغلاناجاق» هئچ کس بو مساله‌یه اینانمیردی، هر کس اؤز درسی و ایشینه مشغول ایدی. قیشین سونو یاخینلاشاراق «ایسلامی شورا مجلیس سئچیم‌لری» مساله‌سی آرایا گلدی. بارات بیر گون گؤردو کی، هوشنگ ایله قولو رشیدگیلین ائولرینی آختاریر. اونلارین ائولرینی تانییان بارات «هاشیمی»

خیابانینین آخیرلاریندا اولان رشیدگیلین ائولرینه اونلارلا بیرلیکده گئجه یاریسی گئتدی‌لر.
«رشید» ائیواندان اونلاری سالاملاییب و اونلارین اوزونه قاپینی آچدی. ائوده خانم و اوشاق اولدوغو اوچون، بونلاردان آنجاق «هوشنگ» ایله «قولو» ایچه‌ری گئدیب و «رشیده» خبر وئردی‌لر کی، «فدایی‌لر سازمانی» اونو سولدوزدا کاندید ائتمک ایسته‌ییر. تشکیلاتی باخیمیندان کیم‌لر و نئجه قرار وئرمه‌لرینی بیلمه‌ین بارات آنجاق بونو گؤروردو کی، هوشنگ ایله قولو بو مساله‌نین بیر طرفی‌دیر. اونلار رشیده دئدی‌لر کی، بو قرار هله قطعی دئییل، آمّا رشید کاندید اولماغا فیکیرله‌شیب و حاضیرلاشمالی‌دیر.
آکباتاندا بیر اصلی ایشچی دسته‌لرینین باشچیسی اولان و بئله ایش‌لرده قاباغا دوشمکدن چوخ خوشو گلن «رشید» بو مساله‌دن تام راضی ایدی. اوز- گؤزونون رنگی بیر آز سارییا چالان رشیدین هیکلینین ایری و دولو اولماسی اونا بیر هیبت وئریردی کی، اونون گور سه‌سیله هامی اوندان حساب آپاریردی. اونون بیر آیری خصوصیت‌لریندن بیری «لوطو صیفت» اولماسی ایدی کی، بیر سیاسی کاندید اوچون چوخ یاراشیقلی خصوصّیت دئییلدی.
باراتگیلین ائولرینده ده رشیدین کاندید اولماسی حاقدا بیر میقدار غرورلانیردیلار، چونکی رشیدی اؤزلریندن بیلیردی‌لر. بو بیری طرفدن فدایی‌لر سولدوزون اؤزونده و عینی حالدا «سویوق‌بولاق» و کوردوستان شعبه‌سی طره‌فیندن ده بارات بیر میقدار تانیدیغی بیر آیری موعلّیمی کاندید ائتمک ایسته‌ییردی‌لر. بیر فیزیک دبیری اولان او کاندید تبریز اونیوئرسیته‌سینده درسینی بیتیرمیشدی. هر حالدا او، رشیددن ده شخصّیتی داها بیشمیش ایدی. آخیردا «صالح آذرپور» ایله «رشید اَسدی» آراسیندا «فدایی‌لر تشکیلاتی چوخ دوزگون اولاراق «صالح آذرپورو» کاندید تعیین ائتدی.
سئچیم‌لره عاید تبلیغ‌لر باشلادی. باراتگیل هله تهراندایدیلار. اونلار او بیری «پیشگام» اؤیرنجی‌لری کیمی تهرانداکی کاندیدلرین تبلیغی ایش‌لرینی قاباغا آپاریب اونلارین بیر قوللاری اولاراق سه‌س‌لرینی ملّته چاتدیریردی‌لار. تهراندا «مجلیس» اوچون چوخلو فدایی‌لرین کاندیدلری واریدی. اونلاری تانیتماق لازیم ایدی. سئچیم‌لر ائله تشکیل اولونموشدور کی، «اقلیّت» سه‌س گتیرن‌لرین داها هئچ حاقّی قالمیردی و اونلار ملّتین ایچینده ایتیب و یوخ اولمالی ایدی‌لر.
1359- جو ایل «بایرام» یاخینلاشیردی. مجلیس سئچیم‌لری اوچون تبلیغ‌لر لاپ جیدّی اولموشدو. بارات بایرام تعطیللری اوچون بیر داها سولدوزا گلمه‌لی ایدی. او هله سولدوزا گلن زامان اؤزونو بیر «سیاسی تشکیلاتی کادر» کیمی گؤروب و اؤزونه اونا اویغون رول وئریردی. بو گلیش زامانی دا او بیری‌لره تای اونا اوخشار روحیّه ایله گلیردی. او سولدوزدا قالان یولداشلارینی تانییب و

سولدوزن تشکیلاتینی کیملرین دولاندیردیغینی بیلیردی. اونلارین باشیندا «اوروج» ایله «بایرام»ین اولدوغوندان آرخایین ایدی. سولدوزون تشکیلاتینین سویوق بولاق تشکیلاتی ایله یاخین ایلیشکیسی وار ایدی. اورادان آسیلی ایدی.

بارات بیر دؤنمه‌سینده بیر گؤروش و باخیش اوچون ده سویوق بولاغا گئتدی. اونون آلینده بیر کیچیک رنگلی «زاقروس» داغلارینین حربی خریطه‌سی وار ایدی کی، «ناصیر» ائوین بیر بوجاغینا آتمیشدی، اونو اؤزو ایله گتیریب و سویوق‌بولاق‌دا اورانین مسئولو اولان محمّده وئردی. «پیشگام» دفترینه گئدیب، اورانی بیر دولاندی. سویوق‌بولاق شهرینی چوخ دولاندی کی، «غیر اسلامی» و «دموکراتیک» و «آزاد» بیر موحیطین هاواسینی سینه‌لرینه دولدورسون‌لار کی، قانینداکی و آغجیرلریندەکی سولّوللار یئنیدن گوج آلیب دیریلسینلر.

سویوق‌بولاغین خیابانلاری همیشه‌کی کیمی بیر بؤیوک و قالابالیق بازار کیمی گئت‌گللی و آداملارلا دولو ایدی کی، هامیسی گوله‌گوله اوجادان دانیشیردی‌لار. ملّتین کوردو (گئن) و رنگلی پالتارلاری بو سەس و صدانین ایچینده دوکان‌بازار ایله بیرلیکده بیر بؤیوک باهار گولوستانینا بنزه‌ییردی کی، اونون ایچیده هئچ بیر کؤهنه کؤتوک و تیکان یوخ ایدی. هامی دئییب ـ گولوردو. «کوردوستان دموکرات پارتییاسی» و «فدایی‌لر کوردوستان تشکیلاتی» دفترلری بیر بؤیوک دولتی اداره‌سی کیمی دائماً گئت‌گللی ایدی.

بارات گؤردو کی، سولدوزدا گؤزل بیر تشکیلات یارانیب و تبلیغات ایشینی یاخشی قاباغا آپاریر. اونلار کندلرده میلّته چیخیش‌لار تشکیل ائدیر و دانیشیردی‌لار. اونا اوخشار سولدوز شهرینده ده مدرسه‌لرده تبلیغلرله میلّتی توپلاییب و «صالح آذرپور» فدایی‌لر کاندیدی اولاراق اورادا چیخیش ائدیب و دانیشیردی. سولدوزون شهرینده موعلّیم‌لر و شاگیردلر و او بیری آیدین‌لار ایچینده گوجلو نوفوذو اولدوغو اوچون بو تبلیغ‌لر گوجلو قاباغا گئدیردی.

بارات اؤزونو بو جوما چاتدیریب، مدرسه‌دەکی چیخیش‌لارا ایشتیراک ائدیب و اؤزونو ساخلامایاراق، اونلارا اؤز نظرینی هم تکنیکی باخیمدان وئریر، هم ده تئوریک باخیمدان دانیشیق‌لارا قاتیلاراق سؤزلرینی دئییردی. اورادان ایکی هدفی ایزله‌مک ایسته‌ییردی: بیری اؤزونو توپلوم ایچینده دیکلدیب گؤسترسین کی، او گنج یاشیندا بیر قوجا سیاسی چالیشقان عسگردیر؛ ایکینجی هدفی ده سئچیم‌لرین داها جیدّی قاباغا گئتمه‌سی اوچون او دا اؤز تاثیرینی گؤسترمیش اولسون.

بارات «صالح آذرپور»و اورمیّه‌ده درس اوخویان زاماندان تانییردی. اونون یاشی بارات‌ین بؤیوک قارداشی «رشید»‌ـه یاخین و اونلارلا درس اوخوماق باخیمیندان هم‌دوره ایدی. بارات بو باخیمدان اونونلا بیر یاش گروپوندا اولمادیغی اوچون اونونلا چوخ اوتوروب ـ دورمامیشدی. آمّا تانییردی و اونونلا یاخین سلام‌علیکی وار ایدی. «صالح» تبریز اونیوئرسیته‌سینده «فیزیک» ایختیصاصینی

بیتیرندن سونرا سولدوزدا موعلّیملیک ائدیردی. بارات هله اونیوئرسیته‌ده درسینی اوخویوردو. ایندی اونلارین ایکیسی ده اؤزلری اوچون بؤیوک بیر کیشی اولوبلار.

بارات اوّل گئدیشینده «سویوق‌بولاق» فدایی‌لر دفترینه اورادا ایکی چوخ گنج اوغلان ایله تانیش اولدو، اونلارلا دانیشیب و بیر نئچه کوردوستان تشکیلاتی یازیلاریندان آلدی. ایکی هفته تعطیل‌لری قورتولاندان سونرا بیر داها سویوق بولاق شهرینه باش ووردو. هله بعضی یئرلرده دولتین نیظامی قوّه‌لری کوردوستانداکی چیریکی قوّه‌لرله ساواشدا ایدی‌لر. اونلار اؤزلرینی هله او قدر بیر- بیغیش ائتمه‌میشدی‌لر کی، کوردوستانا بؤیوک هوجوم ائتیسن‌لر. سویوق‌بولاق دوره‌سی تام ساکیتلیک ایدی. بارات دؤنوشه یاخین بیر داها سویوق‌بولاغا دؤنمک ایسته‌دی کی، تهرانا گئدندن قاباق سینه‌سینی بیر داها آزادلیق نفسی ایله دولدورسون. او آزادلیق هاواسیندا چیرکین ارتجاعی نفس‌لردن اثر یوخ ایدی. او، بوتون شهری دولاناراق، «شوان پرور»دن ده ایکی کاسئت آلیب فدایی‌لر دفترینه دؤندو. او، کئچن دفعه تانیش اولدوغو ایکی جوانی سوراقلاشدی. اون سککیز- اون دوققوز یاشی اولان بیر آیری جوان دؤنوب بیر چوخ توتقون و غملی باخیشلا دئدی کی، یولداش «خسرو» ایله یولداش «اَمین» دیوار ییخیلیب، آلتیندا قالدیلار و تاسقّله ایکیسی ده جانلارینی آلدن وئریب‌لر. بارات‌ین اوره‌یی گولوستان باغینین ایچینده بیر بولبولون اؤلومونو گؤرن کیمی توتولوب و چوخ بیر قملی اورکله سولدوزا دؤندو. اونون اوره‌یی ده او گولوستان کیمی پاک اولدوغو اوچون اؤزونه ده ایذن وئرمه‌دی کی، آیری بیر فیکر ائتسین. او ایکی جاوانین اؤلومونون سببینین دیوار آلتیندا قالماسی اولدوغونا اؤزونده هئچ بیر شوبهه ائتمه‌دن قبول ائتدی.

باراتین سولدوزا هر بیر گلیشی بیر طرفدن تهراندا اؤیرندییی خصوصاً تئوریک و ایدئولوژیک بیلگی‌لری اورایا مونتقل ائدیب اورادا یولداشلاری ایله بیرلیکده اونلاردان ایستیفاده ائتمک ایدی، بیر آیری هدفی ده البتّه سولدوزون اولای‌لاریندان اوزاق قالماماق، اونلارین ایچینده اولماق، اونلارین نئجه قاباغا گئتمه‌سینی اؤیرنمک و اونلارین فعالیّت‌لرینه تاثیر گؤسترمک ایدی. بیر آیری نظردن ده اورادا داها اؤزونو عادّی و عامی میلّته یاخین گؤروب اونلارلا ایلیشکی قوروب و اونلاردان اؤیره‌نیردی، بیر آیری نظردن اورا اونون دوغما وطنی ایدی. اورادا هر بیر سوواقلی دیوار اونا اوشاقلیغیندان بؤیوک خاطیره‌لر یادینا سالیردی. اونا «گادار چایی» بیر موقدّس آناکیمی تانینیردی. اورادا داییلار، عمی‌لر، یولداشلار، قوهوم‌لار و قونشولار وار ایدی. اورادا «قاراپاپاق ائلیندن» بیر بؤلومو یاشاییردی کی، بارات‌گیلین آتا-بابالاری ایدی‌لر. اورادا اونون آناسی اونا تعریف ائیله‌دییی «قاچاقاچ‌لار» اولموشدور کی، هر بیریسی سینما پرده‌سی کیمی بارات‌ین گؤزونون قاباغیندا رئژه گئدیردی‌لر. اورادا او «اکبر چرخچی»یه ایکی قیران وئریب چرخ کرایه ائدیب و چرخینه مینیب یئره ییخیلا-ییخیلا و یارالانا- یارالانا

اوروج، ارسلان، رجب، قوربان، بایرام و او بیری دوستلارلا چرخ سورمه اؤیرنمه‌سی گؤز اؤنونه گلیردی. بورا اونون دوغما «وطنی»دیر. دونیانین هر بیر نؤقطه‌سینده نه قدر ده اوزون زامان‌لار یاشاسا، سولدوز اونون وطنیدیر. وطن اونا آناسینین قوجاغی کیمی‌دیر. هئچ یئر آنانین قوجاغی کیمی اینسانا دینجلمه ایمکانی وئرمز.

بارات سولدوزا گلندن سونرا همیشه حیس ائدیردی کی، سولدوزدا تهرانا نیسبت کتاب آز اولدوغو اوچون اورادا تهران‌دان داها آز تئوریک دانیشیق‌لارا ایمکان اولوردو. اونلارین ائولری تهراندا اؤزو بیر اونیوئرسیته کیمی ایدی کی، سولدوزدا اونا تای ایمکانلاری یوخ ایدی. تهرانداکی یولداشلاری سولدوزا نسبت تئوریک باخیمدان قات‌قات دالی ایدی‌لر. اؤزو ده اوزون مودّت سولدوزدا قالیب، سونرا تهرانا دؤننده اؤزونون تئوریک باخیمیندان دالی قالماسینی حیس ائدیردی.

بو سولدوزا گلمه‌لرده یئنه ده همان حیس اوندا یارانیردی. آمّا سولدوزداکی یولداشلارینین تشکیلات‌لارینین نظمی و وسعتی اونو چوخ تاثیر آلتینا آلدی. ایکی هفته بایرام تعطیلاتی بیتندن سونرا، بارات بیر داها تهرانا دؤندو. تهراندا بوتون اؤیرنجی یولداش‌لاری و هر بیر شئی یئرینده ایدی. اونلارین «ستارخان خیابانینداکی» ائولری، «نوصرت خیابانینداکی» کیمی سولدوزلو سیاسی اویرنجیلردن دولو اولموشدو. اورا ایله «نوصرت خیابانینداکی» ائوین فرقی بو ایدی کی، «نوصرت خیابانی» «انقلاب» میدانینا یاخین اولدوغو اوچون هامی اورانی تانییر و اورایا باش ووروردو و تزه گلن هرکیم اورایا گئدیردی، آمّا داها درین سیاسی ایشلرله ماراقلانان‌لار «ستارخان» خیابانینا گئدیردی‌لر. بلکه ده بئله دئییلسه، داها یئرینه دوشر کی، چوخ غیر سیاسی‌لر، سیاسیلرله بیرلیکده «نوصرت خیابانینا گئدیردی‌لر، حالبوکی چوخلو سیاسی‌لر «ستارخان» ائوینه باش وورودولار.

بارات‌گیل دؤنندن سونرا اونلار اؤزلرینی ایلین آخر ایمتحانلارا حاضرلامالی ایدی‌لر. بو بیری طرفدن اونلار آرتیق بیلیردیلر کی، فدایی‌لردن مجلیسه سئچیلسه‌لر ده، دولت اونلارا مجلیسه گیرمک اوچون او دئموکراتیک ایمکانی وئرمه‌یه‌جک. خمینی او درجه‌ده کؤهنه فیکیر و گئری‌قالمیش بیر آدام ایدی کی، دئییردی: «اؤلکه‌ده هر شئی گرک اسلامی اولسون». اسلام عطری، دادی و یا قیافه‌سی اولمایان هر شئیین یاشاماغا حاقّی یوخ ایدی.

بارات‌گیلین سیاسی چالیشمالاری تهراندا داها قاباقکی کیمی آزادجاسینا قاباغا گئده بیلمیردی. «اسلام انقلابی مودافعه کومیته‌لری» حربی تشکیلاتی داها یئرینه دوشموشدو و چالیشانلاری تانییب توتوردولار. کوردوستاندا دا دؤلت او بیریلرله حربی ساواشا گیریشیردی. بارات‌گیل بیلیردی‌لر کی، اونلار بیر گون اولاجاق کی، اونا تای بیر ایشی ده اونیوئرسیته‌لرله گؤره‌لر. اونیوئرسیته‌لر آیدین و غیر اسلامی اؤیرنجیلرین اَلینده ایدی.

چوخ سورمه‌دی کی، باهارین آخیر آیی اولمادان و باراتگیل ایمتاحانلارینی باشلامامیشدان خبرلر گلدی کی، داها «اقلّیت فداییلری» اؤزلرینی فداییلر تشکیلاتی ایچینده ساخلایا بیلمیر، اونا گوره آیریلماغا مجبور ایدی‌لر. اونلار آیری بیر «کار» (ایش) آدیندا قزئت چیخاردی‌لار کی اوستونده «اقلیّت» کلمه‌سی یازیلمیشدی. باراتگیلین ائولرینده یئنه ده همیشه‌کی کیمی بحث‌لرین داوامی وار ایدی، آمّا باراتگیلین هم تئوریک، هم ده عاطفی و نهایت تشکیلاتی باخیمدان حاضیرلیق‌لاری یوخ ایدی کی، آیریلیق و هاچالانماغا دؤزسون‌لر.

آیریلماق مساله‌سی فداییلر اوچون بیر بؤیوک یارا کیمی آجیدیردی. دوزدور کی، اقلّیت آز آدام اؤزویله آپاردی، آمّا تئورک نظریندن داها بیر تکان فداییلر تشکیلاتینا وئردی. باراتگیلین اؤزلرینی دؤلتدن حیمایه ائتمه‌یه قانع ائده بیلمه‌ین چوخلو یولداشلاری اقلّیته قاریشماغی دوشونوردولر، آمّا بوتون یولداشلاریلا اولان عاطیفی ایلیشکی‌لری اونلارین بو راحاتلیقدا آیریلماغینی قبول ائدیب و اؤزلرینی «اقلیّت»ـه یاخین گؤرمه‌لرینه مانع اولوردو.

بو حاقدا دا باراتگیلین ائولرینده کئچن بحث و دانیشیقلار اونلاردا همیشه «ناصیر» ایله «قولو»نون باخیش‌لاری بیرـبیرلرینه چوخ یاخین اولوردو. اونلارین بیر تک اساس ایختلاف‌لاری بو ایدی کی، ناصیر اؤز دوشونجه‌سینده «سویئت‌لر بیرلییی»نی بیر آیری «امپریالیستی» گوج بیلیردی کی، او دا «آمریکا» کیمی اوچونجو دونیا اؤلکه‌لرینین جانینا دوشوب و اونلاری تالاماغا مشغول ایدی. «قولو» شرق بلوکونو جیدّی تنقید ائتسه ایدی ده، اونلاری «امپریالیست» و تالانچی حؤکومت تانیمیردی.

باراتگیل «قولو» ایله «ناصر»ین منطیق‌لری قاباغیندا همیشه اسکیک گتیریردی‌لر. «ناصر» ایله «قولو» اونلارین هامیسیندان آرتیق موطالیعه ائدیردی و هامیسیندان آرتیق تئوریک مساله‌لری بیلیردی‌لر. باراتگیل هله خوشبین اولماغی ایسته‌ییردی‌لر. اونلار هله انقلابین مغلوب اولونماسینی بو راحاتلیقلا قبول ائتمک ایسته‌میردی‌لر، یا دا بو حؤکومتین اساسا ارتجاعی و ملّتین ضدّینه اولدوغونا اناینیردی‌لار.

باراتگیل عوموميّتله اؤز یوللارینین دوزگون اولماسی و سوسیالیزمین بشرّیته دوزگون اؤزگورلوک (آزادلیق) و عدالت گتیرمه‌سینه اینام‌لاری وار ایدی. بو اینام اونلارا بئله دئییردی: اونلارین ایختیلافلاری «اقلیّت» و یا «ناصرگیل» ایله بوندایدی کی، هر بیری بیر فرقلی یول ایله بیر هدفه چاتماغی ایسته‌ییرلر. چونکی اونلارین هامیسینین هدف‌لری بیر ایدی و بیر سیرا مشترک واسیطه‌لر ایله موختلف یوللارلا بیر هدفه چاتماق ایسته‌یرلر، اونلار بیرـ بیرلری ایله یولداش ایدیلر. اونلار عینی حالدا ایل‌لر بویو بیر سنگرده سینه‌لرینی گول‌له قاباغینا وئرمک اوچون

بیر-بیرلرینه مخصوص سایغی‌لاری وار ایدی. اونلار بیر- بیرلریله دوزگون یولداشلار ایدی‌لر کی، دوشونجه‌لری بیر- بیرلریله فرقلی اولموشدور.
بارات حیس ائتدی کی، اونون دوشونجه‌لریله ایلگیلی اونیوئرسیته‌دن داها چوخ ائوده آرتیق اونون اوچون اؤیرنملی و اونو اؤزونه طرف چکن ماراق‌لار واردیر. او دوزدور کی، اونیوئرسیته‌ده بیرینجی و ایکینجی ایل اؤیرنجی‌لرین سورغولارینا جاواب وئریب اونلارین مساله‌لره عاید فیکیرلرینی آیدینلاشدیریردی، عینی حالدا فاکولته‌ده‌کی سیاسی چالیشمالار اونو داها آرتیق راضی ائده بیلمیردی. او ملّتین ایچینده و هامیدان آرتیق یئنه ده سولدوزون جماعاتینین ایچیندن اوزاق قالماماغی چوخ ایسته‌ییردی. او ایل آخیر امتاحانلارینا مشغول ایدی.
بارات اونیوئرسیته‌ده‌کی یولداشلارینی دا احترام‌لا قارشیلاییردی، خصوصاً قدیمکی یولداشلارینی. بو ترم داها اونون یولداشلاریندان چوخو دوغرودان اونیویرسیته‌نی بیتیریردی‌لر. او گلن ترم داها «ایکی ایسماعیل‌لار، حمید، ابراهیم، بلکه احمد، جمشید، علی، نورعلی، مختار و ها بئله چوخلو قدیمکی یولداشلارینی» داها فاکولته‌ده گؤرمه‌یه‌جکدی. اونون اؤز همدوره‌لری و اوندان سونراکیلاردان داها چوخ اؤزوندن قاباقکی کورس اؤیرنجی‌لر ایچینده یاخین یولداشلاری وار ایدی. بارات بیر طرفدن ده بیلیردی کی، «خاتون» اوندان بیر ایل قاباقدی و اوندان داها تئز درسینی قورتاراجاق، آمّا اوره‌ییندن گلمیردی کی، اوندان سوروشسون کی، نه واخت درسینی قورتاراجاق. یالنیز بوندان سئوینیردی کی، هله «خاتون» بو ترم درسینی قورتارمایاجاق و بیر ترم داها اونیوئرسیته‌ده اولاجاقدی. بارات باهارین سونو او ایلین ایمتاحان‌لاری قوروتولاندان سونرا بیر ایل داها درسی وار ایدی. اونلارین هامیسی صاباحی دوشونمه‌دن همیشه‌کی کیمی بیر-بیرلرینی آلقیشلایاراق، بیربه‌بیر ایمتاحانلارلا ایلگیلنیردی‌لر. نهایت بارات گؤردو کی، اونون آخر ایمتاحان گونو یئتیشیب. او امتحاندان سونرا داها یای ترمی اولمادان سولدوزا دؤنمه‌لی ایدی. او چوخلو یولداشلاری ایله هئچ «خوداحافظلشمه‌دن گؤردو کی، اونلارین ایمتاحان‌لاری قاباقجا قورتولماق اوچون اونیوئرسیته‌ده دئییلدی‌لر. او یولداشلاریندان جیددی خوداحافیظلیک ائتمه‌دن اونیوئرسیته‌دن ائله بیر حالدا چیخدی کی، هر گونکو کیمی صاباح فاکولته‌یه قاییداجاق و «خانون»، «حمید»، «ابراهیم»، «اسماعیل»، «نوروز»، «اسماعیل» و او بیری‌لر اورادا اولاجاقلار.
باهارین سون گون‌لری تهران‌ین هاواسی داها دا قیزیشیردی. اونو ایستی ده بیر قدر کاریخدیرمیشدی. او اوتوبوسدا آیلشرکن اؤزونو تک حیس ائتدی. اونو بیر غریبه داریخما حیسّی باسیر و اوره‌یینی سیخیردی. اوتوبوسون ایچینده ایکی - اوچ گوله‌گوله آیلشن اؤیرنجی‌لرین گولوش‌لری باراتی داها دا اینجیدیردی. اونلار هر نه قدر اوجا گولوردولر، بونا بنزه‌ییردی کی باراتا داها دا بؤیوک یامان دئییرلر. آوتوبوسون ایچینده چوخ آز اؤیرنجی وار ایدی. بارات پنجره قاباغیندا آیلشیب و اؤز

رؤیالارینا جوموشدو. اونون گؤزو پنجره‌دن ائشییه باخیردی، آمّا او، بیر شئی گؤرموردو، یالنیز اؤز ایچینده جومدوغو رؤیالار ایچینده جیدّی چالیشیردی کی، چتینلیکلره اوستون گلیب «آزادلیق» و «عدالتی» زحمت چکن و محروم قالان انسانلارا گتیره بیلسین. رؤیالاریندا کیچیک‌کیچیک اوغورلار اونون اوزونو گولدوروردو. آمّا چوخ زامانلار اونون رؤیالاری جیدّی بیر دورومدا داوام ائدیردی. اونون اوره‌یی ده سیخیلیردی، چونکی بیلیردی کی، یای ترمی اولماسا، اونون او بیری یولداشلاری، او جومله‌دن «خاتون»و دا گؤرمک بیر نئچه آی چکه بیلر.

باراتین باهار ایمتاحان‌لاری قورتولان بو فاصله‌ده اونون کیچیک قارداشی «اوختای» اون ایکینجی صینیف ایمتاحان‌لارینی قورتاریب و او دا تزه و بؤیوک دونیانین اولای‌لارینا باشینی قاتماق اوچون تهرانا گلمیشدی. بیر آیدین فیکیرلی، چوخ سئویملی و یاراشیقلی بیر گنج اولان «اوختای» تئز هامینین اوره‌یینده اؤزونه یئر آچدی. او تئزـتئز سیاسی ایدئولوژیک کتاب‌لاری اوخویوب و باشینی باشلارا قاتماغا چالیشیردی. او دا عمل اَهلی اولاراق چوخ گنج فحله‌لر ایله یولداش اولوب و اونلارین ایچینده تانیندی.

تهرانا گلنده بیر نفر همکلاسلاریندان دا اؤزویله گتیرن اوختای اونونلا بیرلیکده چالیشیردی، عینی حالدا «آکباتان» شهرجیینه گئدیب و اورادا اؤزلرینه ایش تاپماق ایسته‌ییردی‌لر. اونون یولداشی بئله نظره گلیردی کی، ائولرینده اؤز ایش‌لرینی اؤزو گؤرمه‌دیبی اوچون باراتگیلین ائوینده ده «یئرین یاخشی ییغیشدیرمیر، قاب‌لارینی یومور و ها بئله تمیزلیک و ایش گؤرمک انتیظامینی گؤزله‌میردی. بارات اونونلا اَیلشیب و اونا آچیقلامالی اولدو کی، بورا اونون ننه‌سینین ائوی دئییل. او بورادا اؤز ایش‌لرینی اؤزو گؤرمه‌لیدی و هامیسین دا لاپ تئز گؤرمه‌لیدی کی، او بیری‌لرینین ده دوزه‌نی (نظمی) بیرـ بیرلرینه دیمه‌سین.

اؤزونو خطره سالماقدان قورخوسو اولمایان بارات ایسته‌میردی کی، اوختای دا او گؤرن ایش‌لردن گؤروب، اؤزونو خطره سالسین. او، اوختایین خطرلی بیر ایش‌لر گؤرمه‌مه‌سی اوچون اونو گؤز آلتینا آلمیشدی. بارات بوندان خبرسیز ایدی کی، اونون گؤزوندن ایراق، اونلارین تهران اونیوئرسیته‌سینده اؤیرنجی اولان حسن آدلی بیر آیری یولداش‌لاری اوختایی اؤزویله بیرلیکده اعلامیه داغیتماغا آپاریر. اونلار بو ایشی گؤرمک اوچون باراتین موتورسیکلتینی آپاریرلار.

«حسن» ایله «اوختای» بیر گون صبح ائرکندن ساعات بئش یا آلتیدان سونرا موتور سیکلتله اعلامّیه داغیتماغا گئتمیشدی‌لر، اونلار «اسلام انقلاب مودافعه کومیته‌سی» طره‌فیندن توتولورلار. اونلار زیرکلیک و مهارت‌لری ایله اورادا بیر تورک آدام تاپیب و «اسلام کومیته‌سی»نده آز آدام اولماسینا گؤره اونلار اؤزلرینی اورادان ساغلام قورتارا بیلمیشدی‌لر. اونلار ائوه گلندن سونرا باراتا نئچه گونه‌جن

بیر شئی دئمه‌میشدی‌لر. هله نئچه گوندن سونرا یاواش- یاواش بیر سانسور اولونموش ناغیلی باراتا تحویل وئردی‌لر.
باراتگیلین ائولری چوخ قالابالیق اولموشدو. باراتین ایمتاحانلاری قورتولماق اوچون تهراندا قالماغا بیر ماراغی قالمامیشدی. او سولدوزا گلمک و کوردوستان فداییلر تشکیلاتینا یاخین اولماق ایسته‌ییردی. او یورقان- دؤشه‌یینی، موتورسیکلتینی، داها او بیری واریوخو، کیتابلاری و جزوه‌لرینی «اوختایا» تحویل وئریب، سولدوزا دؤنمه‌یه باشلادی. اوندان قاباق، بارات ایسته‌دی کی، «پیشگام» تشکیلاتیندان بیر آراییش (معرفی) کاغاذی آلسین کی، اونا تشکیلاتی بیر فرد اولاراق، دوزگون یئر وئرسینلر. باراتگیلین «پیشگام» کومیته‌لریند‌ه‌کی «موختار، نور علی، بارات و ذبیح» وار ایدی‌لر، بیر معرفی کاغیذی «ذبیح» کمیته باشی اولاراق یازیب و بیر تیکه کاغیذا باغلادی کی، بارات اونو کوردوستان تشکیلاتینا تحویل وئرسین. بارات عینی حالدا بونو دا بیلیردی کی، سولدوزدا اونون تشکیلاتین باشیندا یولداشلاریندان بیر یئرده ایشله‌مک اوچون بئله معرفی کاغیذلارینا احتیاجی یوخدور. اونون «پیشگام» تشکیلاتینین ایچریسیندن داها چوخ ائشیکده فعّالیتلری و چالیشمالاری وار ایدی. هر حالدا اونون «پیشگام» کومیته‌سینده اولماسی اوچون بو معرفی کاغیذی لازیم ایدی.
باراتگیلین ائولرینده او قدر آدام وار ایدی کی، او ائوین ایجاره‌سینین فیکرینی ائله‌مسین. اوردا قالانلار چوخ راحت اونو اؤز آرالاریندا بؤله بیلردی‌لر. او ائوین وسایلی هامیا عاید ایدی، بارات همیشه‌کی کیمی سولدوزا گلمه‌سینین «موقتّی» (اؤتری) و قیسّا زامانلی اولماسینی دوشونوردو. او بیلیردی کی، فاکولته‌لرینده یای ترمی درس یوخدور، پاییزا قدر اؤزونون سولدوزدا قالماسینی دوشونوردو. او عینی حالدا اومیدی وار ایدی کی، بوتون یاخین یولداشلاری اونیوئرسیته‌نی قورتارماق اوچون ده اولسا، او دا تئز قورتارسین. او تصّور ائدنده کی، فاکولته‌ده اونون یاخین یولداشلاری اولمایاجاقلار اونو داریخما باسیردی و تئز- تئز درسینی اوخویوب و اونیوئرسیته‌نی بیتیرمک ایسته‌ییردی.
بارات 1359 - جو ایل باهارین دوز آخیرلاریندا بیر داها سولدوزا دؤندو. او سولدوزا دؤننده اؤزونو اینقیلابدان قاباقکی کیمی، سولچولارین تشکیلاتینین شهر کومیته‌سینی دولاندیرانلاریندان اولدوغو کیمی، یئنه ده اونا تای بیر وظیفه‌ده حیس ائدیردی. او شهره گلندن سونرا دوز «اوروج» ایله بایرامین سوراغینا گئتدی. اونلارلا همیشه‌کی کیمی گؤروشوب و عمومی شهرده‌کی فداییلر و سیاسی مساله‌لر باره‌سینده دانیشماق ایسته‌دی. او شهرده‌کی دورومو آغیر- یونگول ائتمک ایسته‌ییردی. بارات یئنه همیشه‌کی کیمی بئله دوشونوردو کی، اونون بیر چوخ اؤنملی و موهوم ماموریّتی واردیر.

****

سولدوزون باهاری همیشه‌کی کیمی چوخ گؤزل ایدی. بارات هاوانین دورو و تمیز اولماسینا حئیران قالیردی. گؤیه باخاندا او قدر ماوی رنگی دورو ایدی کی، بارات گؤیون درینلیک‌لرینده اوچان قوش‌لاری دا سئچه بیلیردی. او گؤیده‌کی قوش‌لارین هئچ قانات وورمادان گؤیون درینلیک‌لرینده بیر آز اؤزلرینی بیر طرفلیک ائتمکله بیر بؤیوک دایره‌ده دؤوره ووروب و اورادان آشاغیداکی جاماعاتی گؤز آلتینا آلیردی‌لار. او عینی حالدا آرزو ائدیردی کی، او قوشلار کیمی گؤی‌لرین درینلیکلرینده بوتون مرزلری و سینیرلاری سیندیراراق هر یئره ایسته‌ییر اوچا بیلسین. اونون گؤزلری گؤیده‌کی درینلیک‌لرین و کایناتین ایچینده محو اولاندان سونرا انسانلارین پیسلیکلرینه حیرتله باخیردی.

هاوا چوخ دا سویوق دئییلدی، آمّا او قدر سویوق ایدی کی، هله بو راحاتلیقدا گاداردا چیممک اولمازدی. گاداردان صحبت گلدیسه، آرتیق ایللردیر کی بارات گاداردا چیممه‌ییب. او حیس ائدیردی کی، گاداری چوخ طبیعی حالیندان چیخاریب‌لار و هم ده چیرکلشدیریب‌لر. او گادارا باخاندا بیر یارالی جیرانی گؤروردو کی، سولطان یعقوب داغلاریندا قانی آخاآخا چؤلده اوتلاییر. بونا بنزه‌ییر کی، اونو اوخلاییبلار و هله اوخ اونون جانیندان آسلانیب.

بارات سولدوزا گلندن سونرا سولدوزداکی یولداشلارینی بیر گؤرمه‌لی، او بیری طرفدن او «پیشگام» طرفیندن یازیلان آراییش کاغیذینی کوردوستان تشکیلاتینا وئرمه‌لی ایدی. بارات سولدوزدا «اوروج» ایله «بایرامی» گؤروب و اونلارلا دانیشاندان سونرا گؤروردو کی، اونلار بیر تشکیلات صاحبی‌دیرلر. اونلاردان سونرا چوخلو او بیری یولداشلارینی اؤزوندن آز سابقه‌لی و آز تجروبه‌لی و بیلگیلی بیلیردی. بارات ذهنینده دولانان فیکرلرینی اوروج و بایراملا آرایا قویماغا باشلاییردی. او شهرده نه ایش‌لر گؤرمه‌لیدیرلر، او باره‌ده آردیجیل اؤز فیکیرلرینی وئریردی. اوروج‌گیل ده بیلیردی‌لر کی، بارات اونلارلا بیر سطح‌ده اونلارا قاریشمالیدیر، آمّا بو ایش ده بیر تشکیلاتی فرم تاپمالیدیر.

بارات عینی حالدا نهایت تهراندان گتیردییی آراییش کاغیذینی بیر طرفلیک ائتمه‌لی ایدی. او بو مساله‌نی بیر طرفلیک ائتمک اوچون بیر داها «سویوق بولاغا» گئتمه‌لی ایدی. هاوا گونشلی، گؤزل و هم ده سرین ایدی. بارات‌ین اوزونه سرین یئل ووراندا اونو داها آرتیق دیری‌باش و اوزوگولر ائدیردی. اونون بوتون جانینداکی سوللّولار اویناماغا گلیردی. بارات صوبحانه‌سینی یئیب و ساللانا‌ـ سالانا تلسمه‌دن شهرین اصلی خیابانینا ساری یولا دوشدو. گونوزلری سویوق‌بولاق یولو آچیق و آزاد ایدی و بیر قدر ده دئمک اولار کی، «دولتین» قوّه‌لرینین اَلینده، آمّا گئجه‌لری

«پیشمرگه»لرین آلینده ایدی. گوندوز «سویوق بولاغا» گئتمک اوچون اونون اوچون هئچ خطر یوخ ایدی.
همیشه‌کی کیمی اصلی خیاباندا ایکی- اوچ مینی‌بوس دولانیب و موسافیر توپلاییردی. بیری اورمیّه، او بیری سویوق‌بولاق و اوچونجوسو ایسه «پیرانشهر» سه‌سله‌ییردی‌لر. بارات سویوق‌بولاق مینی‌بوسوندا آیلشندن سونرا مینی‌بوس یاریم ساعاتا قدر موسافیرله دولونجایا قدر شهرده دولاندی، سونرا یولا دوشدو. بارات مینی‌بوسون ایچینده هم ایسته‌میردی جاماعات اونون سویوق‌بولاغا گئتمه‌سینی گؤرسون، هم ده مینی‌بوسون پرده‌سینین دالیسندان جاماعتین قیافه‌لرینی ذرّه‌بین آلتینا آلمیشدی.
سویوق‌بولاق اوچ یولوندان ساعا دؤنندن سونرا گئت- گئده بارات حیس ائدیردی کی، یول‌لار چوخ خلوتدیر. هر گلیب-گئدن ماشین دا چوخ سورعتله گلیر، یا دا گئدیر. بارات جادّه‌لرده بو خلوتلییی و سورعتله گئتمه‌لری گؤرمکله حیس ائتدی کی، جادّه‌لر آمن دئییل. مینی‌بوسون ایچینده ده چوخ آزاراق جاماعات بیر-بیرلریله دانیشیردی‌لار. بو جادّه‌ده بعضاً پیشمرگه‌لر اوتوبوس‌لاری ساخلاییردی‌لار و ملّتدن نه ایسه سوروشوب،و تفتیش ائدیردی‌لار، هردن ده دؤولتین قوّه‌لری. بو قورخویلا گئتمک سویوق‌بولاغین یاخینلیقلارینا قدر داوامی وار ایدی. مینی‌بوس سویوق‌بولاغین یاخینلیقلارینا چاتارکن داها ماشین‌لارین گل-گئت‌لری چوخ ایدی. کندلرده داها چوخ ماشینلار گلیب- گئدیردی‌لر. ماشینلارین سه‌سی چوخالاراق مینی‌بوسداکی موسافیرلرین ده دانیشیق‌لاری و گولوشلرینین سه‌سی اوجالیردی. اونلارین گولوشلرینین بعضیسینین ده مصنوعی اولماسی گؤرونوردو. او گولوش‌لر بیر درین خطردن قورتولان اضطرابدا اولان بیر آدامین سئوینجینه بنزه‌ییردی.
مینی‌بوس سوندا شهرین اصلی خیابانینا گیردی. سویوق بولاق دا سولدوز کیمی بیر دیری و جانلی شهر ایدی. خیاباندا جاماعتین اوجادان دانیشمالاری و گولمه‌لری انسانین بوتون دردی و غمینی یادیندان چیخاریردی. همیشه‌لیک قالماقاللی بازارلار، رنگلی جینس‌لر و پارچالارلا یئنه ده همیشه‌کی کیمی باراتی مدهوش ائله‌میشدی. بارات شهری آنجاق او قدر تانییردی کی، «فدایی‌لر» تشکیلاتینین دفترینین یئرینی بیلسین. ساللانا-ساللانا بارات او طرفه یولا دوشدو. او ایچه‌رییه گیرمه‌میشدن «یولداش جاواد» و یا «یولداش ممّد»ین سوراغینی توتدو.
دوزدور کی، ایندییه قدر او نئچه دفعه «یولداش جاواد» و «یولداش ممّد» ایله گؤروشو اولموشدو، آمّا هئچ اومموردو کی، اونلارین هئچ بیری باراتی تانیسین. بارات انقلابدان سونرا تقریباً همیشه تهراندا اولموشدو. اونلار گونده یوزلرله آدامی «فدایی‌لر دفترینده» گؤرورلر. هارادا اونلار باراتی یادلاریندا ساخلایاجاقلار. اونا دئدی‌لر کی، «ممّد» تهراندا و جاواد سویوق‌بولاقدا، آمّا او هله دفترده دئییل. بیر- ایکی ساعاتدان سونرا گله‌جک. اونا دئدی‌لر کی، یولداش «عؤمر» و یا یولداش

«مینه» واردیر. بارات آنجاق یولداش «جاواد» و یا یولداش «ممّد»ی گؤرمک ایستەییردی. او قیافەلردن یولداش عؤمرین اوجادان گولمەلرینی گؤروب و ائشیتدی، عینی حالدا «یولداش مینه»نین جیدّی و مسئولانه قیافەسینده گؤردو کی، اونون جیدّی قیافەسینین دالیسیندا اورەیینین مهربانلیغی و نازیک اولماسینی دا گؤرمک اولوردو.

بیر ساعات یاریمدان سونرا «جاواد» یولداش قیسا بویو ایله گؤروندو. اونون قیسا بویو دولو و آغ هیکلی اونا بیر مخصوص هیبت وئرمیشدی. اونون اؤزو ده بیر «چیریک» کیمی چوخ زامانلار سیلاح بئلینده دولانیردی. باشینین توکو صاف و چوخ جیدّی قیافەسی وار ایدی کی، چوخ آز گولردی. او تئوریک باخیمدان دا هامیدان دولو ایدی. هر بیر سورغویا چوخ بیر درین جاوابی وار ایدی. او فداییلرین کوردوستان تشکیلاتینین تئوریک قزئت «ریگای گل»ده چوخلو تئوریک مقالەلر یازاردی کی، بارات اونلارین هامیسینی اوخوموشدو. بارات اونا و اونون هیبتینه چوخ درین احترامی وار ایدی. او ایچەریدەکیلر ایله گؤروشوب و خوش-بئش ائدندن سونرا بارات دا اؤزونو میدانا آتیب و اونونلا دانیشماغا باشلادی. یولداش «جواد»، من تهراندا اولان سولدوزلو «پیشگام» اؤیرنجیلردنم، ایندی منطقەیه دؤنموشم و بورادا تشکیلات ایله باغلی چالیشماق ایستەییرم. بو دا «پیشگام»دان منیم «آراییش» کاغیذیم.

بارات بیر بؤیوک دویمه بویونجا قاتلادیغی بیر تیکه کاغیذی اونا وئردی. جاواد اونو آلیب، آچیب ـ اوخویاندان سونرا بیر بئش دقیقه آیری ایشله ایلگیلندی. او، باشقا ایشلرله ایلگیلنمک و او بیریلرله دانیشماقلا یاناشی، باراتین کاغیذینا فیکیرلەشیردی. بارات اؤز- اؤزونه دئییردی کی، «ذبیح ....دئیر» کئشگه آچایدیم و اوخویایدیم، گؤرەیدیم کی، نه یازیب». «بلکه ذبیح فداییلرین اصلی عوضولریندندیر». بو فیکیرلرین ایچینده ایدی کی، بیردن جاواد اونا ساری گلدی و دئدی کی، «بو تیکه کاغیذی گؤتور و آپار «اوشنویه»ده سازمانین دفترینه و اورادا «پرویز» ـه وئر». بارات ایندیه قدر فکیر ائدیردی کی، سویوقبولاقدان اوشنویه گئتمک اوچون سولدوزدان کئچمەلیدیرلر، آما ایندی اؤیرندی کی، سویوقبولاقدان، پسوه و جلدیان یولو ایله اوشنویه گئتمک اولار. او منطقه بوتون کوردلر یاشایان بؤلگەایدی و کنترلی تام پیشمرگەلرین آلینده ایدی.

ناهاردان سونرایدی و بارات بیر آز دا آجمیشدی. او ایکی شیش جییر کاباب آلیب و چؤرک ایچینده دورمک دوزلدیب و بیر شیشه کوکاکولا ایله اونو آشیردی. بیر آز دولاناندان سونرا اوشنویه قاراژینی تاپدی. ساعات اوچ یاریم ایدی و هله گونلر چوخ اوزون دئییلدی. بارات بیر قدر ده قارانلیق دوشمەسیندن نیگران ایدی. او بوتون کوردوستانین اورتاسینداکی پیشمرگەلرین نظارتیندەدیر، یاریمچیق بیلدییی کوردجه ایله داغ- داش یولویلا آخشام اوشنو طرفه یولا دوشدو. او بؤلگەلرده او

زامان هامی کوردو پالتار گئیردی‌لر. بارات مینی‌بوسون ایچینده تک آدام ایدی کی، پالتاری دا کوردو دئییلدی، کوردجه‌نی ده دوغرو دانیشا بیلمیردی. او بوتون بیر غریبه کیمی مینی‌بوسون ایچینده «اوشنو»یه ساری یولا دوشدو.

سویوق‌بولاقدان «پسوه»یه کیمی داغلارین اوستونده‌کی یوللار ایله گئدیردی‌لر. یوللارین چوخو دا آسفالت دئییلدی. مینی‌بوس یاواش‌یاواش گئدیردی. پسوه‌نی کئچندن سونرا «نالوس» کندینه ساری گئدرکن، هاوا قارانلیق اولماغا باشلادی. بارات قارانلیق هاوادا دیل‌لرینده دانیشا بیلمه‌دییی بوتون موسافیرلرین ایچینده غریبه کیمی نظارتی پیشمرگه‌لرین آلینده اولان منطقه‌لرین یوللاریندا اوشنو شهرینه ساری یولا دوشدو.

اوزاقدان اشنو شهرینین ایشیق‌لاری گؤرونوردو. هله شام واختی تزه چاتمیشدی کی، باراتگیلین مینی‌بوس‌لاری اوشنویه یئتیشدی. آیاغین مینی‌بوسدان یئره قویمان کیمی حیس ائتدی کی، آیاق‌لار اویوشوب و راحات یول گئده بیلمیر. بارات‌ین آیاق‌لارینین آچیلماسی بیر بئش دقیقه سوردو. او «فدایی‌لرین دفتری»نی سوروشاراق، اونون یئرینی اؤیرندی. یولدا گئدرکن بارات‌ین باشیندان مین بیر فکر گئدیردی. اونو ندن اوشنویه گؤندریرلر؟ او، سولدوزدا قالا و اورادا دا ایشینی گؤره بیلردی. اونلارین ائل‌لری سولدوزدادیر. تشکیلات اونون سابیقه‌سی و سولدوزداکی موقعیندن و پلان‌لاریندان خبرلری یوخ ایدی. آخیر جاواد اونو نه تانییر. بو بیر تیکه و نوخود بویدا کاغیذین ایچینده نه قدر باراتین شخصیّتی و مقامینی آچا بیلرلر. اونو اوشنویه گؤندرمک‌لرینه اصلاً اینانا و اونو دوشونه بیلمیردی. بیر طرفدن ده او هله ائولرینه ده هارا گئتدیینی دئمه‌ییب. اونلارین ائولرینده ده نیگران اولا بیلرلر. آلبته بو آخیر مساله باراتی ائله ایلگیلندیرمیردی.

بارات قارانلیغین ایچینده اؤزونو فدایی‌لرین دفترینه یئتیردی. قارانلیقدا دفترین بیناسی و تشکیلاتی چوخ گؤرونموردو. اورانین چوخ کیچیک اولماسی بللی اولاراق گؤرونوردو. بلکه بیر کیچیک کندین مدرسه‌سی قدر ایدی. بارات اورا یئتیشنده شام واختی ایدی. شامی دا بیشیرمه‌میشدی‌لر. او چاتان کیمی «پرویز»ین سوراغینی توتدو. بلکه پرویز اوندان بیر بئش یاش بؤیوک اولاردی. اوردا دفترده‌کی‌لرین چوخو تورک ایدی‌لر. بیر نئچه‌سینین اورمیّه لهجه‌لری وار ایدی. قیافه‌لردن معلوم ایدی کی، سانکی، نئچه‌سی اورادا قالماقلارینا کونولدن راضی دئییل‌لر. اونلار اوزه قالاراق دفترده قالیردی‌لار و پرویزین اؤزو ده تورک ایدی، آما اورمولو دئییلدی. او اوجا بوی و بیر آز ساریمتیل بیر اوغلان ایدی. او کاغیذی اوخویاندان سونرا، بیر سؤز دئمه‌دی. اونلار شامدان سونرا بیر آز دانیشاندان سونرا، نگهبانلاری تعیین ائدیب اؤز آرالاریندا گئجه رمزینی تعیین ائدیب، سونرا یاتانلار یاتماغا حاضیرلاشدی‌لار. اوندان قاباق بارات بیر سو باشینا گئتمک ایسته‌دی. توالت حیطین بیر بوجاغیندا ایدی. ائشیک چوخ قارانلیق ایدی. گؤیون اوزو ده بیر بؤیوک

سوفره‌یه بنزه‌ییردی کی، اولدوزلاری سانکی آلک ایله اونون اوستونه سپه‌له‌ییبسن. اولدوزلار گؤیده ائله پارلاییردی کی، اونلاردان گؤزونو چکندن سونرا داها آیاق آلتینی گؤرمک اولموردو. گئجه اویاق قالان حیوان‌لارین اوخوماق، حرکت و اوولاماق سه‌سی دایانمادان قولاغا گلیردی. بارات دؤره‌یه باخمادان دوز قاباغینا باخیردی و قارانلیق ایچینده آیاغینین آلتینا باخاراق بیر نئچه دقیقه‌دن سونرا ایچه‌ریه دؤندو.

بو جمعین ایچینده بیر نفر ده سولدوزلو وار ایدی کی، چوخ سولدوزلولار اونو تانیمیردی. اونون داییسی تهراندا اؤیرنجی ایدی و نئچه دفعه بارات‌گیلین ائولرینه گلمیشدی. اونلارین ائولری سونرا «پیرانشهر»ـه کؤچموشدو. او بیر بویلو-بوخونلو، گولش قاباق و دریسی آغ بیر اوغلان ایدی. او پیرانشهر فدایی‌لر دفترینین نیظامی بؤلمه‌سینین مسولو ایدی. او، او بیری‌لره نیسبت هامیدان آرتیق ایناملی بیر اوغلان گؤرونوردو. بارت ایله او اوزاقدان تانیش ایدی‌لر. اونلار بیر قدر خوش- بئش ائدندن سونرا هامی یوخویا گئتدی. بارات دا اونلارلا بیرلیکده دفترده یاتدی. بارات‌ین شانسی بورادایدی، چونکی اونون هله نیظامی تعلیماتی یوخ ایدی، او گئجه کئشیک وئرمه‌یه‌جک ایدی.

صوبح شهرده مال حیوانین سه‌سی و گونون ایشیغینا هامی یوخودان دوردو. بارات دا دوراندان سونرا یئرینی ییغیشدیردی. اونلار سویوق سو ایله اوزـگؤزلرینی یودولار. بارات‌ین اوزونو ده بیر مقدار ساققال باسمیشدی. او اوزونو قیرخماق اوچون هئچ بیر وسیله‌سی یوخ ایدی. او آزاراق امکاناتین ایچینده هئچ کس اوزونو قیرخماق فیکرینده دئیلدی‌لر. بعضی‌لر اوزلرینی هفته‌ده بیر دفعه قیرخیردی‌لار. بارات اوشنونون کند چؤره‌یی ایله پنیر، قاتیق و اوستوندن چای ایچمک فیکرینده ایدی کی، اونلار اوزلرینی یویاندان سونرا سوفره آچیلمیشدی. اونلار هامیسی سوفره‌نین باشینا توپلاشیب و نوش جان ائتدی‌لر.

ائله بو واختدا بارات فدایی‌لرین یئرینه ائشیکدن باخماق فورصتی تاپا بیلدی. دوغرودان دا بیر کیچیک بیر مرتبه‌لی کند مدرسه‌سینه بنزه‌ییردی. اونون نئچه اوتاغی وار ایدی کی، فرقلی مقصدلر اوچون ایستیفاده اولونوردو. بارات بیر داها همشهرلیسی ایله دانیشماغا فورصت تاپا بیلدی. چایی ایچندن سونرا «پرویز» اونا یاخینلاشیب دئدی:

- «سولدوزدا (دورگه کندینده) پرویز نوبهاری تانییرسان؟
بارات دئدی:
- هن تانیرام.

پرویز یئنه ده بیر تیکه نوخود کیمی پوکه‌لنمیش کاغیذی وئردی اونا و دئدی کی، «بونو آپار، وئر پرویزه». بارات بیر طرفدن سئویندی. هر نه اولسا، اونو گؤنده‌ریرلر سولدوزا. او، پرویزی اؤزوندن سیاسی تشکیلات باخیمدان داها آشاغی

حیس ائدیردی. نه‌دن اونو اؤزوندن آشاغی بیر آداما تانیتدیرماق ایسته‌یرلر. نه‌دن اونو شهربه‌شهر، کندبه‌کند اؤتورورودولر. اؤزونو قانع ائده‌رک دئییردی کی، «ایش‌لر تشکیلات کانالیندان گئتمه‌لی‌دیر». اونو سولدوزا گؤندرمکدن سئوینیردی. او چاپینی جوتله‌یندن سونرا یولداشلاریندان آیریلیب و سولدوزا طرف یولا دوشدو.

اوشنو سولدوزون بلکه دؤرتدن بیری قدر اولاردی. شهر داغین آته‌ینده یئرلشدیبی و اونون ایچیندن چوخلو داغین بولاقلارینین سویو آخماسی اوچون شهردن داها چوخ بیر بؤیوک کنده بنزه‌ییردی. اوشنونون هاواسی سولدوزدان داها سویوق نظره گلیردی. اورا دیریلیکده و سه‌سلی- صدالی اولماقدا سویوق‌بولاق ایله موقایسه اولونمالی دئییلدی. بارات داغین دؤشونده بیر آز پیادا یوخاریبا دیرماشاندان سونرا شهرین اصلی خیابانینا یئتیشدی. او یولا دوشوب سولدوزا گئتمک اوچون شهرین قاراژین آختاریردی.

باراتین سولدوزا بیرباشا اوشنودن دؤنمه‌سی‌نین ایمکانی یوخ ایدی. اوشنودن سولدوزا قیرخ کیلومتردن آز یول ایدی. آمّا اوشنو تاماميله دؤلتین آلیندن چیخماسی و شهرین اکثرّیتینین کورد اولماسی اوچون سولدوز یولو هم قورخولو، هم ده دولتین ایسلام امنّیتی قوّه‌لری واسطه‌سیله تفتیش و کونترل اولوردو. بارات او یولدان گلسه ایدی، کسینلیکله اونو توتاجاقدی‌لار. بارات یولونو اوزاق، آمّا آرخایین سالاراق، بیر داها جلدیان و پسوه طره‌فینه سالدی. او بو طریق‌له گلمک ایله پیرانشهر (خانا) یولوندا ائنیب، سونرا خانا- نقده مینی‌بوسلارینا مینیب سولدوزا دؤنه بیلردی.

بارات مینی‌بوسا میننده آرتیق هاوا قیزیشمیشدی. او دؤنرکن گونش ده هر بیر یئری پاریلدادیردی. چؤل‌لرده اَکینچی‌لر اؤز زمی‌لری اوستونده چالیشیردیلار. آمّا چؤلده چوخ آدام گؤزه ده‌یمیردی. بارات ماشینلارین گلیب - گئتمه‌سیندن و چؤلده آدام‌لارین یوخلوغوندان حیس ائدیردی کی، یالنیز امنیّتی قوّه‌لر هر ایکی طرفدن سیلاح‌لارینین گوجونه امّنیت حیس ائدیردی‌لر. خبرلرده یول قیراغیندا پارتلایان بومبالار و گئدن‌لرین یارالانماسی و یا اؤلمه‌سی هله داغیناق صورتده قولاغا گلیردی.

بارات اؤز رؤیالارینین ایچینده ایکن بو دفعه خیالی داها راحات ایدی کی، نهایت سولدوزدا چالیشاجاق. او، اؤزو هم بیرباشا بو حاقدا «اوروج» و «بایرام» ایله دانیشیب و اونلار دا بو مساله‌نین تداروکونده‌دیرلر، هم ده تشکیلات طرفیندن بارات بیرباشا معرفی اولونوب. نهایت اونو تشکیلات سیستملی شکیلده سولدوزا دؤندرمه‌سینه اونون اوره‌یی داها دینج و آرام ایدی. بو رؤیالارین ایچینده اولارکن بیردن اؤزونو جلدیان‌ین یاخینلیغیندا و «خانا- نقده» یولوندا گؤردو. او اورایا یئتیشنده مینی‌بوسدان ائندی. مینی‌بوس پسوه طرفه توز- تورپاغین ایچینده یولونو دوام ائتدی. بارات چؤلون اورتاسیندا تک‌باشینا جاده‌نین قیراغیندا سولدوزا گلن طرفده هردن دایانیب، هردن ده یاواش- یاواش یول گئدیردی. او بیر آز گئدندن

سونرا دایانیب و بیر یئرده اوتوردو و گؤزونو «خانا» طرەفینه تیکدی. بورا آرتیق کورد قوّەلرینین تام کونترولوندادیر. بورادا بارات تاميله غریبەدیر - اؤزونو هامیدان آرتیق تانیش بیلن بیر غریبه. او اؤزونو دولتین اسلام قوّەلریندن داها چوخ کوردوستاندا چالیشان سیاسی قوّەلره داها یاخین گؤروردو. اگر پیشمرگەلر گلسەلر اونو هارادان تانیاجاقلار؟ بلکه اونو توتارلار؟ او اؤزونو نئجه تانیتدیرسین و تهلوکەدن قورتارسین؟ اگر گلن ماشین اونو تانیسا، اونلارا نئجه آچیقلاسین و اؤزونو آرتیق سورونلاردان قورتارسین. بارات یئنه ده بیر بوتؤو نیظامی منطقەده اَلیبوش چؤلون اورتاسیندا بیر ماشین یا مینی بوس گؤزلەییردی کی، تاپیلسین و اونو سولدوزا آپارسین.

بلکه بارات بیر ساعاتا یاخین اورادا دایانمیشدی کی، اوزاقدان «خانا» طرفیندن جادەنین اوستونده بیر قارالتی گؤزه چارپیردی. بورا کیمی یولدا گلیب - گئدن بیر- ایکی ماشیندان بیرینی دایاندیرا بیلمەین بارات اومیدی وار ایدی کی، بو دفعه بو ایشده باجاریقلی اولا بیلسین. قارالتی یاخینا گلدیکجه بؤیویوردو. گونشین ایستیسی جادەنین اوستونده بیر ایستی یئل کیمی ائله بیر وضعیت یارادیردی کی، ماشینین رنگی و شکلینی پوزوق گؤستریردی. ماشین یاخینلاشدیقجا معلوم اولدو کی، او بیر مینیبوسدور. بارات جادەنین کناریندان آلینی چابالاتماق ایله شوفئری تام باشا سالدی کی، او بیر موسافیردی. مینیبوس یاخینلاشدیقجا، شوفئرین باشی داها مینیبوسون شوشەسینه یاخینلاشیردی. مینیبوس سورعتینی آزالدیب و گلدی باراتین یاخینلیغیندا دایاندی. مینیبوس دایانمادان بارات شوفئری یاخیندان تانییب و فیکره قالدی کی، اونا بورادا دایندیغینی نئجه توجیه ائلەسین. اونا نەلر دئسین. دونن تهراندا درس اوخویان اونیوئرسیته اؤیرنجیسی، بو گون خانا یولوندا چؤلون اورتاسیندا تکباشینا کوردلرین کونترلوندا اولان منطقەده نه ایش گؤرور.

بارات مینی بوسا میننده سونرا تئز شوفره سلام وئردی. «سلام آقای افشانی». شوفر باراتین قوهومو، دوکتر تقینین بؤیوک عمیاوغلوسو، باراتگیلین اورمیەدەکی هممنزیللری «رضا»نین آتاسی و نهایت باراتگیلین بیر آز اوزاق قونشولاری ایدی. او تجروبەلی بیر انسان اولاراق باراتی چوخ سورغو- سوالا توتمادی. یالنیز بیر تزه سیغار یاندیریب، دریندن اونون توستوسونو سینەسینه دولدوروردو. اونون بیر طرفدن گولش قاباقلیغی و خوش دانیشیقلیغی و دونیا گؤرموشلویو باراتا چوخ خوش گلیردی. اونون گؤزونون دورەسینین چینلری و درین فیکیرلی باخیشلاری اونو بیر طرفدن گوستریردی کی، فلک اونا یاراشان کیمی گرک خوش داورانماییبدی. او باراتی یاخیندان تانیدیغی اوچون اونو قاباقدا شوفر- شاگرد یئرینده اَیلشدیریب و اونونلا عادی و عمومی مسالەلردن، تهراندان و هابئله مملکتین گلەجەییندن سوروشوردو. او، عینی حالدا باراتا اؤز سیاسی وضیّتی بارەده اؤیود وئریردی. «اوغلوم، هئچ زامان بو موللا جاماعاتینا اینانما، اونلار

ایلان یئییب اژدها اولوبلار». خانا یولوندا چوخ تفتیش فلان یوخ ایدی. بارات یاریم ساعاتدان سونرا سولدوزدا و ژاندارمری میدانینین قاباغیندا ساغ‌اوللاشیب و مینی‌بوسدان ائنیب و ائولرینه ساری یولا دوشدو. او پرویزی گؤرمه‌یی سونرایا بوراخدی.

بارات‌گیلین ائولرینده آتالاریندان سونرا هامیسی او جمله‌دن آنالاری آچیق دوشونجه‌لی و اؤزگورلوک یولوندا ساواشان انسانلار ایدی‌لر. اونلار بارات‌ین گئجه ائوه گلمه‌مه‌سینی، آتالارینا بئله لانلاتمیشدی‌لار کی، بارات سانکی یولداشلارینین ائوینه قوناق گئدیب». آتالاری دا بیر سؤز دئمیردی. بارات آرتیق بؤیوک بیر کیشی ایدی. او اونیوئرسیته‌نین دؤردونجو ایلینه گیریر. اونون ایکی باجیسی دا سولدوزدا ایدی‌لر. اوختای تهراندا قالماغا و اورادا شانسینی سیناماغا قرار وئرمیشدی. او بارات‌گیلین «نوصرت خیابانی» ائولرینده قالیردی. اونیوئرسیته اؤیرنجی‌لری اولان باجی‌لاری اونیوئرسیته‌لرین درس‌لری و ایمتاحانلاری بیتدییی اوچون ایکیسی ده سولدوزا دؤنموشدولر. آنالاری ائوی یاریمچیق اوشاقلاردان دولو گؤرمه‌سینه سئوینیردی.

بارات صاباح پرویزین اوشنوده یازیب اونا وئردییی نوخود بویدا اولان کاغیذی سولدوزدا «آرازخان دورگه‌سی» کندینده یاشایان بو بیری «پرویز»-ه آپاریب و تحویل وئرمه‌لی ایدی. «آرازخان دورگه‌سی» سولدوز ایله سویوق‌بولاق یولو آراسیندا یئرلشمیشدی. سولدوزدان چیخاندان سونرا بیر طرفی «اورمو»یا، او بیری ـ «ساغ» طره‌فی ده سویوق‌بولاغا گئدن محمدیار اوچ یولوندا «آرازخان دورگه‌سی» کندی همین اوچ یولدان بلکه بئش کیلومتر «اورمو ده‌نیزی» طرفینده ایدی. بارات چوخ گزندن سونرا ناهارا یاخین کندین مینی‌بوسونو تاپا بیلدی. صوبح تئزدن کندین مینی‌بوسو بیر تعداد کندلینی شهره گتیرنده بیر نئچه ساعات دایانمالی‌دیر کی، لازیمی موسافیر توپلاییب و دولو موسافیر ایله کنده دؤنه بیلسین. بارات مینی‌بوسون ایچینده بیر یاریم ساعات شهرده دولاندی، نهایت مینی‌بوس دولدو.

مینی‌بوسون موسافیرلری هامی بیر-بیرلرینی تانییردی‌لار. هامیسی کندلی ایدی‌لر. هامیسی آل‌لری قابارلی، اوزلرین گون یاندیرمیش، کند و ایش پالتارلاری اَیینلرینده باشلاریندا بؤرک بیر-بیرلرینی آدلا سه‌سله‌ییب و اوجادان دانیشیردی‌لار. اونلار اوجا-اوجا دانیشارکن قاهقاه چکیب، اوجادان گولوردولر. بارات عؤموروندو کیتابلارلا کئچیرن بیر اونیوئرسیته اؤیرنجیسی کیمی اؤزونو بو قوناقلیقدا تام غریبه ساییب و بیر بوجاقدا سیخیلیب، پنجره‌دن ائشییه باخیردی.

بارات بیلیردی کی، محمدیار اوچ یولوندا ماشینلاری ایسلام انقلاب موحافیظ قوّه‌لری تفتیش ائدیردی. بو بیری طرفدن ده بیلیردی کی، کنده گئدن ماشینلار ایله

ایش‌لری یوخ ایدی. اونلار سویوق‌بولاق و اورمیّه‌یه گئدن مینی‌بوسلار و ماشینلاری آختاریردی‌لار. هردن بیر دوشونوردو کی، «اگر ماشینی ساخلاسالار، او نه دئسین». اونونلا یاناشی، باراتی معرفی ائتمکده بونو دوشونوردو کی، «او، پرویز بو پرویزی هارادان تانییر؟» بلکه «پرویز» سولدوز تشکیلاتینین مسئولودور. بارات هله بو مساله‌نی بیلمیردی کی، سولدوز ایله سویوق‌بولاق تشکیلاتی‌نین آراسینداکی ایرتیباطلاردان سونرا چوخ دؤره کناریداکی ارتباطلار دا بو آرادا عمل ائدیردی. بارات هئچ جوره سئزه بیلمیردی کی «اوروج، بایرام» و او بیری یولداشلاری اولان زامان اونلار نه‌دن باراتی «آراز خان دورگه‌سینده پرویزه» معرفی ائدیب‌لر. او پرویزی اوزاقدان بیر آز تانییردی و اونون باجاریغینی بیر شهر مسئولو اولماق اوچون کافی گؤرموردو. حیس ائدیردی کی، اونو اؤزوندن آشاغی بیر آداما معرفی ائدیب‌لر کی، اونون تشکیلاتی تکلیفینی تعیین ائله‌سین.

بارات دا او بیری موسافیرلرله بیرلیکده کنده یئتیشدی. او یئتیشنده تقریباً ناهار اوستو ایدی. او، دوز پرویزگیلین ائولرینی سوروشدو و اونلارین قاپیلارینی گؤستردی‌لر. اونلارین قاپی‌لارینی چالاندان سونرا پرویزین قارداشی قاپینی آچدی. او باراتی تانیمادان پرویزین بیر یولداشی شهردن اونو گورمه‌یه گلیب دئیه، دوشونه‌رک باراتا خوش گلدین دئیب و دئدی کی، ایندی پرویز ناهارا ائوه گله‌جک. باراتی اونلارین ائولرینده ایکینجی مرتبه‌ده قوناق اوتاغینا آپاردی‌لار. اونون قارداشی دا بارات «قوناق»تک قالماسین دیه، گلدی و اونون یانیندا اَیلشدی. اونون اؤزو ده ایش باشیندان چؤلدن ناهارین یئمه‌یه گلمیشدی.

چوخ چکمدی کی پرویزین سه‌سی حیطده گلدی. او، ایشدن گلندن سونرا اَل‌اوزونو یودو. اونون دا اوجا دانیشماغینین سه‌سی ائوه گلیردی. اونا آشاغیدا دئمیشدی‌لر کی، قوناغین وار. اونلار بیر- بیرلرینی چوخ آز اوزاقدان تانییردی‌لار. بیر آز تانیماق سولدوزدا کیفایت ائدیردی کی، ایکی نفرین بیر- بیرلریله سلام علیکی اولسون. بو قوناغین کیم اولدوغونو بیلمه‌ین پرویز اونو گؤرمه‌یه تله‌سیردی، اَل‌اوزونو قورولایاندان سونرا قوناق اوتاغینا گلدی. باراتی او بیری قوناق‌لار کیمی قارشیلادی. ناهار اوچون یاغلی بیر شوربا بیشیرمیشدیلر کی، کند چؤره‌یی، سوغان و قاتیق ایله اونو نوش جان ائتدی‌لر. اونلار چای ایچنده ایشینه چوخ یوبانان پرویزین قارداشی عوذر ایسته‌ییب و اونلاری اؤز باشلارینا بوراخدی.

بارات ایله پرویز چای ایچرکن بارات اوشنودن گتیردیی کاغیذی پرویزه وئردی و اونا چوخ قیسا شکیلده مساله‌نی آچیقلادی. پرویز ده کاغیذی اوخویاندان سونرا او دا بیر فیکره جومدو. چایی ایکیله‌یندن سونرا او دا بیر تیکه کاغیذ گتیریب و اونون اوستونده بیر نئچه جومله یازیب و اونو باغلاییب باراتا وئردی. بو دفعه او باراتا تاپشیردی کی، بو کاغیذی سولدوزدا «اوروجا» وئرسین. بارات اؤز اوره‌یینده دئییردی کی، «اوروج»ـا کاغیذ وئرمک لازیم دئییل، او باراتین «جیرکینی» ده

بیلیر، «بؤرکونو» ده. پرویز بیر اوجا بویلو جاوان اوغلان ایدی کی، دیپلومو قورتارمیشدی. او کندده او بیری قارداشلاریلا بیرلیکده چالیشیردی. بارات قدیمدن بیلیردی کی، او فدایی‌لر سمپاتیدیر. سولدوز ایله سویوق‌بولاغین اورتاسیندا بیر کندین ایچینده فدایی‌لرین پرویز کیمی بیر فردلری اولمالاری بؤیوک اهمیّت داشییردی.

بارات ایشی قورتولاندان سونرا سولدوزا قایتمالی اولدو. «گئجه‌نی گئتمه، قال بورادا، صاباح گئدرسن» اونلارین آرالاریندا معمولی تعاروفلر قورتولاندان سونرا پرویز باراتی یولا سالدی. بارات بیر میقدار خیالی دینجلدی کی، داها اونون تکلیفی نهایت معلوم اولدو. او بیری طرفدن حیس ائدیردی کی، اونون باجاریغی و موقیّتینه گؤره دیرلندیرمه‌ییب‌لر. اونا بیر میقدار اسکیک باخیب‌لار. اونا حتّی اوشنونون تشکیلاتینین مسئولو دا تاثیر گؤستره بیلمه‌دی. آخیردا بارات بو نتیجه‌یه گلدی کی، منطقه‌نین نیظامی اولدوغونا و «آرازخان دورگه‌سی»نین استراتئژی اهمیّتیلی و پرویزگیلین سویوق‌بولاغا داها یاخین اولمالاری اوچون بلکه اونلار بیر نیظامی تشکیلاتی ایله باغلی سویوق‌بولاق ایله ایلیشکی‌لری واردیر کی، سیاسی تشکیلاتدان تامامیله موستقیل عمل ائدیر. بارات امنیّتی مساله‌لره گؤره اؤزونو قانع ائدندن سونرا اؤزونه بو ایجازه‌نی وئرمیردی، بو حاقدا بیر نفردن ده بیر شئی سوروشسون کی، «گؤره‌سن، پرویزگیلین سویوق‌بولاق تشکیلاتی ایله نیظامی بیر ایلیشکی‌لری وار یا یوخ؟»

بارات بو فیکیرلرین ایچینده اولارکن بیردن گؤردو کی، سولدوزا یئتیشیب و مینی‌بوس شهرین ایچینده‌دیر. بارات مینی‌بوسدان ائنندن سونرا حیس ائدیردی کی، بیر هفته‌لیک بیر داغا چیخماق پروقرمیندان گلیب. او داها باشینی آشاغییا سالیب و ائوه گئتدی. بیر ساعات ائوده دینجلیب بیر نفس تزه‌له‌یندن سونرا بیر داها ائشییه چیخدی کی، یولداشلاریندان گؤرسون. سولدوزون هاواسی باهارین آخیر گون‌لری‌نین هاواسی ایدی. آخشام یئنه ده هاوا سرین ایدی. خیاباندا یئنه ده چوخلو جاوان دولانیردی. باراتین معّلم اولان یولداشلارینین چوخو شیک پالتارلاری اَیین‌لرینده یا خیاباندا قدم آتیردی‌لار، یا دا قهوه‌خانالاردا اَیله‌شیب چای ایچیردی‌لر و یا ماشینلارینین ایچینده شهری گزیردی‌لر.

بارات گزرکن اؤزوندن یاشی آز اولان یولداشلارینین بیر- ایکیسینی گؤروب اونلارلا یاواش‌یاواش قدم آتا‌آتا اونلارین تئوریک سورونلارینا جاواب وئریردی. باراتدان بئش یاش کیچیک اولان اَردشیر ایله نبی دیپلوم‌لارینی یئنیجه آلمیشدی‌لار. اونلار سوسیالیزمین ایدئولوژیک اساسلاری و کؤک‌لری و دونیا سیاستی حاققیندا «امپریالیست بلوک» و «سوسیالیزم بلوک» آراسینداکی درین ایختیلافلاری آراشدیریب و عومومی جهت‌لرین تعیین ائتمه‌یه چالیشیردی‌لار. اونلار بو آرادا «اقّلیت، توده پارتیاسی و «اکثریّتین» فیکری ایختیلافلارینی آراشدیریردی‌لار.

بارات بو گزمه‌لرده بیردن «اوروجو» گؤردو کی، همیشه‌کی کیمی سورعتله تئز- تئز یئرییردی. او همیشه‌کی کیمی بئله نظره گلیردی کی، بیر ایش دالیسینجا گئدیر و یا بیر کسی آختاریر. هامی سولدوزدا بیلیردی کی، او سیستئملی شکیلده فدایی‌لر تشکیلاتینی دولاندیرانلاردان‌دیر. عینی حالدا «اوروج» یولداشلارینی گؤرن زامان دایانیب و اونلارلا آل وئریب و بیر نئچه لحظه خوش- بئش ائدیردی. اونلار بیر- بیرلرینی گؤرندن سونرا، اوروج ایله بارات‌گیلین اوچو گؤروشدولر و شیرین خوش‌بئشه باشلادی‌لار. بارات بو گؤروشده بیر کیمسه‌نین باشا دوشمه‌یه‌جه‌یی شکیلده پرویز وئرن او بیر تکه پیتیپی اوروجا وئردی. اوروج دایانمادان اونو آچیب اوخودو و اونو سایمادان جیریب یئره سپه‌له‌دی. بارات نه فورصت اولدو او باره‌ده بیر شئی سوروششون، نه «امنّیتی‌تشکیلاتی» جهتدن اؤزونه ایجازه وئریردی، بیر سورغو سوروششون. اونون اؤزو ده او مساله‌یه سایمازیانا یاناشدی.

بارات شهره گلندن سولدوزدا «فدایی‌لر شهر کومیته‌سی»نین جلسه‌سینه گتمک ایسته‌ییردی. آمّا اونلاری بیر یئرده گؤره بیلمیردی و یا اوروج و بایرام و او بیری‌لر ایله بیر یئرده گؤروشه بیلمیردی. بارات کوردلر محّله‌سینه داواملی گئدیردی، اورادا وضعیّتین بیر میقدار نورمال حالا دؤنمه‌سینی گؤروردو. اورادا کورد یولداشلاری بیر ناوار ساتان دوکان آچمیشدی‌لار کی، اونلارین بیر گؤروشمه‌یئرلری ده اورا اولموشدو. بارات‌گیل بیر اورایا باش ووروب و یاریم ساعات اورادا قالاندان سونرا بیر داها دؤنوب و شهرین ایچه‌ریسینه گلیب و آخشام اولدوغو اوچون داها ائولرینه گئتدی‌لر.

نهایت بیر گون صوبح اوروج اونلارین جلسه‌لرینین قرارینی «شیخ موختار»ین باخجاسینا «گادار چایی»نین شهره ساری جهتینده تعیین ائتمیشدی. اورادا چوخ آدام یوخ ایدی. «بارات‌دان سونرا بیر اوروج، بیر ده بایرام و نهایت نادیر وار ایدی. اوروج دئدی کی، «کندین تشکیلاتینی صلاح‌گیل اداره ائدیرلر کی، اونلار بیر نفر گوندره بیلمه‌ییبلر. بیر یاریم ساعات دانیشاندان سونرا بارات اؤیرندی کی، شهر کومیته‌سی دئدیبین هر بؤلوم بیر کیچیک قروپ کیمی یاریمچیق موستقیل عمل ائدیر و اونلارین آراسیندا آردیجیل جلسه‌لر یوخدور. «کوردلر محلّه‌سینده دؤرد‌بئش نفر یولداشلاریندان واردیر کی، عملاً او محّله‌نی دولاندیریرلار. معلّم‌لر ایچینده نئچه نفر واردیر کی، اداره هیاتینه اوخشار بیر موقعّیت‌لری وار. کند یولداشلاری اونا بنزر بیر دورومدا ایدی‌لر، آمّا اونلار چوخ سویوق‌بولاق یولداشلارینا ساری ایدی‌لر. اونلارین هر بیریسی اؤز یئرلرینده «سویوق‌بولاق» تشکیلاتی ایله گئت- گل‌لری اولماقلا یاناشی، شهردن بیر نفر ده رسماً داواملی اولاراق «سویوق‌بولاغا» گئدیردی و اورایا راپورت آپاریب، راپورت گتیریردی. تقریباً دئمک اولار کی، موختیلف بؤلوم‌لرین موستقّل عمل ائتمک‌لری داها چوخ ایدی و اونلارین آراسیندا امکداشلیق آز گؤزه چارپیردی.

سویوق‌بولاغا راپورت آپاریب‌گتیرمک وظیفه‌سی اولان نادر بو مسئولّیتین اؤزو اونا بیر مخصوص اوستونلوک وئرمیشدی. بارات اونون شهر کومیته‌سینده اولماسیلا راضیلاشا بیلمیردی، چونکی اونونلا اولان تانیشلیق اونو هم سیاسی-ایدئولوژیک و تشکیلات، هم ده اؤز شخصی اینامی و باجاریغینا گؤره اونو بو ایشه و بو موقّعیتده اولماسینا راضی اولا بیلمیردی. او گونکو جلسه‌یه «نادیر» بیر ساعاتا یاخین گئج گلدی و آغاجلارین آراسیندان گیزلنه- گیزلنه و بویلانا-بویلانا گلمه‌سی ده بونلارین آتینی تؤکوردو. بارات اؤز فیکرینی بو حاقدا اوروج و بایرام ایله پایلاشدی. اونلار نئچه اوتوروم بیرلیکده کئچیرندن سونرا بو قرارا گلدی‌لر کی، بیر نفر کند تشکیلاتی و نئچه نفر شهر تشکیلاتی طرفیندن توپلانیب، شهرین اصلی کومیته‌سینین موختلف بؤلمه‌لرینین سئچیلنلریندن تشکیل تاپسین. شهرین تشکیلاتی آن آزی اوچ بؤلومه بؤلونمه‌لیدیر: «کوردلر بؤلمه‌سی»، «تورکلر بؤلمه‌سی»، نهایت بؤیوکلوک و اهمّیت‌لرینه گؤره، «موعلّم‌لر بؤلمه‌سی». دئمک اولار کی، «موعلّیم‌لر بؤلمه‌سی» اؤزو آل آلتیندا «گنج‌لر تشکیلاتی» و «قادینلار تشکیلاتینی دا دولاندیریردی.

بایرام «کوردلر محلله‌سی»، «اوروج موعلّیم‌لر، قادینلار و گنجلری احاطه ائدن بوتون تورک‌لر قیسمینی عؤهده‌سینه آلدی و بارات «کندلر تشکیلاتی»نی عؤهده‌سینه گؤتوردو. اونلارین هر بیرینین مسئولّیت‌لری چوخ آغیر ایدی. باشلارینی قاشیماغا واخت‌لاری اولموردو. بارات اوروجون خیاباندا سورعت ایله یئیین-یئیین گئتمه‌سینی ایندی آنلایا بیلیردی کی، او بو قدر شهرین بلکه یوزلرله فدایی‌لر تشکیلاتیلا چالیشان و چالیشماق ایسته‌ین‌لرین بؤیوک تشکیلاتینی نئچه بیر چترین آلتینا گئتیره‌جک.

«کندلر تشکیلاتی» حاققیندا، «سویوق‌بولاغا ساری کندلر»، یا دا دئمک اولار کی، شهرین گون چیخان طرفی‌نین یولداشلاری اؤزلری بیر- بیرلرینی یاخیندان تانییر و بیر-بیرلرینی گؤروب، تک-تک کندلرینده ایشله‌ییر و کندلیلر آراسیندا تبلیغ، ترویج و تشکیلاتی ایشلرینی گؤروردولر. اونلارین «کورد کندلریندن و عینی حالدا گون باتان کندلریندن هئچ امکداشلیق ائتمیردی‌لر. «صالاح» کوردلر محلّه‌سیندن و «احمد» معللیم اولدوغو گون باتان کندلردن «کندلر تشکیلاتینا» گلدی. سویوق‌بولاق طره‌فیندن ده «صالاح ایله حسین» گلدی‌لر. کند کومیته‌سی بو حسابلا بئش نفر اولدو، حالبوکی «صالاح ایله «حسین» اؤزلری اؤز بؤلوم‌لرینده آیری یولداشلاری وار ایدی کی، اونلارلا یا جمعی جلسه قویوردولار و بیر سیراسی ایله ده تک-به‌تک گؤروشوب و اونلارا سؤز آپاریب، سؤز گئتیریردی‌لر. «صالاح ایله «حسین‌گیل»ین تشکیلاتی نئچه نؤمره ده بیر قزئت یا ژورنال چیخارمیشدی‌لار کی، کندلرین خبرلرینی و کندین «خوش‌نشین»لرینین چابالارینی ارباب‌لارین یئرلرینی آلماغا و آرالاریندا بؤلمه‌یه اورادا یاییب و اونلاردان حیمایه ائدیردی.

اونلار عینی حالدا نادیرین «پیک» عونوانیندا سرویسنی ده چوخ اهمّیت وئرمه‌یه‌رک اونو شهرین تورکـلر بؤلمه‌سی کومیته‌لرینین بیرینده یئر وئردی‌لر. بو بؤلگو و فرقلی بؤلوم‌لرین مسئوللارینین تعیین اولونماسی و اونلارین آل‌لرینین آلتینداکی کومیته‌لرین آدام‌لارینین بللی اولونماسی و قرار وئریلمه‌سی اونلارین تک‌به‌تک کومیته‌لری و شهرین اساس کومیته‌سی هفته‌ده بیر «جلسه» یا گؤروش‌لری اولمالیدیر، اونلارا بیر اصلی پلاتفورم اولاراق اونو اجرا ائتمه‌یه باشلادی‌لار. هفته‌لیک موختلف بؤلمه‌لرین جلسه‌لری هفته‌به‌هفته یاواش‌یاواش یئرینه دوشوردو. اونلارین یولداش‌لاری بوندان قاباق چوخلاری آردیجیل و دال‌بادال اوتوروم‌لار و جلسه‌لره آلیشمامیشدی‌لار. اوتوروم‌لاردا اونلار تکجه شهرین هر بؤلومونده باش وئرمیش اولای‌لاردان خبرلری اولوردو، عینی حالدا اؤز بؤلوم‌لریندن دانیشارکن اولای‌لارین حاققیندا فیکیر بیرلییی قاباغا آپاریب و قرارلار وئریردی‌لر کی، نه ایش‌لر گؤرسون‌لر. گلن اوتورومدا او قرارلارین اجراسی حاققیندا دانیشیردی‌لار.

****

بارات آلینی ایشه باتیراندان سونرا گؤردو کی، نه قدر ایش چوخدور و نه قدر گونده‌کی اولایلارین قاباغیندا اونلار موقع بیلدیرمه‌لی و اونلارا عمل ائتمه‌لی‌دیر. اونلارین ایش‌لری تکجه تشکیلاتی فورمالاشدیرماق دئییلدی. غربی آذربایجان‌ین بیر طرفینده تورکـلر و او بیری طرفینده ده کوردلر اولان و دولت قوّه‌لری ایله یئرلی قوّه‌لر آراسیندا ساواش گئدن بیر منطقه‌ده و او بیری طرفدن ده سولدوز جاماعاتی یئنی بیر «تورکـکورد» ساواشیندان سونرا تزه بیر- بیرلرینه یاخینلاشیرلار. حالبوکی هم کوردلر، هم ده تورکـلرین چوخو سولچولار و خوصوصاً «فدایی‌لری» «اؤزونو ساتان و دوشمنین طره‌فینی توتان» تانییردی‌لار. اونلار بیر- بیرلری ایله اوزبه‌اوز اولمالی‌دیرلار. اونلار عینی حالدا اؤلکه‌ده کئچن بوتون اولایلار حاققیندا سولوزدا گؤرولمه‌لی ایش‌لر حاقدا دانیشیب و قرار وئرمه‌لی ایدی‌لر. اونلار موطالیعه ائتمه‌لی، هم ده بیر چوخو ایشله‌ییب و چؤرک ده قازانمالیدی. چوخو دا بارات کیمی دوشونوردو کی، یاخین گله‌جکده اونلار حؤکومتی آله کئچیره‌جکـلر، او زامان اونلارین دولت وظیفه‌لری اولاجاق و اورادان کئچینه‌جکـلر.

یایین اورتالاریندا تهراندان خبر گلدی کی، «تهراندا ایسلام کومیته‌لر «پیشگام» دفترلرینه هوجوم ائدیب. یایین اورتاسینداکی بوتون اؤیرنجی‌لر شهرلرینه دؤنوبـلر و اونیوئرسیته‌ده درس ده یوخدور، دولت «پیشگام» دفترینی باغلاماغا یوروش فورصتی تاپیبدیر. اوندان سونرا دولت طرفیندن «فرهنگی اینقیلاب» اعلان ائدیلدی و اونون آردینجا اونیوئرسیته‌لر باغلانسین کی، آچیلان زامان اونلار

«ایسلام» اؤیرنجی‌لر توپلوما تحویل وئرسین‌لر. ایسلام انقلابا مینن‌لر، اینقیلاب ائدن‌لرین بیربه‌بیر قول- قانادین چاپیردی‌لار.

بیر یاندان اونیوئرسیته‌لرین باغلی اولماسی، او بیری یاندان آل‌لرینی دیرسه‌یه کیمی سولدوزون تشکیلاتینا باتیرماسی باراتی گؤردویو ایشده داها داواملی دایانماسینا قرارلاندیردی. یاواش‌یاواش اونلارین تشکیلاتی مؤحکملشیر و یئرینه دوشوردو، آمّا اونلارین تک‌به‌تک ایش‌لری آغیر ایدی. بارات فیکرین ده ائده بیلمیردی کی، اوروج او گئنیشلیکده و چوخلو اَلینین آلتیندا اولان «فدایی‌لر»ین تشکیلاتینی و ایشلرینی یئربه‌یئر ائتسین. اونیوئرسیته‌لردن خیالی راحات اولاراق یایین آخیرلارینا یئتیشیردی‌لر.

بیر گون بارت ایله اوروج آخشام خیاباندا دولانیب دانیشیردی‌لار. اونلارین دانیشیق‌لاری دا یالنیز تشکیلاتین مساله‌لری حاققیندادا ایدی کی، هفته‌نین آخیرینا کیمی دؤزولمزدی کی، اوتورومدا تکلیف اولونسون. بو دانیشیق‌لارین اورتاسیندا بیردن بیر نفر اونلارا یاخینلاشدی. او اوروج ایله یاخیندان خوش‌بئش ائدندن سونرا دئدی کی، «گلیب، ائو کرایالاسین». او، گئدندن سونرا اوروج دئدی کی، «اونون آدی ماحموددو و یاخین یولداشلاردانیدی. اورمیه‌دن گلیب و بورادا دبیر اولاراق درس وئریر». اوروج سؤزون داوامیندا دئدی کی، «ماحمود شهر کومیته‌سینده عوضو اولا بیلر». بارات اونو تانیمیردی، اوروجدان آرتیق بیلگی آلاندان سونرا راضیلاشدی کی، ماحمود گلنده، او دا شهرین تشکیلاتینین بیر بؤلومونو عؤهده‌سینه آلسین، بلکه بئله‌لیکله اوروجون یوکو آزالسین.

بو زاماندا «فدایی‌لر تشکیلاتی» سولدوزون تشکیلاتینی فوتبال توپو کیمی، او طرف- بو طرفه آتیردی‌لار، شهرین دؤردده اوچو تورک اولاراق اونو کوردوستان تشکیلاتینا، او بیری طرفدن ایندی ده سویوق‌بولاقدان اونو کسیب و «پیرانشهره» یاپیشدیرمیشدی‌لار. پیرانشهرین ده فدایی‌لر تشکیلاتینین «چوخلوغو» تورک ایدیلر کی، اونلارین ایچینده «حمزه» پیرانشهرین فدایی‌لر تشکیلاتینین مسئولو تبریزدن گلمیشدی و تهراندا اولان «قولو» یولداشلارینین اوگئی قارداشلارینین دؤردو ده فدایی‌لر تشکیلاتیندا پیرانشهرده یاشاییردی‌لار. اوچ- بئش نفر تورکو بارات تانییردی کی، پیرانشهر تشکیلاتیندا چالیشیردی‌لار. پیرانشهر تشکیلاتی بو «نیظامی» منطقه‌ده اونلارا «نیظامی» تعلیمات وئرمه‌یه چالیشیردی کی، اونلار قاباقکی‌لار کیمی سورپریز اولماسین‌لار.

بارات حمزه‌نی یاخیندان گؤرمه‌میشدی. سولدوز طره‌فیندن ایندی داها چوخ «اوروج» پیرانشهر ایله ایلیشکیده ایدی. او گئدیب دانیشیب و سولدوزون اولای‌لارینی اونلارا اؤتوروردو و بیر پارا اونلارین فیکیرلری و تجروبه‌لریندن اؤیره‌نیب اؤزو ایله گتیریردی کی، سولدوزدا اونلاری تطبیق ائتسین. سولدوزن «پیرانشهر»ده «حمزه» ایله ایلیشکیسی چوخ یاخین، راحات و یولداشواری ایدی.

اونلار «حمزه» ایله چوخ راحات ایشلرینی گؤروردولر. بلکه ده حمزه بونلارین دیل‌ین، دردین و سؤزلرینی مشهددن گلمیش «جاواد یولداش»دان داها راحات باشا دوشوردو.

بیر گون پاییز چاتهاچاتدا اوروج دئدی کی، «حمزه بیزی بیربه‌بیر پیرانشهر (خانا) دا گؤرمک ایسته‌ییر». اونون بیربه‌بیر دئمکده، شهر کومیته‌سینین عوضولاری ایدی. موضوع‌دان خبری اولمایان بارات اؤزونو «خانا»یا گئتمه‌یه حاضیرلادی. او نئچه ایل اولاردی کی، «خانا»یا گئتمه‌میشدی. او، اوشاقلیقدا داییسی اورادا سو ایداره‌سینین مدیری اولاندا اورایا گئتمیشدی. «خانا»نین بؤیوکلویو ده «اوشنو» ایله بیر اولاردی. «خانا» دا «اوشنو» کیمی داغین دؤشونده یئرلشمیشدی، آمّا خانا اوشنو کیمی سولو دئییلدی.

بارات سولدوزدان خانا طره‌فینه مینی‌بوس ایله چیخیب، بیر سیرا داغلارین آراسیندان گئدندن سونرا «جلدیان» ساخلووونون (پادگانینین) یانینا یئتیشدی‌لر. یولدا تک‌به‌تک موسافیرلردن ائنن و آیری موسافیرلرین مینی‌بوسا مینمه‌لری اولوردو. «جلدیان» پادگانی بیر دوزنلیکده بو داغ‌داشین آراسیندا یئرلشمیشدی کی، بیر طرفی سولدوز، بیر طرفی خانا، او بیری طرفی اوشنو، نهایت بو بیری طرفی «پسوه» طریقیله سویوق‌بولاغا گئدیردی. خانانین یولونداکی زمی‌لرین چوخو بوغدالیق و یا «پازی» (چوغوندور) اکین‌لری ایدی. بیرمقدار یاشیللیق اوشنو یولونا نیسبت آز ایدی. مینی‌بوس پادگانین قاباغیندا بیر ایکی موسافیر ائندیرندن سونرا بیر داها یولا دوشدو. بیر یاریم ساعات گئدندن سونرا مینی‌بوس خانانین «قند فابریکاسی»نین قاباغینا چاتدی. اورانی کئچندن سونرا داها خانانین شهری باشلاییردی.

بارات سوندا خانایا چاتدی. خانانین دا اوشنو کیمی بیر دنه اصلی خیابانی وار ایدی. بارات خیاباندا گئدرکن فدایی‌لرین قرارگاهلارینین سوراغینی توتوردو. «خانا» دا او آذربایجان‌ین او بیری کوردلر یاشایان شهرلری کیمی «کوردوستان دموکرات نیظامی قوّه‌لری»نین اَلینده ایدی. اورادا «ایسلام انقلاب مودافیعه کومیته‌لری» آددا بیر تشکیلات یوخ ایدی. بونا گؤره بارات خیاباندا داها آزاد دولانیردی. پایین آخیرلاری هاوانین ایستیسینده نهایت بارات قرارگاها چاتدی. قیرمزی رنگیله فدایی‌لرین بؤیوک آرمی قاپینین باشیندا گؤرونوردو. بارات آرتیق او قرارگاهی اؤز ائوی کیمی سایاراق ایچه‌رییه گیردی. بیر ابتدائی مدرسه‌نی اؤزلرینه قرار گاه سئچمیشدی‌لر.

بارات اورایا چاتاندا «حسن» اورادایدی. قرارگاهدا هامینین اَیینده کوردو پیشمرگه پالتاری وار ایدی. یالنیز بارات عادی پالتار گئیمیشدی. بوتون پیشمرگه گئین‌لرین هامیسی دا اَل‌لرینده بیر «کالاشینکوف» وار ایدی. بارات ایله «حسن» خوش - بئش ائدیب دانیشماغا مشغول اولدولار. قرارگاهین بیر اوتاغینین دؤشه‌مه‌سینه قالی (فرش) سالینمیشدی و یئرده راحت اوتورماق اولوردو. او اوتاق

«حمزه»نین اوتاغی ایدی. بارات اورایا یئتیشنده هله حمزه قرارگاهدا دئییلدی. بارات بیر «کار» نشریّه‌سی آلینه آلیب اوخوماغا باشلادی. «حسن» اونا دئدی کی، «حمزه» ایله «ولی» کنده بیر باش چکمه‌یه گئدیب‌لر. بلکه بیر- ایکی ساعاتا گلدی‌لار.

بیر ساعات اولمادان اونلار قرارگاها قاییتدی‌لار. هم «ولی»، هم ده «حمزه»، ائله‌جه ده «حسن» - اوچو ده ظارافاتجیل ایدی‌لر و بیر- بیرلرینه آتماجا آتاراق ظارافات ائدیردی‌لر. «حسن» ایله «ولی»نین جاوان و بویلو-بوخونلو اولدوق‌لارینا گؤره «پیشمرگه» پالتاری اونلارا یاراشیردی، عینی حالدا دا پیشمرگه‌لرین تورکجه دانیشمالاری بارات اوچون بیر آز غیر عادی گلیردی. آمّا «حمزه»یه پیشمرگه پالتاری اصلاً یاراشمیردی. بیرینجی، بونا گؤره کی، «حمزه» یاشلی بیر کیشی ایدی و یا حیاتدا یاشادیغی اذیّت‌لر اونو قوجا کیمی گؤستریردی. یاشید اولماسنا باخمایاراق، حمزه هم هیکلی دولویدو، هم ده باشینین توکو تؤکولموشدو. بیر یاشلی و کؤک تبریزلینین اَینینه پیشمرگه پالتاری گئیدیره‌سن گؤر نئجه گؤرونر. مخصوصاً تبریز لهجه‌سیله تورکو دانیشاندا بارات‌ین اوّل فکرینه گلن حیس بو ایدی کی، «سانکی اؤرده‌یه قاز پالتاری گئیدیریبسن».

حمزه او بیریلرله شوخلوق ائدندن سونرا باراتا یئتیشنده اونا بیر آتدان- اوستدن باخیب، اونو آغیر-یونگول ائدیب و بیر آن فیکره گئدندن سونرا اونونلا دا گولش قاباقلا خوش- بئش ائتدی. سونرا حمزه اؤز اوتاغینا گئتدی. اونلارین اؤزلری بیر نئچه دقیقه اؤز مساله‌لری حاققیندا دانیشاندان سونرا حمزه اونلارا دئدی کی، «دئیین، بارات ایچه‌ریبه گلسین». بارات دا «ولی‌گیل»دن باشی آییلیب و قرارگاهین کوماندانینین اوتاغینا گیردی.

حمزه یئرده اَیلشمیشدی. باش دستمالینی باشیندان چیخارمیشدی. اونون باشینین کئچل اولماسی و عینی حالدا اولوب-قالان توک‌لرینین ده یاریسی آغ اولماسی قرارگاهین ایچینده و اوزگؤزو ده ایستی هاوادا ترله‌میش و یاغلی اولموشدو و اوزونو ده بیر میقدار آغ- قارا ساققال باسمیشدی. بارات اؤز-اؤزونه دئییردی کی، بونلار نه وضعیّتده یاشاییرلار. اونلار گؤره‌سن، نئچه گوندن بیر حامام ائدیرلر. حمزه‌نین ایری و شاببان دوداق‌لاری دا اونو بیر آداما بنزه‌دیردی کی، بیرینجی دفعه آدام اونو گؤرسه‌ایدی، اوندان اوزاق گزمه‌یه چالیشاردی. او باراتدان ایسته‌دی کی، او دا اَیلشسین. حمزه بونا دیقت گؤسترمیردی کی، بارات اونون باش‌گؤزون، پالتارین و هیکلینی ذرّه‌بین آلتینا آلیب. حمزه اؤز رؤیالارینین ایچینده درین جوموشدو. بارات تعجّب ائدیردی. حمزه اونو سولدوزدان بورایا چاغیریب، ایندی اونونلا لاقئیدجه‌سینه داوراناراق ساکت دایانیب. حمزه جیدّی دانیشماغا باشلایاندا سه‌سی او قدر آرام و نازیک چیخیردی کی، سانکی بیر اوشاق دانیشیردی. بو ایری بویلو «شاببان» هیکله بو نازیکلیکده و اوشاقیانا سه‌س هئچ یاراشمیردی. بیر آز

آرتیق دانیشاندان سونرا بارات گؤردو کی، بو یاشلی کیشی نه قدر قلبی نازک و حیسّلی بیر آدام‌دیر.

او باراتدان بیر آز او یان‌بو یاندان خبر آلماغا، سونرا سولدوزون تشکیلاتی حاققیندا سورغولار سوروشماغا باشلادی. بارات دا عادی بیر دورومدا اونون سورغولارینا ایستر سیاسی، ایسترسه تئوریک و یا تشکیلاتی باخیمدان بیلدییی قدر جاواب وئریردی. سونرا بیر داها حمزه‌نین قیافه‌سی جیدّی اولدو، آمّا سه‌سینین حیسلی اولماسی ده‌ییشمه‌دی. دؤنوب بارات‌ین گؤزلرینه باخاراق دئدی: «بیلیرسن، بو سازمان نئجه گلیب بو نقطه‌یه یئتیشیب؟» سونرا فدایی‌لرین زینداندا آن شدّتلی ضربه آلتیندا اولان شرایطدن بیر- ایکی نومونه گتیردی. اونون سؤزلریندن بللی ایدی کی، اونون اؤزو ده چوخ زندان چکیب. اونون بوتون هیکلی و سه‌سی «فدایی‌لر» تشکیلاتینین زجر چکمه‌لریندن دانیشیردی. نهایت اونون اؤزو دیله گلیب دئدی: «بیز دیرناق‌لاریمیزلا بو سازمانی بورایا یئتیرمیشیک». بوتون بو زجرلردن سونرا یئنه ده بو یاشلی کیشی تبریزدن گلیب و آذربایجان‌ین بیر کیچیک شهرینده بیر مدرسه حیطینده قالاراق اؤز آرمانی و بارات‌ین یولوندا ساواشیر.

اوندان سونرا بیر داها دؤنوب و باراتا دئدی کی، «بارات یولداش»، «سازمان قرار وئریب‌دیر کی، سنی رسمی عضولویونه گؤتورسون». «بو عوضولویو قبول ائدیرسن؟ بئله بیر مساله‌یه اؤزونو هئچ حاضیرلامایان بارات بیر طرفدن سورپریز اولدو، آمّا شـّک ائتمه‌دن دئدی کی، «البّته کی، قبول ائدیرم. سونرا حمزه اونون اَلین مؤحکم اَلینده سیخاراق اونا تبریک دئدی. حمزه‌نین وجودوندا فدایی‌لر تشکیلاتی‌نین چکدییی عذابلاری و اذیّت‌لری و عینی حالدا گله‌جک موباریزه‌نی گؤرن بارات چوخ غرورلا حمزه یولداشین اَلینی سیخدی.

سونرا صؤحبت بیر میقدار داها یولداشواری حالا دؤندو. «حمزه» بارات‌دان شهر کومیته‌سینده اولان او بیری یولداشلاری خبر آلدی. او سوروشوردو کی، بارات‌ین نظری «بایرام»ین عوضو اولماسینا نه‌دی. سونرا خبر آلیردی کی، «ماحمودون عوضو اولماسینا نه‌دی». بارات اونلاردان «بایراما مثبت نظر وئردی، «ماحمود» حاققیندا موساعید نظر ویریب، اونو آز تانیماغینا دا ایشاره ائتدی. آخیردا حمزه «نادیر»ین حاققیندا دا خبر آلدی کی، بارات منفی نظر وئریب دئدی کی، اونون عوضو اولماسی هله تئزدی. او سیاسی تشکیلاتی ایستی‌سویوغونا دوشمه‌ییبدیر. سونرا حمزه بئش‌اون صفحه کاغیذ بارات‌ین اَلینه وئردی کی، اونلاری دولدورسون. اونلار عوضو اولما فورم‌لاری ایدی‌لر. اوندان سونرا سولدوزا دؤنه بیلر و سونرا بایراما دئسین کی، او دا «خانا»یا گلسین. بارات او فورم‌لاری دولدورماغا باشلادی. هر کس او فورم‌لاری تداروک گؤرموشدو، چوخ بیلگیلی و تجروبه‌لی بیر آداما بنزه‌ییردی. اوراداکی سورغولار پسیکولوژی باخیمیندان اینسانین داورانیشینی فرقلی سیاسی و تشکیلاتی دوروملاردا آراشدیریر و

اونو سینایبیردی. بارت ساعات دؤرد آخشام اولاردی کی، فورم‌لاری قورتاردی و سولدوزا دؤنمه‌یه حاضیر ایدی. هله گونون باتماسینا اوچ- دؤرد ساعات وار ایدی. او یولداشلاریندان آیریلیب، شهره چیخدی و مینی‌بوس قاراژینا ساری یوللاندی. چوخ چکمه‌دی کی، بیر مینی‌بوسا راست گلدی. داها بو دفعه شوفر تانیش چیخمادی. بارات اؤز رؤیالارینین ایچینه جوماراق یولون اوزونلوغونو حیس ائتمه‌دن سولدوزا ساری گلیردی. بو دفعه بارات رسمی فدایی‌لر تشکیلاتینین بیر عوضوو اولاراق خانا شهریندن دؤنوردو. اونون رؤیالاری داها آرتیق گئرچه‌یه یاخین ایدی. بو دفعه بارات‌ین اؤزو بیر «فدایی» ایدی.

بارات داها بیلمیشدی کی، حمزه «اوروج»و اوّل عوضو ائدیب، اوندان سونرا «بارات» ایکینجی نفر ایدی کی، سولدوز تشکیلاتیندان عوضو اولموشدو. اوندان سونرا نوبت بایراما یئتیشیردی. بارات بیلردی کی، «نادیر» عوضو اولمویاجاق، چونکی بارات‌ین اونون حاققیندا گتیردییی سبب‌لر مؤحکم و قانع‌ائدیجی اولا بیلردی. بلکه اوروج اونون حاققیندا موساعید نظر وئریبمیش. گویا حمزه ماحمودون حاققیندا آیریجا بیلگیلری ده وار ایدی. اونا گؤره معلوم اولانی بایرام‌دان سونرا نوبت ماحمودون ایدی کی، «خانا»یا گئتسین. بارات‌گیلین تشکیلاتیندا دؤرد نفر رسمی فدایی‌لر تشکیلاتینین عوضوو وار ایدی. اونلارین شهر کومیته‌سی داها دؤرد نفر اولموشدو. اونلارین دؤردو ده بیلگی، باجاریق، تجروبه و ساواد باخیمدان بیر- بیرلرینه چوخ یاخین ایدی‌لر. اگر بیرینین ساوادی بیر آز چوخ اولسایدی، او بیرینین تجروبه‌سینین بیر آز چوخلوغو اونون اسکیکلییین دولدوروردو. بارات بیر میقدار چوخ بیر تئوریک شخص اولسایدی، اوروج چوخ اجتیماعی بیر شخص ایدی. بایرام چوخ کندلی فحله‌لره یاخین ایدی، ماحمود چوخ تشکیلاتی و تبلیغاتی بیر فرد ایدی. اونلار بیر- بیرلرینین چاتیشمایان جهت‌لرینی دولدورودولار.

فدایی‌لر تشکیلاتیندا رسمی عوضوو اولماق اونلارا مخصوص امتیازلار گتیرمیردی، یالنیز اونلارین مسئولیّت‌لرینی آرتیریردی. پاییز گلیرکن مدرسه‌لر باشلادی و موعلیّم‌لر و بوتون شاگیردلر مدرسه‌لره گئتدی‌لر. اونلارین درسه باشلاماسیلا شهر یئنیدن دیریلیب و جانا گلدی. اونونلا سولدوزون فدایی‌لر تشکیلاتی دا دیریلیب و خصوصاً شهر، گنج‌لر و قادینلار تشکیلاتی دیریلدی. اونلار شهرین تشکیلاتینین ایداره‌سینین عهده‌سیندن لاپ یاخشی گلیردی‌لر. اونلارین ایلیشکی‌لرینین «خانا تشکیلاتیلا داوام ائتمه‌سی موشکول اولوردو، چونکی «خانا» سولدوزون بیر بؤیوک قصبه‌سی کیمی سایلیردی، نئجه اولار کی، بیر بؤیوک شهر اؤز قصبه‌سی طرفیندن ایداره اولونسون؟

آذربایجان‌ین کوردلر یاشایان شهرلرینده فدایی‌لر تشکیلاتی «بنزین» نظریندن چتینلیک چکیردی‌لر، چونکی دولت اورالارا چوخ آز گؤندریردی. بونا گؤره سولدوز کیمی شهرلرده ماشینلاری اولان او فدایی‌لر اونون «باکینی» دولدوروب و

گئدیب او یاخین «فدایی‌لر قرارگاهیندا» اونو بوشالدیب، بیر داها گلیردی‌لر کی، همان ایشی تکرار ائتسین‌لر. کوردوستان دئموکرات تشکیلاتی ماشینلارینین بنزینی بو یول ایله تامین اولوردو.

فدایی‌لر تشکیلاتی اؤزلرینی نظامی باخیمدان تعلیمات وئرمه‌یه چالیشیردیلار کی، بیر عادی «عسگر» قدر اؤزلریندن مودافیعه ائتمک اوچون حاضیرلیقلاری اولسون. بونا گؤره نئچه قروپ کوردلر ایچینه گؤندردی‌لر کی، اورادا تعلیم دؤره‌سی گؤرسون‌لر. باراتا سیرا چاتینجا هم هاوالار دولوب و سویوق‌لار باشلادی، هم ده امنیّتی وضعیّت ده‌یشیلدی. دولت نظامی قوّه‌لری ایله تضییقینی کوردلره آرتیریردی. گئت‌گل کوردوستانا داها چتینله‌شیردی. حرکت کوردوستان‌ین ایچینده ده او طرف- بو طرفه چتینلشیردی.

فدایی‌لر تشکیلاتینی بیر درین ایدئولوژیک سیاسی بحران بوروموشدو. سوروون بو ایدی: «**اگر امپریالیست آمریکانی اینقیلابا و ایران ملّتینه بیرینجی خطر کیمی سانیرسان، او زامان بو حکومت ایله ساواشمالیسان، اوندان حیمایه ائتمه‌لیسن، غیر سرمایه‌داری گلیشمه یولونا اینانسان، بو حؤکومتدن او قدر حیمایه ائتمه‌لیسن کی، اونو ایستیحاله ائدیب و حیمایه ائتمکله سوسیالیزمه ساری یؤنلندیره‌سن»**.

«ایران توده» پارتیاسینین تئوریسی اولان بو تئوری آرتیق «اکثریّت فدایی‌لر» تشکیلاتینا دا یول تاپمیش و اوستونلوک اَلده ائتمیشدی. بو تئوری‌نین اَساسیندا فدایی‌لر کوردوستاندا سیلاح‌لرین یئره قویوب و ساواشدان اَل چکمه‌لی ایدی‌لر. اونلار دا دؤولت ایله ساواشماسایدیلار، دولتین ساواشی اونلارلا بیتمه‌میشدی کی، هیچ، اونلار اوّلکی کیمی بوتون سولچولاری محو ائتمک ایسته‌ییردی‌لر.

پاییزین اورتالاریندا بیر گون باراتا تشکیلاتدان خبر گلدی کی، «حمزه» اونو «خانا»یا چاغیریب. حمزه اونو گؤرمکدن مقصدی نه ایدی؟ بارات بیلمیردی. گیزلی چالیشما و خبرلری تئز اوزه چیخارماماق بیر گیزلی سیاسی چالیشمانین اوصول‌لاریندادیر. بارات سه‌سسیز یولا دوشوب «خانا»یا گئتدی. اورایا یئتیشندن سونرا حمزه اونا دئدی کی، «بوکانا» گئده‌جک‌لر. اونلار آنجاق «پرویز»ی گؤزله‌ییرلر کی، «اوشنو»دن گلسین.

هر زامان هر یئره گؤندرسه ایدی‌لر، گئتمه‌یه بیر عسگر کیمی حاضیر اولان بارات ائولرینه بیر شئی ده دئمه‌میشدی. بیلیردی کی، ائوده آناسی و باجی‌لاری بیر یول ایله آتاسینا مساله‌نی چاتدیراجاق‌لار. بارات اونلارا بو قدر دئمیشدی کی، «خانا»یا گئدیر. اونلار دا اوشنو تشکیلاتینین مسئولو «پرویز»ین گلمه‌سینی گؤزله‌یه‌رک، حاضیرلاشیردیلار کی، «بوکان» شهرینه گئتسین‌لر، بیر- ایکی ساعات واخت حمزه‌گیل ایله کئچیرمه‌یه مجبور اولدو. اورادا اونلارین ایچینده یالنیز بارات کوردو و پیشمرگه پالتاری اَینینده یوخ ایدی.

بو بیر ـ ایکی ساعات فورصتده بارات حمزه‌نین شخصیّتینین آیری اوزونو گؤردو. او تامام «حسن»، «ولی» و او بیریلر ایله دانیشیب ـ گولوب و ظارافات ائتمکده ایدی. بارات حمزه‌نین دانیشیق‌لاریندان و ایش‌لریندن گؤروردو کی، چوخ تجروبه‌لی بیر انسانا بنزه‌ییر. حمزه‌نین دانیشیق‌لاری، قرارلاری و عمل‌لری تئوری‌دن آرتیق تجروبه‌یه دایانیردی. عینی حالدا اونو کوچه‌ده و یا قهوه‌خانادا گؤرسه‌یدین، هئچ زامان بیر عادی اکینچی، بازاری و فهله و بنّادان سئچه بیلمزدین.

«پرویز» گلندن سونرا اونلار آخشام قارانلیق دوشمه‌دن یولا دوشدولر. دانیشیق‌لاردان معلوم ایدی کی، اونلار «سردشت» شهرینه گئتمه‌یه‌جکلر. اونلار بیر میقدار «سردشت» یولونون یاریسینا قدر گئده‌جک، سونرا یولون اورتالاریندا اصلی یولدان چیخیب و گئت‌به‌گئت فرعی یول‌لارلا گئده‌جک‌لر. ارتش و دولتین نظامی قوّه‌لری غربی آذربایجان‌ین کوردلر یاشایان بؤلگه‌لرینین بعضی قیسمت‌لرینی آله کئچیرمیش و کونترول ائدیردی‌لر.

اونلارین هامیسی بیر بؤیوک لندروور ایله بوکان سمتینه یولاندی‌لار. بیر میقدار گئدندن سونرا داها بارات بیلمیردی، اونلار هانسی کنددن هارایا گئدیرلر. او آنجاق بیلیردی کی، لندروورین سورعتی آزدی. اونون چالا- چؤکه‌یه دوشمه‌سینی و بونلاری دائماً بیرغالاماغینی گؤروردو. بونو دا باشا دوشوردو کی، بعضی یئرلرده اونلار چوخ احتیاطلا گئدیردی‌لر.

گئجه‌نین یاریلاریندا بارات گؤردو کی، اونلار «بوکان» شهریندن بیر ائوین قاباغیندا دایاندی‌لار. اورادا چوخلو ماشین‌لار وار ایدی کی، هامیسی حیطین ایچینده پارک ائله‌میشدی. اونلار سه‌سسیز- سمیرسیز بارات‌گیلین هامیسینی بیر اوتاغا آپاردی‌لار و اونلاردان ایسته‌دیلر کی، یاتسینلار. بارات‌گیل باش آلتینا و اوست‌لرینه یاریمچیق بیر شئی چکمک اوچون بیر شئی تاپدیلار. اونلار اوزانیب و یاری‌یوخو و یاری اویاق حالدا گئجه‌نی صوبحه یئتیردی‌لر. گئجه‌نی صوبحه قدر نئچه دنه آیری ماشین دا اورایا گلدی و اونلارین دا ایچیندن آداملار ایچه‌رییه گلیب و ساکیت اوزاندی‌لار.

هاوا ایشیقلانمامیشدان هامی اویاق ایدی. بئله کی گؤرونوردو، اونلارین چوخو گئجه‌نی راحات یاتا بیلمه‌میشدی‌لر. اونا گؤره هامی «توالتین» قاباغینا دوزولموشدو. اونلارین تقریباً هامیسی بیر- بیرلرینی تانییردی‌لار. بارات اؤزونو او جمعین ایچینده چوخ غریبه گؤروردو. او، حمزه، حسن و پرویزدن سونرا او بیریلر ایله ایکی ساعات دا بیر یئرده اولمامیشدی. هامینین یاتماق پالتارلاری ایله قوناقلیق پالتارلاری بیر ایدی. چوخ آز آدامدان سونرا هئچ کس ده ساققال‌لارینی وورمامیشدی‌لار. بیر اوتوز نفره قدر اورادا آدام وار ایدی.

ساعات یئددی دؤره‌سینده سوفره‌لر آچیلدی و پنیر- چؤرک و چای هامی اوچون حاضیر ایدی. هامی صوبحانه‌لری یئیندن سونرا اصلی مساله ایله ماراقلانماغا

باشلادیلار. او جمعین ایچینده بارات نئچه نفری تانییردی کی، اونلارلا ایندیه قدر قیسا دانیشیقلاری دا اولموشدو. اونلار «جاواد یولداش»، «بهروز سلیمانی یولداش» و «عمر یولداش»دان عیبارت ایدی و اونلارلا یاناشی، البّته کی، حمزه، پرویز و حسن ده وار ایدی‌لر. پس بارات چوخ دا تک دئییلدی. آنجاق اوندان سونرا هامی پیشمرگه پالتاری گئیمیشدی‌لر کی، او اؤزونو بو باخیمدان تک گؤروردو.

جلسه‌نی «جاواد یولداش» کوردوستان تشکیلاتینین مسئولو آچدی. او باشلانیش سؤزلرینده بو مساله‌نی دئدی کی، «بو کوردوستان تشکیلاتینین بؤیوک کونفرانسی‌دیر، هامینیزا خوش گلدین دئییرم. سونرا سؤزلرینین داوامیندا بئله دئدی کی، «بیلدیینیز کیمی، بیزیم تشکیلات بؤیوک سیاسی و ایدئولوژیک ده‌یشیلمه و چئوریلیش کئچیریر. بو چئوریلیش حاققیندا بیز کوردوستاندا مخصوص قرارلار وئریب و بللی ایش‌لر گؤرمه‌لییک. بو حاقدا یعنی قرارلار ایله باغلی دانیشیب و بللی قرارلاری ایجرا ائتمه‌لیییک».

چون بوندان قاباق فدایی‌لرین کوردوستاندا نیظامی موباریزه‌لرینه سون قویماق مساله‌سی حاققیندا تئوریک و سیاسی یازی‌لار و تبلیغلر اولموشدو. هامی تقریباً بو نتیجه‌یه چاتمیشدیر کی، بو مساله ایجرا اولونمالیدیر. اولماز بیر مئیداندا «آنتی امپریالیست» موباریزه‌ده ایران دؤلتیندن حیمایه ائده‌سن، او بیری مئیداندا (کوردوستان‌دا) همن دولتین قارشیسیندا سیلاح گؤتوره‌سن. سیلاح‌لار کوردوستاندا یئره قویولمالیدی. بحث بو حاقدا باشلادی. بیربه‌بیر دانیشانلار فارس دیلینده چوخو چکینه‌چکینه و بیر سیراسی دا اصرارلا بو مساله‌نی تایید ائدیردی‌لار. صحنه داها چوخ بونا بنزه‌ییردی کی، بیر مغلوب اولموش قوشون، بیر قاچاق‌یولو تاپیب دارماداغین اولماقدان قاباق صحنه‌دن ساغلام قورتولوب و قاچماق ایسته‌ییر. بیر شئیی اورادا بیزلر یاددان چیخاریریق کی، «بو دولت‌دیر کی، بیزلرله ساواشا گلیردی، میلّتین اؤزو دولت ایله ساواشمیردی».

بو بؤیوک ایجلاسی فیکری باخیمدان «جاواد» ایداره ائدیردی، بیر-ایکی نفر ده نوبت وئرمکده و نوبت ایله دانیشمالاری ایداره ائدیری‌لر. بو جمعین ایچینده مودافیعه ائدن‌لرین هامیسی «توده پارتیا»سینین و یا دوغروسو، «سووئت‌لر بیرلییی یایدیغی»، «سوسیالیزمه دوغرو غیر سرمایه‌داری یولو» تئوریسینه دایاناراق بو مساله‌ده اؤزلرینه براعت قازاندیریردی‌لار. بوتون بو اوتوز نئچه نفرین ایچینده، بیر نفر تامامیله موخالیف بیر موضع توتموشدو. او دا «سنندج» شهرینین گؤندردییی مسئولو «بهروز سولیمانی» ایدی. هامینین فیکرینجه، تئوریک باخیمیندان مساله حلّ اولوب و داها دانیشیق یئری یوخدور، داها کئچک ایجرایی مساله‌لره دئیه، دوشوندویو بیر دورومدا «بهروز سولیمانی» باشلاییب و بونو اورتایا قویوردو کی، بو ایشلرین آلتیندا «ایران توده پارتیاسی وار». او سونرا «28 مرداد جریانلاری و مصدّق» دولتیندن یاریمچیلیق حمایت ائدیب، سونرا اونون دالیسینی بوش بوراخان

توده پارتیاسینین عملاً او تاریخی کسیمده قارا رولونو آچیردی. بیر اوجا بوی و قارامتیل آریق بیر اوغلان اولان سولیمانی یاشی اوتوزدان آز اولاردی. بهروز آغیر سیگار چکیردی. اونون قیافه‌سی ده گؤستریردی کی، حیاتدا چوخلو چتینلیک‌لر چکیب. هئچ کس حاضیر دئییلدی کی، اورادا آیلشیب و اوتوز ایل بوندان قاباققی «ایران توده پارتیا»سینین گؤردویو ایش‌لر حاققیندا دانیشسین‌لار. چوخلاری دا وار ایدیلر کی، چوخ آز دانیشدی‌لار.

«کونفرانسین بیرینجی گون دانیشیقلاری چوخلو سیاسی و ایدئولوژیک موضوع‌لارا حصر اولوندو کی، عمومیّتله کوردوستان‌دا بوتون دفترلری و مکان‌لاری باغلاما قراری وئریلدی. بو حاقدا دا شاید تورک و غیر کورد فدایی‌لر داها سئوینجلی ایدی‌لر کی، داها یاشام‌لاری بیر قدر نورمال حالینا دؤنه‌جک و اونلار بؤیوک شهرلره دؤنه بیله‌جک‌لر. صاباحینا یئنه ده صوبح تئزدن صوبحانه‌نی یئیندن سونرا جلسه رسمّیت تاپدی. بو دفعه چالیشیردی‌لار کی، دفترلر و مرکزلرین نئجه باغلانماسی و اوندان سونرا نئجه چالیشمالاری حاققیندا دانیشسینلار. بو دانیشیق‌لارین ایچینده یئنه ده نئچه دفعه «بهروز سولیمانی» نوبت آلدی و اؤزونون بوتون بو ایشله موخالیف اولماغینی اعلام ائتدی و آردینجا بیلدیردیکی، بو ایش‌لرین هامیسی «ایران توده پارتیاسینین ایشی‌دیر کی، فدایی‌لر تشکیلاتینی داغیتماغا ساری آپاراجاق. اونون سوزلری قیزیل قلمله فدایی‌لر تشکیلاتینین تاریخینده یازیلمالی‌دیر.

اجرائی باخیمدان نه ایش‌لر گؤرولمه‌لی ایدیسه، دانیشیلدی و قرار وئریلدی کی، هامی گئدندن سونرا اونلارین ایجراسینا باشلاسینلار. تانینمیش اصلی مسئول‌لارین هامیسی کوردوستان‌دان چیخمالی ایدی‌لر. اونلار بؤیوک شهرلر «تهران» و «تبریز» کیمی یئرلرده یئرلشمه‌لیدیرلر. اونلارین بیری ده «بهروز سولیمانی و اونون عایله‌سی» کوردوستان‌دان چیخمالاری ایدی. بو یولداش‌لارین بیر سیراسی بؤیوک شهرلرده تانینیب، توتولوب و اعدام اولوندولار. او جمله‌دن بیری ده «بهروز سولیمانی» ایدی.

بارات اؤزونو و سولدوزدا گؤردوک‌لری ایش‌لری کوردوستان‌دا کئچن مساله‌لره چوخ آز یاخین گؤروردو. سولدوز عمومیّتله بیر آذربایجان شهری اولاراق، اونون اکثرّیت جاماعاتی آذربایجان تورک‌لریندن عیبارت ایدی و اونون کوردوستان شهرلریندن داها چوخ اورمّیه و تبریز ایله ایلیشکیسی وار ایدی. اونون نه‌دن کوردوستانا باغلانماغی و کیم‌لرین بو مساله حاقدا قرار وئرمه‌لری اولسون کی، طبیعی صورتده اوّل‌لر کوردوستان تشکیلاتینین اورادا آزاد چالیشماسیندان، یا دا آیری بیر سببدن آسیلی اولا بیلردی. بارات‌گیلین مساله‌لری یوزده یئتمیش کوردوستان مساله‌لرینین ائشیینده اولوردو. بارات دا نئچه دفعه نوبت آلیب و تئوریک نظریندن کوردوستان‌دا سیلاح‌لاری یئره قویماقدان مودافیعه ائتدی.

ایکی گون کونفرانس بیتندن سونرا آخشامدان بیر یاریم ساعات فاصیله ایله بیر-بیر لندروورلر او ائوین حیطیندن قارانلیقدا چیخیب و اؤز شهرلرینه یولا دوشوردولر. باراتگیل ده بیر- ایکی ساعات هاوا قارانلیق اولاندان سونرا یولا دوشدولر. اونلار بوکانا گئدنده هامی بیر- بیرلری ایله چوخ عادی شکیلده «جوک» دئییب و شوخلوق ائدیردی‌لار کی، بو مساله باراتی چوخ اینجیدیردی، دؤنوب-گلندن سونرا هامی گؤردوکـلری جیدّی ایش‌لر حاققیندا دانیشیردیلار. کیملر نه ایش و هارادا گؤرمه‌لیدیرلر. ماراقلی بودور کی، باراتگیلین ماشینلاریندا هامیسی تورک ایدی و بیر نفر ده فارس و کورد یوخ ایدی.

گئجه‌نین قارانلیغیندا بیر زامان یورغون-آرغین اونلار خانایا یئتیشدی‌لر. اونلار مرکزلرینه گئدیب و ائولرینه گئدنلر ائوه، قالانی دا اورادا اوزانیب یاتدی‌لار. بارات صاباحینا کئچن دؤرد گونو ایچینده یاتدیغی و اونلارلا گزدییی همن «پلو یئمک» پالتارلاری ساققالی قیرخیلمامیش و باشی دارانمامیش وضعیتده مرکزده بیر تیکه صوبحانه یئیب، سونرا مینی‌بوسلا سولدوزا طرف یولا دوشدو. او مینی‌بوسون صندلیندن حیس ائدیردی کی، سولدوزا چوخ آز قالیر یئتیشسین. جاده‌نین نیسبتاً ساغلام اولماغی سبب اولدو کی، بارات مینی‌بوسدا یولون چوخونو یاتسین. گؤزون آچاندا سولدوزا یئتیشمیشدی‌لر. «خانا» قاراژی باراتگیلین ائولریندن چوخ اوزاق ایدی. بارات «تپه قیراغی» یول‌لار ایله اؤز ائولرینه ساری یولا دوشدو کی، چوخ تانیش اونو بو وضعّیتده گؤرمه‌سین. ائوه یئتیشندن سونرا تئز بیر حامام ائدیب ساققالینی قیرخیب، پالتارینی ده‌ییشدی، ناهار واختی گلنده بیر ایستی و جاناسینر ناهار یئدی و سونرا بیر میقدار دینجه‌لیب و کیتاب اوخوماغا باشلادی کی، آخشام‌اوستو خیابانا چیخیب و «اوروج»گیلی تاپیب و اونلاردان گله‌جک گؤروش‌لرینین واختینی اؤیرنیب و سفرینین راپورتونو او ایجلاسدا هامییا آنلاتسین. هاوا گونش و عینی حالدا چوخ سرین بیر هاوا ایدی کی، بارات دا بئله هاوانی چوخ سئویردی. بیر دمیر صندلی ده گون قاباغیندا حیطده آیله‌شیب، بیر کتان آلینده آیاقلارینی دیوارا دایاییب، صندلین ایکی آیاغی گؤیده و ایکی آیاغینین اوستونده دایاناراق او کتابین ایچینده‌کی مطلب‌لرین ایچینده جومدو.

****

سولدوزون وضعیتی تام فرقلی ایدی و اؤزونه مخصوص مساله‌لری وار ایدی. باراتگیلین، دوز دئسک، «اکثرّیت فداییلری»نین سیاسی ایدئولوژیک موضع‌لری بو ایدی کی، دولتی ایله «آنتی امپریالیست» موباریزه‌لرینده امکداشلیق ائتسین‌لر. اونلار دؤولته کؤمک ائتسین کی، داها آرتیق دموکراتیک اولسون و آرتیق زحمت چکن‌لره خیدمت گؤسترسین. اونلار دولتی «آنتی امپریالیست» بیر حاکیمیت کیمی

تانیدیق‌لاری و «آنتی امپریالیست موباریزه‌نین» اساس محوری بیلدیک‌لری اوچون هر کس بو دؤولته قارشی موباریزه ائتسه ایدی، آرتیق دوشمن جبهه‌سی حساب اولونوردولار. بو مساله اونلارین چوخلو یاخین قدیمکی یولداشلارینا شامیل اولوردو.

باراتگیل او قدیمکی یولداشلارینی «بؤیوک سوسیالیست دوشونجه بلوکونا» عاید ادرکن اونلارلا اؤز آرالاریندکی ایختیلافلارینی ایدئولوژیک گؤروردولر و اونلارلا یولداشلیقلارینی قورویاراق، ایدئولوژیک موباریزه‌لرینه اونلارلا دوام ائدیردی‌لر، اونلارلا یاناشی، منطقه‌ده «کالبا عظیم معبودی، موحّریر و قطاری» دسته‌سی، کوردوستان دموکرات پارتیاسی و «کومله» تشکیلاتینین آشکار عملّیاتلارینین قارشیسندا دایانمیشدی‌لار. «هئچ زامان» سولدوزون تشکیلاتی بیر نیظامی تشکیلات اولمادی. سولدوزون تشکیلاتی بوتون حرکت‌لری و گؤردویو ایش‌لری سیاسی اولاراق منطقه‌ده بو سایلدیغی اوچ قوّه‌نین آشکار موباریزه‌سینین دولتین ایشدن سالماسینین قاباغیندا دایانیب و اونلاری محکوم ائدیردی‌لر.

«کوردوستان دموکرات پارتیاسی» چوخ کندلرده عملّیات آپاریب و هردن سولدوزون کندلرینه ده سالدیریب، اهالی‌نین یارالانیب و اؤلمه‌سینه سبب اولدوق‌لاری اوچون سولدوزون تشکیلاتی یازدیغی یازی‌لاردا اونلاری محکوم ائدیردی. اونلاردان دا آشکار شهرین ایچینده «موحرّیر، معبودی و قطاری» دسته‌سی ایدی‌لر کی، بیر طرفدن کئچمیشده شاه رژیمی‌نی مودافعه ائدن‌لردن ایدی‌لار، ایندی «خلق موسلمان»دان حمایه ائتدیک‌لری اوچون بو دولتین قارشیسیندا دایانیب و سولدوزون تورکلرینی کوردلرین هوجومونون قارشیسیندا قورویانلار طرفینده قرار تاپمیشدی‌لار. اونلار سولدوز جاماعاتینین یانیندا بو سون خصوصیت‌لرینه گؤره آرتیقراق تانینیردی‌لار.

باراتگیل بیر طرفدن دولتی حیمایه ائتمه‌یه، او بیری طرفدن ده کوردلرله یاخینلاشیب و ایکی میلّتین منطقه‌ده یارالانمیش اورک‌لرینه مرحم قویوب و اونلارین ایکیسینی داها قارداش کیمی بیربیری ایله یاخینلاشدیرماغا چالیشیردی‌لار «معبودی»گیلین ایفراطی و شوینیستی دوشونجه‌لری ایله راضیلاشا بیلمزدی‌لار. اونلار هم ایفراطی شکیلده «آنتی کورد» ایدی‌لر، هم ده دولت ایله یئر آلتی جیدّی صورتده ساواشیردی‌لار. اونلار منطقه‌یه «اصفاهان»دان تزه گلن جاوان و بیر انقلابدان چیخمیش اونیوئرسیته اسلامچی اؤیرنجیسینه اوخشایان «فرماندار» ایله یئر آلتی جیدّی ساواش آپاریردی‌لار.

باراتگیلین دوشونجه فلسفه‌سینده بیر نفر و یا بیر جریان زحمت چکن‌لره هر نه قدر یاخین اولسا، او قدر عدالته یئر اوزونده ایمکان یارادا بیلر. سرمایه صاحیب‌لری کونوللو اولاراق زحمت چکن‌لرین حاققیندا عدالتی ریعایت ائتمزدی. اونون اوچون زحمت‌چکن‌لر اؤزلرینی تشکیلاتلاندیرماقلا عادیلانه تارازلیق یارادا

بیلیرلر. او گونلر سولدوزدا «معبودی، موحرّیر و قطاری» دسته‌سی بیر باخیشدان زحمت چکن‌لرین یوخ، بلکه سرمایه صاحیب‌لرینی تمثیل ائدیردی‌لر. بارات‌گیل اونلاری «آنتی کورد و آنتی دولت اولدوق‌لاری و زحمت‌چکن‌لرین طرفلداری اولمادیق‌لارینا، همچنین [گویا][1] «قارنا» و «قالاتان» کورد کندلرینین قتل عامّینا گؤره منطقه ده اصلی خطر ساییردی‌لار.

اونلار هئچ ایش گؤرمه‌دیکلرینه قدر سولدوزون اهالیسینین هامیسی بیر- بیر ایله قوهوم‌قونشو اولدوقلاری اوچون خوشلوقلا یاشاییر و بیر- بیرلرینه دایاق ایدی، بیر-بیرله یاخینلیقدا کئچینیردی‌لر. نهایت بیر گون بارات «کندلر کومیته‌سینده» اوتورومدا آیلشنده احمد اونلار اوچون خبر گئتیردی کی، صاباح «معبودی، موحّریر» دسته‌سی شهرده تزه گلن «فرماندارا» قارشی بیر بؤیوک میتنیق یولا سالاجاقلار. بو میتینقده اونلار تورک بازاری‌لری خیابانا چکیب و فرماندارین قاباغینا گئدیب و اونون استعفاسینی ایسته‌یه‌جک‌لر. او استعفا وئرمه‌میش اورادان چکیلمه‌یه‌جک‌لر.

بارات‌گیلین هفته‌لیک اوتوروم‌لاریندا بو حاقدا دانیشیب و قرار وئرمه‌لری ایجلاسلارینا داها اوچ- دؤرد گون وار ایدی. بارات نئچه گون دؤزه بیلمزدی. میتینق (چیخیش) صاباح اولاجاقدی. بارات‌ین خوصوصیت‌لریندن بیری بو ایدی کی، اگر بیر آن دا بیر ایشین گؤرولمه‌سینین ضرورتی وار ایدی، او ایش گؤرولمه‌لی ایدی و بارات او ایشی گؤره بیلردیسه، بوتون خطرلری بوینونا گؤتوروب او ایشی گؤرردی. او زامان اونلار «اسلام انقلاب پاسدارلاری»ندان حیمایه ائدیردی‌لر کی، اؤلکه اینقلاب قوّه‌لرینین آلینده قالاراق، اؤز آیاغینین اوستونده دورا بیلسین. بارات‌گیلین باخیشیندا «اسلام انقلاب پاسدارلاری» قوشونو دوزگون و «معبودی، محوّریر» دسته‌سی باطیل ایدی‌لر. اونلارین اعتیراض چیخیشلاری آنتی اینقیلاب بیر حرکت ایدی. بو باخیشلا بارات آخشام خیاباندا گزه‌رک دوشونوب بو نتیجه‌یه گلدی کی، «اسلام انقلاب پاسدارلاری» قوشونون شهرده‌کی دفترینه گئدیب و اونلاری صاباحین اولاینین جریانیندا قویسون.

بارات اورانین قاپیسیندن ایچه‌رییه گئدرکن بو فیکر باشیندان کئچیردی کی، «نادان دوست، عاغیللی دوشمندن داها خطرلی‌دیر» دئیه، احتیاطلا ایچه‌رییه گیردی. او سالوندا بیر نفره صاباحین جریانینین خبرینی وئرنده اونلارین سولدوزلو باشچیسی گلدی. بارات اونلارا خبری دئینده اونلارین باشی‌سویوقلوغونو گؤرنده اونلارا دئدی: «صاباحکی چیخیشین قاباغی آلینماسا، قاباغا گلن فاجیعه‌نین مسئولو سیزسینیز کی، بیله- بیله بیر ایش گؤرمه‌دینیز». او، سؤزون دئییب، ایشینی گؤرندن

[1]. معبودی‌گیلین قارنا حادیثه‌سینده هئچ موداخیله‌لری یوخ ایدی. کوردوستان دموکرات پارتیاسی جلدیان پادگانینی قورویان سولدوزلولاری (جوانمردلری) «دواب» گدیینده نامردجه‌سینه اؤلدوردوکدن سونرا اونلارین عایله‌لری و یاخین قوهوم‌لاری کوردوستان دموکرات پارتیاسیندان اینتیقام آلماق اوچون قارنادا کوردلری اؤلدوردولر...

سونرا داها راحات بیر نفس آلیب ائشییه چیخدی. او آرتیق اورەیینی بوشالدیب و او لحظه گؤرەجەیی ایشی گؤرموشدور. او، او تشکیلاتین دفترینه گیریب و دانیشمیشدی کی، عادی حالدا اونون بئش آغاجلیغیندن کئچیردی، چونکی اونلارین نه قدر ایرتجاعی اولدوقلارینی و نه قدر آیدین آداملاردان توتوب و اعدام ائتمکـلرینی بیلیردی. او قاپیدان چیخارکن حیس ائدیردی کی، هر دم بیر نفر دالیدان اونون بوینوندان یاپیشیب و اونو ایچەرییه چکیب و آپارا بیلر. ائشییه چیخاندان سونرا آرتیق اوراداն تئز اوزاقلاشیب و آخشامین قارانلیغیندا یوخ اولدو.

صاباح احمد وئرن خبر تامامیله دوز چیخدی. بازاردا یاواش‌یاواش توپلانمالار و فرمانداری‌ن استعفاسی خبری اوجالیب و هر یئره یاییلدی. ایش دوکان بازاری باغلاماغا چکدی. ناهاردان سونرا «اسلام انقلاب پاسدارلاری» حیس ائدیردی کی، چیخیش ائدن‌لرین ایشی جیدّی و تهلوکەلی بیر حالا دؤنور. اونلار «فرماندارلیغی قوروماغا باشلادی‌لار. چیخیش ائدن‌لر، فرماندارلیغی موحاصیره ائدیب، فرمانداردان ایستەییردی‌لر کی، ائشییه گلیب و اونلاری سورغولارینا جاواب وئرسین. فرماندار دا بیر زیندانی کیمی موحاصیرەده قالاراق، ائشییه چیخمیردی. نهایت آخشامایاخین چیخیش ائدنلری چوخ چتینلیکله داغیدیب و موشکول حل اولوندو. اونلارین باشچیسینین کئچن گئجه باراتلا دانیشدیغی سؤزلر یادیندا قالمالی ایدی. او بیلیردی کی، بارات بیر نفر «فدایی‌لر» تشکیلاتی طرفیندن ایدی، شخصی دوشونجەسی باراتگیلین تشکیلاتینا گؤره دەیشەجک ایدی.

باراتگیل نئچه گون او اولایدان سونرا گئجەنی صوبحه قدر آیلەشیب و هفته اوتورومـلاریندا بوتون تشکیلاتین مسالەلری و هفتەنین اولایلاری و گلەجک ایش‌لری حاققیندا دانیشاجاقدی‌لار، هفتەنین سؤزو کئچن قاباقکی نئچه گون اولای‌لاریندان دانیشماق ایدی. بارات «اونون مسئولیّتی آلتیندا اولان تشکیلات اولایین خبرینی یارانمادان قاباق باراتا خبر وئرمیشدی‌لر. اونون دالیسینجا بارات گئدیب و دولت آداملاریلا بو اولای حاققیندا جیدّی دانیشیق آپارمیشدی» ـ دئیَنده بو مسالەدن چوخ راضیلیق گؤستردی‌لر.

کوردوستان تشکیلاتی اؤزونو توپلاماغا باشلاماق و سیلاح‌لاری یئره قویماقلا چوخ کیچیلدی و ایشلر اوزاندی. بو پروسئسین اؤزو چوخ راحات قاباغا گئتمیردی. بونا گؤره بیرینجی دفعه اولاراق سولدوز تشکیلاتینی، اورمّیه تشکیلاتینا آسیلی ائتدی‌لر. اونلار باراتگیلین باجاریق‌لارینا ایناندادان بیر نفر ده اورمیەدن اونلارا باشچی تعین ائتمیشدیلر. بو جاوان و باراتگیلدن بلکه بیر یاشدا و یا بیرـ ایکی یاش بؤیوک اولان بو اوغلان باراتگیله مسئول تعیین ائتمیشدی‌لر. او اوغلانین آدی سیروس ایدی. سیروس، باجاریق، تجروبه، مسئولیّت، تئوری و آیری باجاریقلار باخیمندان باراتگیلله بیر سطحده ایدی. اونون یوخاریدان گلمەسی اؤزو ایله بیر اوتوریته گئتیریردی و باراتگیلین دوشونجەلری و احترام‌لاری او اندازه وار ایدی

کی، همیشه بو اوتوریته‌یه احترام قویسونلار، سیروس ایله یاخین بیر ایلیشکیده ایشله‌سینلر. سیروسون دا اؤزو اونلاری یاخشی دوشونن بیر و هم ده بیر تیمی ایشله‌ین اوغلان ایدی. باراتگیل اونونلا راحات و یاخیندان ایشله‌مه‌یه باشلادی‌لار. هر حالدا بیر تیمی چالیشما موحیطینده «سیروس»ون دا بیر مخصوص رولو وار ایدی کی، یئرینه یئتیریردی. باراتگیلین ده بو قدر خبرلری وار ایدی کی، «حمزه: داها منطقه‌ده دئییل. اونلار بوندان آرتیق دا بیلمک ایسته‌میردی‌لر: مساله‌لره گؤره «امنیت (تهلوکه‌سیزلیک).

«باراتگیلین شهر کومیته‌لرینده نئچه نفردن بیری ده «ماحمود ایدی». اونون تک‌باشینا اولماسی و بیر ائو توتماسی اوچون او ائو بونلارین «شهر کومیته‌سینین هفته‌لیک اوتوروم‌لارینین یئری ایدی. اونلار هر هفته بیر آخشام اورایا گلیب و اوتوروم‌لارینین دستوروندا اولان بوتون مسله‌لر حاققیندا دانیشیردی‌لار. اونلار بیلیردی‌لر کی، هر بیر اوتوروم صاباح صوبحه یاخین سوره‌جک. آخشام گون باتارکن، قارانلیقدا یاریم ساعاتدان- یاریم ساعتا فاصیله ایله اونلار بیربه‌بیر «ماحمود»ون ائوینه توپلاشیردی‌لار.

ماحمودون خوصوصیت‌لریندن بیری بو ایدی کی، همیشه گولردی و گولدورمه‌یه نئچه سؤزو وار ایدی. ایکینجی خصوصیتی بو ایدی کی، بیر قدر دوشونجه‌لری و گؤردویو ایش‌لرده تله‌سیک بیر اوغلان ایدی. بو اونون آشپازلیغیندا دا گؤرونوردو. بئش-آلتی نفر ایشله‌ین و جاوان آدامی ائوینده قوناق گؤروب شاما همیشه «خورما، یاغ ـ یومورتا ایله «قایسافا» دوزلدردی کی، بئش دقیقه‌ده اونلاری بیر- بیرینه قاریشدیراراق قیزاردیب و سوفره‌نین اوستونه قویاردی. بو گؤروشده اونلارین بیر-بیرلریله دانیشماغا او قدر چوخ سؤزلری اولدوغوندان هئچ بیلمزدی‌لر کی، ماحمود بونلارین قاباغینا یئمک اوچون قایسافا قویوب. یا دا او نه‌دن همیشه اونلارا «قایسافا» وئریردی. آنجاق بونو بیلیردی‌لر کی، گئجه‌نین یاریسی اونلارین قارینلاری بیربه‌بیر سه‌س وئرمه‌یه باشلاییردی. بو زامان «ماحمود»ون اؤزو هامیدان اوجا سه‌سله گولمه‌یه باشلاردی.

اونلارین ایش‌لری نئچه بؤلمه‌دن عیبارت ایدی: بیرینجی، اؤزلرینین ایچه‌ری موطالیعه‌لرینه آرتیق دیقّت گؤستریب، لازیم اولان کیتاب‌لاری آلده ائدیب اوخومالی‌دیرلار. ایکینجی، اؤلکه و منطقه‌نین سیاسی دورومونو اونلار هر هفته آراشدیریب، اؤزلرینین فیکیرلرینی بیر-بیرلرینه یاخینلاشدیرمالیدیرلار. اونلار بو جهتدن سولدوزون سیاسی اولای‌لاری حاققیندا مخصوص موضع توتوب و لازیم اولان ایش‌لری گؤرمه‌لیدیرلر. باراتین فرعی مسولیّت‌لریندن بیری بو ایدی کی، بوتون تشکیلاتدان گلن یازیلی خبرلری هر هفته توپلاییب و اونلاری بلکه بئش-آلتی آل یازما نوسخه ایله تشکیلاتین بؤلوم‌لرینین آل‌لرینه یئتیرسین. بو ایجلاسدا بوتون تشکیلاتین فرقلی بؤلوم‌لرینین «کندلر، مدرسه‌لر، کوردلر محلّه‌سی، تورکلر

منطقه‌سی، گنجلر، قادینلار و ها بئله اؤز بؤلمه‌لرینده قاباقجادان دانیشدیق‌لاری او بیری مساله‌لری ده تصویب اوچون بیر داها موذاکیره ائدیب و حاقلاریندا قرار وئریردی‌لر. چوخ مساله‌لی بؤلمه همیشه ماحمودون بؤلومو ایدی، جاوانلارین همیشه مساله‌لری وار ایدی و بو مساله‌لر ده او قدر چوخ ایدی کی، بارات‌گیل بو حاقدا دا نه واخت‌لاری وار ایدی دانیشالار، نه ده قطعی نظر وئره بیلردی‌لر، چونکی او بؤلومده چالیشانلاری اونلار یاخیندان تانیمیردیلار و ماحمودون بیلگی‌لرینه اینانمالیدیلار. بو بیلگی‌لره دایاناراق قرار وئرندن سونرا گؤروردون کی، گلن دفعه ایش‌لر ترسه‌سینه اولور، بئله کی، اونلارین تحلیل‌لرینی تام هئچ ائدیردی. بونا گؤره بو مساله‌لری ایجلاسین آخیرینا ساخلاردیلار کی، او حاقدا یاریمچیق نظر وئرمکله، یئنه ده اساس قرار «ماحمود»ون بوینونا بوراخیلسین.

دئدیک کی، بارات «کندلر تشکیلاتی مسولو ایدی». تشکیلاتین او بؤلوموندن «شهر کومیته‌سینه» گلیب و اورادا باشقا مخصوص مسولیّت‌لر داشییردی. بارات ایله تشکیلاتین «کندلر بؤلومونون» ایلیشکیسی همیشه راحات قاباغا گئتمیردی. او بؤلمه‌ده «احمد، صالاح، حسین، صالیح و بایرام وار ایدی. بونلارین ایچینده، خوصوصاً، حسین چوخ جیدّی و منظّم تشکیلاتی ایلیشکییه و هر هفته ایجلاس‌لاردا اولماغا و حسابات ایشلرینی گؤرمه‌یه بویون اَیمیردی. بونا گؤره بعضاً اونون ایجلاسدا اشتراک ائتمه‌مه‌سی اونون بؤلومونده‌کی یولداشلارینین دا بارات یوخاریدان مونتقیل ائتدییی چوخلو مطلبلردن و مساله‌لردن و یا خبر وئردییی قرارلاردان خبرسیز قالا بیلردی‌لر. بونا گؤره او ایجلاسا گلمه‌سه ایدی ده، بارات گئدیب اونو کندده و یا هر یئرده اولمالیدیسا تاپیب و اونون ایجلاسا گلمه‌مه‌یینی تنقید ائدیب، بوتون چاتدیرمالی مطلب‌لری یئتیرمه‌لی ایدی.

کندلر کومیته‌سینده صالیح ایله حسین ایکیسی ده دبیر (کاتیب) ایدی‌لر. حسین اؤزو و کندین تشکیلاتینین اینتیظاملی اولماغینا چوخ بئل باغلامیردی. او حتّا «تشکیلاتین» اونون یانیندا اولان و اونو قایتارمادیغی و نئجه کئفی چکدی خرجله‌دییی بیر میقدار مالین حساباتینی وئرمه‌مک اوچون اؤزونه براعت قازاندیریردی. بارات‌ین اونون قویروغونو بوراخماماسی، اونونلا اؤز آراسیندا بیر میقدار سویوقلوق یاراتمیشدی. البّته اونلارین ظاهیرده ایلیشکی‌لری عادی و نورمال ایدی، آمّا بارات بیلیردی کی، او بارات‌ین دالیسیندا راحات اوتورماییب و اونا قارشی او بیری‌لرین آراسیندا منفی تبلیغ ائدیردی. او کند کومیته‌سینده بللی قرار وئرمکدن قاچیردی، چونکی اونون دالیسینجا اونون ایجرا ائتمه‌دییی ایش‌لر اوچون میدانا گیرمه‌لی و بللی ایش‌لر گؤرولمه‌لی ایدی.

بارات‌گیلین تشکیلاتی ایشی هله بو صورتده داوام ائدیردی. کند تشکیلاتی سولدوزون بوتون یان- یؤره‌سیندن «کومیته‌نین» ایچینده آداملاری و هفته‌لیک جیدّی و اینتیظاملی ایجلاسلاری اولدوغو جیدّی بوتون اولایلاردان خبرلری وار ایدی، بو

اونلارا بللی تاثیرلر قویا بیلیردی. بارات‌گیلین یولداشلاری هم کندلرده «شورا» قورماغا چالیشیردی‌لار و بو حاقدا دا چوخلو اوغورلار آلده ائتمیشدی‌لر، هم ده شورالارلا امکداشلیغی قاباغا آپاریردی‌لار.

موختلیف موناسبتلر، او جومله‌دن «اینقلابین ایل دؤنومو» اوچون بؤیوک پروقراملار حاضیرلایان‌لار کندلر آراسیندا فوتبال و یا والیبال یاریشماسی تداروک گؤرمکله اونلارین آراسینداکی آیدین و گنج جاوانلاری تیم‌لر ایچینده تشکیلاتلاندیریب، هم ده بوتون کندلی جاوانلارین آراسیندا ایدمان چرچوه‌سینده امکداشلیغی گوجلندیریردی‌لر. اونلارین بومئتوددا تشکیلات یاراتمالاری چوخ یاخشی قاباغا گئدیردی.

بیر دفعه بارات «اورمّیه» شهرینده بیر ایجلاسدا «باتی آذربایجان» شهرلرینین کند تشکیلاتلاری نوماینده‌لرینین ایجلاسیندا ایشتراک ائتمیشدی. بارات اونلارین ایچینده سولدوزون تشکیلاتینین بو حاقدا نه قدر او بیری شهرلردن ایره‌لی اولمالارینی گؤروردو. یالنیز اورمّیه و سلماس آراسی و ترگور- مرگور بؤلگه‌سینده گؤرولن ایش‌لر سولدوزدا گؤرولن ایشلرله موقایسه اولونا بیلردی. بارات‌گیل بو تجروبه‌لردن غرورلانیردی‌لار کی، ایش‌لری یاخشی قاباغا آپاریرلار. همیشه ده هر شئی اونلار ایسته‌دییی کیمی قاباغا گئتمیردی.

بیر نئچه نفر تشکیلاتین آشاغی قات سمپاتلاریندان بیر یئره توپلاشیب و هر بیر شئیی تحریم ائدیب و بونو تبلیغ ائتمه‌یه باشلاییردی‌لار کی، «شهر کومیته‌سی» اؤزو بیر ایش گؤرمور و اونلار یالنیز بو بیری‌لردن ایش چکیرلر و بونلاری خطره سالیرلار. اوروج ایله بارات بو مساله‌نین قارشیسینی آلماغا تعیین اولدولار. اونلار بو یولداشلارلا بیر ایجلاس قویدولار. اوراداکی دانیشیقلاردا عینی حالدا سوزلری نئچه جهتدن قاباغا آپارماغا باشلادیلار: بیرینجی، اونلارین ایشینی بیر نوع «فراکسیونیزم» آدلاندیریب، هر نوع فراکسیونیزمی سوسیالیست دوشونجه‌لر ایله محکوم ائتمه‌یه باشلامیشدی‌لار؛ ایکینجی، اونلارین سؤزلرینه قولاق آسیب و بیر آنلاشیلمالی و رعایت اولونمالی مساله‌لر واردیسا، اونلاری دوشونوب و رعایت و یا ایصلاح ائتمه‌یی نظره آلسین‌لار؛ اوچونجو، اونلارا گؤسترسین‌لر کی، تکجه بونلار او بیری‌لرین اون قاتی قدر ایشله‌ییرلر، بلکه بونلار او بیری‌لره تاپشیریلان ایشلرین اوخشارینی یوز قات قاباقجادان گؤرموشدولر. بو ایشی ثبوت ائتمک اوچون قرار اولدو کی، اونلار بیر لیکده نئچه قروپدا «اعلامیّه» یاپیشدیرماغا گئتسین‌لر.

صاباح گئجه اونلارین بیری ایله بارات بیرلیکده بیر اصلی خیابانی عؤهده‌لرینه گؤرتورموشدولر کی، ایکی طرفه اعلامیّه یاپیشدیرسینلار. بارات‌ین یولداشی بیر اعلامیّه‌نی یاواشدان یاپیشدیریب گئتمک ایسته‌ینده بارات دؤنوب اونا دئیرکی، یاواش، گل بونو مؤحکم و داواملی و آرخایین یاپیشدیراق، باشدان سووما اولماز. بارات دایانیب آن اویغون یئرلری تاپماغا چالیشیردی، تئز- تئز ووروب و آرادان

چیخماغا یول وئرمیردی. اونا گؤره اونلار گؤردولر کی، بارات و اونون یولداشلاری او بیری‌لردن داها اورکلی و داها ایش گؤرندیرلر. اونلار باراتگیلین آرتیق اؤزلرینی خطره سالمالارینی گؤرنده داها آغیزلاری باغلاندی. گئجه‌نین قارانلیغیندا حؤکومتین فضول‌لاریندان دا بیر نفر گلندن سونرا بو بارات ایدی کی، سینه قاباغا وئریب و اؤز موضعیندن مودافیعه ائتمیشدی.

داها او فراکسیون کیمی عمل ائدنلر اوندان سونرا بیر ده شهر کومیته‌سینی سورغو-سئوال آلتینا آلمیردیلار کی، «سیزلر هئچ ایش گؤرمورسونوز». اونلار تشکیلاتین ایچینه گیریب، جیدّی چالیشیردی‌لار. اونلار اؤزلری بیر کیچیک ایش گؤرنده آرتیق بیلیردی‌لر کی، بو بؤیوکلوکده اولان او بیری ایش‌لر نئجه یئربه‌یئر اولور. بو گئنیشلیکده تشکیلاتداکی اونلارلا «فدائی» بیر کیچیک شهرده گیزلی چالیشیردی‌لار، تشکیلات بیر ساعات کیمی ایشله‌ییردی. «تشکیلات عوضولری آراسیندا» یارانان چوخلو جوربه‌جور مساله‌لری اؤز آرالاریندا حل ائدیب و دوشونجه‌لری قدر حلّی یولونو تاپیب و چؤزمه‌یه چالیشیردی‌لار.

باراتگیلین سیاسی تحلیل‌لرینه گؤره اونلارین فعالیّتی و ایشلرینین دموکراتیکلشمه‌سی و اونلارین منطقه‌سینده اونون درینلشمه‌سینین قارشیسیندا دایانان اَن جیددی مانعه «موحرّیر و معبودی»نین دسته‌سی ایدی. اونلارین بیر دموکراتیک و سوسیالیزم یولوندا چاغداش بیر حرکت سایدیق‌لاری «کوردوستان میلّی حرکتی» «موحرّیر و معبودی»نین اَن جیدّی دشمنلریندن ایدی‌لر. اونلار (معبودی‌گیل) باراتگیلین فیکیرینجه، «انقیلابی» بیر دولت سایدیق‌لاری، آما دئموکرتیک اولمایان بو خمینی دولتیله ده جیدّی دوشمن ایدی‌لر. باراتگیل هئچ جور «قارنا» و «قالاتان» کورد کندلرینین قتل عامینی اونودا بیلمیردی‌لر. باراتگیل منطقه ده «ایمامین اینقیلابین سیاسی خطیندن» حیمایه ائتمه‌یه باشلامیشدی‌لار. اونلار «غیر سرمایه‌دارلیق، سوسیالیست» یولو گئدیردی‌لر کی، گون‌به‌گون تبلیغ اولونوردو. «ایران توده پارتیاسی» سئویت‌لر بیرلییینین کمونیست پارتیاسینین بو حاقدا یازدیغی تاریخی کتابلارینی دایم اوخویوب و منطقه اولایلارینا دونیا مقیاسیندا باخیردی‌لار. اونلار بو باخیشلا یاناشیب دونیانی ایکی «بلوک» گؤرنده اؤزلرینی بیر «بلوک»ون ایچینده گؤروب و او بلوکون نهایی و دونیاداکی هدف‌لری اونلارا منطقه‌ده‌کی کیچیک هدفلردن داها اؤنملی اولوردو.

سولدوزدا «فدایی‌لرین» حمایه‌سی ایله «موحرّیر و معبودی» دسته‌سینین فرماندارا قارشی «کوداتا» ماهیّتلی حرکتینه سون قویاندان سونرا، اونلار ایکی شوعاری بیرلیکده تبلیغ ائدیردی‌لر: بیرینجی، تئز بئله قرارا گلدی‌لر کی، «ایسلام انقلاب پاسدارلاری آغیر سیلاح‌لارلا جیحازلاندیریلمالیدیر» شوعاری گئنیش شکیلده بوتون شهر و کندلرده یایدی‌لار. بو شوعارین ایری و بؤیوک یازیلماسی هر نؤقطه‌ده هم معنوی باخیمدان میلّتین ایچینده «دولتین ایش‌لره حاکیم اولماسی حاقدا»

آرخایینلیق یارادیردی، هم ده فداییلرین آدینی میلّتین ایچینده گوجلو شکیلده یاییردی. آلبته، بو تبلیغاتین دوزگون بیر سیاست اساسیندا اولوب ـ اولماماسینی زامان سونرالار گؤسترهجکدی.

ایکینجی مساله، بیر شوعاری میلّتین ایچینده یایماق ایدی کی، اونون اوستونده دایم موباحیثه اولونوردو، آما فیکیر آیریلیغی اولدوغو اوچون هله قرار وئره بیلمیردیلر. بو شوعار چوخ جیدّی بیر شوعار ایدی کی، نئچه جهتدن اؤنملی ایدی: بیرینجی، منطقهده «فداییلرین» سیاسی تحلیللری باخیمدان اونلارین موستقیل سیاسی تحلیللرینین اساسیندایدی؛ ایکینجی، بو شوعار آنجاق «فداییلرین آدیلا» یاییلمالی ایدی. اونا گؤره اونلارین اؤز شوعارلارینین بللی تاثیرینی گؤسترمکله، اونلارین مؤستقیل گوجونو ده گؤستریردی. نهایت زامان باخیمدان تام و دوغرو ایدی. دونن تئز و صاباح بو شوعاری وئرمک اوچون گئج ایدی. بو شوعاری پلانلاییب و اونون اوستونده موستقیل قرار وئرمک سولدوزون فداییلرینین سیاسی ایدئولوژیک باخیمدان نه قدر یئتکینلیکلرینی گؤستریردی. بو شوعار بئله ایدی: «معبودی، محرّر و قطاری بیرلییی توتولمالیدیر».

هامی بو شوعارین سیاسی باخیمدان دوز اولماسینا اینانیردیلار، آمّا عملده اونون وئریلمهسینه «پسیخی (روانی) باخیمدان میلّت بارات‌گیله قارشی چیخا بیلمهسیندن» احتیاط ائدیردیلر. بارات بو شوعارین منطقهده «استراتژیک» اولماسینا دایاناراق، زامانین لاپ اویغون اولماسینا تاکید ائدهرک دئییردی کی، بو شوعار قطعا وئریلمهلی ایدی و ائله ایندی ده وئریلملیدیر. باراتین تاکیدی آخیردا او بیریلرین احتیاطینا اوستون گلیب، قرار وئریلدی کی، بو شعار تشکیلات واسیطهسیله بوتون شهرده و کندلرده ـ هر یئرده یازیلسین. بو شوعار نئچه هفتهنین ایچینده، بوتون شهر و کندلری بورودو. بو شوعارین آلتینی دا «فداییلر تشکیلاتی ایمضالامیشدی. شهره تزه گیرن بیر شخصده بئله بیر فیکیر یارانا بیلردی کی، آرتیق شهری دولتدن سونرا فداییلر کونترول ائدیرلر.

بو شعارلارین چوخ گئنیش یاییلماسی سیاسی باخیمدان «موحرّیر، معبودی و قطاری» دستهسینی اولدورمک دورومونا سالدی. چوخ چکمهدی کی، «میرزا ابراهیم موحرّیر» ائوینده محبوس کیمی قالدی، «معبودی» و «قطاری» ایکیسی ده توتولدولار. بو بیر جهتدن گؤستریردی کی، بارات‌گیلین تشکیلاتی منطقهده بؤیوک سیاسی دهییشیکلیکلر یارادا بیلرلر؛ ایکینجی، اونلار منطقهده دولتین جانینی جیدّی خطردن قورتارماقدا و اونلاری مؤحکلندیرمکده جیدّی رول‌لاری اولوردو. گؤرهسن، بو ایش نه قدر دوز ایدی؟

سولدوزدا «فداییلر» تشکیلاتی نه قدر «گوجلو اولسایدیلار، بوتون اؤلکهده وضعیّت آیری شکیلده قاباغا گئده بیلردی. دولت مؤحکملشدیردییی هر بیر آتدیمدا او قدر ده «ترور»، «توتمالار»، «زیندانا سالمالار»، «اعداملاری» چوخالدیردی.

اونلار هئچ بیر جوانا، هئچ بیر سیاسی حیزب و دسته‌یه رحم ائتمیردی‌لر. بوتون سیاسی تشکیلاتلار گیزلی حالدا فعالیت ائتمک ایسته‌ییردی، آمّا هامی چالیشانلار «اینقیلاب» گونلری و اوندان سونراکی آزادلیق‌لارین ایچینده تانینمیشدیلار. سولدوزون اؤز ایچینده ده بارات‌گیل گیزلی چالیشمالارینا داوام ائدیردی‌لر. بو آرادا «خالق موجاهیدلری تشکیاتی» ایله دولتین آراسیندا آیریلیق و موباریزه داها شیدّتلندی، اونلارین سمپاتلاری و عوضولرینین چوخلاری توتولوب و زیندانلارا سالینمیشدی. «خالق موجاهیدلری تشکیلاتی» «ایرتیجاع» ایله موباریزه ائدیب، اونلاری حاکیمیتدن ائندیرمه‌یی ایلک هدف اولاراق سئچمیشدی‌لر. دولت ده اونلاری اؤزونه بیرینجی هدف کیمی سئچیب، اونلاری دارماداغین ائتمک مقصدی ایله توتوب زیندانلارا سالیب و اعدام ائتمکله مشغول ایدی. اونلارلا بیرلیکده، دولت کیچیک سیاسی سوسیالیست تشکیلاتلاری دا داغیتماغا باشلامیشدی. «ایشچی‌لر یولو» (راه کارگر) و یا «ایشچی‌لرین آزادلیغی یولوندا موباریزه ائدن تشکیلات»، کوردوستان سیاسی تشکیلات‌لاری، اؤزللیکله، «کومله» و «اقلّیت فدایی‌لری» و هامیدان آرتیق «خالق موجاهیدلری» ایله بیرلیکده دولت طرفیندن قیرغینا معروض قالمیشدی‌لار. سولدوزدان «خالق موجاهیدلری»نین نئچه چالیشانی توتولموشدو. اونلارین بیر نفر جاوانلاریندان «موللا حسنی»نی اؤلدورمه‌یه چالیشاندا اؤزو اؤلدورولور. «اکثریّت فدایی‌لری»ندن ده «صالاح» کورد کندلری تشکیلاتیندان توتولور و زیندانا سالینیر.

بارات‌گیل بوتون بو اولای‌لارین ایچینده بو تئوریک مطالیعه‌لری داوام ائدرکن، گونون سیاسی اولای‌لارینا باخیش‌لارینی بیلدیریر و تشکیلاتی اداره ائدرکن، عینی حالدا اؤزلرینی «ایختصاصلی سیاسی تشکیلاتی» ایش گؤرمک باخیمیندان دا یوکسلتمه‌لی ایدی‌لر. بونا گؤره اونلارین آراسیندا تشکیلاتی مسئولّیت‌لردن سونرا ایختیصاص مسئولیّت‌لر ده آیری شکیلده بؤلونمه‌یه باشلادی. بو مسئولیّت‌لرین بعضاً ده‌ییشیلمه‌سینه باخمایاراق، ایلک بؤلونمه‌لرینده، تبلیغات «ماحمود»، «ایشچی‌لر» و «قادینلار» مساله‌سی باراتا وئریلمیشدی. بو مسولیت‌لرله یاناشی، ماحمودون گنج‌لر و بارات‌ین کندلر اوزره قاباقکی مسئولّیت‌لری ده اؤز یئرینده قالیردی.

صؤحبت کندلردن گئدنده هله «حسین» ایله بارات‌ین آراسیندا گئدن تشکیلات دیسیپلینی حسینی داها دا آرتیق راحاتسیز ائدیردی. او هارادا اولسایدی، هر هفته بارات اونا یوخارینین قرارلارینی چاتدیراندان سونرا اوندان گؤردویو ایش‌لرین رئپورتونو وئرمه‌سینی ایسته‌ییردی. او دا دئییردی کی، «کندین ایشی ائله دئییل کی، من هر هفته سنه رئپورت وئرم».

او یئرآلتی دانیشیقلا بایرام ایله صالیحی قانع ائده بیلمیشدی کی، بارات کندلی اولمادیغی اوچون کندلی‌لرین مساله‌لرینی دوشونه بیلمز، اونا گؤره اونلار بارات‌ین یئرینه صالیحی بو بؤلومدن شهر کومیته‌سینه گؤندرمک ایسته‌ییردی‌لر. بو زامان

«صالیح» سولدوزدا دئییلدی و «احمد» ده اورادا یوخ ایدی. بو حسین اوچون داها اویغون بیر فورصت ایدی. بیر گون قیشین سویوغوندا اونلار شهر تشکیلاتیندان ایستەدیلر کی، بو مساله اوزره دانیشماق اوچون بیر نفر ایجلاسا گلسین. اونلارین هامیسینین بیربەبیر بئیینلرینی حسین دولدورموشدو کی، «بارات کندلی دئییل، اونا گؤره کندین مسالەلرینی تانیمیر، بس، صالیح اونلار طرفیندن شهر کومیتەسینده اولسون».

اورمیّەدن «علی» آدیندا بیر نفر بونلارین ایجلاسینا گلدی. ایجلاسدا اونلارین هامیسی اؤز سئچدییی آدامی ـ صالیحی شهر کومیتەسینه گلمەسینی ایستەدیلر، داها باراتین چالیشماسی، یعنی اونون تشکیلاتی اوز اورتا بارماغینا ساریماغینی و بیر بیانظباط و حیف ـ مئیل ائدن بیر آدام اولدوغونو آچماغی نئتیجه وئرمەدی. صالحین ده شهر کومیتەسینه گلمکدن پیسی گلمیردی. بو وضعیّتی گؤرنده شهر کومیتەسی مجبور اولدو کی، «صالحی» کند بؤلوموندن شهر کومیتەسینه گتیرسین، بارات دا شهر تشکیلاتینین اوچ بؤلوموندن بیرینی عؤهدەسینه گؤتوردو. شهرین اوچ بؤلومو، ایکی بؤلوم تورکـلر بؤلومونده و بیر بؤلوم ده کوردلر بؤلومونده ایدی کی، اونلارین هامیسینا «اوروج» یئتیشیردی. البّته، بو ایش دوغرودان دا، بیر نفر ـ «اوروج» اوچون آغیر بیر ایش ایدی. بارات داها «ایشچیلر» و «قادینلار»ا ایختیصاص پروقرام وئرمەسی، نهایت تزه مسئولّیتی «توده پارتیاسینین شهردەکی مسولو ایله امکداشلیق ایشی و اونا تای امکداشلیغین توده پارتیاسینین کندلر مسئولو ایله قاباغا آپارماغی دا عؤهدەسینه قویولموشدو. صالحین شهر کومیتەسینه گلمەیی اونلارین ایشلرینین یونگوللشمەسینه کؤمک ائتدی. اونلار داها راحات اولموشدولار.

****

باراتگیل یئنیجه سولدوزون تشکیلاتینین «باتی آذربایجان» تشکیلاتینا قوشولماسینا عادت ائلەمیشدیلر کی، «سیروس» خبر وئردی کی، «حمزه» گلیر و اونلارین یئنیدن مسئوللاری اولاجاق. بو ایشدن اونلارین هامیسی سئوینیردیلر، چونکی «حمزه» چوخ دویغولو، اینامّلی و تجروبەلی بیر کادر ایدی کی، آن چتین شرایطده ایناندیقلارینین یولوندا چالیشیردی. «حمزه»نین گلمەسی بو معادا دئییلدی کی، «سولدوزون تشکیلاتی» کوردوستان تشکیلاتینا یاپیشسین. چونکی بیر طرفدن کوردوستان تشکیلاتی دارماداغین اولموشدو، عملاً اونلارین هامیسی اورمیّه تشکیلاتی ایله ایلگیلی چالیشیردیلار، عینی حالدا «حمزه»نین باشقا بیر مسئولیّتلریندن او قسمتده کوردوستان فداییلر تشکیلاتینا بیر جان و فرم وئرمک ایدی. آمّا سولدوزون تشکیلاتی گئتدیکجه «حمزه»نین چوخلو انرژیسینی اؤزونه

ایختیصاص وئریردی. حمزه کوردلر منطقه‌سینه داها یاخین اولمالی ایدی، هم ده گیزلین قالمالی ایدی.

اورمیّه‌ده یاشاییب، اورادا فدایی‌لر تشکیلاتیندا چالیشان «سیروس» سولدوزدان و «ماحمود»ون ائویندن گئتمیشدی. اونا گؤره «اورمیّه»ده قالماق ایسته‌مه‌ین حمزه سولدوزا گلمک ایسته‌ییردی کی، کوردوستان تشکیلاتینا دا داها یاخین اولسون. بو دفعه اونلار «حمزه»نی «ماحمود»ون ائوینده ساخلاماغا باشلادیلار. بو مساله هم حمزه‌نین اؤزونه چوخ خطرلی ایدی، هم ده بارات‌گیلین تشکیلاتی، خصوصاً، ماحمودا خطرلی ایدی. سولدوز کیچیک بیر شهر اولدوغو اوچون اورادا حمزه کیمی بیر شخصی گیزلتمک چوخ چتین بیر ایش ایدی. اونلار شهر کومیته‌سی جلسه‌لرینه چوخ دیقّتلی، زامانلی و امنّیتلی گلیب ـ گئدیردی‌لر. بئله کی، هئچ موشکل اونلارین هئچ بیرینه، خصوصاً، حمزه‌یه یارانماسین.
1360 ـجی ایل باشلانیب، باهارین ایلک سویوق گون‌لریدیر. حمزه سولدوزدان بیر نفری تبریزه آپارماق ایسته‌ییردی کی، اورادا تشکیلاتین بیر ایجلاسیندا ایشتیراک ائتسین‌لر.. بئله ده بو سفره حمزه «باراتی» سئچمیشدی. تزه هاوا ایشیقلاندا صبح لاپ تئزدن اونلار تبریز اتوبوسونا مینمه‌لی ایدی‌لر. او زامان شهردن چیخماق اوچون لاپ اویغون بیر زامان ایدی. بارات ماحمودگیلین ائولرینه گلنده حمزه‌نی گؤردو کی، بیر قارا اوزون پالتو اَینیده، بیر اونا تای قارا «لبه‌دار» بؤرک‌لریندن ده باشیندا، شیک بیر قارا باشماقلا، کامیل بیر «بازار حاجیسی» کیمی قاپییا چیخدی. ایندی بونلار یولدا گئدرکن، بونا بنزه‌یردی کی، «بازار حاجیسی» اؤز اوغلونو دالیسینا سالیب و یولدا اؤزویله بازارا و یا آیری بیر یئره آپاریر. هاوا هله او قدر سویوق ایدی کی، چوخ آز آدام ائشیکده تاپیلیردی. بو امنیّتی باخیمدان تام یاخشیدی کی، هئچ کس اونلاری سورغو۔ سوالا توتماسین. نهایت اونلار تفتیش نقطه‌لریندن کئچیب و تبریزه ساری یولا دوشدولر. حمزه همیشه احتیاط ایله حرکت ائدردی، بعضاً داوام گئتیره بیلمه‌ییب و او گولمه‌لی جوک‌لاریندان، یا «شیدّتلی یامانلاریندان» بیر۔ ایکیسینی دئیبب و باراتی گولدوروردو. اونلار تبریزه یئتیشدی‌لر.
او بؤیوکلوکده تبریزده «حمزه» داها آرتیق احتیاط ائدیردی کی، «منی چوخلاری تانیییر، هر آن گؤره بیلرلر». نهایت بیر تیمی ائوه گئدندن سونرا گؤردو کی، اوراداکیلار «کوردوستان تشکیلاتی»ندان بیر نئچه نفردیر. اونلارین ایچینده «مینه» یولداشی تانیدی. عملاً «کوردوستان تشکیلاتی»ندا «ممّد» و یا «جاواد» اولماسایدیلار، «مینه» هامیدان یوخاری مسئول نظره گلیردی. بارات بئله حیس ائتدی کی، «کوردوستان تشکیلاتی»ندا بیر قوّتلی گوج «سولدوز» و «کوردوستانا» هر قیمته اولمالیدیرسا، یاپیشدیرماق ایسته‌ییر. البّته بارات اوچون چوخ اؤنملی بیر

مساله نظره گلمیردی. آمّا کوردوستان تشکیلاتی او دارماداغین حالیندا ایکن اوتوروملارینی تبریزده قویورلار، لازم دئییل، سولدوز گلیب و تبریز طریقیله کوردوستانا باغلانسین. بارات او اوتورومدا دا باشقا ایجلاس لار کیمی جیدّی بحثه قاریشیب و اشتراک ائتدی. اوراداکی دانیشیق‌لار «کوردوستان تشکیلاتی»نا عاید و عینی حالدا سیاسی مساله‌لرله ایلگیلنیردی.

حمزه کیمسه بیلمه‌دن آیلارلا سولدوزدا گیزلی قالاندان سونرا «اورمیّه» شهرینه گئتدی. اورادا تکینه بیر بؤیوک آپارتماندا یاشایان بیر آیری «فدائی» خانیم دکترله گیزلی ائوده قالماغا باشلادی. بو فاصیله‌ده «سیروس» اورمیه‌ده «غربی آذربایجان تشکیلاتی»نا جذب اولونوب و اورادا چالیشیردی، حمزه‌نین ده اورمیّه‌یه گئتمه‌سی اونلارین هامیسینی داها راضی ائتدی. بیرینجی، اورمیّه داها بؤیوک اولدوغونا گؤره حمزه اوچون داها آمن اولا بیلردی. ایکینجی، سولدوزا داها یاخین اولماسی اوچون نسبتاً راحات اورایا گئده بیلرلر. هر هفته بیر گون اونلارین هامیسی اورمیّه‌یه گئدیب و اورادا گئجه‌نی صوبحه قدر حمزه‌گیلین ائولرینده هفته‌لیک شهر کومیته‌سینین ایجلاسینی تشکیل ائدیردیلر. صوبح گون چیخار-چیخماز ائشییه چیخیب، سولدوزا ساری یولا دوشوردولر. بو اوتوروم‌لارین بیرینده «جاواد یولداش» دا ایشتیراک ائتدی و گونون اساس تئوریک و سیاسی مساله‌لری، دولت و «ایران توده پارتیاسینین» ایلیشکیلری حاققیندا دانیشیق‌لار آپاردی. اونلار بیر آیری فورصت ده تاپدیلار کی، «مجید» فدایی‌لر باش سیاسی دفتری عوضوو»نون اورمیّه‌یه گلمه‌سیندن ایستیفاده ائدیب و اونلارین دانیشیق‌لارینی یاخیندان گؤرسون‌لر.

اونلارین ائولری اورمیّه ده «نوصرت» خیابانیندا بیر تزه دوزلمیش آپارتمان‌لارین بیر طبقه‌سینده قرار تاپمیشدی. بارات‌گیلین اورایا گیرمک‌لری داها هئچ چتین دئییلدی. بارات ین اؤزو او منطقه‌ده ایللر بویو یاشادیغی اوچون اورادا باجی‌لاری ایله یاشادیغی و چتینلیکده «دبیرستانا» گئتمه‌سی ایله باغلی قدیم خاطیره‌لرینی بیر کؤهنه سینمانین همیشه آغ‌قارا شکلینده گؤرونن بیر فیلمی کیمی خاطرینه گتیریردی و بیر آجی، شیرین چتینلیک داستانی کیمی اونو اؤز رؤیالارینا یاشاییردی.

بارات‌گیل اونلاری گؤرنده هردن اؤزلریله اونلارین آراسینداکی سیاسی تئوریک فاصیله‌نی چوخ درین گؤرموردو، یالنیز بارات بو سورغویا جاواب تاپا بیلمیردی کی، «نه‌دن فدایی‌لر تشکیلاتی بو قدر اؤزونو خطره سالیر کی، حمزه کیمی کادرینی سولدوز کیمی شهرده آیلارلا ساخلاسین، حالبوکی بیر نفر بارات‌گیلین اؤزلریندن اونلارین ایچیندن سئچیلیب، یوخاریلا ایلیشکی باغلایل بیلردی!؟» اونلار اؤزلری تامامیله یوخاریدان کؤمک اولمادان سولدوزون تشکیلاتینی آن یاخشی شکیلده ایداره ائده بیلردی‌لر، حتا سیروسون و یا حمزه‌نین کؤمه‌یی اولماسا بئله.

باراتگیله یوخاریدان بئله قرار گلدی کی، فداییلر تشکیلاتینا عوضو توتمانین ایکینجی مرحله‌سی باشلانماقدادیر. اونلارین ایچینده هله بئش نفردن آرتیق رسمی عوضولر یوخ ایدی. اونلارین رسمی تشکیلاتلاریندا اونلارلا فدایی چالیشیردی. اونلارین شهر کومیته‌سینده بئش نفر فدائی عوضوو اولدوغو اوچون اونلارین اؤزلری تشکیلاتین تزه عوضولری حاققیندا سون قراری وئرمه ایختیارلاری وار ایدی. اونلار تشکیلاتی باخیمدان تانیدیقلاری اوچون اکثریّت تزه عوضولرین حاققیندا جیدّی دانیشیقلاری بیربه‌بیر قاباغا آپارماغا باشلادیلار.

اونلار نئچه دفعه شهر تشکیلاتی، جاوانلار و قادینلار بؤلومونده فیکیر آیریلیغی ایله قارشیلاشدی‌لار کی، اونلارین حاققیندا «بارات» موخالیف سه‌سی وئریردی، بیر نفرین ده مخالیفتی اولسایدی، کفایت ائدیردی کی، او شخص عوضولویه سئچیلمه‌سین. او نئچه نفرلردن سونرا اکثریّت تشکیلاتین ایچینه قاباقجادان سئچیلن‌لر «عوضولویه سئچیلدیلر». اونلار رسماً شهر کومیته‌سی طرفیندن تبریک اولوندولار. تشکیلات اؤزونه گؤره بیر آغیرلیق و بؤیوکلوک قازاندی. هئچکیم ده گونوگوندن خفقانا دؤنن شرایطده آیاغینی داللیا قویمادی کی، اؤزو عوضولویونو ایسته‌مه‌سین، بلکه یولون چتینلیینی و آغیرلیغینی بیله‌بیله افتخارلا قبول ائتدی‌لر. داها سولدوزون تشکیلاتیندا اونلارلا فدایی تشکیلاتی رسمی عوضوو چالیشیردی.

شهرده وار اولان چوخلو چتینلیکلردن بیری ده بو ایدی کی، قیزلارلا اوغلانلارا گؤروشوب- تانیش اولما ایمکانی یوخ ایدی. بو حاقدا هامیدان دالی قالان باراتین اؤزو هله قیزلارلا دوست اولماق، ائولنمک اونون فکرینده یئری یوخ ایدی. تشکیلاتین آداملارینین چوخو سوبای ایدی‌لر. اونلارین ایچینده ائولیلرین سایی اَل‌لرین بارماقلاری قدر اولاردی. بو جاوانلارین چوخو دا ائولنمک شرایطینه چاتمیشدی‌لار و او بیری قیزلاری گؤروب - تانیش اولماق اونلارا چوخ چتین ایدی. بو آرادا چتینلیکله آتیلان آددیم‌لار دنیز قارشیسیندا بیر دامجیبیا بنزه‌ییردی. باراتگیلین بعضاً قیز- اوغلان قاریشیق کومیته‌لری یاراتمالاری چوخ چتینلیک‌له قاباغا گئدیردی. بو کومیته‌لر ده چوخ کیچیک بؤلوم تشکیلاتا شامیل اولوردولار کی، اونلارین نئچه عوضوو ده معمولاً قاباقجادان ائولی ایدی‌لر. باراتگیل بیر نئچه آردیجیل اولای‌لاردان بو امکان اوچون بیر جیدّی تکان وئرمه‌یه ایستیفاده ائتدی‌لر. اونلارین فیکری «بایرام»ین ائولنمه‌سی ایله باشلاندی. اونلار بو ائولنمه‌لری بیر بؤیوک توی شنلیک‌لرینه چئویریب و بوتون تشکیلاتین قیز- اوغلان‌لارینی اورایا قوناق چاغیریب و اورادا اونلارین بیر- بیرلریله آرتیق تانیش اولمالارینا ایمکان یارادا بیلرلر. بو حاقدا «بایرام»ین کندلرینده توتولان تویوندان بیر قیغیلجیم کیمی شهر کومیته‌سینین فیکرینده چاخدی.

تهران اونیوئرسیته‌سینده درسینی بیتیرن «بایرام» آتاسینا آکین- بیچینده کؤمک ائدیردی، چونکی اونا «فدائی» اولدوغو اوچون ایش وئرمیردی‌لر. اونو بیر گون کوردلر محّله‌سینده «ناوار ساتان دوکاندا» بیر قیزلا گؤزگوزه باخاندا بارات گؤرموشدو. اونلارین گؤزلرینین بیر- بیرینه باخارکن پارلاماغینی حتّی عشق‌دن بهره‌سی اولمایان بارات دا سئچدی. اونلارین نئچه گؤروشوب، دانیشیب و نه زامان ائولنمه‌یه قرار وئرمه‌لرینی یالنیز اؤزلری بیلیردی. بارات آنجاق بونا سئوینیردی کی، اونلارین تویلاریندا یاللی گئده‌جک‌لر. اونلار بایرام‌گیلین بؤیوک و قورو حیطلرینده چوخ بؤیوک یاللی سالدیلار. اورادا اونلار هم کوردو، هم ده تورکو یاللی گئتمه‌یه باشلادی‌لار.

باراتین بؤیوک قارداشلاری، «سولئیمان» و «رشید» ایکیسی ده درس‌لرینی چوخدان قورتاریب و ایش صاحابی اولسالار دا، ائولنمک زامانلاری آرتیق کئچمیشدی. سولئیمان قارداش‌لاری و باجیلاری درس‌لرینی بیتیرسین‌لر دئیه، اونلاردان حیمایه ائتدییی اوچون جاوانلیغینین چوخ عؤمرونو ائولنمه‌میشدی. ایندی ایسه اونلارین هامیسی اونیوئرسیته‌ده اولاندان سونرا، آرتیق اونون دا واختی اؤتمه‌دن و چوخ گنج اولمادان ائولنمه‌لی ایدی. او اوتوز اوچ یاشینی کئچیریردی. گلدی ائولنمکده «رشید» سلیماندان قاباغا دوشدو. رشید بیر میقدار چتینلیکله سئودییی قیزین اوره‌یینی اَله آلیب و اونون عایله‌سی ده راضی اولاندان سونرا اونلارین تویلاری سولدوزدا بارات‌گیلین بؤیوک ائولرینده توتولدو. باراتین اوره‌یی بو قدیمکی مثله بنزه‌ر سؤز کیمی ـ «کور اللّه‌دان نه ایسته‌ر: ایکی گؤز»، بونا بنزر بیر ایمکان آختاریردی کی، بوتون تشکیلاتین اوغلانلاری و قیزلارینی بیر یئرده گؤروشوب ـ دانیشما و اویناماغا توپلاسین.

«رشید»گیلین اوچ گون سوردویو تویوندا چوخلو فورصت یاراندی کی، بیر چوخو بیر- بیرلرینی گؤرسون. هرچند آرتیق تانیش اولماغا ایمکان یوخ ایدی. باخیش‌لاردان یارانان محبّت قیغیلجیملاری اورک‌لرده محبت یارادیردی؛ سونرا زامان بلکه بو قیغیلجیملارین بیر آلووا دؤنوب ـ دؤنمه‌دیییینی گؤسترسین. رشیدین ائولنمه‌سی سولیمانی دا آرتیق فیکره سالدی. بو فاصیله‌ده اونونلا بیر زاماندا بیر آیری اولای قاباغا گلدی. بیر- ایکی مساله‌نین هر بیرینین اؤزونه گؤره بیر داستانی واردی.

هوشنگ ایله بارات بیر-بیرلرینه اؤز قارداشلاری کیمی یاخین ایدی‌لر. هوشنگ ده بارات کیمی، سولدوزدان چوخ اوزون زامان اوزاق قالا بیلمیردی. او تهراندا یاشادیغی زامان ایلده نئچه دفعه سولدوزا گلیردی. «رشید»ین تویوندان سونرا هوشنگ باراتین یانینا گلدی و اونونلا بیر جیدّی مساله‌نی اورتایا قویدو. او معمولاً چوخ جیدّی اولاندا بورنونون اوجویلا بیر نقطه‌نی نیشانه توتوب اورایا

باخاردی. بو دفعه ده هوشنگ باراتین گؤزلرینه یوخ، بلکه بیر نقطه‌نی نیشانه توتوب و باراتگیلین حیطلرینده اونونلا باغلی بیر جیدّی مساله‌نی اورتایا قویدو.
او باراتا دئدی کی، اونون بویوک باجیسی ـ «ترلان»دان خوشو گلیر». سونرا او باراتدان «ترلانین تهرانا گله‌رک اونونلا آرتیقراق تانیش اولما ایمکانی یاراتماسینی ایسته‌دی». او بو تانیش اولماقدا اگر اونلارین ایکیسی ده بیر- بیرلرینن یاشاماغا قرار وئرسه‌لر، اوندا بیر ایش گؤروله بیلر.
هوشنگ گئدندن سونرا بارات ترلانی سه‌سلدی کی، اونلار اوتوروب دانیشسینلار. «ترلان» و «مارال» ـ ایکیسی ده فدایی‌لر تشکیلاتیندایدیلار. آمّا اونلار «ماحمدود»ون بؤلومونده ایدی‌لر. اونلار هم ده بیلیردی‌لر کی، «بارات» «شهر کومیته‌سی«نین اصلی عوضولریندن بیری‌دیر. بوندان قاباق، ترلان ایله باراتین بونا تای بیر اوتوروب ـ دانیشماغی اولسایدی، بیر «تشکیلاتی» دانیشیق اولا بیلردی. ترلان بئله دوشونوردو کی، بو دانیشیق دا تشکیلاتا عاید بیر دانیشیقدیر. آما بارات اونا هوشنگ‌ین حاققیندا صؤحبت آچدی. سولدوزون کیچیک اولماسی اوچون اونلارین عایله‌لری بیرـبیرلرینی تانییردی‌لار، آمّا نه قدر «ترلان» «هوشنگی» تانییر، یا نه قدر هوشنگ ترلانی تانییر و یا اونلار نه قدر بیر- بیریله توتوشا بیلیر، یا بیر- بیرلرینی سئوه بیلرلر، بو آرتیق بیر مساله ایدی کی، او قیز ایله اوغلانین بیرـبیر ایله بو شیدّتلی آیری یاشادیغی شرایطده بیر ایمکان یارانمالی ایدی کی، اؤزونو گؤسترسین. بارات هوشنگ‌ین حاققیندا اؤز بیلگیسینی ترلانا دئیندن سونرا اوندان سوروشدو کی، اگر تهرانا گئدیب و اورادا بیر مودّت هوشنگ ایله تانیش اولماق ایستیرسن، اونون تداروکو گؤرولسون. بو فاصیله‌ده «موختار» دا تهراندا ائولنمیشدی. ترلانین اونلارین ائولرینده قالماسی قاباقجادان دانیشیلمیشدی. بیر نئچه گوندن سونرا ترلان تهرانا گئتمه‌یه قرار وئرنده اونون اورا گئتمه‌یینی هئچ کس بیلمه‌دی. هامی فیکر ائدیردی کی، تبریزه اونیوئرسیته‌یه گئدیب. بلکه ده آناسینا دئمیشدی. آناسی هامیدان آرتیق سر ساخلایان بیر شخص اولدوغو اوچون نه بیر شئی سوروشدو، نه ده بیر سؤز دیلیندن ائشیيه پیرتدی. ترلان‌ین تهرانا گئدیب ـ گلمه‌سی ایکی هفته چکدی.
ایکینجی ماجرا دا «سولیمان»ین مساله‌سی ایدی. بو مودّتده ایشینده یوکسه‌لیب و یوخاری تخصّصی مقاملارا یئتیشمیشدی، ایندی بؤیوک «دوغو آذربایجان»ین اوستاندارلیغینین شهرسالما بؤلومونون نظارتچیسی ایدی. او چالیشدیغی ایداره‌ده بیر قیزدان خوشی گلیردی، اداره‌نین «آبدارچی»سیندان ایسته‌ییر کی، گئتسین و اونون حاققیندا بیر شئی‌لر سوروشسون. بیر یاشلی کیشی اولان، اونلاری اؤز بالالاری کیمی تانییان و هامینین دا اونا سایغیسی اولان «آبدارچی» دا بیر طرفدن گؤرور کی، «سولیمان»ین آرتیق ائولنمک واختی کئچیر، دوز او قیزگیلین ائولرینه گئدیر و اوندان اؤز رئیسی طرفیندن ائلچی اولاراق قیزی ایسته‌ییر. او بئله‌لیکله سولیمان‌ین

آلینی خینادا قویور. وسواسا دوشموش سولئیمان دا آرتیق ایش‌لری بیتمیش گؤروب تسلیم اولور. خانیم قیز دا موثبت جاواب وئرندن سونرا بارات‌گیلین ائولرینده بیر داها توی تداروک گؤرولمه‌یه باشلاییر.

بئله بیر بهانایا حاضیرلیق‌لاری اولان بوتون تشکیلاتین جاوانلاری قیزلی-اوغلانلی یئنه ده اوچ گون- اوچ گئجه چالیب اویناماغا باشلادی‌لار. بارات‌ین اؤزو ائو صاحیب‌لریندن بیری اولدوغو اوچون چوخلو ائو ایشی ده گؤرمه‌لی ایدی. او، عینی حالدا تشکیلات طرفیندن مسئول اولاراق چوخلو مساله‌لری نظرده توتومالی ایدی، اونلاردان آن اؤنملیسی «امنیّتی» مساله ایدی. اورادا اونلارلا چالیشقان ضیالی - آیدین فدائی بیر یئره توپلانمیشدی. بیر سولدوز کیمی شهرده چوخلو اولایلار یارانا بیلردی.

سولئیمان‌ین تویوندان نئچه آی داها کئچمه‌میشدی کی، «هوشنگ» ایله «ترلان» دا ائولنمه‌یه راضیلاشدیلار. اونلارین ایکیسی ده بارات‌ین چوخ یاخین فیکیر یولداشلاری اولدوق‌لاری اوچون تویلاری یولداشلاری طرفیندن چوخ دیرلی و اورکدن دستکلندی. اونلار بو تویلاردا اویناماقدان سونرا، سؤز، ماهنی و چوخلو شعر اوخوماقلارا دا باشلاییردی‌لار. هامی «هورموز»دان ایسته‌دی کی، دوداغیلا فیشقا و آغزیلا تار چالاراق ماهنی اوخوسون. عینی حالدا هوشنگدن ایسته‌نیلدی کی، علیرضا نابدیلین «ایشیق» شعرینی اوخوسون. آخیردا باراتدان دا ایسته‌نیلدی کی، چاشنی اولاراق «هشترخان» ماهنیسینی اوخوسون کی، اونلار آخیردا بیر گولسون‌لر. اونلارین اورک‌لری قیزیشیب و عظم‌لری مؤحکمله‌شیردی.

بو تویلاردان سونرا تشکیلاتدا بیر مقدار آچیقلیق حیس اولونوردو کی، قیزلارلا اوغلان‌لارین آراسیندا دمیر دیوار یوخ ایدی. اوندان سونرا بیر آیری بؤیوک مساله قاباغا گلمیشدی کی، اونا چارا قیلماق آزی بارات کیمی بیر شخص‌لرین آلیندن خاریج ایدی. او دا بو ایدی کی، بعضا بیر قیزی ایکی اوغلان ایسته‌ییردی. بئله حال‌لاردا معمولاً قیز او آداما کؤنول وئریردی کی، ثابیت ایشی و گلیری اولوردو. بیر تشکیلاتدا زحمت چکن‌لردن و آیاق آلتیندا قالانلاردان حمایه ائتمک اساس هدف اولدوقدا بو مساله‌نی حل ائتمک چوخ چتین ایدی. بونا گؤره «اوروج»ون بؤلومونده ایکی- اوچ ائولی تشکیلات عوضووندن بیر کیچیک کومیته یاراندی کی، بو حاقدا فیکری باخیمدان کؤمک ائتسین‌لر. چونکی بارات‌گیلین اؤزلری چوخ جاوان، هم ده سوبای ایدی‌لر. او کمیته تقریباً وئردییی فیکری یاردیمدا موستقّل عمل ائدیردی. اونون نظرلرینین هئچ اجراچی رولو یوخ ایدی، یالنیز مشورتی کاراکتئری داشیییردی.

ایلک مرحله‌ده موعّلیم و یا اداره‌لرده چالیشان و ثابیت گلیرلری اولانلار بیربه‌بیر ائولنمه‌یه حاضیرلاشیردیلار. بیربیرینی سئومک خبرلری تزه‌تازه خصوصاً شهر کومیته‌سینده گون‌به‌گون قولاق‌لارا چاتماغا باشلامیشدی.

بارات دا آرتیق بیرمی آلتی یاشینا یئتیشمیشدی. او آتاسیندان داها پول آلمازدی. اونون بیر ایشی اولماسینا باخمایاراق، او گئنیشلیکده ـ بلکه منطقه‌ده اَن بؤیوک حتا دولته باغلی اولان سیاسی تشکیلاتلاردان دا بؤیوک اولان سیاسی تشکیلاتین بیر اساس مسئولاریندان ایدی. اونا تشکیلاتدان دا بیر قیران وئریلمیردی. بیر ایشی ده یوخ ایدی، آتاسیندان دا پول آلمازدی، چونکی آتاسی دا یوخسول ایدی، او بیری یولداشلاری کیمی، تشکیلاتدا موعّلیم و یا دوکتور و یا موهندیس اولمالاری اوچون یاخشی گلیرلری وار و یا آتالارینین یاخشی وارلاری وار ایدی، پول و مالی باخیمدان بیر یئره بند دئییلدی و گلیری یوخ ایدی. بوتون ترسه‌سینه مسئولیّتی اونلاردان داها بؤیوک ایدی. اونلارین ایچینده «اوروج» دا بارات کیمی بیر شرایطده ایدی.

اوروج، بیر چؤرکچی‌خانادا چالیشماغا باشلادی. او هر گون صوبح ساعت بئشدن اورادا چؤرک توپلاییب ساتیردی. بارات دا اؤز جیب‌خرجی و هر هفته اورمیّه‌ده‌کی اوتوروم جلسه‌لری اوچون لازیم اولان پولو اَله گتیرمک اوچون بیر ایش گؤرمه‌لی ایدی. بو حاقدا دا بیر فکر بئینینه دوشدو: ائولرینین دالیسینداکی آنبار کیمی ایشلتدیک‌لری پیلّه یولونو بیر آیری یولداشیلا باقّال دوکانینا چئویرسین‌لر. اورادا محّله‌نین لازیم اولان خیردا مال‌لارینی ساتسین‌لار. اورادا ایکی دنه ده مدرسه وار ایدی. اونلار مدرسه اوشاق‌لارینا دا شئی‌ـ شوی ساتا بیلردی‌لر. اونلار ایکیسینه بو دوکانی بارات‌ین داییسی اوغلوندان بیر مقدار پول بورج آلاندان سونرا یولا سالدیلار. بو دوکان تکجه بارات‌ین و یولداشینین جیب‌خرجلرینی چیخارمیردی، بلکه آرتیق اونلارین تشکیلاتلارینین عومومی رابطه‌لر اوچون دفترلری اولموشدو، هم ده اونلارین ائولرینه گؤروش و تشکیلاتی اوتوروم‌لار اوچون بیر آیری گیریش اولموشدو. بو وسیله ایله اونلار محّله‌نین قونشولاری ایله ده یاخین ایلیشکی یارادیب و اونلارلا دانیشیغا و تبلیغه باشلادی‌لار. اوروج ایله بارات بو طریق ایله یالنیز جیب‌خرجلرینی بیر یول ایله چیخاریردی‌لار.

بارات چوخ تئز اؤیرنمیشدی کی، پولسوز «فدائی» بیر تشکیلاتین ایچینده یئنه ده «پوللو» عایله‌دن گلن «فدائی»دن گئری قالیر. او هم کیتاب آلیب و اوخوماقدا گئری ایدی، هم ده او بو یولدا تکجه جانینی قویموردو، بلکه گله‌جک اوچون هئچ بیر تامینات، اقتصادی تضمین و امنیّتی یوخ ایدی. بونا گؤره اونلار ائولنمکده ده چوخ چتینلیکله قارشیلاشیردی‌لار. آتالاری وارلی اولان شخص‌لرین آتالاری اونلارا او قدر مال ـ مولک قویوردو کی، اونونلا ائو‌ـ ائشیک تشکیل ائتسین‌لر. اوروج و بارات کیمی‌لرینه گله‌جک اوچون هئچ بیر تامین و قارانتی یوخ ایدی. اونلارین اؤزلری او قدر هدف‌لرینین یولوندا گئجه‌ـ گوندوز و یوخولارینی قویموشدولار کی، بو و یا بونا تای اونلارین طبیعی اولاراق گله‌جک‌لریله باغلی اولان مساله‌لر کیمی، فیکیرلرینی مشغول ائتمیردی‌لر. نه گؤزل بیر ایستک‌دیر، هم اؤزگورلوک، هم ده

ایجتماعی عدالتی بیرلیکده بوتون میلّته ایسته‌یه‌سن و اونون یولوندا بوتون وارلیغینی قویاسان. بو یولدا اؤزون بوتون وارلیغینی بیله- بیله و یا هئچ بیلمه‌دن آلدن وئره‌سن. قیزلارین چوخو و اؤزه‌للیکله اونلارین آنالاری اونلارا بونو دئییردی کی، «بو بؤیوکلوکده، گئنیشلیکده و دیرنلیکده تشکیلاتین باشچی‌لاری و دولاندیرانلارینین چوخونون جیبینده بیر شاهی پول یوخ و گله‌جکده ده اولمایاجاق، چونکی اونلار اگر ده چوخلو موعّلیم، موهندیس و دوکتورلارا مسئول اولسالار دا، اونلارین گؤردویو عظمتلی ایشه بیر نفر اونلارا بیر قوروش دا وئرمیر».

بارات بیر گون گئجه‌نی صبحه قدر هفته‌لیک اوتوروم‌لاریندان گلندن سونرا صوبحدن ناهاراجان اونون نوبتی ایدی کی، دوکانی دولاندیرسین. ناهاردان سونرا بارات‌ین نوبتی بیتندن سونرا ائوه گلیب، ناهارین یئییب و یئلین ایستیسینده بیر اوزاندی. او اوستونه باجی‌لارینین بیرینین چادراسینی چکمیشدی. بارات یاریمچیلیق یوخونون ایچینده ایدی کی، ائشیتدی «اولدوز» ایله آناسی اونلارین ائولرینه گلدی‌لر. اؤزونو تامام یوخویا ووروب بیر ساعاتدان آرتیق اویاق اولاراق چادرانین آلتیندا اوزانیق حالدا قالدی. او اؤزونون ده بیلمه‌دییی بیر سببه گؤره اولدوز ایله اوزبه‌اوز اولماقدان اوتانیردی. او بوتون بو زامانی اونلارین سؤزلرینه قولاق آسیردی کی، اونلار گئدندن سونرا دیکه‌لیب قالخدی.

اوره‌یینین بیر گوشه‌سینده اولدوزا بیر یئر ساخلایان بارات خیال ائدیردی کی، همیشه اولدوز اورادا قالاجاق و کؤنلونده‌کی او یئر ده اونون اوچون حاضیر قالاجاق.

بیر گون بارات گؤردو کی، صوبح تئزدن اونون و اولدوزون آناسی تئزـتئز اوطرفـبو طرفه گئدیرلر و چابالاماقدادیرلار. آخشاما یاخین اولاراق بارات‌ین آناسی گلیب و باراتا دئدی کی، «اولدوزا ائلچی گلیر. اونلار ایکیسی ده قاباقدان کؤنول وئریب‌لر. بو آخشام اونلار گؤروشه اونلارین ائولرینه گلیرلر، سن ده حاضیرلاش، اورا گئت. بارات‌ین سانکی باشینا بیر قازان سویوق سو تؤکدولر. دایم اولدوزون اورادا اونون اوچون قالاجاغینی دوشونن بارات بیردن شاشیردی.

بارات اؤزونو ائله گؤستردی کی، شاشیرماییب. او اؤزونو بونا گؤره سئونجک بیر آدام کمی آپاریردی. بونونلا یاناشی، اؤزونه اوغلانین کیم اولدوغونو سوروشماق قدر گوچ وئردی. اوغلان بارات‌ین قدیم اوشاقلیق صینیف یولداشلاریندان بیری ایدی کی، نهایت درسینی قورتاریب و هئچ بیر سیاسی دسته‌یه قوشولمادیغی اوچون اؤزونه ایش تاپیب و بیر تیکه چؤرک چیخارا بیلیردی. بارات باشیلا آناسینا بیر موساعید اشاره ائدیب، تئز گئینیب، خیاباندا قدم آتماق اوچون ائشییه چیخدی. او تام کئیلمیشدی. سانکی قولاق‌لاری ائشیتمیر، گؤزلری دا آنجاق باخیر، آما هئچ کیمی گؤرمور. بیرـ ایکی ساعاتدن سونرا او قدر حالی اؤزونه گلدی کی، آرتیق بو مساله‌نی ده اؤز آرمانی یولوندا بیر فداکارلیق حساب ائدیب و چتینلیکله

اولسا بئله مساله‌نی اؤزونه قبول ائله‌تدیردی. او بو یولدا گئدنلرین اونلارلا ایل زیندان چکمه‌لرینی یادینا سالیردی. اونلارین چکدی‌لری قارشیلیغیندا و اونلارین فداکارلیقلارینین یانیندا ائله گؤزه گلیم بیر فداکارلیق نظره گلمیردی.

هاوا قارانلیق اولموشدو و سوفره‌نی سالمیشدی‌لار کی، بارات اولدوزگیلین ائولرینه گئتدی. اورادا باراتین اوره‌ییندن خبری اولمایان اؤز یولداشینی گؤروب، اونا تبریک دئدی. بیر ساعاتی اورادا شام اوستونده دؤزدو، نهایت هامی ائولرینه گئتدی‌لر. بارات همیشه‌کی کیمی گئجه‌نی اؤز اوتاغینا گئدیب، اورادا چوخلو موطالعه‌یه باشلادی. او قدر اوخودو کی، آخیردا کتابین اوستونه دوشوب و یاتدی. بو دفعه نه قدر کیتابا باخیردی، اوراداکی مطلب‌لری اوخویا بیلمیردی. اوشاقلیقدان و جوانلیقدان اولدوزلا اولان لحظه‌لر قاچاراق اونون خاطریندن کئچیردی. او بو رؤیالاریندا او کئچمیش خاطیره‌لری ده‌ییشمه‌یه چالیشیردی کی، بو داستانین سونو ده‌یشیلسین و اولدوز باراتین اوره‌یینده‌کی یئرده یئرلشسین. بارات گؤرمه‌دییی گؤرمه‌لی ایش‌لری بو رؤیالاریندا گؤرمه‌یه چالیشیردی. دئمه‌دییی سؤزلری دئمه‌یه چالیشیردی کی، زامانی دالییا قایتارسین. او «روسیّه‌نین سوسیالیستی تاریخی»نه عاید بیر کتاب اوخوماغا چالیشیردی، آمّا اورادا اؤز تاریخینی اوخویوب ده‌ییشیردی. بو حالدا اولاراق هئچ بیلمه‌دی کی، نه زامان یوخویا گئدیب.

****

عراق‌ین ایران اؤلکه‌سینه باسقیسی و بوتون آمریکا و اونون دالیسینجا او بیری «باتی» اؤلکه‌لرینین «صدّام حسین»دن حیمایه ائتمه‌لری آیدین گؤستریردی کی، اونلار بو حؤکومتی چئویرمه‌یه چالشیرلار. بو حالدا تکجه فدایی‌لر دؤلتی دستکله‌ییب و اونلارین «آنتی آمریکا» موضع‌لریندن حمایه ائدیردی‌لر. اونلارین تنقیدلری دولتین «آنتی دموکراتیک ایش‌لریندن ده آرتیق رنگینی آلدن وئریردی کی، اونلار دولتی اؤز دوشونجه‌لرینده دموکراتیک جهته ساری ایته‌له‌سینلر. فدایی‌لرین اکثریّتی جبهه‌یه گئدیب، انقلاب قارشی «آمریکا» طرفیندن دستکله‌نن یوروشون قاباغینی آلماق اوچون حیمایه ائتسین‌لر. بونا گؤره اونلار اؤز سمپات‌لارینی جبهه‌یه گئتمه‌یه تشویق ائدیردی‌لر. بو مساله‌نین تام ترسه‌سی ده صادیق ایدی. یعنی دولت جیدّی اولاراق اؤزو ایله جیدّی موخالیف‌لری توتوب زیندانا سالیب و اونلارین ایچینده قیرغین سالماغا باشلامیشدی. اینقیلاب ائدن نسلین یاریسی جبهه‌لرده و یاریسی دا زیندان‌لاردا چورویوردو. اونیوئرسیته‌لر ده باغلی ایدی.

بو مساله‌لرین دالیسینجا سربازلیق واختی چاتان بوتون جاوانلاری سربازلیغا آپاریردی‌لار. چوخلو جوانلار دا سرباز گئتمکدن اؤترو اؤلکه‌دن قاچیردی. بارات یاشینا گؤره سربازلیقدان ماعاف اولموشدور، آمّا کوچه‌لرینده بیر چوخ اوندان داها

جاوانلار سرباز گئتمیشدی‌لر. اونلارین هامیسینین آنالارینین گؤزلری یولدایدی. جبهه‌لردن چوخ قارما‌قاریشیق خبرلر گلیردی. بو خبرلردن بیری بو ایدی کی، سیاسی باخیمدان دولت ایله موخالیف اولان و سیاسی دسته‌لره باغلی و اونلارا سمپاتلاری اولان سربازلاری آرخا جبهه‌ده گوللـه‌ییردی‌لر. مینلرله مدرسه اوشاقلارینی دا جبهه‌لرده مین‌لرین اوستونه گؤندریردی‌لر کی، اونلار اؤلوب بیتسین‌لر، بلکه یول او بیری فورصتجیل نیظامی‌لره آچیلسین کی، اونلار جبهه‌لردن ساغلام دؤنندن سونرا میدال اوستدن میدال آسسینلار.

تهراندا توتاتوت چوخالمیشدی. بیر طرفدن «ساواش» بیر بهانه اولموشدور کی، «اکثریّت فدایی‌لری» و «ایران توده پارتیاسی»ندان سونرا او بیری‌لرینین هامیسنی «ضدّ انقلاب» آدینا توتوب و اوزون زامان ایشکنجه‌لر، زیندان و اعدام جوخه‌لرینه وئریردی‌لر. بارات قاچاراق انشیتدی کی، «تهراندا» اونلارین قدیمکی ائولرینه دولت آدام‌لاری توکولموشدولر. اونلارین ائولری داها داغیلیب و ائو صاحبینه تحویل وئریلمیشدی. «ناصر»ین و «قولو»نون قاچاق اولماسیندان خبر گلیردی.

بو فاصیله‌ده بارات‌ین کیچیک قارداشی «اوختای» تهراندان سولدوزا گلدی. او اؤلکه‌دن قاچماغی دوشونوردو، آمّا بو مساله‌نین یئنیجه باشلانماسی اوچون هئچ‌کیم هانسی یول‌لارلا گئتمه‌سینی بیلمیردی. هم ده او قاچاق یولو ایله، هم ده «پاسپورت» آلاندان سونرا گئتمه‌لی ایدی. او سربازلیق ائتمه‌دیيی اوچون اونا پاسپورت وئرمز ایدی‌لر. بارات دا بو حاقدا بیر یول بیلمیردی. سولیمان دا قانون و اخلاقا چوخ باغلی اولدوغوندان قاچاق گئتمک اونون فکریندن بئله کئچمیردی.

بارات‌ین ذهنیندن آرتیق بو مساله کئچیردی کی، «تهراندا اوختای آرتیق «اقلّیت فدایی‌لرینه یاخینلاشیب» بارات اونون دوشونجه‌سینی بؤیوک بیر انحراف گؤردویو اوچون اونون ذهنینی آیدینلاشدیرماغا چالیشیردی. او ساعات‌لار چالیشدی کی، باراتا «چاغداش سئویت‌لر ایتتیفاقی» تاریخیندن و دونیانین یئنی ده‌ییشمه‌لری حاققیندا و قودرت بالانسیندا آغیرلیغین سوسیالیزم جبهه‌سینه ساری آغیرلانماسینی آچیقلاییب و بو دؤولتی اینقیلاب حاکیمیتی اولماسینی آچیقلاییردی.

او بو دؤولتین نهایت ایسته‌یه‌ایسته‌مه‌یه تاریخین طبیعی آخیمینی گئده‌رک سوسیالیزمه ساری گئده‌جه‌یی حاققیندا چوخلو دانشیدی. چونکی دونیادا میلّتلرین و دؤولت‌لرین حرکتی او یؤنه ساری‌دیر. «اوختای» نه دینیردی، نه ده بیر سورغو سوروشوردو. بارات او بیری طرفدن، قارداشینی سئودیيی اوچون ایسته‌میردی، او بارات کیمی اؤزونو درین سیاسی تشکیلات‌لارین ایچینده خطره سالسین. اوختای دا اؤز دونیاسینا جوماراق، یولداشلارلا گزیب و دولانماقدایدی.

ایکی ایل اولاردی کی، اونیوئرسیته‌لر باغلانمیشدی. اوختای کیمی گنجلر اونیوئرسیته‌یه درس اوخوماق اوچون گئده بیلمزدی‌لر. اونون عسگرلیک واختی دا

يئتيشميشدی و آدی دا چيخميشدی. او آرادا سرگردان دولانيب و بيلميردی کی، نه ايش گورسون. اؤلکه‌دن گنج‌لر يئنيجه قاچماغا باشلاميشدی‌لار. بارات نه اوختايين نئجه ائشييه گئتمه‌سی يولونو بيليردی، نه ده اونا دئيردی کی، اؤلکه‌دن قاچسين، نه ده کی اونا دئييردی، عسگرلييه گئتسين. او بو مساله حاققيندا قرار وئرمه‌يی «اوختاين» اؤزونه و بؤيوک قارداش‌لارينا بوراخميشدی. اونلار بلکه بير يول و بير چاره اوختايين قارشيسينا قويدولار.

اوختايين يولداشلاری دا او شرايطده ايدی‌لر. اونلار بير- بيرليله چوخ ياخين و محبّتلی يولداش ايدی‌لر. گونده گليب و بير-بيرلريله توپلاشيب، چوخ گؤزل و تميز گئيينيب، سونرا دولانماغا چيخيرديلار. اونلارين گؤزلريندن «ساواش» و جنگه گئتمکدن قورخو و نيفرت ياغيردی. آمّا دؤولتين مامورلاری ساواشدان قاچانلارين داليسينجا اولوب، اونلاری توتوب عسگرلييه گؤندريردی. بيربه‌بير اوختايين يولداشلاری عسگر گئديردی‌لر. اونون اؤزو ده ائشييه چيخماق اوچون بير يول تاپا بيلمه‌دی. اونون قارداش‌لاری دا بو حاقدا بير ايش گؤره بيلمه‌ديلر. بيربه‌بير يولداشلاری عسگرلييه گئدندن سونرا اوختای دا ياشاميندا بو بؤيوک قومار اوينادی.

آخيردا بير نئچه آی قاچاق قالاندان سونرا ساواش زامانی اوختای قاچاقاچدان قورتولماق اوچون سربازليغا گئتدی. اونو «شيراز» شهرينده بير «پادگانا» وئردی‌لر. او آيلار اورادا قاليب و ائولرينه مکتوب يازيب و اؤزونون وضعيتيندن راضيليغينی بيلديريردی. بارات‌گيلين ائولرينده ده هامی آرزو ائديردی کی، گله‌جک گونلرده «اوختای» يئنه جبهه‌دن اوزاقدا قالسين. آمّا خبرلر اوختايين يولداشلاری حاققيندا خوش دئييلدی. اونون يولداشلاريندان ايکيسی (حسين و عزيز) جبهه‌ده جان‌لارينی اَلدن وئردی‌لر. اونون ايکی آيری ياخين يولداشلاری (عيسی و محرّم) هله ساغ ايدی‌لر. هامی بو قورخونو ايچينده داشيييردی کی، «ای کاش بير بد خبر اونلارا گتيرمه‌سين‌لر».

امّا بد خبرلر يالنيز جبهه‌دن گلميردی. جنگ و ساواش بير بهانه اولموشدو کی، «ايران اسلام حؤکومتی» اؤلکه‌نين امنيّتينين ايچه‌ريدن ده خطرده اولماسی بهانه‌سينه بوتون او بيری فرقلی فيکيرلی اوپوزيسيون سياسی تشکيلاتلارينين آداملارينی توتوب، زيندانلارا ساليب و چوخ قورخونج و دهشتلی شيوه‌لرله اؤلدورسون. اونلار بوتون «غير اسلامی» دوشونجه‌لی سياسی پارتيالاری وحشيليکله داغيتماغا باشلاميشدی‌لار. بو سياستده اونلار حتا اونلاردان حمايه ائدن حيزب‌لره ده رحم ائتميردی‌لر.

بو گون‌لره قدر اونلار «اقلّيت فدايی‌لری»، «ايشچی‌لر آزادليغی يولوندا چاليشان تشکيلات»، «ايشچی يولو»، «فدائی چيريکلری»، «خالق موجاهيدلری» و کوردوستاندا چاليشان سياسی تشکيلات‌لارين هاميسينی «ضدّ انقلاب» آدلانديراراق، دارماداغين ائتمه‌يه باشلاميشدی‌لار. اونلار «اکثرّيت فدايی‌لری» و

«ایران توده پارتیاسی»نی هله داغینیق اولاراق توتوب، ضربه آلتینا آلیردی‌لار. هامی گؤروردو کی، گون‌به‌گون آزدلیق قوشو دار آغاجیندا بوغولور و اونون نفس چکمه‌سی مومکونسوز اولور.

باراتگیل سولدوزدا اؤز تشکیلات‌لارینی مؤحکملندیریب، درینلتمه‌یه باشلامیشدی‌لار. اونلار آرتیق ایشچیلر، کندلی‌لر و گنج‌لری تشکیلاتلاندیرماغا مشغول ایدی‌لر. اونلارین همچنین عومومی سیاست‌لری آمریکا یولا سالمیش ایرانا قارشی ساواشدا دولت‌دن و اینقیلابدان حیمایه ائتمک ایدی. بو هایا‌ـ‌هایدا تهراندان خبر گلدی کی، قولونو» تهراندا توتوب‌لار. سولدوزدا «بارات»، «اوروج» و «بایرام»ین باشینا سانکی سویوق سو تؤکدولر. اونلارا قولوگیل هردن تعریف ائدیردی‌لر کی، زیندانلاردا سیاسی محبوس‌لارین باشینا نه‌لر گتیریرلر. باراتگیل ده بیلیردی‌لر کی، ایسلام قوّه‌لری حاکیمیتی آله کئچیرنده «زیندان‌لاری موزه‌یه چئویره‌جه‌ییک» دئمک‌لرینه باخمایاراق، بونلار زیندان‌لاری داها آرتیق بؤیودوب، ایشکنجه و جینایت مکانینا چئویرمیشدی‌لر. زیندانین ایچیندن آنجاق رؤیایی تصویرلری اولان باراتگیل اؤز یوخو و رؤیالاریندا هر گئجه‌گوندوز «قولو»نون وضعیّتینی تصوّر ائدیردی‌لر.

«قولو»نو بیر گون خانیمیله بیر قوهومونون ائوینه گئدنده توتموشدولار. او تزه ائولنمیشدی، خانیمی دا اونون اوشاغینی یئنیجه قارنیندا داشیییردی. اونو توتاندان سونرا داها اوندان بیر خبر یوخ ایدی. گون‌لر کئچیردی و «قولو»نون وضعیّتیندن بیر خبر یوخ ایدی. او «اقلّیت فدایی‌لرینین» باشچی‌لاریندان بیری اولمالی ایدی. او اوتوردوغو یئرینده بیر داغ کیمی آغیر و سنگین ایدی. باراتگیل رؤیالاریندا اونون دورومونو آنجاق تصّوور ائدره‌ک، اونون آدینی دیل‌لرینه گتیرمکدن قورخوردولار.

باراتگیلین دوکان‌لاری ائولرینین دالیسیندا ایدی، هم ده اونلارین ائولرینه دالی کوچه‌دن بیر گیریش آچمیشدیر کی، اونلارین ائولرینده اولان اوتوروم‌لارا گیریش و چیخیشی راحت ائدیردی. اونلارین دوکان‌لاری دا کیچیک گؤروش‌لر و بیر پارا شئیلری آلدن‌ـ آله وئرمک اوچون چوخ ایغون ایدی. بارات همچنین اورادان اؤز موطالیعه‌سینه ده ایستیفاده ائدیردی. اونلارین ائولرینین گیریشی گون باتان طرفدن اولسایدی دا، اونلارین دوکان‌لارینین گیریشی قوزئی طرفدن ایدی.

بیر گون بارات دوکاندا ناهاردان سونرا اوتوروب آلینده بیر کتاب اوخویوردو. هله آخشام اولمامیشدی و هله دوکان چوخ خلوت ایدی. هئچ کس آلیش‌ـ وئریشه گلمیردی. بارات بو فورصتی اوخوماق اوچون داها اویغون گؤروردو. او اؤز آلینده‌کی کیتابی اوخویا‌ـ اوخویا او کتابین مطلبینده جوممومشدو. بو حالدا «اوروج» باراتین دوکانینا گیردی. اوروجون اؤزونون او قدر باشی شولوغ ایدی کی، اؤز کئفینه باراتین گؤروشونه و اونون حالینی خبر آلماغا واخت تاپا بیلمزدی. آخشام گونشی چوخ چتینلیکله پنجره‌نین قیراغیندان اؤزونو زحمت‌له ایچه‌رییه سالیب و

پیشخانین قاباغینی ایشیق ائدیردی. دوکانین او بیری بؤلوملری بو سکوتون ایچینده گونش اولان قیسمته بو سکوتون ایچینده باخیب و حسرت چکیردی‌لر.
اوروج دوکانا گیررکن، بیر اؤتری گؤزونو باراتین گؤزونه دیکیب، تئز گؤزونو چکدی و دیوارلارا باخماغا باشلادی. اونلار بیر تئز کیف-احوال ائله‌دی‌لر. اؤزونو ساخلایا بیلمه‌ین اوروج دوکانین اوزوناسینا بیر نئچه آتدیم آتاندان سونرا او باش- بو باشا گئتدی. او اؤزونو او قدر گوجلو گؤرموردو کی، اوره‌ییندکی سؤزو دیلینه گتیره بیلسین. کتابین ایچینده‌کی مطلب‌لردن فکرینی تزه‌جه اوزاقلاندیرمیش بارات یاواش-یاواش ایسته‌ییردی کی، اوروجون نه اوچون اورایا گلمه‌سینی اؤیرنسین. البّته کی، اونو گؤرمکدن سئوینیردی، آمّا اونون نه‌دن گلمه‌سینی بیلمک ایسته‌ییردی. اوروج ایکی دفعه دوکانی آشاغی - یوخاری گئدندن سونرا داها باشینی قالدیریب، پسره (تاوانا) باخماغا باشلادی. بو حالدا اونون اوره‌یی آرتیق پارتلایاجاق قدر اولاراق بوغازی توتولا-توتولا آغزینی آچیب، دئدی کی، «قولو»نو اؤلدوروب‌لر. بارات اوروج ایله یولداشلیغیندا بیرینجی دفعه اولاراق اونون سه‌سینین و بوغازینین بو شیدّتله توتولماغینی گؤروردو. بو نئچه کلمه‌نی ائشیدرکن، سانکی باراتین باشیندان بیر آغیر توخماق ووردولار. او «شوک» حالیندا سانکی باشینا بیر قازان سویوق سو تؤکدولر. او آنجاق بو جلّاد حؤکومته یامان دئمه‌یه باشلاسین. بو یامان دئمه‌لرین ایچینده او فورصت تاپیب و اوروجدان خبر آلدی: «اونو نئجه اؤلدوروب‌لر؟
باراتدان داها قاباق ماجرادان خبری اولان اوروج آرتیق شوک حالیندان چیخیب، بو دردین و ضربه‌نین آغیرلیغینی تام حیسّ ائدیردی. بارات هله تزه شوک حالیندا ایدی. اوروج چوخ چتینلیکله اؤزونو توپارلاییب و بیر نئچه کلمه دانیشا بیله‌رک دئدی: «او ایشکنجه آلتیندا اؤلدورولوب». او دا بو سؤزلری دیله گتیررکن ایشکنجه ائدن‌لره بیر نئچه یامان دئدی. آما بارات بیر دلی کیمی هزیان دئمه‌یه باشلامیشدی. اونون قورخونج رؤیالاری «قولو»نون حاققیندا گرچکلشمیشدی. او یا «قولو»نو زیندانده گؤروردو کی، اونا باخیب و همیشه‌کی کیمی مهربان باخیشیلا گولور، و یا اونو ایشکنجه میزینین اوستونده بوتون آیاق بارماقلاریندان توتموش گؤز- باشینا کیمی یارالی گؤروردو.
سولدوزدا فدایی‌لر تشکیلاتینین شهر کمیته‌سنین ایچینده «بارات» ایله «اوروج»دان سونرا هئچکیم «قولو»نو یاخیندان تانیمیردی. اونلار شهر کومیته‌سینین ایجلاسیندا اونون اؤلدورولمه‌سینین خبرینی وئریب و «قولو»نون سولدوز سولچولارینین آراسینداکی یئرینی آچاندان سونرا هامیدان بیر دقیقه سوکوت ائتمه‌لرینی طلب ائتدی‌لر و بو سکوتون بوتون تشکیلاتین بؤلوملرینده اجرا اولونماسینی ایسته‌دی‌لر. دوزدور کی، قولو «اقلّیت فدایی‌لری»ندن ایدی، آمّا بو سوکوت ائتمک قولونون داها دا حؤرمتینی چوخالتدی.

بارات‌گیل هله اوتورروم‌لاریندان اؤترو اورمیّه‌ده «حمزه‌گیلین» ائولرینه گئدیردی‌لر. اونلارین اوتورروم‌لاریندا هردن بو سؤز اورتایا گلیردی کی، اونلار یاشادیق‌لاری یئری و او منطقه‌ده یاشایان انسانلاری و او منطقه‌نین اقتصادی، اجتماعی و تاریخی توخونماسینی (ترکیبینی) آراشدیریب و تانیمالاری لازیم ایدی. اونلار بو ایشی گؤرمک اوچون بیر نئچه یؤنده اؤز تحقیق‌لری و موطالیعه‌لرینه باشلامالیدی‌لار. اونلار بو موطالیعه‌نی «حمزه»نین رهبرلییی ایله اوچ بؤلومده دوام ائدیب و تکمیللشدیرمه‌یه باشلادی‌لار. تاریخی، فرهنگی- اجتماعی و نهایت اقتصادی اجتماعی. بو حاقدا دا «اقتصادی‌اجتماعی بؤلومون موطالعه‌سی» بارات‌ین عؤهده‌سینه قویولموشدو. فرهنگی‌اجتماعی بؤلومو اساساً «اوروج» عؤهده‌سینه آلمیشدی. تاریخی باخیمدان دا اونلار او بیری یولداشلاری، او جمله‌دن سویوق بولاقلی «صلاح» و «یوسوف قهرمان اوغلو» و بیر نئچه آیری شخصین تحقیق‌لرینه دایاناراق، قاراپاپاق ائلی‌نین تاریخینی و سولدوز ماهالیندا یاشایان جاماعتین تاریخینی آراشدیرماغا چالیشمیشدی‌لار.

اقتصادی و اجتماعی مطالعه اوچون بیر نئچه صفحه‌لیک سورغولار آمار و «حسابات» توپلاماق اساسیندا حاضیرلانمیشدیر کی، اونلاری توپلاماقلا نه فقط او منطقه ده اولان فدایی‌لر اؤز منطقه‌لریندەکی یاشایان جماعاتین دموگرافیک توخوماسینی اؤیرنیردی‌لر، بلکه اونلارین ایستکلری و فیکیرلری ایله ده تانیش اولوردولار. بو سورغولارین جاواب‌لاری بوتون سولدوزون منطقه‌لرینه اویغون حاضیرلاندی. او زامان بو توپلانمیش مطلب‌لری بیر کیتاب شکلینده حاضیرلاماق «حمزه» ایله «بارات»ین عؤهده‌سینه قویولدو. اونلارین ایکیسی ده اؤز آرالاریندا بو ایشی بؤلدولر. بئله کی، «تاریخی- فرهنگی و اجتماعی» بؤلومونو حمزه، سونرا ایقتیصادی- اجتماعی بؤلومو بارات توپلاییب یازسین.

بارات بو زامان عملده گؤردو کی، بیر تحقیق ایشی آپارماق نه قدر چتین‌دیر. بو چوخلوقدا حاضیرلانمیش مطلب‌لری نئچه توپلاییب، تدقیق ائدیب و اونلاردان دوزگون نتیجه چیخارماق نه قدر چتین ایدی. بارات یازماغا باشلایاندا گؤردو کی، هم یازماسی چوخ زامان آپاریر، هم ده اونون چوخ یاواش قاباغا گئدیر، حالبوکی «حمزه» بولدوزئر کیمی گئجه- گوندوزه سالیب و گئجه‌لری اویاق قالاراق ساعاتلار بیر-بیرینین دالیسینجا یازماقلا یازی ایش‌لرینی قاباغا سالا بیلردی، یوخسا بو کتابین یازماسی قورتولماغا گلمیردی. بیر آیا یاخین یازماقدان سونرا او کیتاب تقریبا یوز نئچه صفحه آل‌یازما اولدو. اونلار سونرا اونو نئچه جیلد آل ایله یازماغا باشلادی‌لار کی، اونون بیر جیلدی یوخاریدا تشکیلاتا گؤندریلسین، نئچه جیلدی ده تشکیلاتین ایچینده موطالیعه اوچون ایستیفاده‌یه وئریلسین. بئله‌لیکله اونون حاضیرلانماسیندا ایشتیراک ائدن‌لر گؤروردولر کی، اونلارین حاضیرلادیق‌لاری مطلب‌لر ده او کیتابدا

گلیب. اونلارین دا حاضیرلاشدیقلاری مطلب سولدوزون تاریخینده قالارغی اولاراق قالا بیلر.

بارات‌گیل حمزه‌نین و اؤزونون گوجونه بیر نئچه آیین ایچینده چوخ چتینلیکله یازدیقلاری بو بیر جیلد کیتاب هئچ فداییلرین رسمی ارقانی اولان «کار» قزئتیینده عکس اولونمادی، بلکه تشکیلاتدا بیر یئرده بیر بوجاغا آتیلیب و اونلارین نئچه آی زحمت‌لری بیر بوجاقدا بیر پتی و یا دؤشک آلتیندا قالدی. او بیری طرفده سولدوزدا اونلارین تشکیلاتیندا بیربه‌بیر اوخونوردو. اونلار هله باسقی آلتیندا گیزلی و یئرآلتی بیر تشکیلات کیمی چالیشیردی‌لار. بو زاماندا «گنجلر» بؤلومو تشکیلاتیندان بیر گنج توتولاندا دولت تشکیلاتی اولان «اسلام انقلاب پاسدارلاری» اونلارین ائولرینه گئجه دوشوب او کتابین بیر نوسخه‌سینی تاپیب آپارمیشدی‌لار. باسقی‌لار آرتارکن ایکی نوسخه‌سی قالان او کیتابدان بیری بارات‌ین تشکیلات بؤلوموندده، او بیری ده بایرام‌ین آلینده ایدی. باسقی‌لار آرتارکن، بایرام او کتابی بیر پارا آیری کتابلارلا باخچالاریندا و بارات دا اونو بیر پارا آیری کیتابلارلا حیطلرینده پلاستیکه بورویه‌رک قویلادی‌لار. گؤره‌سن، او کیتابلار یاغیش، شاختا و بورانلار آراسیندا نه بایرام‌گیلین باخچاسیندا و نه بارات‌گیلین حیطیندن داوام گتیره بیلرمیش.

«ایران توده پارتیاسی» ایله «ایران فداییلر تشکیلاتی»(اکثریّت) آرالاریندا ایدئولوژیک دوشونجه‌لری چوخ یاخینلاشدیرمیشدی‌لار. اونلار سیاسی باخیمدان هر ایکیسی ده دؤولتدن جیدّی شکیلده حیمایه ائدیردی‌لر. اونلار هم ده دولتین ارتجاعی عمل‌لرینی تنقید ائدیردی‌لر. همچنین بو ایکی تشکیلات بیر پروسه‌ده بیرلشمک و بیر تشکیلاتا دؤنمه‌یی دوشونوردولر. اونلارین سیاسی ایدئولوژیک دوشونجه‌لری نه قدر ده بیر- بیرلرینه یاخینلاشسایدی دا، اونلارین تشکیلاتی بیرلشمه‌لری سولدوزدا راحات قاباغا گئتمیردی.

تشکیلاتین یوخاریسیندان اونلارا مسئول‌لار سطحینده اونلارین آراسیندا هفته‌لیک گؤروش‌لرین کئچیریلمه‌سینه دایر امر وئریلمیشدیر کی، اونلار فیکیرلرینی بیر-بیرلری ایله پایلاشیب و امکداشلیق ائتسین‌لر. بو مسولیّت‌لردن ایکیسی بارات‌ین بوینوندا ایدی. بونلاردان بیری «کندلر کومیته‌سی پروقرام تؤکمه‌سی» و ایکینجیسی «شهر کومیته‌سی مسئوّلار» سطحینده گؤروش‌لر ایدی. بارات هر ایکی حاقدا چتینلیکلرله قارشیلاشیردی کی، اونلارین بیرینین عؤهده‌سیندن آسانلیقلا گلیردی، آمّا او بیریسینین عؤهده‌سیندن گله بیلمیردی.

«کندلر کومیته‌سی پروقراملاری» بؤلوم مسئول‌لاری سطحینده اونلارین آراسیندا گئت‌به‌گئت درین بیر دوشونجه آیریلیغی گؤرونوردو کی، تاماملیه ایکی فرقلی تاکتیک ایله فعالیّت ائدیرلر. بارات‌گیل و بوتون فداییلر تشکیلاتی، انقلابین ایچیندن قاینامیش و میلّتین اؤزلری یاراتمیش «کند خوش‌نشین‌لر شورالاری» نا دایاناراق اونلاری گوجلندیرمک و اونلاری بیر- بیر ایله ایلیشکی یاراتماق و نهایت

اونلاری شهردەکی بیر دؤولت ایدارەسی اولان «یارادیجیلیق جهادی» آدی آلتیندا توپلاماغا چالیشیردی‌لار. بو شورالار قاباقجادان یارانمیش و چالیشیردیلار و چوخلو ایش‌لر ده گؤرموشدولر. حتا بیرچوخ یئرلرده اربابلارین بیر میقدار یئرلریندن ده آرالاریندا بؤلموشدولر.

«ایران توده پارتیاسی»نین بو حاقدا فیکری بو ایدی کی، «کندلی‌لر بیرلیک‌لری» یاراتسین‌لار. بو دوشونجه‌ده دئدیییمیز کندلی‌لرین آراسیندا چالیشقان‌لاری بوتون اؤلکه‌دن بیر یئره توپلاسینلار کی، اونلار بیر موستقیل منطقه کندلی‌لری تشکیلاتی اولاراق اونلارین ایستک‌لرینی ایره‌لی سورسون‌لر. بارات‌گیل دئیردی‌لر کی، «هر بیر منطقه‌نین و هر بیر اؤلکه‌نین اینقیلاب‌لارینین اؤز اؤزللیک‌لری وار، بیز او اؤزللیک‌لری اؤیرنیب سئچمه‌لیییک. بیزیم اینقیلابیمیزین اؤزللیک‌لریندن بیری ده میلّتین اؤز شورالارینی یاراتماسی‌دیر. بیز لازیم دئییل کی، اؤز ذهنیمیزده یاراتدیغیمیز تشکیلات فورماسینی بو ملّته تحمیل ائدک». بارات‌گیل بو فیکیر آیریلیق‌لاری ایله عملده ایش‌لرینی قاباغا آپاریردی‌لار. بلکه اونلارین تشکیلاتی «توده پارتیاسی»ندان یوز قات آرتیق ایش‌لر گؤروردو. اونلار واخت‌لارینی هئچ جوره ائله یالانچی تشکیلات‌لار آرخاسینجا هدر ائتمه‌ملی‌دیرلر.

آمّا بوندان داها چتین ایلیشکی اونلارین شهر کومیته‌سی سطحینده ایدی. «ایران توده پارتیاسی» گؤندردییی هم یاشدا چوخ گنج، هم ده اونا نسبت تجربه‌سی آز اولان آدام اونلارلا گؤروشندن گئدینجه‌یه کیمی دانیشماغا باشلاییردی. بارات‌گیل اوتوروم نیظامینی دا اؤیرنمیشدی‌لر کی، هر بیر اوتورومدا اونلار دانیشاجاق‌لاری نئچه موضونو هر بیرینه بللی بیر زامان تعیین ائدیب و اونون حاققیندا هامی دانیشاندان سونرا قرار وئریردی‌لر. بو جوجه گلندن هئچ کیمه قولاق آسمایاراق اوجا سه‌س‌له گئدینجه‌یه قدر دانیشیردی. بارات‌دان قاباق اوروج اونونلا گؤروشوردو کی، بونا گؤره دیله گلیب دالیبا چکیلمیشدی، ایندی بارات بو چیخیلماز وضعیتین ایچینده قالمیشدی. «ایران توده پارتیاسی» اؤز آدام‌لارینا بئله دئمیشدی: بیزیم آماجیمیز «فدایی‌لر»ین فکیر و ذهنینی ده‌ییشمک‌دیر، اونا گؤره اونلارلا او قدر دانیشیلمالیدیر کی، اونلاری اؤزلرینه فیکیرداش ائتسین‌لر. سولدوزداکی‌لار هم ساواد، هم ده باجاریق و تجروبه باخیمدان «فدایی‌لر» تشکیلاتیندان گئری ایدی‌لر. فدایی‌لر تشکیلاتیندا اولان و «توده»چی‌لرده چوخ آزاراق گؤرونن بیر اؤزللیک وار ایدی کی، او دا اؤز ایستک‌لرینه عشق و اینام ایدی. اونا گؤره بو یولدا فداکارلیغا حاضیر اولمالاری ایدی. اونلارین سولدوزدا فدایی‌لر تشکیلاتیندا اؤزلرینه یئر آچا بیلمه‌ییب و توده پارتیاسینا گئتمک‌لرینین بیر سببی ده بو ایدی کی، «توده‌چی‌لر» ایناملی و فداکار دئییلدی‌لر. بارات‌ین هفته‌ده ایکی ساعات «ایران توده پارتیاسی شهر مسئولو»نو گؤرمه‌سی سانکی ناچارلیقدان ایشکنجه آلتیندا اولماغینا دؤزمه‌سی دئمک ایدی.

بو فاصیله‌ده «حمزه» سولدوز تشکیلاتیندان گؤتورولدو. باراتگیلین بیلدییی قدر اونو تبریزه گؤندردی‌لر. باراتگیل باشا دوشدولر کی، اونلارین ائولرینه اورمیّه‌ده امنیّتی مامورلار تؤکولموشدولر کی، اونو اورادا تاپا بیلمه‌میشدی‌لر. بیر داها سیروس اورمیّه تشکیلاتی طرفیندن اونلارلا ایلیشکی یاراداراق اونلارا دئدی کی، بو ایلیشکی کئچیجی‌دیر و بیر آیری شخص سونرا سولدوز تشکیلاتینا گؤنده‌ریله‌جک. باراتگیل هم حمزه، هم ده سیروس ایله ایشله‌مکده چوخ راحات ایدی‌لر. اونلارین دوشونجه‌لری و سیاسی تشکیلاتی باجاریق‌لاری و دوشونجه‌لری بیر- بیرلرینه یاخین اولاندان سونرا بیر- بیرلرینه یاخشی بیر «فدایی‌لر سایاغی» احتیرام‌لاری دا وار ایدی. آمّا باراتا دائماً بو سوال یارانیردی: «نه‌دن تشکیلاتین یوکسک بؤلومو بو قدر خطر و زحمته دؤزور کی، بیر نفر اونلارا تای بیر کسی اورمیّه‌دن و یا تبریزدن مسئول گؤندرسین؟ نه‌دن اونلارین اؤز ایچلریندن بیر نفری بو ایشه تعیین ائتمیر؟» آنجاق خیدمت گؤسترمه‌یه و عؤمورلرینی بو یولدا صرف ائدن عوضولر بو سورغولارین دالیسینی چوخ توتموردولار.

باراتین باجی‌لاریندان ترلان ائولنندن سونرا تهرانا کؤچوب گئتدی. هوشنگ اورادا بیر پارا ایش‌لرده چالیشیب و بیر تکه چؤرک تاپیردی. اوندان قاباق دا باراتین باجی‌لارینین ایکیسی ده تشکیلاتدا چالیشمالارینا گوره، اونلارین ائولرینده چوخلو قیزلار گؤروشه و تشکیلات اوتورم‌لارینا گلیردی‌لر. بارات اونلارین چوخ‌لارینی تانیمیردی. او، هردن اونلار ائولرینه گلنده اونلاری گؤرنده هر بیر سوبای گنج کیمی یالنیز اونلاری گؤروب خوشلانیردی. بارات شهر تشکیلاتینین مسئولاریندان اولدوغو اوچون اونلارین چوخونون آدلارینی ائشیتمیشدی، آمّا هله قیافه‌لرینی گؤرمه‌میشدی. بو گؤروش‌لر، او ائشیتدییی آدام‌لارا انسانی چؤهره وئریردی. او بیربه‌بیر بونلاری تانیماغا باشلاییردی. اوندا بو قیزلارین بیر سیراسینا نسبت هئچ بیر گنج‌لیک هیجانی و عاطیفه‌لی حیس یارانا بیلمیردی، آمّا بعضی‌لریندن بو باخیمدان خوشلانماغا باشلاییردی. بو پروسه‌ده اونون خوشلانماق حلقه‌سی یاواش‌یاواش دارالیب و اونون خوشلاندیغی قیزلار اوچ- دؤرد نفر آراسیندا آزالمیشدی.

باراتین باجی‌لاری «کار» قزئتینی سولدوزا 1360 جی ایلده «اورمیّه»دن گئتیریردی‌لر. اونلار چادرالاری باشلاریندا اورمیّه‌یه گئدیب و اورادان قاباقجا تعیین اولونموش یئرلردن-عادتا ماغازالاردان ـ اونو آلیب قاراژدا اوتوبوسا مینیب، اورادان سولدوزا گتیریردی‌لر. «ترلان» ایله «مارال» ـ ایکیسی ده بو ایشی نوبه ایله گؤروردولر. باراتگیلین ائولرینده چالیشقان فدایی‌لر آن خطرلی ایش‌لری چوخ زامان اؤزلری گؤروردولر. «ترلان» تهرانا گئدندن سونرا بو ایشین آغیرلیغی «مارال»ین بوینونا دوشموشدو.

«باراتگیلین تشکیلاتیندا اونلارین «گنجلر» بؤلوموندە همیشە چوخلو موشکول‌لری وار ایدی. بو موشکول‌لر هئچ زامان قورتولماغا گلمیردی و تشکیلاتین «گنجلر» بؤلومو اؤزو بو موشکول‌لری چؤزمکدە اوغورلو اولا بیلمیردی، اونا گؤرە اونلاری «شهر کومیتەسینە» گتیریردی. باراتگیل دە آرتیق اونلارا ماحمودلا «نە ایش گؤرسون‌لر»، «نە ایش‌لر گؤرمەسین‌لر» - دئمکدن بئزمیشدی‌لر.

«بارات» خوشلاندیغی قیزلاری هلە یوخلاییردی، گؤرسون کی، بیرینی سئوسە، او قیز کیم اولا بیلر. او اورەیینە یاتمایان قیزلاردان ایکی- اوچونو اؤنجەدن قیراغا قویموشدو. او بیری‌لرینین ایچیندە ایسە ایکی- اوچونون آراسیندا بیرینی سئچمک اوچون اؤز ایچیندە یاریشیردی. اونلاردان سونرا اورتادا قالانلارا نسبت آلا-یاریمچیق نظری وار ایدی. او، اؤز موطالیعەسینی داوام ائدەرک بئینیندە بو فیکیر «اگر بونلارین بیریلە بیر گون ائولنمک ایستەسە، او قیز کیم اولا بیلر؟» دولاشماقدا ایدی.

قیزلارین ایچیندە بیری وار ایدی کی، چوخ گؤزل اولدوغو اوچون ایکی-اوچ اوغلان اونا نیسبت اؤز سئوگیسینی تشکیلاتا بیلدیرمیشدی، باراتین اوندان خوشی گلسە ایدی دە، اونو دیلینە گتیرمەیی و اونو ایستەمکدە آیاق قاباغا قویماسی، تشکیلاتین ایچیندە آیری جور سەسلنە بیلیردی، اونا گؤرە بارات اوندان گؤزونو چکەرک واز کئچدی.

بیر گون «اوختای» سربازلیقدان ماذونیّتە (مرخصی) گلدییی زامان بارات گؤردو کی، او، باراتین خوشلاندیغی قیزلارین بیرینە رساملیق اؤیرەدیر. اونلارین بیر-بیرلە آنلاشمالاریندان بارات حیس ائتدی کی، اونلارین آراسیندا رساملیق اؤیرنمکدن داها آرتیق بیر ایلیشکی واردی. بارات تئز آیاغینی دالییا چکیب و اوندان دا واز کئچدی. باراتدا بیر قیزا قارشی کؤنلوندە بیر محبّت حیسی اویانسایدی دا، او حیسّی گؤسترمکدە چوخ چکینگن گؤرونوردو. بارات بو حاقدا اؤز آلینی آچیق ساخلامیشدی.

باراتگیلین ائولنمک یاش‌لارینین دولما زامانی اونلارین هئچ بیری بو ایشە لازیم اولان شرایطە مالیک اولماماقلا یاناشی، هلە اونلارین دوشونجەسیندە دە بو شئی‌لر یئر آلمیردی. اونلار بیلمیردی‌لر کی، دوشونجەلرینین چرچیوەسیندن ائشیکدە اونلارین رعایت ائتمەلی بیر چوخ عنعنەلر و شرطلر واردیر. اونلارین تشکیلات‌لاری بو تشریفاتی عنعنەلرە هئچ بیر «آلترناتیو» تاپا بیبیلمەمیشدیر. بونلار او شرایطدە یاشایارکن، اونلاری نظرە آلمالی‌دیرلار. باراتین حتّا ذهنیندن دە ائولنمک اوچون اونون گرک ایشی و گلیری اولماسی مسالەسی کئچمیردی کی، اؤزو ایلە قوراجاغی عایلەنین باشینی دولاندیرا بیلسین. آمّا او «تشکیلاتی» مسئولّیت‌لرینە باخارکن، بو مسالە چوخ آز اهمیّت‌لی گؤرونوردو.

بیر گون اونلارین بیر شهر کومیته‌سینین هفته‌لیک کئیریلن اوتورومونده «ماحمود» همیشه‌کی کیمی «تشکیلاتین گنجلر بؤلومو»نون موشکوللرینی سایماغا باشلارکن چوخ جیدّی شکیلده بو مساله‌نی اورتایا قویماغا باشلادی کی، «گنجلر بؤلومو»نده «نیگار»ین آتاسی اونا سولچو اولدوغو اوچون چوخ تضییق گؤستریب، تکجه اونون تشکیلاتدا خیدمت ائتمه‌یینین قارشیسینی آلمیر، هم ده اونو او قدر اذیّت ائدیر کی، او جیسمی، خوصوصیله ده روحی باخیمدان چوخ اذیّت چکمکده‌دیر. او، آشکارجا «گنجلر تشکیلاتی»نین جان توتماسینی بیر طرفدن «نیگار»ین اورادا واخت قویا بیلمه‌سینه، او بیری طرفدن ده اونون شهر کومیته‌سینده اولماقلا بو چتین وضعیتدن چیخماسینا باغلادی و بئله‌لکله ده او طبیعی اولاراق زیندانا دؤنموش ائودن چیخا بیلر. او آخیردا بئله تکلیف ائتدی: «شهر کومیته‌سینده بیر کس واردیر کی، اونونلا ائولنمه‌یه حاضیر اولسون؟»

او اوتورومدا «شهر کومیته‌سی»نین عوضولری بیر باشدان بو سورغونون قاباغیندا جواب وئرمه‌یه باشلادی‌لار. سیروس بیر باهانا گتیریب اؤزونو کنارا چکدی. چؤرکچی‌خانادا چالیشان «اوروج» دا بو ایشی گؤره بیلمه‌یه‌جه‌یینی بیلدیریب دئدی کی، اونونلا یولداشلیغی وار، آما اونونلا ائولنمه‌یه هئچ بیر حیسّی یوخدور. حتّا ماحمودون اؤزو ده عینی شرایطده اؤزونو قیراغا چکدی، حالبوکی ایش و گلیر باخیمدان هامیدان وضعیتی یاخشی ایدی. سوندا سیرا باراتا چاتمیشدیر، او دا دؤنوب دئدی کی، «نیگاردان پیسی گلمیر»، چونکی اونون سئوگی حیسّی اولسا دا، دئدیییمیز سبب‌لره گؤره قیراغا قویدوغو قیزلاردان سونرا نیگار ایکینجی دسته‌نین ایچینده یئرله‌شیردی و اونلارا نیسبت ده هئچ بیر قرار وئرمه‌میشدی.

بارات یالنیز اونلاردان خوشلانیردی، داها بو حیس اونلاری سئویب ائولنمه‌یه حاضیر اولاجاق قدر دئییلدی. بارات بیر تشکیلاتی مسئولّیتی گؤره بیلسه ایدی، اونو دانمادان چوخ تئز بوینونا آلاردی. بو ایشده اونون سئوگیسی هله یارانمقدا ایدی و جیدّی قرار وئریله‌جک سطحده دئییلدی. او بیری عوضولر «شهر کومیته‌سینده» تاماميله بو ایشی بویون‌لاریندان آتدیقلاری شرایطده باراتین «پیسی گلممه»سی او بیری‌لره گؤره موثبت بیر حال ایدی. بارات نیگارلا گؤروشوب، بیر-بیرلرینی سینامالی ایدی‌لر کی، گؤرسون‌لر بیر- بیرلرینه قارشی سئوگی حیسّی یارانا بیلر یا یوخ. اونلار بیر-بیرلریله آرتیق تانیشماق و سون فیکیرلرینی دئمک اوچون قرارلاشدی‌لار.

باراتگیلین ایکی آیلیق گؤروش‌لرینده اؤنجه بو ایشدن «شوک» اولان «نیگار» سونرا ائولنمه‌لرینه قرار وئردی. اونلار ائولنمک پلانینی حاضیرلاماغا باشلادی‌لار. بارات ائولنمه‌یی یالنیز «اونلارین ائولرینده بیر- ایکی گئجه هامی تویون باهاناسینا توپلاشیب و گئجه‌نی سحره قدر «یاللی» گئده بیلسین‌لر» کیمی تصوور ائدیردی. باراتین توی اوچون تویوق آتی و دویو موشکولو حلّ اولاندان

سونرا اونون خیالی راحات اولموشدو کی، هر شئی اؤز قایداسیندادیر. اونلارین بیشمیش اوچون بیر قوتو بئش کیلولوق یاغلارینی صالیح کنددن گتیرمیشدی. بارات بو حاقدا «نیگار»ین قارداشیلا دانیشاندان سونرا بیر تشکیلاتی مسئولّیت کیمی یولونو بولوب و اونا چاره تاپدی. اونلارین کؤنول راضیلیقلارینی آلمیشدیلار. باراتگیل نیگارلا بو ایشه راضلیلیق وئردی‌لر. اونلار آتا- آنالارینین راضیلیغینی دا آلمیشدی‌لار.

بارات بیرینجی دفعه اولاراق عؤمرونده جیدّی شکیلده بیر قیزلا ائولنمک حاقّیندا دانیشماغا باشلامیشدی. اونلارین ایکیسینین ده آراسیندا بئله نظره گلیردی کی، «بارات» آیاغین قاباغا قویوب، نیگاردان ایسته‌ییب کی، گؤرسون، اونونلا ائولنه بیلر یا یوخ. بیر-ایکی آیدان سونرا او دا موساعید و مثبت جواب وئرندن سونرا داها آیری شئی‌لری دوشونمه‌دن و یوخلامادان قرار وئردی‌لر کی، باراتگیلین خانواده‌سی طرفیندن رسماً بیری نیگارگیلین خانواده سینه خبر وئرسین. سونرا دا اونلارا ایلچی گئتسینلر.

بارات اؤزو نیگارین قارداشینا بو مساله‌نی خیاباندا قدم آتا-آتا آچیقلادی. اوندان سونرا باراتین داییسی‌گیل اونلارلا ائلچیلییه گئدیب، نهایت موساعید جاواب آلاندان سونرا اونلار بیر داها توی یولا سالماق تداروکونو گؤرمه‌یه باشلادی‌لار. اونلار قوناقلیق یئمک‌لرینی چوخ راحاتلیقلا تداروک گؤره بیلدی‌لر. اونلار چوخ شئی‌لری اؤز دوکان‌لاریندان گتیردی‌لر. یولداشلاریندان بیری «تغی» اونلارین یئمک‌لرینی گؤره‌بیله‌جک چوخلو سهمیّه تویوق آتی گتیرمیشدی.

باراتگیل‌ده بیر داها دا توی اوچون قازانلار آسیلدی. اونلارین بوتون یولداش‌لاری بو فورصتدن اؤترو لحظه‌لری ساییردی‌لار، چونکی اوغلانلار و قیزلار بیر یئره توپلانیب و یاللی گئده‌جک‌لر. بو جور شرایط «اسلام» دینی‌نین محدودیّت‌لرینه گؤره چوخ آز یارانا بیلیر. اونا گؤره یارانان زامان بوتون جاوان‌لار اؤزلرینی بزه‌دیب و اورادا بیر- بیرلرینه گؤسترمک ایسته‌ییردی‌لر.

تویدان قاباق «نیگار» ائولنمک حاقیندا کولتورل و فرهنگی مساله‌لری باراتدان داها درین بیلدییی اوچو اونا دئدی کی، «تویدان قاباق، اونلار اورمیّه‌یه خریده گئتمه‌لیدی‌لر. گلینه قیزیل و پار-پالتار آلینمالیدیر. اونون باجی‌لاریندان دا بیری گلیر، باراتگیلین عایله‌سیندن ده بیر بؤیوک گلمه‌لیدیر. باراتین قیویر-زیویر آلماغا داها پولو- زادی یوخ ایدی، بونو دا بیلیردی اونلارین ائوینده بیر کس اونا کؤمک ائتمه‌یه‌جک، چونکی اؤزو بو فیکیری ائدیب و قرارا گلمیشدی. باراتین جیبینده اولان بئش- اوچ تومن پول ایله اؤزونو اورمیّه‌یه گئتمه‌یه حاضیرلامیشدی. او اؤز دوشونجه‌سینه اساسلاناراق، دئییردی کی، «بیز سولچولار بو مادّیاتدن آل گؤرتورمه‌لییک. بیر دست پالتار و بیر اوزوکدن سونرا هئچ بیر شئی آلماق لازیم دئییل». بو فیکیر ایله گئدیب، اؤز ذهنینده بوتون «مادّی» کولتورون قاباغیندا

دایانیردی. بیلمیردی کی، «نیگارین» ذهنینده نه کئچیر و اونلارین عایله‌سی نه جور دوشونورلر. بوندان سونرا هر شئیی دوشونده نیگارین دا فیکرینی اؤیره‌نیب اؤز قرارینا قاریشدیرمالی ایدی. هر حالدا بو فیکیرلرین ایچینده ایدی کی، «ماحمید» اونا یاخینلاشدی و دئدی: گل، سفئه اولما. بو بئش مین تومنی آل و اورمیه‌دن دوز-عمللی بیر شئیلر آل». «ماحمید» دا، گؤرونوردو کی، بو مساله حاققیندا بارات‌دان داها آرتیق بیلیردی و اوندان چوخ گئرچکلیک‌لری گؤروردو و او بیر دبیر اولدوغو اوچون آلی جیبینه ده گئدیردی.

یئنه ده توی باشلاندی. یئیب -ایچیب، چالیب - اوینایب و اوخوماق ایکی- اوچ گون داوام ائدندن سونرا اونلارین ایکیسی بیر هفته‌لیک بال آیی تعطیلاتی اوچون تهرانا گئتدی‌لر و اورادا سه‌س- صدادان اوزاق «ترلان» ایله «هوشنگ»ین قوناغی اولوب دؤندولر. بو دؤنمه‌دن سونرا داها اونلار راحات تشکیلاتین شهر بؤلومو و قادینلار بؤلومونون اجلاس‌لاریندا ایشتیراک ائده بیلیردی‌لر. بونلارین بیر عایله اولدوق‌لاری اوچون تشکیلاتین اجباراً قیزلار و خانیم‌لار آغالاری ایله بیر یئرده اولمالی بؤلوم‌لرده راحات ایشتیراک ائدیردی‌لر.

«حمزه» گئدندن سونرا اونلارین تشکیلاتینا گلن سیروس اونلارا دئمیشدی کی، اؤزو اورادا موقّتی‌دیر. او ضمناً بو فاصیله‌ده اونلارا دئدی کی، «تبریز»دن اورمیّه‌یه گلن تشکیلاتین مسئولو، سولدوزون تشکیلاتینی گؤرمک و اؤزو اونون هفته‌لیک اوتوروم‌لاریندا ایشتراک ائتمک ایسته‌ییر. اونون آدی «یولداش کاظم»دیر. هامی بیلیردی کی، «کاظیم» اونون اصلی آدی اولمامالی ایدی. اونو گؤرمه‌یه و اونونلا تانیش اولماغا اؤزلرینی حاضیرلاییردی‌لار. نهایت بو قدر اونلارلا فوتبال توپو کیمی بو طرف -او طرفه آتاندان سونرا بیر نفر بیرباشا تبریزدن گلیب و اونلارلا ایلیشکی قورور.

«کاظیم» سولدوزا گلیب و همیشه‌کی کیمی، اونلارین شهر کومیته‌سینین ایجلاس‌لارینین کئچیریلدیی یئرده - ماحمودون ائوینده گؤروشدولر. آن کیچیک حرکتی گؤستریردی کی، هر مسله‌نین حاققیندا بیر تحلیلی حرکت ائدن او شخص چوخ دوشونن و دیسیپلینلی بیر اوغلان ایدی. اونون دائماً فیکیرده اولماسینا گؤره ده اونون گولمه‌یینی چوخ آز گؤره بیلیردین. او قلبی نازک اولسایدی دا، حیسّیاتین چوخ گؤسترمیردی. اونلارین ایلیشکی‌لری اونا گؤره جیدّی و تشکیلات یولداشلیغی چرچیوه‌سینده قالیردی. حالبوکی «کاظیم»دان سونرا اونلارین اؤزلرینی تکجه «تشکیلات» یولداشی دئییل، بلکه معمولی یولداش دئییب و ظارافات ائدیب - گولوردولر، بیر- بیرلرینه ده دولاشیردیلار. «کاظیم» اونلاردان بیر نئچه یاش بؤیوک اولسایدی دا، چوخ تجروبه‌لی و جیدّی نظره گلیردی. اونلار هئچ موشکولو قاباغا گلمه‌دن، «کاظیم» ایله ده تشکیلاتی ایش‌لرینه داوام ائدیردی‌لر.

منطقه هله کوردوستانا دایاندیغی و او منطقه‌ده کوردوستان نیظامی قوّه‌لری گئجه‌لری یوللاری کونترولا آلمالاری اوچون بیر آخشام «کاظیم» اورمیّه‌دن سولدوزا گلنده قارانلیق دوشنده یوللاری «کوردوستان دموکرات پارتیاسی پیشمرگه‌لری» کونترولا آلمیشدی‌لار. اونلار اتوبوسو ساخلاییب و اونون ایچینده «دولت امنیّت آدام«لارینی آختارماغا باشلامیشدیلار. اونلار کاظما شّک ائتمه‌میشدن اونو بوراخمیشدی‌لار و اتوبوس بیر ساعات گئج سولدوزا گلمیشدی و «کاظیم» دا باشینا گلن اولایدان سئوینجدن هیجانلی ایدی. آمّا اونون هیجانینی یالنیز بارات‌گیل سئچه بیلیردی‌لر، چونکی اونلار بیلیردی‌لر کی، «کاظیم» نه قدر حیسّیاتین گؤسترمه‌مکده جیدّی ایدی.

بونلار و ایران توده پارتیاسی نه قدر ده کی بو دؤلتدن آرتیق حیمایه ائدیردی‌لر، او قدر ده اونلارین اوستونه تضییق آرتیردی. او بیری سولچو و غیر سولچو موخالیف سیاسی تشکیلات‌لار بیربه‌بیر دارماداغین اولموشدولار. بارات‌گیل امیدلری وار ایدی کی، اونلار بو دؤولته کؤمک ائتمکله اونلارا گؤسترسین‌لر کی، اونلار اورکدن اونلاردان حیمایه ائدیب و اونلارا کؤمک ائتمک ایسته‌ییرلر. آمّا بیر سیاسی گوجلو حرکت حؤکومتین ایچینده یالنیز اونلاری داغیدیب و یوخ ائتمک ایسته‌ییردی. بو ایستکده «دونیا سویوق ساواش» ایچینده «باتی» (غربی) دؤلت‌لری، خوصوصاً، «آمریکا» ایستک‌لرینده بیرینجی مساله بوتون سولچو تشکیلات‌لاری داغیلتماق اولوردو. بو بیری طرفدن ده منطقه‌ده کوردوستان نیظامی قوّه‌لری ایله دولت قوّه‌لری آراسیندا ساواش کئچیردی. «ایران» ایله «عراق» دولت‌لری آراسینداکی ساواش دا شیدّت ایله داوام ائدیب، گونده‌گونده شهره شهیدلرین اؤلولرینی گتیریردی‌لر. اونلاری شهرده تشییع ائدرکن دؤلتین امنیّتی آدام‌لارینین قانلی گؤزلرینین بارات‌گیله باخیشلاری گؤستریردی کی، «سیزین ده نوبتیز چاتماقدادیر».

بو چتینلیک‌لرین ایچینده بارات‌ین کیچیک باجیسی «مارال» سولدوزون سهمیه‌سی «کار» قزئتینی گیزلی اولاراق اورمیّه‌دن گئتیریردی. بارات‌ین بیر گون ایکی کیچیک قارداشی «امنیّت» تشکیلات‌لاری ایله چالیشان بیر دوستونون قارداش‌لاری اونا دئمیشدی‌لر کی، «امنّیتی قوّه‌لر» بیلیب‌لر کی، بارات‌ین باجیسی قزئتلری اورمّیه‌دن گتیریر. بارات بو مساله‌دن خبری اولارکن فیکر ائله‌مه‌دی کی، اونلار بو تئزلیکده میدانا گیره‌لر. اؤزویله دوشوندو کی، بو هفته «شهر کومیته‌سی اوتورومونداً بو مساله‌نی موذاکیره ائله‌سین کی، بیر آلترناتیو یول اونا تاپیلسین».
هفته آخیری اوتوروما اوچ ـ دؤرد گون قالیردی. بو آرادا «مارال» بیر دفعه ده اورمیّه‌یه گئدیب و اورادان قزئت‌لری گتیرمه‌لی ایدی.

مارال بو دفعه اورمیّه‌یه گئدیب ـ گلمه‌لرینده بیر نفر اؤز اونیوئرسیته اؤیرنجی‌لری ایله تانیش اولور. اونلار مارالا قزئت‌لری تحویل وئریردی‌لر کی،

سولدوزا گتیرسین. «مارال» ایله «محسن» ـ ایکیسی ده بیرـبیرلرینی اونیوئرسیته‌دن آزاراق تانییردی‌لار. اونلار بیرـبیرلرینی گؤررکن گؤزلری بیرـبیرلرینه ساتاشاندا ائلئکتریک کیمی بیرـبیرلرینین بوتون جیسمینی اریتمه‌یه باشلاییردی. مارال بلکه ده ائله اونا گؤره بوتون بو خطرلری ـ هر هفته بوتون شهرین قزئتلرینی گیزلی شکیلده اورمیّه‌دن قورخمادان شوقیله گئدیب گتیرمه‌یی ـ بوینونا آلیردی.

مؤحسون‌گیلین دوکان‌لاری بیر دار خیاباندا شهرین دوز اورتاسیندا یئرلشمیشدی. اونلارین ثابیت یئرلری و موشتری‌لری اولدوقلاری اوچون دوکانلارینا گئت‌گل چوخ ایدی. مارال‌ین دا اورایا گئتمه‌سی و اونلارین دوکان‌لارینین ایچینده بیر نئچه دقیقه دولانماسی و بئله تظاهور ائتمه‌سی، یعنی او دا بیر شئی آلماغا گلمه‌سی گؤزه عادی گلیردی. اورادا دولانارکن، قزئتلردن چوخ او مؤحسونو گؤرمک ایسته‌ییردی. مؤحسون ده تئزـتئز موشتری‌لری یولا سالیردی کی، تئز مارال ایله دوکاندا تک‌باشلارینا اولماق اوچون فورصت تاپسین‌لار. اونلارین بیرـبیرلرینی گؤرنده دیل‌لرینین توتولماسی و اؤزلرینی ایتیرمک‌لری بیرینجی نیشانه اونلارین بیرـ بیرلرینه علاقه تاپماقلاریندان ایدی. اوندان سونرا مؤحسون‌ون بوغازی سولانیب و بیر سرین تر اونون اوزونو باسیردی. اونون گؤزلری مارال‌ین گؤزلرینه ساتاشاندا، قول‌لاری سوستلانیب ایختییاری اَلدن گئدیردی. مؤحسون‌ون اونو اوره‌ییندە سئومه‌سینی بیلین مارال اونون بو حیس‌لرینی ده گؤروردو، آمّا اؤزونه گتیرمیردی. اونون بیر یاریمچیلیق گولوش‌لری مؤحسونو داها ایختیاردان چیخاریردی کی، بیر گون مؤحسون اونون دوداغیندان بیر قاچاراق اؤپوش قاچیردی. آنجاق او زامان ایدی کی، مارالین اوزو قیزاردی و یئنه ده گولومسه‌ییب و قزئتلری چادراسی آلتیندا گیزله‌دیب، سونرا دوکاندان ائشییه چیخدی. اونون دوداق‌لاری آلوو کیمی یانیردی. او چوخ اورکدن سئوینیردی کی، مؤحسون اونو ایسته‌ییر و اودا اوندان خوشلانیردی.

اونلار گلن دفعه گؤروش‌لرینده بو حاقدا دا بیر آز آچیق دانیشیب و اؤز ائولرینده بو موضونو اورتایا قویماغا باشلادیلار. مؤحسون‌ون باجی‌لاری و عایله‌سی اونو داها نئچه مرتبه دوکاندا گؤرموشدولر. اونلار او زامان ماجرادان خبرلری اولدو کی، مارال نهایت مساله‌نی آناسیلا آرایا قویدو. مارال‌ین آناسی مؤحسون‌گیلین حاققیندا بیر میقدار بیلگی آلاندان سونرا بو مساله‌نی سولئیمان ایله آرایا قویدو. بونلارین ائولرینده اونلارین آتالاری یئرینده اوّل مرحله‌ده سولئیمان دانیشار و قرار وئرردی. او قبول ائتدیکدن سونرا اونلار مارال‌ین آتاسی ایله دانیشدی‌لار کی، او دا قاباقجادان هامی قبول ائتدییی مساله‌یه بیر داها آخیر تایید مؤهورو وورسون.

گون او گون اولدو کی، مؤحسؤن‌گیلین عایله‌لریندن اونلارین ائولرینه ائلچیلییه گلدی‌لر. اونون بؤیوک عمیسی، دایسی، آتا-آناسی و باجی‌لاریندان بیر-ایکی نفر گلمیشدی‌لر. همیشه‌کی کیمی، تویدان آنجاق چالیب- اوخوماق بیلن بارات‌گیل شام یئییب و دانیشاندان سونرا سؤز اوخوماغا باشلادی‌لار. بیر نئچه ماهنی اوخویاندان سونرا قوناق‌لاردان دا ایسته‌دی‌لر کی، اونلار دا اوخوسون‌لار. مؤحسون‌ون باجی‌لاری ایچینده «شلاله» او بیری‌لردن داها تجروبه‌لی و ایجتماعی نظره گلیردی. او دایسی ایله بیر نئچه کلمه دانیشاندان سونرا قوناق‌لار دا اوخوماغا باشلادیلار. *«جاده چول و سه بر بو»، «کات پاییز بیانی»*. سحرچاغی پاییزین سرینلییینده بیر موسافیرین یولا چیخماغینی تصویر ائدن بو گؤزل کوردو شعر اونلارین اورک‌لرینی چوخ مولاییم بیر شکیلده غمگین و عینی حالدا دا دینجلدیردی. بو شعرلر و سؤزلر اونون دایسینین چؤهره‌سینده‌کی بیر چتینلیک چکمیش فیکیرلی اینسانین دوشونجه‌لرینی یئتیرن قیریش‌لارلا چوخ اویغون گلیردی.

اونلارین ائلچی گلمک‌لریندن چوخ زامان کئچمه‌دن بارات‌ین یولداشی اونا خبر گئتیردی کی، اونون باجیسنین اورمیّه‌دن قزئت‌لری سولدوزا گتیرمه‌سینی بیلیرلر. بلکه اونو تک‌باشینا سولدوزدان اوتوبوسا میننده گؤروب و شک ائدیب، سونرا دالیسینا دوشوب و بیلمیشدی‌لر کی، هارایا گئدیر. بارات‌ین بو مساله‌نی چوخ اورژانسی حالدا جیدّی توتماماغی و بئله بیر فیکیر - اونلار گلیب و بیر ایش گؤرمه‌دن قاباق، اونلار بو مساله‌یه بیر چاره قیلمالی‌دیرلار - باشیندان کئچمه‌سی سبب اولدو کی، اونلار هفته‌سونو اوتوروم‌لارینا قدر گؤزله‌سین‌لر.

یایدا گون‌لرین اوزون اولان زامانی مارال اورمیّه‌یه گئدیب و قزئت‌لری گتیرنده همیشه هاوا ایشیق اولاندا گلیب و سولدوزا یئتیرردی. بو گون هله هاوا آز قالیردی قارانلیق اولسون و هله مارالدان خبر یوخ ایدی. هاوا تزه قارانلیق اولاندا اونلارین ائولرینده هامیدان آرتیق موضونو بیلین بارات نیگاران ایدی کی، بیر حادیثه باش وئره بیلر. اونلار ها گؤزله‌دی‌لر، مارال‌دان بیر خبر اولمادی. هئچ‌کیمدن بیر سه‌س چیخمیردی. اونلارین هامیسی نیگاران اولوب سه‌سلرینی ده چیخارمیردی‌لار. اونلارین نئچه تکه شام یئمک‌لری ده چتینلیک ایله بوغازلاریندان گئتدی. بو حالدا اونلارین قاپی‌لاری دؤیولمه‌یه باشلادی. بارات ایله آناسی قاپییا طرف گئتدی‌لر و قارانلیغین ایچینده بارات‌ین همن (قارداشلاری «امنیّت» ایداره‌سینده چالیان) یولداشی قاپیدایدی. او دؤنوب و بارات‌گیله خبر وئردی کی، «مارالی اورمیّه یولوندا قزئت‌لر آلینده اوتوبوسدا توتوب‌لار». بارات‌گیل داها بیلمه‌دی‌لر کی، سولدوزدا ساخلاییرلار و یا اورمّیه زندانینا آپاریبلار. سیخینتی و فشار داها بارات‌گیلین ائولرینین ایچینه گلیردی. اوختای» عسگرلیک خیدمتینده و او بیری طرفدن «مارال» توتولوب و زینداندا ایدی. «مارال»ین آناسی داها یئرینده دایانا بیلمه‌دی. او ائوین ایچینه گئدیب و چادراسینی باشینا آتیب ائشییه چیخدی.

«هارا گئدیرسن؟» دئیه سوروشاندا دؤنوب دئدی کی، «گئدیرم سیپاها، گئدیرم کومیته‌یه»، گئدیرم گؤروم قیزیم هارددادی. او داها هئچ آیری بیر زادا فیکرلشمیردی، آنجاق «قیزیم هارددادی؟» و «منیم قیزیم ساغلامدی یا یوخ؟»

بارات دا اونون دالیسینجا دوشوب چالیشیردی کی، اونا بیر آز «سیپاه»دا کیملر وار و نئجه بیر یئر اولماسی حاققیندا بیلگی وئرسین. اونون بیر آز خیالی راحات ایدی کی، سولدوزدا اونون اؤزونه نیسبت آناسینا داها راحات بیلگی وئررلر. بونا گؤره آناسینین قاباغا دوشمه‌سیندن ده ناراضی دئییلدی. اونلار هئچ بیلمه دیلر کی، نه زامان اورایا یئتیشدی‌لر. سپاهین ایچینه گئتمک اؤزونه خطرلی بیلن باراتین ائشیکده بیر یوز متر آرالیدا دایاندی کی، آناسی گئتسین و اورادان «مارال»ین زنداندا ساخلانماسینی و یا اورادا اولماماسینی خبر آلسین. یاریم ساعاتدن بیر آز چوخ کئچندن سونرا «خاور باجی» سیپاهین ایچیندن ائشییه چیخدی. او هئچ بیر خبر آلا بیلمه‌میشدی. اونا یالنیز دئمیشدی‌لر کی، «قیزین بورادا دئییلدیر».

آناسی یولدا گلرکن آز دانیشیردی، آمّا تئز-تئز نفس چکیردی. او اؤز ایچینه جومموشدو. مین بیر خیال بئینیندن کئچیردی. آنجاق آغزیندان بیر کلمه چیخدی: «گئدک کومیته‌یه». بارات دا دؤندو و دئدی کی، «کومیته‌نین باشیندا اولان «موللا داننده»نین ائوی بیزیم ائوین یاخینلیغیندادیر. گئدک اونلاردان خبر آلاق. او قونشو و کومیته‌نین باشی اولدوغو اوچون راحات بیلگی وئرر و آلیندن بیر ایش گلسه، بلکه قانع اولدو کی، گؤرسون.

بیر یول «گادار باشی» و «سویوق بولاق» جاده‌سی یولوندان بیر داها بارات‌گیلین قاپیسینا قدر گلن آنا-بالا بیر داها دا فوتوحی خیابانینین آخیریناجان گئدیب و قدیمکی «پهلوی» مدرسه‌سینین یانیندان سولا دؤندولر کی، اورادان بیر نئچه یوز متر یوخاریدا کوچه‌لرین بیرینده «موللا داننده»نین ائوینه گئتسینلر. «موللا داننده‌نین شخصیّتی تماماً آدینین ضیددی ایدی. بیر اوزاق کند موللاسی اولاراق بیر خیرداجا بئلی کوشکلی بیر کیشی اولان «داننده» شاها یامان دئدییی اوچون «اینقیلابچی» آدلاندیریلیب، سولدوزدا «ایسلام انقلاب مودافیعه کومیته‌سی»نه باشچی تعیین ائدیلمیشدی. او بیر آدام ایدی کی، اگر قهوه خانادا چای ایچنده سنین یانیندا آیلشسه‌ایدی، تئز چایین ایچیب قاچاردین کی، اونون اوزونو گؤرمه‌یه‌سن و یا آنلامسیز سؤزلرینه قولاق آسمایاسان. ایندی بو آدامین قاپیسینا گئدیردیلر کی، «مارال»ین هارادا اولماسینی اوندان خبر آلسینلار، هله اوندان دا اونون بوراخیلماسینا کؤمک ائتمه‌سینی ایسته‌سینلر.

«موللا داننده»نین قاپیسینا یئتیشندن هاوانین قارانلیغیندا بیردن گؤردولر کی، کوچه‌ده و ائشیکده ایکی «کومیته‌چی» کئشیک وئریر. اونلارلا دانیشیب و گوجله باشا سالدی‌لار کی، یالنیز باراتین آناسی گئدیب و اونو گؤرمک ایسته‌ییر. اونلار «زنگی باسیب» خبر وئرن‌دن سونرا ایذن وئردی‌لر کی، «خاور باجی» ایچه‌رییه

گئتسین. قاپی آچیلارکن بارات گؤردو، موللا دانندەنین قوروماق اوچون حیطین ایچینده ده ایکی کومیتەچی کئشیک وئریر. باراتین آناسی ایچەرییه گیردی و موللانین گؤروشونه گئتدی.

اونون آناسینین ائشییه چیخماسی یئنه بیر یاریم ساعات سوردو. او چیخاندان سونرا باراتا دئدی کی، «مارال سولدوزدا دئییل». «اونو اورمیّەیه آپاریبلار». او اورمیّه زیندانیندا و حالی یاخشی‌دیر. باراتین آناسی اونون یئرینی بیلندن و خیالی اونون ساغلام اولماسیندان راحت اولماندان سونرا تکـ تک دانیشماغا باشلادی. اونون ذهنی یالنیز اورادا دولانیردی: گؤرەسن، «اورمیّەده کیملر وار کی، اونا کؤمک ائده بیلرلر؟ او اؤزـاؤزونه دئییردی: «صفرخان‌گیل، سونرا حاجی سولئیمان‌گیل، سید ضیاگیل و هابئله سایماغا باشلامیشدی». او صاباحا پروقرام تؤکوردو کی، نه ایش‌لر گؤرمەلیدیر.

بارات دا ائوه گلرکن ائوی تمیزلەمەیه باشلادی کی، اگر ائولرینه آختارماغا گلسەلر، بیر شئی تاپا بیلمه سین‌لر. اونلارین ائولرینده چوخلو کیتاب‌لار وار ایدی کی، اونلارین ساخلاماغی قاچاق ایدی. اونلاری باراتگیلین ائولرینده توتاسایدیلار، یقین اونو دا زیندانا سالاردی‌لار. گئجەنی صوبحه قدر اونلار یوخویا گئده بیلمەدی‌لر. بیر طرفدن «مارال»ین هارادا اولماسینی اؤز خیاللاریندان کئچیریردی‌لر، او بیری طرفدن ده اونلار قورخوردولار کی، «مارالی» توتاندان سونرا بو احتمال واردیر کی، اونلارین ائولرینه تؤکولوب و هر بیر شئیی بیرـ بیرینه ووروب و بیر باهانا تاپاراق باراتی دا توتالار. اونلارین ائولرینده یالنیز بارات قالمیشدی.

سولدوزلولار، خصوصا ده اصیل و قدیمکی اولان‌لار بیرـبیریلری ایله قوهوم کیمی‌دیرلر. اونلار بیرـبیرلرینه چوخ یاخین اولوب، بیرـبیرلرینین هاواسینی چوخ ساخلایاردی‌لار. صاباح بارات ایله آناسی دایانمادان اورمیّه طرفینه یولا دوشدولر. اونلار گئدندن سونرا یولدا آناسی اورمیّەده گؤرەجەیی آدام‌لاری بیرـبیر ساییردی.

اورمیّەده آناسینین تانیدیغی ایکی سولدوزلو موللا وار ایدی. اونلار گئدیب و بیربەبیر اونلاری گؤردولر. اونلارین ایکیسی ده سؤز وئردی‌لر کی، اَل‌لریندن گلنی اسیرگەمەسینلر. سونرا چوخ چتینلیکله «سیّد ضیا»نی تاپدی‌لار. بارات اوشاقلیقدان سیّدضیا یادینا گلیردی. او، اونلاردان بیر نئچه یاش بؤیوک ایدی، دائماً باغچالاردا قوش ووراردی. او باراتگیلدن ایکی کوچه یوخاریدا اولاردی. او ایندی «کومیته»لرده یوکسک بیر وظیفەسی وار ایدی. او هم سؤز وئردی کی، اَلیندن گلنی ائلەسین، هم ده «خاور باجی»یا دئدی کی، قیزی هارادا ساخلانیر. او «مارال»ین حالینین یاخشی اولماسینی دئیندن سونرا اونلارا سؤز وئردی، تاپشیراجاق کی، مارالی هئچ اذیّت ائلەمەسین‌لر.

بو فاصله‌ده ماجرادان خبردار اولان «موحسون» ده او طرف- بو طرفه گئدرک تانیدیغی کانال‌لاردن ایستفاده ائدیب، اونلارلا ایلیشکی یارادیردی کی، نه ایسه بیر ایش گؤره بیلسین. خاور باجی ایش‌لرین گؤرندن سونرا «بارات» ایله «مؤحسونه» نوبت یئتیشمیشدی کی، اونلار دا اؤز فیکیرلرینده بیر پارا ایش‌لر گؤره بیلسین‌لر. بارات سون چارا اولاراق «صفرخان» یادینا دوشدو.

«صفرخان» هوشنگ‌ین آتاسی ایدی. او اؤزونه گوره بیر ایستیثنا شخصیّتی وار ایدی. بیرینجی، او گونده یاریم شوشه عاراق ایچمه‌سه‌ایدی، گونو کچمز ایدی. او شاه رژیمی، یا دا «ایسلام» رژیمی اولورسا اولسون، یاریم شوشه گونده عاراغینی ایچه‌جکدی؛ ایکینجیسی، او هامی ایله آراسی وار ایدی، هله کئفلی اولا-اولا دا دولت آداملاریلا داها یاخین ایدی. یعنی او دولت آدام‌لارینین کؤلگه‌سینده یاتیردی و ایش‌لرینی گؤرووردو.

او بیر طرفدن ده کومیته‌چی‌لرین بیر سیراسینی تانیییردی. اورالاردا بیر میقدار سؤزوکئچیردی. او بیر ده چوخ «شاخ» و «دیک» اوولماسینا گؤره هامی اوندان حساب آپاراردی. او بویو آلچاق اولسا دا، سه‌سی ده زیر و اوجایدی. «صفرخان»ی تانیان اوندان حساب آپاریردی. گئجه «مؤحسن» ایله «بارات» اونو گؤرمه‌یه گئتدی‌لر کی، اونا بیر طرفدن «مارال»ین توتولماسی و اونون یئری حاقیندا خبر وئرسین‌لر و اوندان خبر آلسینلار کی، بیر ایش گؤره بیلر، یا یوخ و یا او نه مصلحت گؤرور.

اونون قریبه اخلاقیندان خبری اولان بارات قاباقجادان اونون حاققیندا «مؤحسونه» بیلدییی قدر بیلگی وئرمیشدی. اونلار بیلیردی‌لر کی، بو کاراکتر عینی حالدا بیر کاریکاتور کیمی ماراقلی و اونلار اوچون هم جیدّی، هم ده گولمه‌لی اولا بیلر. بارات ایله مؤحسون باهارین آخیرلاریندا هله هاوالارین چوخ قیزمامیش و بیر میقدار سرین زامانیندا گئجه ساعات دوققوز یاریمدا اونلارین قاپیسینی دؤیدولر. اونون خانیمی - هوشنگ‌ین آناسی باش‌گؤزونو بوتون اؤرتوب و قارا چادرایلا توتولموش وضعیتده قاپییا گلدی. او بونلارلا تانیش اولاندان سونرا اونلاری ایچه‌رییه دعوت ائدیب و صفر خان‌ین اوتاغینا طرف یولا سالدی.

«صفرخان»ین اوتاغینا گیرن بارات ایله مؤحسون اونو بیر بؤیوک اوتاغین باشیندا گؤردولر کی، تک‌باشینا سوفره قاباغیندا عاراقی ایچیب، هله ده ایچمه‌یه داوام ائده‌رک یئمک‌لر ده قاباغیندا حاضیر ایدی. او بو کیچیک بویو ایله نئجه بو قدر یئمک‌لری یئییردی، بونلار شاشیرمیشدی‌لار. باشینا قارا چادرا اؤرتوب و اوزگوزونو باغلایان اونون خانیمی نئچه دنه نوه صاحیبی ایدی و بارات‌گیلین آنالاریلا بیر یاشدا اولا بیلردی. او، بونلارین قاباغیندا دا آچیلیشا بیلمیر و صفر خانا یاریمچیلیق کئفلنمیش حالیندا خیدمت گؤستریردی.

«سولدوزا کؤچوب گلن نئچه طایفادان عیبارت اولان قاراپاپاق‌لاردان بیری ده «شمس‌دینلی»لر طایفاسی ایدی کی، «صفر خانین» کؤکو او طایفانین باشچی‌لاریندادی. اونا گؤره اونو هله «صفرخان» سه‌سلردیلر. «صفرخان» بونلاری گؤررکن، دعوت ائله‌دی کی، اَیلشسین‌لر. بارات موضونون خیردالیق‌لارینا کئچمه‌دن اؤز باجیسینین «قزئت» داشییاندا توتولماسینی اونا دئدی. باجیسینین اوشاق و هارادا اولماسینی دا اونا دئمکدن سونرا اوندان ایسته‌دی کی، اَلیندن بیر کؤمک گلرسه، اسیرگه‌مه‌سین.

صفرخان یاریمچیق کئفلی و اؤزونون ده هئچ بیر خطره دوشمه‌سینه ایسته‌مه‌دییی بیر حالدا اؤنجه سولدوزلو «مولللالارین» و «سید ضیا»نین آدلارینی چکیب و دئدی کی، اونلارلا دانیشیبسینیز، یا یوخ. سونرا اؤزو باشلادی یول گؤسترمه‌یه.

«گئجه‌نین یاریسیندا ایسلام کومیته‌سینین قاپیسینا ساری دوز خیابانین اورتاسینداکی خطین اوستونده حرکت ائدرسیز. قاپییا یاخینلاشدیغیز زامان اونلار ایست وئررلر، بیرینجی ایستده یوخ، ایکینجی ایستده یوخ، آمّا اوچونجو ایست وئرنده دایانارسیز. اَل‌لرینیزی باشینیزین اوستونه قالدیرارکن اونلار اوزاقدان سوروشاندا کیم سیز؟ نه ایسته‌ییرسیز؟ نه اوچون گلیبسیز؟ اونلارا دئیین، سیزی ایچه‌رییه یول وئرسین‌لر. تئز- تئز ده ایشاره ائدیردی کی، «مبادا منیم آدیمی دیلیزه گئتیره سیز!»

باراتگیل قاپیدان چیخاندان سونرا اونون سؤزلرینه بیر طرفدن گولمک‌لری گله‌گله بیلدی‌لر کی، اونون اَلیندن بیر ایش گلمیر، گلسه ده، قورخوسوندان گؤره بیلمز. آمّا اونون تانیش‌لاری بلکه بیر ایش گؤره بیلرلر. اونلار بو قرارا گلدی‌لر کی، صاباح «کومیته»یه گئدیب، اورادان یاخیندان مارال‌دان خبر آلسین‌لار. او قدر «مارال»ین فکرینده اولان بارات هئچ بو فکرینه چاتمیردی کی، «مؤحسون» اورمیّه‌دن «مارالا» قزئت‌لری و بوروشورلاری وئریردی کی، سولدوزا گتیرسین.
اونون اؤزو ده خطرده‌ایدی. مؤحسون او قدر آرام و آرخایینلیقلا گزیردی کی، هئچ قورخو اثری و خطر حیسی اوندا گؤرونموردو. اورایا صاباح گئتدیکده کومیته‌دن اونلارا مارال‌ین هارادا اولدوغو حاقدا بیر خبر وئرمه‌دی‌لر. اونون آناسینین اوره‌یینی یالنیز «سید ضیا»نین سؤزلری آرام ائدیردی کی، قیزینین هاردا اولماسینی اونا دئیندن سونرا دئدی کی، «فیلان مولللا فیلان گون اونون حاققیندا حؤکم وئره‌جک‌دیر». بونو بیله‌رک اونون آناسی اورمودا اولان سولدوزلو مولللالاری بیر داها گؤروب، اونلاردان آرخایین اولدو کی، اونلار دا «مارال»ین حاققیندا حؤکم وئره‌جک مولللا ایله دانیشسین‌لار. اوندان سونرا اونلار بیر داها سولدوزا دؤندولر.
بارات بیر آتدیم آناسیندان دالیدا بو مساله‌لرین دالیسینجا گئدیردی، چون هر آن اونون اؤزونو ده توتا بیلردی‌لر.

سولدوزا گلندن سونرا بارات باشلادی، ائولرینده حیطین اورتاسیندا کردی‌لرین ایچینده یئری دریندن قازیب و اورادا بیر بؤیوک قوطو قدر یئر آچسین. او آرتیق سولچولوغا عاید کیتاب‌لارینین هامیسینی نایلونا بوکوب، بیر قوتونون ایچینه قویوب، یئرده اونلاری قویلاماغا باشلادی. آرتیق اونلارین ائولرینه آختارماغا گلسه‌ایدی‌لر هئچ بیر زات تاپا بیلمزدی‌لر.

قارا گون‌لرین گلیب ـ کئچمه‌سی چوخ زامان سورور. نهایت دادگاه (محکمه) گونو گلدی و موللا مارالی آلتی آی زیندانا محکوم ائله‌دی. بارات‌گیل بو مساله‌دن چوخ سئوینیردی‌لر کی، «مارالا» آغیر زیندان وئرمه‌ییب‌لر و نئچه آیدان سونرا چیخیب و گله‌جک‌دیر. بیر آز کئچندن سونرا «ایطّیلاعات و کومیته» مامورلاری گلیب مؤحسنونو ده توتوب، زیندانا سالدی‌لار. بارات آرتیق خطری اؤزونه گون‌به‌گون یاخینلاشماسینی گؤروردو. آمّا او سولدوزداکی ایش‌لرینی گؤروردو. او اؤز اوتوروم‌لاری و کومیته‌ده ایشتیراک ائدیردی و مسئولّیت‌لرینین هامیسینی یئرینه یئتیریردی. او «مارال»ین وضعیتی ایله باغلی ایش‌لرین نه یئرده اولدوغو و آناسینین هر هفته سونو اؤزونو حاضیرلاییب اورمیّه‌ده زیندانا گئدیب و اورادا قیزینی گؤرسون، اونا نسگیل ائیله‌دییی خیریم‌خیردا یئمک‌لردن اؤزویله آپارماسی حاققیندا بیلگی وئریردی. بو گؤروش‌لرده بیر دفعه بارات اؤزونه جسارت وئریب زیندانین ایچینه گئتدی کی، شوشه‌نین دالیسیندان «مارال» ایله دانیشسین. او همن دانشیقدا «کال آلما» کیمی «مارال»دان شوشه‌نین دالیندان ایسته‌دی کی، تشکیلات حاققیندا هئچ بیلگی وئرمه‌سین. مارال دا هئچ جاواب وئرمدی. بارات اونو آرخایین ائتدی کی، ائشیکده اونلار اونون ایشینین دالیسیندا واردی‌لار و آلتی آی تئز قورتولار و او ائولرینه دؤنر.

بارات بوتون شرایطین آغیرلیغینی حیس ائدیردی. او هم ده فیکیر ائدیردی کی، ائولنمه‌یینه گؤره اونون «کومیته‌لر اوتوروم‌لارینا» ایشتیراک ائتمه‌یی داها راحات اولموشدو، آمّا او سیاسی دورومدا، خوصوصاً امنیّتی باخیمدان اونلارین اوست‌لرینده قالانان باسقی‌لاری داها آرتیق حیسّ ائدیردی. اونلارین نه قدر دؤلتدن حمایه ائتمه‌یی اونلارلا دئموکراتیک داورانماغا نتیجه‌لنمه‌دی. تماماً ترسه‌سینه، بوتون او بیری سیاسی اوپوزیسیون تشکیلات‌لاری داغیداندان سونرا گون‌به‌گون اونلارا نیسبت حلقه‌نی داها دارالدیردی‌لار.

بارات بیر آیری طرفدن ده تضییقی حیس ائدیردی. ائولنمه‌یی بیر شیراکت و بیرـبیرینین قولتوغوندان توتماق» کیمی بیر فلسفه ایله دوشونوردو، گؤردو کی، او جور دئییل، هله بونلاردان داها دا دولاشیق ایلیشکی‌لر واردیر. عایله‌لر آراسینداکی تشریفات ایلیشکی‌لری و «تازا بئی»دن اولان اوماجاق‌لاردان «نیگار»ین بوندان داها آرتیق بیلگیسی اولاندان سونرا اونلارین ائولرینده ده انتظار وار ایدی کی، بارات‌ین دورومو، بیر استاندارد‌لارلا توتسون و بارات بیر بللی عمل‌لری گؤرسون

و یئربه‌یئر ائله‌سین. بو موضوع‌لاری بیر طرفدن تزه اؤرنمه‌یه باشلایان بارات اونلارین هامیسینین ایچینده گؤرودو کی، «سولچولوق» دوشونجه‌لر ایله بو تشریفات توتمور، هله بیر طرفدن ده اونون ایشسیزلییی و پولسوزلوغو بؤیوک بیر جیدّی باش آغریبا دؤنمه‌یه باشلاییر. او ایکی نفر سولچونون آراسیندا فیکر ائله‌میردی ائولنندن سونرا مالی مساله‌لر بو صورتده یاواش‌یاواش جیدّی شکیلده اؤزونو گؤسترسین و یا تشریفات مساله‌لری اونلارین چیین‌لرینه آغیرلیق ائله‌سین.

بارات او قدر بو مساله‌ده تئز و ساده‌لیکله قرار وئرمیشدی کی، اونداں سونرا ائولنمکده اینسان‌لارین هانسی مساله‌لری نظرده توتماسینی اؤیرنمه‌یه باشلامیشدی. او بوتون توپلومدان و تشریفاتی نظره آلمادان بو مساله‌نین حاقیندا قرار وئرمیشدی. او بونو دا بیر «دوز سیاسی تشکیلات قراراری» کیمی ده‌یرلندیرمیش و حسابلامیشدی. اونون داها چوخ سیاسی فعالیتی اوچون بیر تشکیلاتی اوتوروم یئری سابیلان «یاریمچیق دوکانی» بو تشریفات ایچینده اونون یاشاماغی اوچون بیر ایش رولو اونایا بیلمزدی. او بوتون بو گئنیش سیاسی تشکیلات مسئولیّت‌لرینین ایچینده نه جور پول قازانا بیلمه‌یی و ائو دولاندیرماغی دوشونمه‌لی ایدی.

بو فیکرلرین و تشریفاتین ایچینده، بارات تشکیلاتی مسئولیّت‌لرینین ایچینده جوماراق، بیر گون خبر گلدی کی، «ایران توده پارتییاسینین باشچی‌لارینی توتوبلار». بارات‌گیل آرتیق بیلدی‌لر کی، «ایران توده پارتییاسیندان سونرا سیرا اون‌لاریندیر. «ایران توده پارتییاسینین بوتون مسئول‌لاری‌نین ایتهاّمی «جاسوسلوق» ایدی کی، جزاسی چوخ آغیر و «اعدام» ایدی. بارات‌گیل اؤز آرالاریندا بو مساله‌نی آراشدیریب، خطرین اونلارا یاخینلاشماسینی داها جیدّی حیس ائتدی‌لر. نئچه گون چکمه‌دی کی، «سولدوزدا» دا «ایران توده پارتییاسی تشکیلاتی»نین دولاندیرانلارینی توتدولار. بارات‌گیل مساله‌نین چوخ سورعتلی قاباغا گئتمه‌سینی حیس ائدیردی‌لر.

بارات‌گیل «فدایی‌لر تشکیلاتی»ندا چالیشدیق‌لاری اوچون گیزلی سیاسی تشکیلاتی چالیشما حاققیندا او قدر بیلگی و تجروبه‌لری وار ایدی کی، خطرین نه قدر جیدّی اولماغینی حیس ائدندن سونرا بو حاقدا دا جیدّی قرار وئره بیلمه قابیلیّت‌لری اولسون. بارات‌گیلین هفته‌لیک اوتورم‌لارینا دؤردبئش گون قالیردی. اونلار اوچون زامان داها سورعتلی قرار وئرمک لازیم‌ایدی. اونلار ایکی اوتوروم آراسینداکی مساله‌لرله باغلی قرار وئرمک مساله‌لرینی ایندییه قدر آرتیق اؤیرنمیشدی‌لر کی، نئجه حلّ ائتسین‌لر. اونلار گونده ناهاردان سونرا خیاباندا دولانیب بیر‌بیرلرینی گؤروب و گون‌به‌گون دورومو آنالیز ائدیردی‌لر. اونلار «ایران توده پارتییاسی»نین تهرانداکی و بوتون ایرانداکی مسئولارینین توتولماسینی چوخ بیر آغیر سیاسی ضربه کیمی دیرلندیریردی‌لر. اونلارین تشکیلاتینین «توده

پارتییاسی»نا کئچن ایل‌لرده چوخ یاخینلاشمالاری بونو آشکار گؤستریردی کی، «اکثرّیت فداییلری» تشکیلاتینین دا ضربه آلتینا گئتمه‌سی زامانی آرتیق یئتیشیبدی.

گونلر بیر- بیر کئچیردی، هله اونلارین هفته‌لیک اوتورروملارینا بیر نئچه گون قالیردی. اوروج ایله بارات خصوصاً هر گون بیر-بیرلرینی گؤروب و گونلوک دورومو آنالیز ائدیردی‌لر. اونلار بیر سیرا جیدّی مساله‌لر حاققیندا تئز-تئز قرار وئرمه‌لی ایدی‌لر. اگر اونلاری توتسالار، تشکیلاتا نه اولا بیلر؟ اونلار توتولمادان نه ایش‌لر گؤرولمه‌لی‌دیر؟ بو مساله بیرینجی مرحله‌ده چوخ آیدین صورتده مطرح ایدی کی، اونلار «آلترناتیو» شهر کومیته‌سی یاراتمالیدی‌لار. چونکی اونلاری توتسالار، اونلارین یئرینه تشکیلاتی دولاندیرسین. بو دانیشیق‌لاری خیاباندا دولانارکن، بیرینجی مرحله‌ده «اوروج» ایله «بارات»ین، سونرا ایسه «صالیح» ایله «ماحمود»ون آراسیندا اولدو. اونلار دا بو «آلترناتیو شهر کومیته‌سی»نین یارانماسینی تصدیق ائدندن سونرا اؤز کومیته‌لرینده اؤز یئرلرینه تعیین اولونموش و حاقلاریندا مشورت ائدیب قرار وئردیک‌لری آدام‌لاری گؤروب، اونلارا بو قراری بیلدیردی‌لر.

چوخ چکمه‌دن خبرلری اولدو کی، «اکثریّت فداییلری»نین تهراندا باشچی‌لارینین ائولرینه گئدیب‌لر، اونلارین هئچ بیرینی توتا بیلمه‌ییب‌لر. چونکی اونلار بو یوروشو سئزدیک‌لری اوچون اؤزلرینی گیزلتمیشدی‌لر. بارات‌گیل اونلارین تشکیلاتینا یوروشون باشلانماسینی گؤرندن سونرا آرتیق بیلدی‌لر کی، بو گون‌صاباح اونلارین دالیسینجا دا گله‌جک‌لر. اونلار آخشاماجان دؤزمه‌دن بیر-بیرلرینی آختارماغا باشلادی‌لار.

چوخ چکمدی کی، «بارات» ایله «اوروج» بیر-بیرلرینی خیاباندا گؤردولر. اونلار دا اؤزلری شهردن چیخمالارینا قرار وئردی‌لر. بو گون ده اونلاری توتماسالار، صاباح توتا بیلرلر. اونلار «صالیح» ایله «ماحمود»و آختارماغا باشلادی‌لار. اونلارین هامیسی بو مساله‌نی گؤروب، بارات ایله اوروجون فیکری ایله راضیلاشدیق‌لارینی بیلدیردی‌لر. بارات ایله اوروج آخشام هاوانین قارانلیغیندا بو قراری خیاباندا تعیین اولونموش «آلترناتیو شهر کومیته‌سی» مسئول‌لارینا دئیندن سونرا اؤز ائولرینه گئتمه‌یی دوشونموردولر. اونلار بیلمیردی‌لر کی، بو گئجه‌نی ائولرینه گئتسه‌لر، ساغلام قورتولا بیله‌جک‌لر، یا یوخ.

اونلارین وئردییی باشقا قرار بو ایدی کی، «ماحمود» سولدوزلو اولمادیغی اوچون بو بیری‌لره نیسبت آز تانینیر. اونا گؤره چوخ احتمالی وار کی، اورمیّه‌ده قالسین، و آن آزی سولدوزون تشکیلاتیلا او ایلیشکی قورسون. او گئجه‌نی بارات‌گیل اؤزلرینی نیگارگیله قوناق ائله‌دیلر. اونلار گئجه‌نی صوبحه قدر فیکیرلشدی‌لر کی، اونلارین دالیسینجا گله‌جک‌لر، یا یوخ. دوزدور کی، اونلار بیر آتدیم امنیّتی مساله‌نی گؤزله‌یندن سونرا بارات‌گیلین ائولرینده دئییلدی‌لر. صاباح گونش چیخاندان سونرا

اونلار بیلیرلر کی، کئچن گئجه‌نی اونلارا هجوم اولماییب و شانس گتیریب جان‌لارینی قورتاریب‌لار. آمّا آرتیق بو گون شهردن چیخمالیدیرلار.
خیاللاری «آلتئرناتیو شهر کومیته‌سی»ندن راحات اولان باراتگیل بونو بیلیردی‌لر کی، اونلارین قالمالاری آرتیق توتولمالاری دئمکدیر. بو عمل بیر سفئه‌لیکدیر. اونلار بو ضربه‌نین آلتیندان قورتولماغا گؤره گرک دوشمندن بیر آتدیم ایره‌لی اولسون‌لار. اونلارا هوجوم اولمامیشدان اؤزلرینی منطقه‌دن قورتارمالیدیرلار. هر کس بیر طرفه گئتمه‌لی‌دیر و هئچ کس ده بیلمه‌مه‌لیدیر کی، او بیری‌لر هارا گئتدی‌لر. بارات دوکانی بئله‌سینه شریکینه تاپشیریب، ایکی بوخجا پالتارلا آناسی و باجیسی ایله اؤپوشوب ـ گؤروشوب و اونلار نیگارین دا عایله‌سی ایله گؤروشندن سونرا ایکی بوخجا پالتارلا تهران اوتوبوسونا مینیب‌یولا دوشدولر. هارا گئتمه‌لرینی بیلمه‌ییر و جیب‌لریندە بلکه بیرـ ایکی هفته یاشاماق اوچون پول وار ایدی. اوتوبوس یولا دوشندن سونرا اونلار حیس ائتدی‌لر کی، خطر اونلارین قولاغینین دیبیندن کئچدی، آمّا اونلار سولدوزدان چیخیب، بؤیوک بیر شهرده داها گیزلی سیاسی یاشاییب، اؤز آرمانلاری ـ «آزادلیق» و «اجتماعی عدالت» یولوندا ساواش‌لارینا داوام وئرمه‌لی‌دیرلر.
بارات هله اؤزونو «پولاد» کیمی ضربه‌لر آلتیندا سینمایان بیلیردی. او، آنجاق «ائو اوغلو» اوچ یولوندان ساغ کئچمک ایسته‌ییردی. اونلارین ایکیسینین بیر یئرده اولمالاری اونلاری بیر عایله کیمی گؤسترره‌رک بو ایمکانی وئردی کی، اورادان دا خطر اونلارین قولاغینین دیبیندن کئچسین. اورادان کئچندن سونرا باراتا ایکی‌ـاوچ گونون یوخوسوزلوغو گوج گلیب و یاریمچیلیق یوخونون آراسیندا اؤز رؤیالارینا جومدو. آرمان‌لاری چوخ بؤیوک، اورک‌لری چوخ گئنیش، جیب‌لری بوش، ایش‌لری یوخ، تشکیلاتی ایلیشکی‌لری کسیلیب و بؤیوک بیر شهرده معلوم اولمایان یاشام اونلارین یولونو گؤزله‌ییر. اینقیلاب مغلوب اولدو. یاشاسین اینقیلاب.